2

משרד הביטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

התחלת התיק

שם היחידה: ועדת אברבך - מופז'ם

הנושא: ציוות שלאסנו ע' הא"ל

חסקאי

5

עדותו של אמיר יפה, מג"ד 198 במלחמה

ש. תאר את מבנה הגדוד שלך וההרכב שלו לפני הכניסה למלחמה.

ת. גדוד 198 היה מורכב משתי פלוגות חניכי קמ"ט, שהיו בסיום הקורס. פלוגה שנשלחה מקק"ש, בי"ס לשריון. גם הם היו שבועיים לפני סיום הקורס, פלוגה רביעית הגיעה בלי מ"פ והיתה מורכבת ממדריכי המדורים בבי"ס לשריון, דהיינו, תותחנות ונשק. אנחנו קיבלנו ביום שישי פקודת כוננות בשעות הבוקר המוקדמות, והכנו את הגדוד לירידה לסיני. בשעות אחה"צ ירדנו עם מטוסים לשדה התעופה בחצרים. שם התפצלנו לשניים, פלוגות המג"ח שהיוו את גדוד 196 ירדו לבירעמדה, ואנחנו 198 ירדנו לרפידים, מחנה עוז, בשני מסובים של מטוסי נורד. הגענו לרפידים, משעה, אני חושב שבין 5 ל-6. יותר קרוב ל-6. ונשלחנו למחנה עוז שהיה מחנה של גדוד 77. היה שם שלב של פקודה מפקדה. הטנקים שקיבלנו 44 במספר היו באמצע טיפול ההחזרה והיתה בהם עבודה שלא מעטה, התחלנו בתהליך של זיורוד וחימוש הטנקים ובמקביל סגירה, חיזוק ובדיקה טכנית של הטנקים, שגם הם היו במצב לא הכי טוב. הפלוגות האחרונות הגיעו לקראת השעה 8 בערב. ואז התהליך נכנס לקראת הילוך גבוה, לקראת שעות הבוקר המוקדמות כל הטנקים היו מחומשים, מזוודים ומוכנים לפעולה. בשעה 10.30 בערב בשבת בבוקר, קיבלתי הוראה מהמח"ט, גבי אלון לפזר את הטנקים בשטח כינוס מדרום למחנה בוצעה במהירות, הטנקים נכנסו להסוואה מפוזרים כק"מ וחצי מסביב למחנה עוז. קיבלנו פקודת התראה לסייר דרכי גישה לגזרות השונות, דהיינו, צפונית, מרכזית ודרומית. את הסיור לא הספקנו לבצע, והיתה אמורה להתבצע קבוצת פקודות בשעות הצהריים. לאחר שהמח"ט אלון מקבוצת פקודת באוגדה. כשהגענו לקבוצת הפקודות, אחריה עמדנו בחוץ ודיברנו ....

ש. איזה קבוצת פקודות זאת היתה ?

ת. קבוצת פקודות לבלימה, להתעדכן בתכניות של הבלימה. כאשר התפקיד שיועד לחטיבה היה תפקידה של עתודה אוגדתית.

ש. ואז הנתיב תיכנונים מבצעיים מסויימים ?

ש. מה נאמר , איך תפעלו כיחידה אוגדתית, אתה זוכר ?

ת. אם אינני טועה לא נאמר. נאמר שקיימות אפשרויות להפעלה לכל הגזרות. ז"א, אפילו לא הוגדרה גיזרה ספוייימת.

ש. ז"א זאת לא היתה אפילו קבוצת פקודת. זאת היתה סקירת מצב.

ת. סקירת מצב, עידכונים, המח"ט היה בקבוצת פקודות אוגדתית, עדכן אותנו ומסר לנו את המשימות הצפויות לחטיבה. ז"א עתודה למקרה נגד , אם נדייק, עתודה למכות נגד של האוגדה.

ש. כן, אבל זה לא קבוצת פקודות במובן שאתם, המגדי"ם קיבלתם משימות.

ת. לא. לא הורדו משימות לרמת הגדודים, וכמובן שלא יכולנו לתכנן ברמת הגדוד. עם ירידת גל המטוסים הראשון בשעה 2 בקירוב, כאמור עמדנו בסיום קבוצת הפקודות, ואז אני בקשר הספקתי לתת, לפני שהגעתי לטנקים, קפצתי על הג!יפ, רצתי לטנקים, לפני זה נתתי פקודה לזרוק רשתות ולירות על המטוסים החוזרים שאלה מטוסי אויב, כי לא כולם זיהו בודאות שאלה מטוסי אויב, חזרתי, כבר החיילים התחילו לירות, ובאמת ביצעו פעולה מהירה מאד ויפה. נתתי פקודה להניע מנועים ולהתכונן לתזוזה. לא עברו כמה דקות קיבלנו הוראה להתחיל לנוע מערבה לכיוון התעלה, על ציר פונדק, דהיינו על ציר רפידים - טסה. לאיזור פודריה ושם לקבל הוראות. נענו מדרום לכביש על החול, עשעוברים אותם פטונים ונגמשי"ם. הפטונים היו מחטיבה 401, נדמה לי גדוד 79. קצת לפני שהגענו לפודריה, קיבלנו הוראה, לא לעצור ולהמשיך בתנועה כלומר לא ביצענו עצירה פיזית. באותו זמן ביקשתי אישור מהמח"ט לעלות על הכביש, אמרתי שאם מלחמה - נעלה וזהו. המח"ט בדק את זה. לקראת טסה קיבלנו אישור לעלות על הכביש, ולנוע צפונה על ציר כרטיסן לכיוון בלוזה. עברנו לציר כרטיסן, התנועה בדימדומים לקראת חשכה. היתה לנוע ללא אורות. הטנקים התקשו מאד לנוע, והנהגים לא היו רגילים לנסיעה על הכביש. והיו לא מעט טנקים שהתחלקו לשוליים וירדו, חלק הצליחו לעלות, חלק נשארו תקועים בשולי הכביש, ורק חולצו במשך הלילה ע"י כוחות חימוש שנעו מאחורנית.

ת. לקראת ההצטלבו ת של כרטיסן ב.[illegible] קיבלתי הוראה להפריש שתי פלוגות, מתוך הגדוד בפיקוד הסמח"ט לפעולה בקנטרה, והוכתב לי שאני נכנס לאיזור מפרקת על מנת ליצור ~~חדירה~~ מגע עם המעוז, והבנתי שהמצב קשה.

ש. קיבלת איזה תיאור על מצב האוייב?

ת. קיבלתי תאור שהאוייב, [illegible] הפגזה לאורך כל הקו, זה בשלב מוקדם יותר. בשלב מאוחר יותר קיבלתי ידיעות שהאוייב צולח לרוחב כל הגזרה. בהתקדמות מערבה על ציר מאדים, קיבלתי הוראה להפגש עם מג"ד 9 ולנסות לשאוב ממנו אינפורמציה מה קורה בגזרה. מג"ד 9 היה מג"ד הטנקים שגדודו היה בגזרה הצפונית, והוא בעצם יצר את המגע הראשון עם האוייב. לקראת צומת חזיזית מאדים, קבענו את צומת חזיזית מאדים כמקום מפגש. אנחנו הגענו לשם קצת יותר מוקדם, כבר היה חושך מוחלט, מולנו היו פטונים טנקים חוזרים עם נפגעים על סיפונים, ונגמשים עם נפגעים לתאג"ד [illegible]. פגשתי את יום טוב, והוא סיפר לי שהגדוד כולו נדפק, תקוע ובעצם אין לו תמונה מדוייקת על מצב הגדוד, אין לו שליטה מדוייקת על הכוחות שבגדוד. הוא היה בנגמש, והוא התקשה מאד למצוא את המקום, חכינו לו לא מעט זמן, היה מאד נרגש, מהתאורים שלו הצלחתי להבין שהמצרים צלחו בעיקר עם חיר, הטנקים נדפקו ע"י ר.פ.ג. וטילים. ונתקעו בביצות. המח"ט הציע ~~שהוא~~ יעזור לי או ידרוך אותי להכנס לאיזור מפרקת. אני את איזור מפרקת זוכר שלוש שנים מלפני [illegible]. החיילים שלי בכלל לא הכירו את המעוז לא החיילים ולא המפקדים, וזהו אחד השטחים הקשים מבחינת העבירות והביצות. אני הייתי על טנק והובלתי ראשון, יום טוב נכנס אחי. הוא נע אחרי [illegible] הראשונה. אני לא זוכר, לא ראיתי אותו בדיוק. נע מאחור. אני הייתי ע ם שתי פלוגות שמנו, בשלב זה, כ-18 טנקים. ושתי הפלוגות האחרות הלכו בפיקוד הסמח"ט לקנטרה לעזור למוצבי מילנו. אני נכנסתי, מה שזכרתי מלפני שלוש שנים לא השתנה, אותו כביש, אותה כניסה עם [illegible] לפני המעוז. זכרתי שיש איזורי עמדות מדרום ומצפון. החלטתי לחלק את הגדוד לשתי הגזרות האלה. פלוגה בכל איזור.

ש. אני שמעתי פה עדות , בינתיים בזמן הזה של אחד מהקצינים שנלחם באיזור הזה, יאיר טל, מפטונים, גדוד 9, הוא מספר שהוא עשה בדיוק אותו תרגיל, שהוא ניסה להתפרס ימינה ושמאלה והוא ישר התחיל לחטוף, ושלמעשה בשלב שני, הם ניהלו כבר את הקרבות קצת יותר רחוק. מ~~ש~~שהו הסביר לך פה על האיזור מה קורה, מה היה ?

ת. שום דבר. לא . לא.

ש. רק לידיעתך, לפני שאתה נכנס להנה, שחי פלוגות של גדוד 9 נלחמו פה. חם לא הושמדו , הם למעשה הוסיפו להלחם חלקם עד שאתה הגעת. היה לך איזה שהוא מפגש אתם ?

ת. לא היה לי מפגש עם אף אחד מגדוד 9 להוציא את יום טוב עצמו, את המג"ד. בשלב שאני נכנסתי כבר לא נלחמו שם פטונים, אנחנו ראינו טנקים, מה זה ראינו, בעצם היה חושך, אמנם היה ירח , ראינו כתמים של טנקים תקועים בביצות. אבל, טנקים, פטונים בשעה שאני נכנסתי דהיינו 7.30 ואולי 8 לא נלחמו בשעה זו. בסך הכל ~~הבה~~ היו אש נק"ל, לא היתה אש טנקים. אני גם לא ידעתי על הלחימה שלהם שום פרט, ~~ש~~ שיכול היה לעזור ~~פה~~ לי. בשלב זה שהתחלתי להכניס את הפלוגות, אני החלטתילהכנס דרומה, את המ"פ השני עסהפלוגה של ~~מ.מ.~~ המ"פ ~~לג~~ היה דני רביב, ~~עם~~ אל הפלוגה השניה של ארז בנימני ז"ל, שנהרג למחרת בבוקר, ~~אנחנו~~ שלחתי לבד לגזרה הצפונית, שאליה הכניסה היתה יותר פשוטה,יותר קלה. נכנסתי לגזרה הדרומית, כבר בהתחלה נתקע לנו שם איזה טנק, באיזור~~ג~~יונות קשה, קשה מאד לתנועה, ואני אמנם התרעתי והזהרתי ואמרתי שיש שם ביצות ושיש דיונות ושיזהרו, אבל הס"מ"פ בחור בשם בועזכהן, עשה סיבוב לא טוב ותקע את הטנק שלו., מיד בכניסה. הובלתי את הפלוגה דרומה. הראתילהם את את העמדות, הכנסתי אותם לעמדות, עליתי לעמדות תצפית ולעמדות אש , ראיתי שהגזרה יחסית שקטה.

ש. אתה נתקלת באש כשנכנסת ?

ת. בגזרה הדרומית לא. על יד המעוז היתה אש. היתה אש ~~נ~~קל בלבד בשלב זה.

ת. נסעתי עד מקום ההתפצלות בחבלת האי אל-בלה, וודאתי שהגזרה תהיה מוכרת למ"פ ולממי"ם, ואז השארתי את הגזרה למ"פ והתחלתי לחזור צפונה מכיון ששם התחילה להתפתח לחימה את הפלוגה של ארז. הם נתקלו שם באש נק"ל, בהרבה חי"ר, וגם פה ושם ב.ר.פ.ג. הבנתי שמשקל הכובד של הלחימה הוא יותר בצפון, בדרום ראיתי נסיונות לגישור אבל ללא המשך, ז"א היו חלקות גשר, אבל אף אחד לא עבד באיזור, וזה נראה עזוב ללכן עברתי צפונה, בדרך צפונה עליתי על חבלת מוקשים שהיתה פרושה מהתעלה לכיוון מזרח וחסמה את כל הגישה דרומה.

ש. אגב, זמן קצר לפני שאתה הגעת יצא הקצין הזה,שאני מספר לך עליו, צפונה עם שני טנקים לאורך כל הציר עד קנטרה ויצא החוצה. שהמצרים היו מבוהלים מאד כשהוא עבר על ידם . הוא אפילו אותם. ז"א הוא יצא עם טנק גורר, הוא נסע לאורך הציר, הוא היה מ"מ והוא גרר אחריו עוד טנק. ויצא החוצה, הגיע עד קסטרה, ויצא מערבה לציר .בדרך המצרים נצנצו לו, חשבו שזה טנקים שלהם.

ת. ובכן, בפירוש לא יכולתי לפגוש אותו מפני שהוא נע צפונה ואני נכנסתי למפרקת. בכל אופן מה שאני ראיתי למחרת בבוקר זה פטונים עזובים, תקינים ועזובים,-אח"כ אותי נגע בזה, שקועים בביצה, פטונים פעילים אז לא ראיתי. לא פגשתי. אני החלפתי טנק. המוקשים היו גלויים, אבל בגלל החשכה לא ראינו אותם, הטנק עלה על שני מוקשים, שני הזחלים, סנדביצים רציניים מאד, הוא נהרס כולו, ...

החלפתי טנק, קיבלתי מאחד המ"מים טנק , שהקשר שלו פחות או יותר היה דומה לקשר שלי, כי זה מה שחיפשתי, היה לו אמנם מקלט עזר אחד, , וזה בהמשך הקשה עלי מאד את"כ גם באותו לילה למחרת וגם בימים שאחרי זה, להחזיק קשר תקין כל הזמן עם המח"ט. עברתי צפונה ועצרתי באיזור המעוז, באותו זמן המעוז שנקרא ברשת מיקסר, היה שם בסך הכל קשר שניהל את כל העסק, היה מאד נרגש והיסטרי, לא נתן לי מנוחה ואמר שעולים עליו והם כבר בתוך התעלות, ודופקים לו על הדלת, ומתפרצים לבונקר המרכזי שבו הוא סגר את עצמו, בדקתי עם המ"פ בדרום אם הוא יכול להפריש מחלקה, לטובת המעוז. התשובה היתה חיובית. הוריתי למ"מ שהיה סג"מ ורדי, בסך הכל היו לו שני טנקים, הוא ועוד טנק אחד, להכנס למעוז ליצור מגע פיזי

הוריתי אלי אין לרגיע

עם האנשים, ודאתי שהוא עובר על ידי דבנים למעוז, הוריתי לו להכנס למעוז באש נק"ל ואם יש צורך גם מתוחחים, על מנת לבטל את ההשפעה של החי"ר ולהבריח אותם מן התעלות במידה והם אין נמצאים ... הוא נכנס תוך ירי, תוך אש, ניסתי להרגיע בקשר והצלחתי להרגיע את הקשר של המעוז, עדכנתי אותו שנכנסת מחלקת טנקים, שלא יבהל, הוריתי לו ליצור אתם קשר. הוא פחד לצאת מהבונקר, אבל בסופו של דבר שיכנעתי אותו, ליצור מגע למסור דו"ח מדוייק בע"פ למ"מ, במידה ויש נפגעים או פצועים להעביר אותם למ"מ לטיפול ,והוא אין יצא, יצרו שם קשר, הבנתי שיש לו עוד שותף אתו בבונקר שאחד מהם הוא הרופא שנכנס להלם,

[redacted]

השלב הזה נמשך עקפה מסריחמת, זה לא משנה כרגע, הוריתי למ"מ להרגיע את הקשר , לתת לו הוראות בקשר לניהול המעוז התקין, ולעשות סריקה בתעלות, ולהתחיל לתפקד כחייל, כמפקד, זוטר. הוא טען שהוא לא יודע שאין לו הכשרה, אמרתי לו זה מה שיש אין בריה, קח את עצמך בידיים יותר טוב מזה כרגע אין. במקביל התחלתי לבצע, לפני זה הפלוגה של ארז עלתה צפונה, הוריתי לו לעלות בין 1 1/2 ל-2 ק"מ צפונה לכיוון קסטרה, בערך עד אמצע הדרך לקנטרה, שיערתי שאם המעבר הוא לא בדרום אז הוא צריך להיות בצפון, ואכן המעבר היה כ- 2 , 2 1/2 ק"מ מהמעוז צפונה , ארז הגיע למעבר, גילה אותו, תפס עמדות והתחיל להשמיד שם כוחות חי"ר וטרקטורים שעבדו שם על המעבר, הוריתי לו לירות על בסיסי הגשר ולנתק אותם, לבטל את האפשרות של מעבר עליהם, הוא אכן ביצע את זה, ותוך כדי מהלך הלחימה התחילו לשקוע לו טנקים בביצות כתוצאה מאי הכרת השטח, בשלב יותר מאוחר כשהוא הגיע למצב שהגזרה היתה רגועה ושקטה ופעולות הלחימה מצד המצרים נפסקו, הוריתי לו להתחיל לפנות את הטנקים הפגועים אחורה. במקביל נוצר קשר, אני חושב שביזמת שהיה קלמן מגן, קיבל את הפיקוד על הגזרה הצפונית, נוצר אתי קשר. הוא קרא לי ובדק אתי מה המצב, עדכנתי אותו, אמרתי לו שהמעוז לא מוכן ללחימה ואני מציע שישלחו מחלקת חרמש או פלוגת חי"ר, חדשה טריה שתחליף את הכח.

במידה ולא ואין כח להחליף דרשתי ממנו לפנות את האנשים, התשובה היתה שאין לו כח ולא נפנה את האנשים בפקודה,.

ש. הוא הסביר לך גם למה ?

ת. הוא לא הסביר לי בדיוק למה. הוא אמר שאין רשות לנטוש את המעוזים, משהו בנוסח הזה. אמרתי לו שהמעוז הוא לא כח לוחם וחסר טעם להחזיק אותו, על הנקודה הזאת הוא התעקש ולא נתן לי, אני פניתי לו עוד פעמיים במשך הלילה בנושא הזה, ובמשך הלילה לא היה אישור, היתה הוראה עקשנית לא לפנות את האנשים הבריאים מהמעוז. את הפצועים פנינו, גם חלק מהבריאים יצאו בסופו של דבר. עדכנתי אותו לגבי המצב הקשה של הטנקים שלנו שמתחילים להתקע וכדומה, שאלתי אותו אם יש לו ארטילריה? אמר לי כרגע אין לו. אמרתי לו תראה, לקראת בוקר יהיה פה מצב חמור מאד , עכשיו חושך (אבל אז לא הייתי מעודכן לגבי יכולת הראיה שלנו בלילה), בשלב הזה לפחות, אמרתי לו שלקראת בוקר המצב יהיה פה חמור מאד, אני רוצה שיהיה פה הרבה אוויר וארטילריה על מנת לעזור בחילוץ הטילים. שאלתי אם הוא יכול לעזור לי בכח חילוץ , טנק חילוץ, עזרה של טנקים אחרים, טרקטורים, הוא אמר לי שיבדוק. יותר מאוחר נתן לי תשובה שלילית, והתשובה בקשר לאויר וארטילריה - הוא ישתדל, הבטיח שזה יהיה בסדר, ארז התחיל לחלץ את הטנקים שלו אחורה, אחד הטנקים נשאר תקוע ממש בפתח הפירצה בסוללה שלנו. זה היה טנק שפיקד עליו אובידה יוסף, סמ"ר, ותהליך החילוץ היה תהליך די ממושך, תהליך קשה מאד, שני טנקים היו צריכים לגרור טנק אחד לגרור, ולהוציא אותו מהביצות. הוריתי להם לגרור לא יותר רחוק מאשר ציר כרטיסן טלטול, ז"א צומת כרטיסן טלטול, ומיד לחזור חזרה. הם ביצעו את זה וברגע שהם התחילו לחזור, אובידה דיווח שטנקים עוברים את הגשר. קיבל הוראה לפתוח על הטנקים האלה באש, ואכן פתח באש על הטנק הראשון שעבר, השמיד אותו, והטנק התחיל לבעור ולהתפוצץ, אבל לאור התאורה של הטנק ההוא אובידה היה מסנוור, ולעומת זה הטנק השני של המצרים שהצליח לחמוק ולעבור בלי שיראו אותו, יותר מאוחר ירה בטנק של אובידה שני פגזים, השמיד את הטנק. הטנק הזה קודם לא יכול היה לנוע, לפחות הצריח שלו

תיפקד והיה פעיל. הוא ירה כל הזמן בחי"ר ובטנקים שעברו. אובידה עצמו והתותחן ידיד טננבאום נהרגו במקום. הקשר שהיה פצוע קפץ ויצא, הנהג גם הוא יצא שלם בלי שום שריטה. בשלב זה אני בדרך צפונה שקעתי בביצה, כשרצתי לכיוון הפגז שקעתי ואז הדעקתי , נתתי שתי הוראות א. לדני רביב למ"פ הדרומי לבוא ולשלוף אותי החוצה. עם הטנק, והוראה שניה העברתי, לעזוב את המעוז בשלב זה כי חשתי בדיחים שהעוברו לי שהמצב שם הוא כרגע תקין לפחות ואין מקום לדאגה, אין לחימה בתוך המעוז, היה שקט, פה ושם היו צרורות מעל לראש, אבל ממש בתוך התעלות של המעוז לא היתה לחימה. הוריתי לדני לעזוב את המעוז לנוע צפונה לכיוון המעבר, להשמיד את הטנקים שעברו, לדפוק שוב את בסיס הגשר, ולהשמיד כל אוייב בדרך באיזור הגשר. הוא יצא עם הטנק השני שלו, ביצע את הענין, עבד יפה מאד, השמיד ירה על הגשר, תוך כדי הירי, הטנק השני שלו שהיה בפיקוד אייל, נפגע במקום אבל לא איבד את כושר הפעולה שלו, הם חיסלו את שני הטנקים שירו שאחד מהם השמיד את הטנק של אובידה, תנועת הטנקים נפסקה, ניתתק את הגשר והוריתי לו לפנות את הפצועים, ולחזור חזרה. בינתיים, נפגע לי עוד טנק אחד. עוד לפני שורדי הגיע נפגע לי טנק של הסמ"פ , של ארז, סגן עזר. ושמה היו חמישה פצועים. ורדי ואייל אחרי פעולת הלחימה שלהם, ששהאיזור שם השתתק, עמדו במשך זמן מסויים ווידאו שאין שם תנועה, חזרו, עצרו על יד שני הטנקים הפגועים, פינו את הנפגעים, הביאו אותם אל הכנסיה לתוך מפרקת ואני בשלב זה ירדתי מהטנק, אני לא זוכר אם בשלב זה חילצו אותי או לא אבל בכל אופן ירדתי וארגנתי שם את רגלית , את האיזור הזה לקליטת הנפגעים וכדומה, הוריתי לטנק של אייל לפנות את הפצועים לתאגד, הכבר היה בכושר נמוך מאד של לחימה, בגלל פגיעה ברגלו ורדי לקח טנק שני עם עוד קצין, עם אחד הממי"ם שהיו ... חודק, ונכנס אתו פעם נוספת למעוז. ז"א למעוז נכנסו איזה 4 - 5 פעמים הלוך וחזור כל הזמן. בינתיים בזמן שורדי עזב נכנס לשם עוד קצין בשם מייק, מייק גולדמן וכל הזמן היה מגע עם המעוז הזה. הקשר הזה היה מאד היסטרי וחסם לי את הרשת לחלוטין, לא נתן לי לעבוד ואז נתתי הוראה לכל הגדוד, להתרכז ברשת של ארז בנימני, ריכזתי את כל הגדוד לאט לאט, שכבר היו מחלקות שפיקדתי עליהן, בעצם פיקדתי על כל טנק, בשלב זה , כבר,

והמסגרות הפלוגתיות קצת נטשטשו. במאמר מוסגר, ארז בנימיני כששמע שאובידה נפגע, רץ, ניסה ... ושקע, סמ"פ שלו נפגע, נפצע קשה מאד, באותו זמן חשבנו שהוא כבר במור. אבל אח"כ בבלבל רופא שחתך לו את הגרון, ג'יא הוא התחיל להחנק מדם, פעולה מהירה מאד בתאגד, של רופא, הצילה את הבחור והוא החלים. חוץ מהגרון נפצע בעוד מקומות, אבל.....

בשלב זה שהיה בשעות הראשונות לקראת בוקר כבר, אנחנו חושך, צלמוות הירח שקע כבר ולא היתה שום תאורה שהיא, מחוץ לתאורה שמדי פע הם זרקו. הם הרימו תאורה כל הזמן ואני הייתי משוכנע שהם גילו אותנו והם תוקפים אותנו, אבל מסתבר שהם רק ניסו לאתר. פעולות לחימה בשעות האחרונות של החושך בלילה - לא היו מחוץ לאיזור המעוז.

ש. אתה חושב שבשעות האחרונות של הלילה הם הפסיקו את הצליחה שלהם מצפון ?

ת. אני חושב שהפעולה שלנו הפסיקה להם, לפחות לכמה שעות, הגשר נפגע, הם היו חייבים לתקן אותו והם תיקנו אותו. ונדמהלי שהפעולה התחדשה ממש בשעה האחרונה לקראת שחר, התחלנו לשמוע קולות של טנקים עוברים. אבל זה היה ממש לפני שחר. אני הייתי כל הזמן בפעילות אם טנק עובד נוסע הלוך וחזור אבל הכלים שהיו תקועים והמטקים או הקצינים הורידו את הכובעים אז הם שמעו כלים עוברים בשעה שעה וחצי לפני שחר. ודיחוחו לי על זה, אז באמת הורדתי את הכובע ושמעתי את הקולות האלה. שוב פעם, אני זוכר לקראת שחר היתה לי איזה התקשרות עם אזה, עדכנתי אותו המצב הזה אז כבר יותר קשה, היו לי מעט מאד טנקים לוחמים, רב הטנקים היו פגועים או שקועים בביצה, נדמה לי שאז בשלב הזה, היו לי כ- 5 טנקים לוחמים בסך הכל. מתוך 18 שהכנסתי. לקראת שחר , באור ראשון, שהתחילה להתחדד לי התמונה וראיתי מה קורה שמה, נעשו נסיון אחרון ב- 6 שש וחצי, של כניסה למעוז. עם שחר נעשה נסיון אחד, שני הטנקים שנכנסו הקצינים שהיו בהם רצו אחורה לקחת עוד טנקים ולהכנס שוב למעוז, ואז בנסיון הזה, שביצע חודק בסביבות 6, נפגע ונהרג מייק, חטף כדור בפה, ונהרג, וחודק שנשאר ללא מנק, כי הטנק שלו נפגע,

ת. התחיל לארגן את הנפגעים ואת האנשים שאין להם טנקים באיזור ה-ס. הוא מרכז סביבו כמה גברים וכמה בחורים צעירים והתחילו כאשר המצרים כבר בתוך המעוז והוא יוצר אתם מגע בנשק קל, והם מתחילים להתקדם לקראתו עם רובים, חי"ר מצרי. ~~והם~~ היו אל שחר כבר בתוך המעוז. והם גם הרגו את מייק שניסה להכנס ולחלץ את האנשים. עוד הספקנו לחלץ שם פצועים שנמצאו בתעלות, לא סיפרתי שהיה לי מין שלב של שכנוע; מבחינת מנהיגות כזה, עם הקשר של המעוז [redacted], אמרתי לו בדיוק בקשר, תחגור את החגור ותקח את העוזי ותהיה גבר, [redacted] ואתה היחידי שנותרת שם לוחם, בקיצור שה ארך איזה תקופה רציני, אני הקדשתי די הרבה זמן בכל הפרשה הזאת למעוז הזה, ואריה יצא לתעלות, נחגלו שם שני פצועים קשה, הגיעו לבונקר ופנינו אותם פצועים מהמעוז.

ש. בשלב הזה של שחר, מיקסר יוצא החוצה להלחם בתעלות ?

ת. כן. מנסה לצאת החוצה,..... ואכן נמצאו שם שני פ ועים שפונו ע"י החוצה.

ש. מי הוציא אותם ?

ת. הוציא אותם ורדי או חודק מתוך המעוז על גבי סיפון של טנקים .

ש. אנשי המעוז נכנעו בסוף, מה קרה שם ?

ת. אני חושב שחמישה אנשים נכנעו, למחרת בסביבות 10.30 - 11. ביום ראשון. וחמישה מהם נדמה לי הלכו לשבי וחזרו אח"כ עם השבויים. ז"א ההמישה היחידים הבריאים שכל הזמן אני בעצם רציתי להוציא אותם ולא ניתן לי אישור. ניתן לי אישור בשלב שהם כבר נכנעו, ז"א בשעה 10.00 בבוקר,אני כבר לא יכולתי להכנס ניסתי ושלושה טנקים נפגעו לי בנסיון האחרון הזה להכנס, באיזור ה.ס. ואז זה היה כבר בלתי אפשרי להכנס. את הס. אי אפשר היה כבר לעבור. עם שחר, ממש באור ראשון, אני מזהה נהר של רכב , כמות עצומה של רכב, חוצים את הגשר ממערב למזרח, באלכסון לכוון מפון מזרח, לכיוון צומת של קנטרה, ככה זה נראה לי. אבל הם הכשירו כנראה איזה דרך בביצות, או היתה שם דרך שאני לא הכרתי, בכל אופן , התחילו לעוף הסאגרים, ואני הייתי בדרך לחלץ את אחד מהקצינים את אריאב, עם הטנק שלו שהיה תקוע, הוא אומר לי, המג"ד - יש שם רכב וטנקים

לירות ? אמרתי, בודאי זה אוייב, תתחיל לירות ומהר. נתתי לו אישור, הוא התחיל לירות עליהם ובאמת התחילה שם מהומה, אבל במקביל הם התחילו לירות את הטילים והסאגרים מהסוללות בצד השני והטיל הראשון שעבר, עבר על ידי בגובה שלי, בין האנטנות, ואני עקבתיאחריו. התלבש על הטנק של ורדי, וורדי נהרג במקום, עף מן הצריח ממהדף, היו לי אז שני טנקים כשרים ללחימה, להוציא טנקים שהיו עסוקים בפינוי נפגעים. גם הם היו כשירים, אבל הם עסקו בפינוי נפגעים, כי לא היה לי משהו אחר, במאמר מוסגר, אני יכול להזכיר שהרופא שלי בלילה נעלם, ניתק מגע, ואני לא ידעתי איפה הוא ולא היה לי שום כוח חילוץ. ואז הוריתי לנוסף לנוע אתי באיגוף צפונה, להתקרב אל ראש הגשר, תפסנו שם דירונה, והתחלנו לירות אל האוייב שצולח את הגשר. לפני זה שעברתי באיזור ה-ס, עצרתי על יד הטנק של ורדי, קראתי אלי את חודק, זה היה קצין שהטנק שלו נפגע והוריתי לו לארגן גלרכז את נושא החילוץ הרגלי, אני אשלח לו טנקים, הוא יטפל, ויעשה, הוא חילק את האנשים לשלוש קבוצות, עשה עבודה יוצאת מן הכלל, קבוצה אחת טיפלה, קבוצה אחת הגנה, הוציאה מקלעים והטנקים והגנה על האנשים, וקבוצה שלישית עסקה שם בפינוי וכד'. הם הסתתרו שם באיזור הסוללות באיזורהטנקים הפגועים, ואני ירצנו לדירונה, התחלנו לירות ואז התחילה שם מהומה ומבוכה ואני ראיתי איזה שהיא מגמה של בריחה חזרה לאיזור הגשר. בסך הכל עמדנו שני טנקים ויריינו עליהם. לקח להם לא מעט זמן עד שהם התארגנו ללחימה נגדנו. והתחיל טירוף, בהתחלה לא מדוייק אח"כ הרבה יותר מדוייק, נפל באיזור שלנו ויותר מאוחר התחילה אש שטוחת מסלול. אני חוזר קצת אחורה, בשעה 6 בערך, התקשר אלי גבי, היו בינינו התקשרויות במשך כל הלילה, ככה לעיתים, כי לא היה בינינו קשר רצוף, אמרתי שירדתי מהרשת, אבל לעיתים נוצר בינינו קשר, דרש דיווחים, אני מסרתי לו מה קורה אתי, ואז הורה לי לנתק מגע, ואני תיארתי לו את המצב ואני אמרתי לו שבצורה כזאת אני לא יכול לנתק מגע, אני כרגע בלחימה ויש לי הרבה נפגעים,

ווי"א.

אני אמשיך וברגע שאני אחלץ את כל הנפגעים, אני אנתק מגע. החילוץ הזה ארך עוד 6 שעות בערך, ז"א עד 12, כל שלב הלחימה והחילוץ, כשידאתי אישית שאין שם אף נפגע ואף חייל שלנו ואז יצאנו. אני חוזר לשעה 7, אני עומד ויורה, הוא שאל אותי אם אתה נשאר אם אתה רוצה עוד טנקים, אמרתי לו כל טנק יבורך ואז הוא שלח אלי שני [illegible] שחוקנו במשך הלילה, והיו גם שני פטונים מגדוד 9, או מבי"ס אני לא יודע מאיפה, שבלילה איבדו את הקשר עם הכח - הצטרפו אלי. והצטרף אלי עוד [illegible]. זה אייל שהצטרף אלי עם שחר, שעסק בפינוי הנפגעים, חזר אמנם עם הטנק פגוע, בקושי זז, גורר את עצמו, עם מסגרים ימאל, נדמה לי פגוע, אבל נע. תפס על ידי עמדה, התחלנו לירות, בינתיים שלחתי את וקסלר לעזור בחילוץ האנשים שנאספו ע"י חודה, וטנקים נוספים, דני רביב ועוד מספר טנקים, שעסקו בחילוץ ונסעו הלוך וחזור ופינו את האנשים. טנק אחד שעלו עליו איזה 15 איש כמו שעלו עליו והתחילו לנסוע חזרה, חטף טיל בצריח, ואז נהרגו שלושה, זה היה ארז ועוד שניים, והפצועים ואלה שהיו בריאים פונו מהטנק הזה, הטנק [illegible] יותר מאוחר פונה על ידי עם איש צוות אחד אחורה, עם הגוויות שהיו, הלחימה שלי באיזור הדיונה נמשכה במגמה לחפות על החילוץ של האנשים באיזור הס. ובאמת הלחץ שם הוקל בהמשך הפינוי של האנשים. האנשים חלקם התחילו ללכת ברגל, חלקם, נאספו, כמו שאמרתי ע"י הטנקים. אני חושב שבסביבות 10 10.30 כל האנשים באיזור הס. - פונו. ואז יצרתי מגע עם כח שני שלי שהיה בדרום, בדרום המעוז מפרקת, הפלוגה של דני רביב, אבל בסופו של דבר, נשארו שם רק צוערים ואנשי צוות, כי המפקדים נלחמו באיזור המעוז ולפנות באיזור המעוז. אני לא ידעתי, הם מינו שם איזה צוער בתור מפקד. אני הייתי משוכנע שזה קצין כל הזמן כי הוא עבד בצורה יוצאת מן הכלל, קשה לי להאמין שבחור ריכז אותם ונלחם עם טנקים פגועים

ת.. שנפגעו, ורק צריחים עבדו ומי שנפגע לו הטנק אז הוא הוריד אותו רגלי, וארגן שם הגנה ופעולה באמת, שעות על שעות נלחם שם, בסופו של דבר הוריתי לו, אחרי שנוצר בינינו המגע בסביבות 10.30 , לנתק מגע, לאסוף את כל האנשים, היו לו פצועים והוא היה צריך לאסוף אותם , היה לו די קשה והסברתי לו , לא היתה לו מפה, הסברתי בשטח איך לנוע, אני אחדירה ואחלץ אותו. בדרך הוא עבר על יד שני פטונים תקועים, אותם פטונים שסיפרתי לך, אז התקשר אתי שוב, דרך פטונים שם את החדר שלי והתקשר אתי שוב, אמר שהוא מצא מפה בפטון, הסברתי לו באיזה נקודה באיזור מסילת הברזל אני פוגש אותו, ואכן בסביבות 11.30 יצרתי אתו מגע באיזור , אני הייתי מוכרח אז לעשות איגוף דרומי די עמוק, מכיוון שאני ניסתי להכנס , אני לא הייתי שקט לגבי איזור הס. וכל הזמן חששתי אולי נשארו אנשים, לקחתי אתי עוד טנק אחד עם בום הלל שהיה מדריך בקמ"ט, נכנסנו לאיזור הס. כמו שנגענו לאיזור הס. הטנק של הלל חטף פגיעה ובנס לא נפגע שם אף אחד, אני עצרתי, באיזור המוללה, אחד מאנשי הצוות שלי בשם ירון מט, קפץ החוצה ועלה על הטנק שנפגע קודם ואתו פינה את הנפגעים ושלחתי אותו חזרה לתאגד, ובשלב זה נשארתי שם לבד, כמו שהוא מסתובב ונוסע לתאגד, האנשים נכנסים לצריח אני רואה שהטנק חוטף טיל, הייתי משוכנע שהאנשים הלכו, לשמחתי הרבה כעבר 5 דקות אני רואה את שלושתם יוצאים החוצה, בריאים ושלמים. ירון פינה אותם לתאגד, אני עם הטנק שלי, חברתי אתמ לבועז כהן שקיבל טנק אחר הסמ"פ של דני רביב, ושנינו חברנו אל האנשים העלנו אותם על הטנקים, היו שם 12 צוערים ותניכים ופנינו אתם. בסיבות רבע ל"1 - 12 עזבנו את המעוז כשהמצרים נמצאים רק באיזור המעוז ועוד אולי 100 - 200 מטר, לאיזור. כמובן שבאיזור הגשר ברגע שאני עזבתי את העמדות, ועסקתי בנושא של חילוץ ה אנשים, באיזור הגשר התחדשה הצליחה הארמה מזרחה, אבל ממש כח מצרי משמעותי היה רק ב..יזור המעוז בסוללות.

ש. כמה טנקים נשארו לך מהכח ?

ת. נשארו לי כ- 11 טנקים פגועים מאחור. רובם פגועים, ז"א פגועים ע"י אש ומיעוטם, שקועים. זה לא כולל את הטנקים של גדוד 9. גם הטנקים שנשארו פגועים בסופו של דבר חטפו שם פגיעות, אבל טנקים שנעצרו בגלל פגיעות איזה 8 - 9 טנקים, והשאר שקעו פשוט בביצה ואח"כ חטפו יותר מאוחר בגלל שלא יכלו לחזור. יצאתי החוצה, קיבלתי הוראה לנוע לטלטול 45, שם יחכה לי תדלוק. עם קצין אפסנאות של החטיבה. הבעיה שלי היתה אז יותר תדלוק מאשר תחמוש, כי תחמושת הוצאנו אבל לא הוצאנו את כל הבטן. תדלקתי, נשארתי שם עד שעות אחה"צ המאוחרות. אז קיבלתי הוראה לנוע לכיוון ריאקציה, כרטיסן מאדים, ושם להכנס לחניון לילה.

ש. אני מבין שבשלב הזה באיזה שהיא צורה מצטרפים אליך שרידי גדוד 9.

ת. כן בשלב הזה מצטרפים אלי בערב או יותר נכון בלילה, מתחילים להתקבץ אלי, קודם כל כל הטנקים שלי שנשארו ואמרתי שהם היו עסוקים בפינוי רקצת התפזרו בשטח, מצטרפים אלי עוד 5 טנקים של שתי הפלוגות שנכנסו לקנטרה , מתוכם הגיעו 5 טנקים, בפיקוד מ"פ בשם יקי, וסה"כ אנחנו באותו לילה 12 טנקים או משהו כזה + שלושה פטונים ויותר מאוחר

ש. מה הפקודות שאתה מקבל בלילה ?

ת. בעצם מגדוד 9 היו לי בסך הכל 2 טנקים, עוד טנק אחד היה מבי"ס לשריון.

ש. על זה קיבלתי תיאור מהבחור הזה . מסתבר שהוא הגיע בהתחלה עם 4 טנקים אבל שניים מהם התקלקלו ונותרו שניים אחרים אבל במשך הלילה הגיעו עוד טנקים נוספים מהתאגד בציר ספונטני, כל מיני טנקים שנתקעו קודם לכן. בסופו של דבר שיצאת בסך הכל עם 4 או 5 טנקים .

ת. 4 טנקים אני חושב. לקראת שעות אחה"צ מצטרף אלי עוד טנק , אבל אז כבר נפגע הטנק של יאיר טל. זה בהמשך ביום שני.

ש. טוב. איזה פקודות אתה מקבל בלילה ?

ת. אני מקבל קודם כל פקודות התארגנות כי הגדוד שם היה במצב של שבר. אנשים שלא היו להם טנקים והעמסנו אותם על משאיות, והעברנו אותם לכיוון בלוזה. יותר מאוחר לקחו אותם אח"כ להלחם ברמה.

ת. היו אנשים שהתעקשו ולא רצו להתפנות, אז קפצו מהמשאיות, ונשארו, ואח"כ, מסתבר שזה היה מעשה, לפחות מצדם מחוכם כי חסרו לנו אנשי צוות. לקראת שחר, אנו מקבלים פקודה לגבי המשך הפעילות למחרת. לתת הפעולה שתתבצע מצפון לדרום מציר מאדים טלטול לכוון דרום, לאורך , במקביל לתעלה, לבדוק בזהירות ואם יש צורך לנקות את השטח, עד כק"מ מהתעלה. לא דובר אז להגיע לתעלה. להיפך, אני זוכר שנאמר שק"מ ק"מ וחצי מהתעלה יהיו להם שליטה בטילים. המגמה היתה לא להגיע למגע הטילים שלהם אלא לנוע משהו בסביבות ציר התעלה.

ש. באיזה צורה אתה מקבל את זה, יש קבוצת פקודות חטיבתית ?

ת. היתה קבוצת פקודות חטיבתית ממש בצומת ריאקציה, התמקם שם החמ"ל החטיבתי והיתה קבוצת פקודות חטיבתית,

ש. איזה אינפורמציה אתה מקבל ?

ת. כמעט אפס,מועטה מאד, אני אח"כ מסיק מצורת ההתקדמות שלנו שהידיעות על האוייב הן מעטות מאד, לא ידוע איפה הוא, לא ידוע עד לאן הוא התקדם,

ש. אני רוצה להבין, אתה ידעת והיית יכול לספר את זה לגבי, זה לא סוד, שבעצם המצרים לא הצליחו להתקדם .

ת. זה היה ידוע . וזה לא היה סוד, אבל ההשערה של הפיקוד, האוגדה, אני לא יודע מי בדיוק, היתה , שאנחנו פנינו את השטח, שם הגיונית, המצרים היו צריכים להתקדם. ז"א התצפית הכי קדמית שלנו היתה באיזור חזיזית. או אפילו אחרי זה, ז"א ההגיון הכתיב לאותם אנשים ששקלו שהמצרים לפחות התקדמו, עד למקום שאנחנו נמצאנו.

ש. אני אגיד למה אני שואל את הנקודה הזאת. יש פה דבר מאד מעניין, המצרים לא התקדמו והיהודים עושים תכניות כאילו הם כן התקדמו. לפי ההגיון כל האיזור ממפרקת דרומה א. המצרים לא צלחו שם בגלל האי, אבל מראש אפשר היה להניח ששם אין אוייב. אם היו פועלים לפי האינפורמציה שאתה מוסר.

ת. אני לא חושב שהיה צריך להניח. אני חושב שהיה צריך לבדוק. היו כוחות סיור. זה לא היתה בעיה. טנקים לא סורקים, טנקים נלחמים. אז יש כוחות סיור,

איך מנסים את הטקס

ת. יוצרים מגע עין או מגע אש - ומדווחים. איזה פעילות לטובת הענין הזה נעשתה בלילה שבין יום ראשון ליום שני אנילא יודע, אבל מסתבר שהיתה פעילות מועטה, אם בכלל. חוץ מאבטחות על הצירים מ"ש שלא יפתיעו אותנו, פעילות להשגת אינפורמציה....

ש. אתה שמעת בקבוצת הפקודות הזאת סקירת קמ"ן , איפה האוייב.

ת. לא . לא. לא זכור לי. כשאני אומר לא זכור לי אני לא רוצה להעמיד מישהו בעמדה שהוא אמר דבר לא נכון. יתר על כן, אני מדגיש את האבסורד, שכשאני התקדמתי ואני הייתי הגדוד המוביל, אז היתה איזה מין תנועה זהירה של עקבות, ולאט לאט, אתה לא התקדמת מתוך ידיעה שאין בשטח אוייב, אלא להיפך, מתוך ידיעה שיתכן שהאוייב נמצא בשטח זה שבו אנחנו מתקדמים. וכל שיח נדמה כמו טנק וכל עמוד נדמה כמו חייל. האמת היא שבסופו של דבר הגענו לאיזור מרור, הגענו לציר טלטול, ולא היה אוייב. מה שהיה כן, ואת שה אני הדגשתי, זה היה באיזור שממערב לציר אגלית, אני נתקלתי איתי בחוליית קומנדו שמנתה 4 אנשים עם מכשיר ס.ס.ב. עם ס.ל.ס. אבל בסך הכל אוייב משמעותי באיזור הזה לא היה. האיזור היה ריק. אני בלילה מארגן את הכח, משוחח עם האנשים, הרבה זמן לא היה לנו. כי בסביבות השעה שתיים וחצי אנחנו יוצאים ומתחילים לנוע מערבה לכיוון התעלה. כמו שאמרתי אני הייתי מוביל, נתי ראשון, התנועה היתה זהירה מאד. זהירה מדי. הגענו עם שחר לאיזור ציר חזיזית, שם כבר ראינו יותר טוב, מתחילים לזהות. מתוך החשש שיש אוייב באיזור, אז דגל של נחל שהיה מונף בתעוז בשם מרור, נדמה לנו כדגל מצרי בהתחלה, התעוז היה פנוי. ליתר דיוק אני לא נכנסתי לתעוז, עברנו על יד התעוז, לא היתה שם פעילות יכול להיות שהחטיבה שלחה לשם כח לסרוק, אבל אני לא נכנס. אני נע עם 16 טנקים בערך. ...

אנחנו יורדים בדילוגים חטיבתיים, ז"א גדוד עובר גדוד וכדומה. אני בתוך הגדוד נע בתנועה בציפה, אבל גם כן במין דילוגים כאלה, תופס עמדות, מאבטח, אנחנו נעים בקו שהוא נמשך מצפון צפון מזרח לדרום דרום מערב, מין אלכסון כזה, לכיוון השטחים הכהים, הביצתיים. אני עולה על חוליית קומנדו, משמיד

אותם, לוקח שם את המכשיר קשר, השמדנו אותם. ההתקדמות נמשכת עם ליווי קל של ארטילריה. ז"א כל הזמן מטרידה אותנו ארטילריה וקטיושות. הם מודעים לתנועה הזאת, הם צופים אותה, ומלווים אותנו בארטילריה. אני מגיע לאיזור ציר ערוב ועובר אותו קצת דרומה, ואז באיזור הזה, נדמה לי, מתקבלת הפקודה להפסיק את התנועה דרומה ולהתחיל עם הפנים לכוון מערבה. אני רוצה פה להדגיש. אני לא זוכר בודאות, היו לי קשיי קשר באותו יום גם ביום ראשון וגם ביום שני היו לי קשיי קשר רציניים מאד עם המחט. כל הזמן אני לא שמעתי והיו לי בעיות עם המקלט עזר, כשהוא היה רוצה לדבר אתי הוא היה נכנס לרשת שלי ואומר לי תעבור לרשת. אני באופן שוטף לא שמעתי את המחט. ולא שמעתי גם את הפקודות שלו כל הזמן ואם הוא היה רוצה להדגיש או לתת לי פקודה מפורשת אז הוא נכנס אלי לרשת. בשלב הזה הסברתי שהיו לי קשיי קשר רציניים , אבל אני זוכר שניתנה הוראה להפסיק את התנועה דרומה , לפנות מערבה וליצור מגע עם האוייב, כי עד אז מגע ממשי לא היה לנו עם האוייב. ז"א נענו בשטח פנוי מאוייב.

ש. למה ניתנה לך פקודה לפנות מערבה ?

ת. לא יודע. זה אני לא יודע. אני לא זוכר אפילו אני לא יודע מה היו הנימוקים או מה היה הרקע לזה. אני יודע היום בדיעבד, שהפקודה ניתנה כתוצאה מ~~פקודה~~ מעליאה להגיע לתעלה ולתפוס את הגשרים .

ש. הפקודה לפנות מערבה ניתנת עוד לפני שיש לך מגע ?

ת. כן. כן. לפני שיש לי מגע אש עם האוייב. - תוך שיקול .

בסביבות השעה בין שמונה לתשע. לא זכור לי בדיוק השעה, אני מקבל פקודה להפסיק את התנועה דרומה ולפנות מערבה לכיוון התעלה. אני אז דרומה בציר ערוב, אני חושב שבאיזור 245 .

ת. אני פונה מסגול 245 - מערבה. לקו הגבעות האחרון באיזור סגול 268. ואז אני נתקל בטנקים נ"ט והרבה חי"ר באיזור הדקליות שנמצא על ציר ערוב ובאיזור סגול 276 ו-278 . האיזורים האלה מלאים אוייב.

ש. ז"א זה מצפון לך כמת ?

ת. כן. מצפון צפון מערב. בנוסף לזה אני יורה גם על הרמפות שנמצאות ממערב לתעלה., שמהן אני רואה יורים טילים והרבה מאד קטיושות. הטווח הוא טווח די גדול יחסית, 3 ק"מ = אבל אנחנו עוברים לשלב . יש פגיעות והתוצאות יפות. אני מתחיל לנהל את הקרב באיזור הדקליות שבין סגול 268 ו- 267 ו-277 . בסביבות השעה תשע , תשע וחצי. בערך באותו זמן, אולי קצת יותר מאוחר, מתחיל להכנס אל תוך הגדוד שלי גדוד פטונים , גדוד 19 - מגע מאחורי, הגיע מאחורי לכיוון העמדות שלי והטנקים שלי התחילו להתערב ולגרום אי סדר גדול בתוך הטנקים שלי. אני ביקשתי מהמפי"ם שינסו לפנות אלי ולהביא סדר .זה די מפריע, הצפיפות הזאת מושכת מאד את האש של המצרים, ובאמת בשלבים הראשונים של הקרב, באיזור הזה נפגעים לי שני פטונים ועוד שני שוטים, עם מספרנפגעים, גם הרוגים וגם פצועים, נפגע סמ"פ , נפגעים מפי"ם של, עוד מספר חברה שם חוטפים ואני מתחיל לצמצם טווח לכיוון צפון מערב, תוך ניהול קרב אש עם הטנקים של האוייב באיזור דקליות.

ש. האם בשלב הזה, אתה בעצם מנתק את הגדוד שלך מהגדוד של זגיי . האם אתה מנתק את זה על פי פקודת המחט או מתוך שיקול שלך ?

ת. לא. מתוך שיקולים שלי. הם נכנסים בין העמדות, מצופפים, הם מאד פגיעים ופשוט בשביל להפריד ולנהל את הקרב.

ש. האם המחט בשלב הזה לא מתאם בין שני הגדודים ?

ת. אני לא זוכר תיאום של המחט בין שני הגדודים בשלב הזה, להזכיר שהיו לי בעיות תקשורת כל הזמן עם המחט.

ש. איפה המחט בארתר זמן ?

ת. אני לא יודע. לא ראיתי את המחט ואני לא יודע איפה הוא נמצא. בשלב זה, אני פונה צפונה לצפון מערב עם כח אחד בחיפוי שנמצא מדרום לדקליות שבו אני נמצא, אני משגר פלוגה אחרת שתנוע מצפון או ממזרח לדקליות, תתפוס עמדות יותר נוחות. במידה ואני אצטרך להתסער ולהשמיד את הכח פיזית שאני אמצא בעמדות מוצב יותר טוב.

ש. אגב זה מסביר למה עדיני חושב שבשלב הזה אתה יוצא החוצה.

ת. יכול להיות אני את עדיני אישית לא ראיתי. ראיתי את הכח שלו. וראיתי שאחר כך הוא משך קצת יותר דרומה. עצם בגדוד שלי סדר גודל של פלוגה או משהו כזה. אני גם מבקש בקשר מהמחט, או מהסמחט, אני כרגע לא זוכר, אני מדווח על הבלגן ועל אי הסדר שיש שם עם ערבוב הגדודים ומבקש לקחת את עדיני יותר דרומה, כי אני מדווח שהוא נמצא בעמדות שלי ומאד מפריע לי בניהול הקרב. הקרב שם מתנהל עד סביבות שעה וחצי ואני בקשר מתעדכן שעדיני הסתבך מדרום ופונה למחט ומבקש ממני לסייע בחילוצו באש. אני מפנה כח קצת יותר דרומה ויורה מערבה , דרום מערב, על מנת, אני לא רואה את כל הטנקים שלו, מה שאני מזהה בודאות, אני מזהה את רב הגדוד, או חלק מהכלים רצים במהירות או בבהילות, למען הדיוק, מזרחה. מתוך הדיווחים בקשר אני מבין ששם העסק התפרק, המגד נפצע, ויש ניתוק מגע מהיר.

ש. לחדד את הענין. האם עד השלב הזה קיבלת איזה שהיא פקודה להסתער על איזה שהוא יעד ?

ת. שלילי.

ש. לא לכיוון ציר ערוב ולא לכיון הגדוד של עדיני ?

ת. לא. אני לא מקבל פקודה לא לנוע ולא להסתער. אני דיווחתי למחט בדיוק מה אני מבצע, המחט הורה לי להמשיך בניהול הקרב. קבב אש, שבו אני כרגע עסוק, ויותר מאוחר הפניה הייתה לגבי עזרה בחילוצו של גדוד זה. עזרה באש, חיפוי על תנועת גדוד 19 אחורה. נסיגה, נסיגה מבוהלת, לא חשוב. בכל אופן לי זה נראה כדבר נוראי התנועה הזו, אני ממשיך לעבוד עוד כשעה, עד שמצבי גם מבחינת נפגעים וגם מבחינת תחמושת קצת יותר מחמיר.. נגררו לי ארבעה פנקים עם

ת. פצועים והרוגים, והבטנים של הטנקים הולכים ומתרוקנים מתחמושת. עכשיו, אין ספק שיכולתי לעמוד שם עוד רבע שעה עוד חצי שעה, אבל לא ראיתי מה בדיוק התכלית ולא נראתה לי מה המשימה של העמידה שלי שם, את הפצועים פניתי אחורה. אני אמשיך מהקטע של ניתוק המגע מאיזור ציר ערור מסגול 277 ו-276, כמו שאמרתי היינו קצרים מאד בתחמושת, נפגע לי אז מ"פ הפטונים,סגן טל. נהרג סגן אילן בנים מ"פ נוסף ו- 4 או 5 טנקים נגררו. אני לא זוכר בדיוק. בסביבות השעה 3 קיבלתי הוראה מגבי לנתק מגע, נעתי מציר ערור כתנועה מזוגזגת כתוצאה מארטילריה כבדה אומנם כל הדרך לכיוון ציר חזיזית , חביבה. נעתי לשם כיוון שנודע לי שיש שם סוללה של תותחים על ציר חת"ם עם תאגד, ואכן הגענו באמת לשם, היה שם תאגד, פנינו את הפצועים אל הרופא של הסוללה. ארגנתי את הכח בחזיזית 29, בדקתי מי נשאר מי איננו, שלא נשאר לי אדם בשטח, ואז נעתי צפונה לציר ספונטני 32. שם אכן חיכה לי קציין האפסנאות של החטיבה עם תחמושת, קצת אוכל, אם אני זוכר קצת דלק אני לא רוצה בדיוק. אבל הבעיות שלי היו יותר עם תחמושת ולא עם דלק, באותו יום. התחלנו לתחמש, זה לקח הרבה זמן, 30 דקות הגיע עם סמי טרילר ותחמושת מעורבת, תוך כדי תיחמוש (גייסתי את כל האנשים שהיו בשביל שזה יהיה מהר), תוך כדי התחמוש התחילו להפציץ את ספונטני 32 ואז דילגתי את הכח לספונטאני 34, עם המשאיות עם הסמי טרילריים, המשכנו לתחמש שם. אני חושב שבסביבות השעה 3 גמרתי לתחמש. מדי פעם גבי היה שואל אותי, גמרת ? גמרת ? אמרתי לו זה לוקח קצת זמן , עוד מעט אני אגמור. גמרתי סידרתי את הטנקים בעמדות סביב הכביש, סביב ספונטני 34, אז הוא מתקשר אתי, מתאר לי שחטיבה 500 נמצאת במצב מאד קשה, לוחצים אותה, ע"י חמוטל, צריך שם עזרה דחופה, הוא שואל אותי אם אני יכול אם אני מוכן לעשות את זה, אמרתי לו: אין בעיה, אני מוכן. אמר לי או. קיי תסע דרומה, לכיוון חמוטל, חיפשתי במפה, מצאתי את זה, נתן לי את התדר של 500, אני אתקשר עם קרן ואגיד לו שאתה בדרך אליו. תגיע לאיזור אונך ?תתקשר אתו. נסעתי על הכביש דרומה בציר חזיזית . הגעתי לציר חזיזית 27 מתוך אי ידיעה מה קורה בחלוץ ונוזל, אם תפוס ע"י אוייב, לא תפוס ע"י אוייב, החלטתי לעקוף את חלוץ ממזרח ולנוע בקו ישר לחמוטל.

ת. עשיתי את זה. ניווטתי, הניווט שם היה מאד קשה, והגעתי בשעות בין הערביים לחמוטל. עברתי את ציר טליסמן, ועליתי לעמדות על חמוטל ממש. נכנסתי בין שני גדודים.

ש. האם יצרת קשר עם קרן ?

ת. יצירת הקשר עם קרן היתה מאד קשה, ניסתי בחלוץ - לא הצלחתי. דיווחתי לגבי שאני לא מצליח ליצור קשר עם קרן, הוא התקשר אליו וכעבור איזה חצי שעה כשעברתי את חלוץ והייתי בין חלוץ וחמוטל באמצע הדרך, יצרתי איתו קשר, אמר לי: יפפי אתה בא, הראה לי פחות או יותר את הגזרה, אני הגעתי , נכנסתי בין שני גדודים, גדוד שעמד משמאלי, באיזור ציר טליסמן אולי אחורה קצת, [illegible] נניח, וגדוד שעמד באיזור חמוטל על הדיונה, על הכתם השחור הזה שנמצא בו מדרום לציר טליסמן.

ש. אני מבין שבאופן כללי אתה עלית על החלק הצפוני של ~~[illegible]~~ חמוטל באיזור טליסמן.

ת. עליתי ליתר דיוק, ממש על המרכז של חמוטל, מדרום לטלסימן

ש. באיזה טווח היית מהכביש בערך ? מצומת טליסמה מאיזה מרחק היית ?

ת. לא זוכר, אבל אני מניח לא יותר מחצי ק"מ, מערבה מהצומת.

התייצבתי בין שני הגדודים ואז זיהיתי את מכשיר. ואת סגול 4 20. כל השטח הזה שרץ בחי"ר, כמויות חי"ר. אני לא נוקב במספרים , אני לא רוצה להסתכן בניחושים, חי"ר,טנקים רכב, המון, כמויות גדולות מאד, עליתי לעמדות עם שלושת הפלוגות. הייתי מאורגן, עם פלוגת פטונים, היו אז ארבעה או חמישה פטונים, ושתי פלוגות ~~שרדרים~~ [illegible] אחד בפיקוד ~~יקי~~ יקי אחד בפיקוד דני רביב. פלוגת הפטונים היתה בפיקוד, הקמב"צ או המ"פ שהיה לי שם, [illegible] נועם דביר. הם היו יחד בפטון אחד 4 קצינים. בקיצור עליתי לעמדות, כאשר הפטונים מימין, אני במרכז עם יקי. ודני רביב משמאל. עמדנו וניהלנו את האש עשרים דקות עד חצי שעה, אש דרומה לכיוון מכשיר.

ש. אז ידעת שזה מכשיר ?

ת. לא אז זיהיתי את זה כיעד אוייב . ברגע שיצרתי מגע עם הכוחות של קרן של 500, הנחתי את המפה בצריח. עד אז נסעתי עם המפה וניווטתי, ומתוך הדברים של

של מחט 500, הבנתי שאנחנו הולכים לכבוש את חמוטל. אז

ש. אתה קיבלת אז פקודה בקשר מהמח"ט ?

ת. כן. את המחט לא ראיתי איפה הוא נמצא ולא פגשתי בו פיזית.

ש. היתה פקודה בקשר לכל החטיבה לכבוש את חמוטל ?

ת. כן. זה יותר מאוחר. קודם באתי, שני הגדודים ניהלו אש עם מכשיר ומסביב כל הגבעות. כללית כולם יורים לכיוון דרום. כעבור 20 רגע עמדנו, השמדנו שם את כל הטנקים שראינו. ואז ניתנה פקודה להתקפה. אני במרכז , דן ספיר היה צריך להיות מימין , דהיינו ממערב לי ואני התחלתי לנוע.

ש. לפני שהתחלתם לנוע, היתה פקודה חטיבתית שאמרה לאן ההתקפה ?

ת. לכבוש את היעד, אז הוא נקרא חמוטל. אני יודע שזה לא חמוטל אבל אז הוא נקרא חמוטל. בדיוק, איך כל אחד ינוע לא היתה תכנית מדוקדקת של תנועת הכוחות לכבוש את היעד. אני ראיתי את היעד, הגדרתי לי את השטח החירוני , את השטח השולט והחלטתי שאותו אני כובש. לא זכור לי, אני אומר את זה בודאות עכשיו שניתנה שם איזה שהיא פקודה מפורטת .

ש. האם אתה זוכר שהפקודה היתה ששלושת הגדודים יתקפו או שאיזה גדוד יתקפ ואתם תתקפו ?

ת. לא זכור לי שנאמר שאיזה שהוא יתקפ, אני לפחות עד הרגע הזה זוכר שכל החטיבה היתה צריכה לתקוף ולכבוש את היעד. אני התחלתי לנוע, כמו שאמרתי השארתי חיפוי קרוב את דני רביב, וירדתי לכיוון ציר קוטון, כאשר הפטונים מימיני , אני מוביל את הכח ואחרי נעה פלוגה של יקי. עליתי על הכביש ואז ראיתי שיש שם שדה מוקשים באיזור קוטון 30 ודיונה שלא יכולתי לעלות בה. פניתי ימינה עם ציר קוטון, דהיינו, לכיוון מערב , ביקשתי מקרן שיודיע לגדוד של ספיר שאני נע מתחת לכלים שלו על מנת שיזהר לא לפגוע בי.

ש. שדה מוקשים חפוז ?

ת. לא. היתה שם גדר. היה שם שדה מוקשים. לאורך הדיונה נמתחה גדר, אחרי המלחמה מישהו אמר לי שהיה שם שדה מוקשים. אני מודיע לקרן שאני מושך מערבה על הכביש ואני מבקש שיזהיר את ספיר לא לירות עלי.

ביקשתי מהפטונים שימשכו ימינה ויאפשרו לפלוגה של יקי להכנס בין הדיונה ובינו. הם נכנסו ימינה , אני נכנסתי למרכז, בקו ישר אתם ויקי אמור היה למשוך שמאלה ולהכנס בינינו. כמו שאנחנו עולים שמאלה ומתחילים לטפס על היעד, נפגעים חלק מהפטונים. אני ראיתי בודאות פטון אחד נפגע ועולה באש, והטנק שלי נפגע שלוש פגיעות, פגיעה בתותח. הוא מתפוצץ. תא הצריח, מאמץ ותאי הזיווד מצד ימין. כתוצאה מהפגיעה בתותח, אבד שיווי המשקל, מה שנותר עלה למעלה, ואי אפשר היה לתפעל אפילו את המקביל ואז אני ביקשתי מהמב"ל, מדרדר, שיפעיל את המקלע המפקד ואני הושטתי יד למטה ועזרתי לתותחן עם היד להרים את הסדן על מנת שלפחות המקלע ירה, אחרת נסעתי כמו עגלה, בלי אש בלי שום דבר. ואחרי מאמצים עצומים הצלחתי להרים לו את התותח קצת, והוא יכול היה לפחות לפזר אש עם המקביל, מאד לא יעיל ומאד לא טוב. אבל בשלב זה היתה לי ההרגשה שההתקפה הולכת להשבר. ההתקפה של הגדוד שלי הולכת להשבר. כתוצאה מהפגיעות והאנשים התחילו: נפגעתי וזה, ונתתי פקודה לא לעצור, להמשיך בתנועה, לא עוצרים להמשיך בתנופת ההתקפה, דרשתי מדני רביב לעזוב את עמדות חיפוי שלו, לנוע ולתמוך בי, כבל שני מאחור על מנת לקיים את רציפות ההתקפה. אז בכל אופן, היתה לי הרגשה קשה מאד. המשכתי בתנועה. דני ביצע את זה, התחיל לנוע קדימה . אני לא ראיתי אותו כל משך ההתקפה, ז"א גם לא היה לי זמן להסתכל אחורה, והייתי עסוק כל הזמן בלחימה. היעד היה רווי חי"ר, אנשים בכל צד שהסתכלת - אנשים. אני זוכר צורותות הטנקים שברחו מימין ומשמאל והיעד היה מלא וכבר מאורגן להגנה. אני זוכר עוד, באיזה מהירות הם התארגנו להגנה. המשכתי לנוע, ועל ידי אני זוכר רק שנק אחד שנע. זה היה טנק שוט שנע מצד ימין שלי עם מט"ק בשם זיוביש. ואז הגענו בערך למחצית היעד, למחצית מכשיר, וראיתי שני טנקים. אמרתי לזיוביש, אתה קח את הימני אני אקח את השמאלי, התפצלנו, ומאז איבדתי גם אותו. הסתבר לי יותר מאוחר שהוא נפגע ואני אגיע אולי יותר מאוחר לסיפור אתו, אני אישית המשכתי לנוע עברתי את היעד והתקרבתי לסגול 289.

ת. שנמצא ממש בגבול הדרומי של מכשיר . כמו שאני עובר את באיזור של 135 , מקיף אותו מצד מערב, אני נכנס לאיזור של סביבות 289 התמקמו סוללות טילי נ"ט , והתחיל לעוף עלי ברד של טילים. מכיוון דרום שלי . ולא היה לי תותח לא היה שום דבר, מקלע המפקד, אני זוכר, רוקנתי שם איזה 10 15 ארגזי פעולה. כל הזמן דורקן, הקמב"צ שלי היה מגיש לי ארגזי פעולה ואני הייתי יורה. המשכתי בירי אבל ראיתי שאני בודד, טנק לבד. אח זיוביש לא ראיתי . לא ידעתי אז שהוא נפגע ושום טנק לא ראיתי בשטח , רק אני. החלטתי לתפוש עמדה, הסתובבתי, נעתי אחורה עד נ"ג 135 , מצאתי שם איזה קפל קרקע ונעצרתי שם. הסתובבתי חזרה עם הפנים לכיוון האוייב. כמו שאני נעמד שם מגיע יקי, הוא ועוד טנק אחד ואח"כ עוד טנק של קצין בשם תמיר. כמו שאנחנו נעמדים שם, טנק אחד יורד שמאלה על המדרון המזרחי של מכשיר ונתקע, לא יכול לזוז. טנק שני של תמיר, חושף טיל מאותה עמדה שאני זיהתי ועולה באש ושם פצועים והרוגים. באותו זמן במכשיר דימדומים אחרונים לקראת חושך. הרע היה שעל ידי עומדים שני טנקים ובוערים, ואני על הרקע שלהם כלפי האוייב. בכל זאת נשארנו לעמוד שם ואז אני מקבל פקודה לפנות את היעד. פקודה המח"ט , מקרן. אני מארגן, נותן פקודה ליקי שיקח את הפצועים, ואני מרגיש בקרן של יקי שהוא קצת חושש , אני אומר לו יקי אני עומד פה וממתין לך עד שאתה גומר. עמדתי והיו רגעים קשים מאד, אין לי אש אין לי כלום. יקי גמר, העמיס את הפצועים, עשה שם סריקה סביב הטנק , לקח אותם ונענו שנינו פלוס עוד טנק אחד שהצטרף אלינו, זה היה אחד הקצינים שלו , סמ"פ שלו. בקיצור ירדנו מהיעד שלושה טנקים. לי היו פצועים קשה מאד, אחד מהם היה דוד עשהאל, נפצע מאד מאד קשה . כל הבטן שלו היתה פתוחה הוא איבד דם בכמויות, החלטתי לרדת ישירות לציר טליסמן . הוריתי לדני רביב, שעד אז לא ראיתי אותו , לא ידעתי איפה הוא עומד יותר מאוחר הוא טען שהוא עמד מאוחורי אבל אני לא ראיתי אותו אז, לנוע חזרה עם הטנק שלו, בציר ההתקדמות לאסוף את הנפגעים , לחלץ אותם ולהפגש אתי על הכביש. הובלתי את הכח להצטלבות ובדרך על ציר טליסמן עמדו פטונים וירו על מכשיר . פטונים שלנו עמדו וירו על מכשיר, חטיבה 421 שחזרה - חזרה. ירו עלי - על מכשיר, וסיכנו אותי .

ש. אני דיברתי אתם, הם אמרו שהם ראו אותך יורד, אבל הם לא ירו עליך.

ת. אני ראיתי אותם עומדים מולי ויורים על מכשיר ואני יורד ממכשיר . זה שהם לא פגעו בי - זה יכול להיות אבל היו סיכויים טובים שאיזהו מט"ק לא יזהה . עובדה ביום הצליחה זה קרה לי שגדוד פטונים ירה והשמיד לי טנק, במרחק הרבה יותר קצר ולא בדימדומים . אמרתי לקרן , תשמע יורים לי פטונים תגיד להם אז שיפסיקו את האש. הוא לא הצליח ליצור אתם קשר . אני בינתיים הצלחתי להתקדם, לא עצרתי. היתה שם ירידה קשה מאד. והגעתי לצומת. בצומת התחלתי לאסוף את הכח, באמת התקבצו לי פה בסך הכל 7 טנקים שמתוכם נגררים שניים. לפני זה נתתי פקודה ליקי לאסוף את כל הפצועים שהיו לנו , היו בסך הכל איזה שמונה פצועים על הטנק ולנוע במהירות על ציר טליסמן, קיבלתי דיווח שבאיזור נקודת האו"ם, ושל תשנ"ג הוא התחיל לנסוע, אמרתי לו אל תחכה, אני אארגן את הכח ואני אבוא אחריך. הוא נסע, אני ארגנתי את הכח, שם היה חודק, דני רביב, קיבלתי מהם דיווח , סה"כ זה היתה ממש התקפת התאבדות, הרבה טנקים נפגעו, הרבה נפגעים היו לנו ויותר מזה איבדתי את הקשר עם הפטונים, לא ידעתי איפה הם נמצאים ולא ידעתי מה מצבם. אני זוכר שדיווחו לי על פטון אחד שהתורצץ על מכשיר ועצר על יד יקי ויקי אסף את הנהג שלו, אבל יתר הפטונים, חוץ מפטון אחד שאני ראיתי בוער ומתפוצץ מימיני, אני לא זכרתי צוער שראיתי עוד פטונים. בתחקירים אחרי המלחמה התברר שהם משכו הרבה מערבה מצ'ו או שהם טעו או שהם נמשכו לשם, ונכנסו למערך חי"ר צפוף במין שקע כזה טעה נמין ושם הטנקים הושמדו והאנשים נהרגו, חלקם נהרגו על ידי נק"ל וחלקם בטנק עצמו. זה חלק שרידי גדוד 9 וחלק - זה היה מאד שונה - היה לי פטון אחד עם צורת מילואים שפקד עליו קצין מגדוד 9. גדוד 9 הגיע אליו טנק עם חמישה קצינים . קצין אחד עמד בחוץ. לפני ההתקפה הזאת באיזור ספונטני 32, אמרתי לקצין הזה שירד מהטנק, אני לא רוצה שיסתכן. ואז הוא הלך ומצא טנק מגדוד 9, אתה זוכר שאני סיפרתי לך על הנסיבה המבוהלת שלהם לאיזור . הוא מצא שם טנק. עם צורת מילואים, לקח את הטנק וצירף אותו להתקפה, אני אפילו לא ידעתי. מיד עם הירידה שלנו מחמוטל לכיוון מכשיר הטנק הזה נפגע, צורת המילואים כולו שלם, קפץ מהטנק, נסוג לעבר כוחותינו וא"חכ

ת. אנחנו אספנו אותם בצומת ולקחנו אותם. אח"כ היה עוד טנק פטון שהצטרף ואני לא ידעתי, זה היה סגן בשם משה יפה מנהלל . רק אחרי המלחמה בא אלי עמוס חורב וסיפר לי שהיה אצלי טנק כזה. אני לא ידעתי על זה. מסתבר שתוך כדי תנועה, פגשו אותו החברה ואמרו לו בוא תצטרף אלינו . משהו התקלקל לו בצריח. הוא חזר, התחיל בהתקפה, נסע כמה מטרים, הסתובב, וכמו שהוא הסתובב חטף פגיעה מאחור ושני אנשים בתוכם משה יפה ועוד אחד נהרגו בטנק. ~~יותר מאוחר היה הסיפור של עמוס חורב ששלח אותו 200 מטר מתוך השטח שלהם...~~

ש. האם אתה אמרת לדני רביב לבדוק מה קורה עם הפטונים ?

ת. אמרתי לו בקשר, אני לא זוכר בדיוק את המילים, הרעיון הכללי שאמרתי לו היה : תבדוק מה קרה עם כל הטנקים שנפגעו בדרך ותפנה את הפצועים. אני רוצה להדגיש עוד נקודה אחת . אנחנו ירדנו מהיעד כמעט מאוחר. ואי אפשר היה לראות. אני אתן לך דוגמא, טנק אחד נפגע על ידינו ~~ש~~ שהיו בו שני צוערים . ישראל מטות היה מפקד שלו והיו לו אנשי צוות צוערים . הטנק הזה נפגע בשיא של מכשיר בתוך מין קפל או מדרון שאני אפילו לא ראיתי ~~ולא ראיתי~~ איפה הוא נפגע. שפניתי את כל הטנקים שהיו בתוך היעד לא ראיתי ולא ידעתי אפילו על הטנק הזה.

ש. האם זה נכון שדני רביב אסף פליט מהפטונים ?

ת. כן. הוא אסף איש צוות אחד, אני חושב שזה היה מטק בשם כהן.

ש. האם הוא דיווח לך משהו בענין הזה ? לא

ת. אני לא זוכר בדיוק , ברגע ~~שאספנו~~ אם הוא דיווח כן או לא. זו נקודה שלא זכורה לי עד הסוף אבל אני זוכר שאח"כ בתחקירים נאסף איש כזה אי אפשר לדעת.

ש. חסר.

ת. אני הייתי מסתייג מהענין. אני לא הייתי עם דני רביב על הטנק. אני לא בקיא בדיוק בתוואי הנסיעה שלו ובהתרחשות שהתרחשה סביב איסוף האיש הזה. אני מביא כמה גורמים שהם מקשים מאד או הקשו אז, על ענין של גלוי הפטונים שנפקעו בעומק.

א. לא ידענו איפה הם . גם אני לא ידעתי וגם הוא לא ידע. יכול להיות שהוא ידע יותר טוב כי הוא נסע מאחורי . אם ודאי היה מאוחר מאוד.

ש. כן הוא יכול היה לדעת אם הוא מצא את הפליט הזה.

ת. כן. דבול להיות. זה אתה אומר. דבר שני היה חושך. יש פה עדות של דני אוטנטית, מיד אחרי המלחמה ביומן שלי אני יכול... "היינו בחיפוי 4 טנקים, אני , חודק ועוד גור אחד, זהינו שיורים עלינו מאחור, בתגובה נענו הצידה והתחלנו לירות על הטנקים שמאחורינו , ראינו קליעים עפים עלינו מכיוון ממגחים, אז קיבלתי הוראה לרדת למטה לכיוון הכביש, המשכתי הלאה ראיתי מג"ח נוסע עם מדפים פתוחים כשרק הנהג נשאר בחיים . יותר צפונה ראינו פצוע מסתובב סתם כך בין הגדרות."

הנה פה המשפט הזה של ראינו פצוע מסתובב סתם כך בין הגדרות, זה אותו איש שהוא אסף. הוא עצר, עופר בירעם ירד מהטנק , אסף אותו והביא אותו לטנק. ....

הוא רק אומר, קיבלתי הוראה לרדת למטה לכיוון הכביש.

ש. ...אין... ריאיון ההיפגעות של דני רביב במשך המלחמה ?

ת. לא היתה התנהגות אחידה. היו מקרים שהוא היה בסדר. נסע גמדר. והיו מקרים של לוו נאנס. וקיר כל מיני נקודות מתות שקשה להסביר אותם היום , התנהגות של קצין ~~קאפילה~~ מ"פ. לדוגמא, בשעת הצליחה ב-15 או ב-16 או אפילו ב-17 שהיינו אמורים כבר לצלוח , הטנק שלו נתקע באיזור מעוז לקקן, והוא ניתק מאתנו למשך יומיים וחצי או שלושה תמימים. וכל נסיונות שלי ליצור אתו מגע קשר לא עלו יפה. לא ענה בקשר. רק יומיים אחרי שצלחנו הוא הצטרף אלינו באיזור מצנפת.

אני מכנס את הנפגעים. ואני פחות או יותר לומד מי ישנו או מי איננו. בכל אופן חסרה לי אינפורמציה לגבי הפטונים. אני יוצר קשר עם מג"ד 500 אני תובע ממנו לחפש את האנשים בשטח.

ש. כל הזמן הזה אתה לא ראה את מח"ט 500 ?ואתה לא ידע איפה הוא נמצא ?

ת. לא. לא ראיתי אותו ולא ידע איפה הוא נמצא פגשתי אותו פעם ראשונה על יד טסה בין טסה תחתון וטסה עליון - יושב בג'יפ. באיזור שבו היינו אמורים להכנס לחניון לילה. פעם ראשונה ראיתי אותו באיזור טסה.

ש. מסרת לו דיווח בקשר מה נשאר לך ?

ת. מסרתי לו דיווח וכשהגעתי אליו פיזית תבעתי ממנו לחזור ולחפש את האנשים שלא ידעתי עליהם שום דבר. הוא אמר לי שגם לו מספר נעדרים, דן ספיר ועוד כמה חברה שאינם והוא שולח את פלוגת הסיור לשם שתהיה שם כל הלילה ותחפש נעדרים.

ת. פלוגת הגיפים החטיבתית. והיא יצאה לשם.

ש. מי זה המ"פ של פלוגת הסיור ?

ת. אני לא יודע. אין לי שום מושג. אני יודע שהיא יצאה לשם, אני יודע שהיא הסתובבה בשטח, יתר על כן מט"ק שלי שיצר אתי קשר, זה אותו זיוביש שסיפרתי, אחרי שהוא נע ימינה ואני לא פגשתי אותו ולא ידעתי איפה הוא, יותר מאוחר יוצר אתי קשר ומודיע לי שהטנק שלו נפגע . התחיל לבעור, הוא ניסה לכבות לא הצליח, הוא מבקש ממני הדרכה מה לעשות ? אמרתי לו קח את האנשים שלך, תעבור , תסתובב, תראה אם יש פה כלים באיזור שלך. הוא אמר לי שיש. - תאסוף את כל האנשים שלך ותרד אתם למטה רגלי לאיזור ציר טליסמן. שם , תאסוף אותך יחידת הסיור. עמדתי אתו בקשר כל זמן שהוא יכול, אח"כ הוא ניתק את הקשר . אמר שיש לו נפגעים הוא לוקח אותם על אלונקה. הוא פינה שם מספר אנשים וירד למטה בסביבות 12 בלילה הוא הגיע אלי לחניון ,ודיווח לי שהכל בסדר.

ש. האם ידוע לך מתי נהרג דן סגיר ? כשאתה יוצא להתקפה החטיבתית שאתה מתאר, תאם דן ס ?יר משתתף אתך בהתקפה. אתה שומע את הקול שלו בקשר ?

ת. לא. אני לא שומע את הקול של דן סגיר ואני לא יודע אם הוא משתתף או לא. מתוך סיפורים בדיעבד אחרי המלחמה, אני מקרן עצמו לא הצלחתי להבין מתי הוא נהרג. ~~עפ"י מהסיפורים של קרן הבנתי כאילו הוא נהרג מהנסיגה שלו בחמוטל.~~ אח"כ אחרי המלחמה שמעתי על אנשיו, ~~אני הבנתי~~ שהוא נהרג, ~~בהתקפה~~ בהתקפה שבה אני השתתפתי. ז"א כשהוא קיבל את הפקודה להסתער, זז עם הטנק שלו כמה מטרים קדימה, קיבל פגיעה ונהרג ואז כל הגדוד ניתק מגע או הסתלק אחורה. דן ספיר עצמו נשאר בשטח והגדוד לא השתתף בהתקפה. בעצם בהתקפה על מכשיר רק הגדוד שלי השתתף. זקן, הגדוד השלישי , ~~אני בכלל לא ידע~~ ~~אפה הוא היה~~ . אני יודע שהוא היה משמאלי, ~~אפה הוא היה אני לא יודע~~, מה הוא עשה אני לא יודע. בטוח - הוא לא השתתף בהתקפה.

ש. עכשיו, שאתה נע בהתקפה מכיוון חמוטל למכשיר, האם אין אוייב בחמוטל, אתה לא מזהה אוייב בחמוטל ?

ת. להכריז עכשיו שלא היה אוייב בחמוטל, זה לא יהיה מדוייק. למה ? כי אנחנו קיבלנו אש מאחור. ייתכן מאד שזה היה בין הקווים שמפרידים את חמוטל למכשיר יש שניים, שנים וחצי ק"מ, האוייב היה בכל השטח. על מכשיר , על ציר פוטון, וייתכן מאד שהוא היה בקצה המערבי של חמוטל, באיזור עגול אדום 6725.

ש. מישהו תקף בכיוון אדום ?

ת. אני לא יודע. אני לא יודע אם מישהו תקף, ואני לא יודע אם מישהו היה צריך לתקוף. נסביר להיות שדן מפיר נע לכיוון הזה. אבל אני אומר יכול להיות לא על סמך ידיעה ולא על סמך שום עובדה אחרת.

ש. האם יש לך פירוט מה סך הכל האבדות בטנקים ואנשים , הרוגים ופצועים שהיו לך בהתקפה על מכשיר ?

ת. יש לי . אני צריך לעשות סיכום לגבי העניין הזה . יש לי 19 פצועים. אני מוכרח לבדוק את עצמי שוב לגבי ההרוגים ... משוער כ-10 הרוגים. שמות יש לי של שמונה אנשים. הבעיה כאן היא למשל יש פה שני החללים, כל אנשי הפטרולים בזמנו לא נחשבו כחללים, לפחות לא על ידי, לא נחשבו כחללים שלי. יותר מאוחר נרשמו חללים של גדוד 198 למרות שהם היו מעורבים מבי"ס ומגדוד 9. מספר ההרוגים בהתקפה הזאת היה לפחות 10 הרוגים. וכמו שאמרתי - 19 פצועים. איבדתי בהתקפה הזאת, בשטח 7 טנקים ועוד 3 טנקים נפגעו קשות, אבל הצלחתי להוציא אותם אם בגרירה ואם בתנועה עצמית שלהם , החוצה.

ש. ועם כמה טנקים נכנסת ?

ת. נכנסתי עם הטנק הזה של משה נכנסתי 15, איבדתי 8 ויצאתי - 7. כשרים ללחימה היו שם אז 3 טנקים או 4 טנקים. זה הכל.

ש. עוד שאלה. האם במשך כל היומיים האלה כל הקרבות שלך פרוץ המלחמה ועד 8 או 9 באוקטובר האם היית נוכח ממש באיזה שהיא התקפה מצרית שהמצרים ממש ניסו להשיג מגע . אני לא מתכוון שהם ירו או הפגיזו. האם ראית מקום שבו אפשר להגיד שהמצרים תוקפים ממש?

ת. לא. בשלושת הימים הראשונים לא ראיתי תופעה כזו . כל מגע שנוצר עם המצרים היה מגע שנוצר ביזמתי ולא ביזמתם. דהיינו, אני נע ותוקף והם - סטטים. בעמדות באיזור הדקליות של ציר הרור , באיזור סגול 277 , ציינתי לעצמי , שכבר אז יש להם עמדות חפורות לטנקים. הטנקים שלהם שנלחמנו אתם באיזור דקליות, היו להם עמדות חפורות. ולכן לקח לנו די הרבה זמן ודי הרבה תחמושת לפגוע בהם מפני שהם היו עולים - יורים פגז,יורדים במהירות לתוך מחפורת ולא היינו רואים אותם. והיינו צריכים להשתמש בשיטת המארב על מנת לפגוע בטנקים האלה.

הבנתי. תודה רבה.

אלי ישפה - אלי

סוף

הי: 45 הירך סולם

4 שעי

הי: 18 הרב מלאי מלון

ד"ר הטפון נמרה מלאום

23 מלאי מלון

אות 162

אם שגוי		נכון	נספח 3.1
X	1	אולה בלעד אפירם	קבלן אבנה אות 162
X	2	אולה מיי עדנים	אפרד הטוב הטעטרה של אות 162
X	3	אולה שלה ששון	סמכתי 460
X	4	סגול ישר חלה בטאיר	אמר 9/14 ע. אבנה 460
X	5	אולה לאיר יפה	אמר 198/460
X	6.	סדן יאיר טל	סמך בגד 9
	7.	סגול (מל.) מיי עדן	אמר 19/460
	8א.	נפן יצחק בדים	אמר בגד בון 217
X	8.	סגול שמש	אמר 430/500
X	8א.	אולה נמל נר	אמתי 217
	8ב.	נפן אבי שביד	ק. אבנה תי 217
	9.	סגול (מל.) נמל פירחי	אמר 147/217
	10.	סגול (מל.) בוסר נפל	אמר 126/217
X	11.	סגול נמוי בדן	אמר 433/500
X	12.	סדן נוני כונבלט	קמן 429/500
	13.	סדן אנתי טל	אמר ב-429/500

אות 143

X	14.	סגול אבנון טל	ק. אבנה אות 143
X	15.	סגול (מל.) יפונדה בלד	קבל המנפן סדן אפרד אות 143
X	16.	אולה טלבים בבים	אמתי 600
X	17.	סגול עוני בן יצחק	אמר 409 600
	18.	סגול מיי אלדן	סאמר 410/600
X	19.	סגול (מל.) עובד מעוז	אמר 407/600

X	1	אולה קלגר אמיתי		
X	2	אולה מיר שינקין		
X	3	אולה שולה בשן		
X	4	סאל יוסף הלוי מאיר		
X	5	אולה דוד שי		
X	6	סגן שוקר טל		
	7	סאל (מל.) מיר קלין		
	8א	נסן יצחק בנים		
X	8	סאל שאול [מל.ת]		
X	8ב	אולה נעמי עז		
	8ג	נסן אבי שרון		
	9	סאל (מל.) נעמי פירוש		
	10	סאל (מל.) יוסף נוסל		
X	11	סאל נתנאל בקן		
X	12	סגן מוני מינגרבלט		
	13	סגן מנחם טל		

אוגדה 143

X	14	סאל אפרתי טל	מ. אוגדה אוגדה 143
X	15	סאל (מל.) יהודה קלר	קב"ן מחנה סגן מפקד אוגדה 143
X	16	אולה טלביה רבין	מחנה 600
X	17	סאל עוזי בן יצחק	מחנ 409 600
	18	סאל מיר אלקין	סמחנ 410 600
X	19	סאל (מל.) עובד אלעזר	מחנ 407 600

אוגדה 162

			מקבן אוגדה אוגדה 162
			אמרכ המודיעין של אוגדה 162
			סמחנה 460 "
			מחנ 9 141 מ. אוגדה 460
			מחנ 198 460
			סמח בחנ 9
			מחנ 19 460
			מפ בחנ 113 217
			מחנ 430 500
			מחנה 217
			מ. אוגדה מח 217
			מחנ 147 217
			מחנ 126 217
			מחנ 433 500
			קמן 429 500
			מפ ה-429 500

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומערכת הביטחון.
אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון
צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו בדין

1

גלעד אבירם

עדותו של אל"מ גלעד אבירם קצין אג"מ של אוגדה 162 במלחמה.

ש. האם אתה מוכן להעיד בפניי?

ת. כן

ש. אני מבקש שתתאר את מהלכי האוגדה הקשורים בקרב של ה-8 באוקטובר החל מנוהל קרב שמתחיל בליל שמיני שביעי ועד תום הקרב בשמיני באוקטובר.

ת. טוב אני אתחיל לתאר. האמת היא שכל התיאורים היום מושפעים גם מהסיכומים גם מהתחקורים למיניהם ויתכן מאוד שיש כרגע דברים שלא בדיוק אזכור אותם ולא בדיוק תואמים את המציאות. על כל פנים אלו הדברים שזכורים לי

א. באשר לנוהל הקרב: אני מתיחס לאחר שברן חזר מ"דבלה".

כשברן חזר מדבלה, הנתונים שהמטה קבל היו כאלה:

שהמשימה הכללית היא להתחיל למחרת בבוקר במתקפת נגד מצפון לדרום כלומר מכוון קנטרה לכוון דרום. כאשר בעצם היו 2 אפשרויות כפי שזכור לי.

אפשרות אחת שאנחנו תוקפים מכוון קנטרה כל הזמן במגמת התרחקות מהתעלה כלומר התרחקות ממרחב הביצות שלאורך התעלה. מגמת עקיפה בכוון דרום עד שאנחנו נגיע לאיזור פפירדן, כאשר שם היתה אפשרות שהאוגדה של אריק תוקפת ממזרח למערב ואנחנו מסייעים לה, והאפשרות השניה היתה שאריק לא מבצע את הפעולה הזו ושאנחנו ממשיכים בכוון דרום כשהמגמה להגיע בכוון פורקן ולעבר מצמד. זאת היתה המגמה העיקרית. אני כרגע רק מדבר על הפעולות הקשורות בנוהל קרב של מתקפת הנגד של ה-8 בחדש. היו פעולות נוספות במשך ליל 7-8 שלא קשורות לכך.

ש. זה ברור. מה היתה תמונת האויב שהצטיירה לכם אותו לילה?

ת. מה שאני כרגע זוכר היו נתונים של חי"ר שעבר את התעלה והתבסס בצד השני של התעלה, עדיין היו מעוזים שמחזיקים מעמד. מוצב פפירדן נדמה לי הדרומי עדיין החזיק מעמד, כלומר עדיין היו אנשים בתוכו. על כל פנים כך חשבו.

ש. איפה חשבתם הקורים הקדמיים של המצרים? עד היכן הם הצליחו להגיע?

נדמה לי שהוא היה באיזור פושקין. על כל פנים המשימה של חטיבה 217 היתה ליצור מגע, כלומר להתקדם בגיזרת הציר הצפוני בין וורמוט לאיזור מרתף, להתקדם בכוון מערב ולהגיע עד לציר לכסיקון, זו המשימה שהוטלה על חטיבה 217. חטיבות 460 וחטיבה 500: לגבי 460 היו לה באותו לילה אם אני זוכר נכון בין 18 ל-25 טנקים נדמה לי שזה היה חד"כ של כל החטיבה 460. זה היה פחות מגדוד. חטיבות 500 ו-460 היו צריכות לנצל את ציר מאדים וספונטני על מנת להגיע ולתקוף מצפון לדרום, כלומר: בציר מאדים 460, 217 היתה באיזור וורמוט עצירות, 460 בציר מאדים ~~על מנת באת מבוא~~ כאשר באגף הצפוני שלה נמצאת חטיבה 217. לרדת דרך מרוח דרומה כאשר חטיבה 500 היתה צריכה להכנס בציר ספונטני ולהשתלב בהתקפה במרחב הזה כלומר, לנצל 2 צירים בבצוע המיתקפה כאן.

ש. אני רוצה להבין משהו בענין הזה. ממה שאתה אומר מצטייר מצב שבעצם כל חטיבה בנפרד יכולה לתקוף מצפון לדרום אבל האוגדה ככלל בעצם תוקפת ממזרח למערב, כי אם נתקה בצפון הולך ממזרח למערב, אם גבי אמנם נכנס באיזור מאדים טילטול אבל פונה דרומה ואם קרן צריך להכנס

ת. סליחה, סליחה אני ציינתי ציר ספונטני?

ש. כן

ת. סליחה טעות שלי, טעות שלי. בשלב ראשון גם 500 וגם 460 היו צריכות להכנס בציר מאדים ומכאן אנחנו צריכים לרדת בכוון דרום.

ש. אני מבין.

ת. עכשיו, מה שגרם לטעות שלי זה המשימה של 500. למה, המשימה של 500 היתה להכנס, לרדת בציר הרוחב ולהגיע לציר ספונטני.

ש. מתי היתה המשימה שלהם?

ת. המשימה הזו היתה בבוקר. כאשר התחלנו בתנועה, חטיבה 500 נקראה למשימה להכנס לציר מאדים כאשר 460 מצפון לציר 500 מדרום לציר הורדך דרומה. עכשיו, כל זה היה בתדריך.

ש. אני מבין. זאת אומרת אם אני מבין נכון כעת היה צריך כך, היה צריך נתקה 217 לעבוד באיזור קנטרה (כן) יחד להתקדם ממערב מזרח למערב- ובציר מאדים היו צריכות להכנס שתי החטיבות ולנוע דרומה.

ת. ולנוע דרומה.

ש. הבנתי. עכשיו, מה הסיבה לשינוי?

ת. עכשיו, בבוקר בסביבות , היה איזה זהוא שדר, כבגע אני לא מתיחס לשנדי אני מתיחס לנוהל לקרב, בשעה 0400 בסביבות 0400-0430 היה איזה שהוא שדר מהפיקוד, השדר הזה מהפיקוד נדמה לי שהוא חיזק את ביצוע המשימה מצפון לדרום לעבר מצמת, כלומר שהמגמה הכללית לרדת דרומה. אני כרגע לא זוכר מה בדיוק היה השדר אבל היה משהו מיוחד בו. אני זוכר מעיון בידמני המבצעים.

ש. יש ב-0430 הוראה של הפקוד שיש לכם 2 משימות לרדת דרומה ולהשמיד עד מצמת (כן) וגם משימה לגשת למעוזים.

ת. או, זהו.

ש. אם ככה תסביר לי מה זה משפיע על ההפוגה לגבי קרן?

ת. עדיין שום דבר לגבי הנושא של המעוזים. לא היתה פקודה שסתרה את התדריך של האלוף של מפקד האוגדה כפי שהוא נתן למח"טים כאן, בצומת כרטיסן - מאדים. בפירוש נאמר מאוגדה שעל ידי ברן שאין להתקרב לקו התעלה אלא לשמור מרחק מהאיזור הזה של הביצות. על כל פנים בהמשך כאשר התחלנו לרדת דרומה..... עם חטיבות 460 שהיתה במאדים וחטיבה 500, ונאמר להגיע לאיזור פירדן, עדיין זה לא אמר לנו להתקרב לתעלה, אבל מפקד האוגדה, רצה להרחיב ציר נוסף כאשר אנחנו עם חטיבה 460 באיזור מאדים 45 ונתקה כבר התחיל להתקדם לעבר כביש החת"מ ובעצם הוא כבר היה עם גדוד אחד על כביש החת"מ. ביקש מפקד האוגדה להרחיב ציר נוסף.

ש. מה היה הרעיון?

ת. עכשיו, הרעיון היה לנצל ציר נוסף על מנת ליצור מגע לפחות.....

כדי לקבל תמונת מצב על הנעשה מול הפירדן, כי כאן באיזור הזה ואני כרגע לא זוכר בדיוק באיזה שעות, אני מעריך שזה היה בסביבות 6-7 בבוקר לא היתה, באיזורים האלה שהגענו, לא היתה שום התנגדות. עכשיו, ממילא היה ,,, פעולה שידענו אותה היתה במרחק 4 עד 5 ק"מ מהתעלה אבל בתצפית לא ראינו כוחות אויב בשטח, ואז ****** הורה מפקד האוגדה להרחיב את ציר התנועה, את גיזרת הפעולה של האוגדה ולנצל גם את ציר ספונטני.

ש. אבל מה השקול המרכזי שהביא אותו לזה?

ת. להערכתי היום, השיקול המרכזי אז היה רק אחד לנצל גם ציר נוסף על מנת לעמוד מול המשימה בהשהיתה חזיון.

ש. זאת אומרת, שאתה חושב שהחלטה של מפקד האוגדה הושפעה מזה שאמרו לו שהוא גם צריך לגשת לחזיון?

ת. שהוא גם צריך לגשת לחזיון.

ש. הבנתי. מה שאני מבין ממך הוא שבשלב זה ההרחבה של הגיזרה היא רק לציר ספונטני נכון?

ת. בשלב זה. ~~אבל~~ קרן בנתיים התעכב מסיבות, אם אני זוכר נכון, לתדלק את אחד הגדודים שלו (לא היתה בעיה של חימוש), אז הוא התעכב, והמצב היה שנעתי עם גבי. היינו כבר קדימה שלא לדבר , שלא לדבר על נתקה, היינו כבר קדימה והתחלנו להתקדם והגענו כבר לאיזור מרור וקרן עדיין היה באיזור מאדים, כלומר, נוצר מצב של קו לאורך ציר טלטול - מאדים לעומק, כלומר שהיתה יחידה אחת חטיבה 460 על מאדים - טלטול בעוד שחטיבה 500 היתה עדיין באיזור ריאקציה. עכשיו, כאן, כפי שאמרתי קודם קרן קיבל הוראה לרדת דרומה לציר כרטיסן ולהכנס לציר ספונטני. בנתיים התחילה התקדמות 460 לעבר מרור וכאן היה עם 2 גדודים גדוד 19 וגדוד של עמיר יפה, זה היה הסד"כ של 460 מבחינת יחידות וטנקים כפי שאמרתי קודם, אם אני זוכר נכון בשלב הזה כשהתיצב גדוד 19 היו בחטיבה 45 - 40 טנקים אני חושב כי גדוד 19 בא עם 26-25 והיו עוד 25 מקודם ב-198 בגדוד של עמיר של שיטים ומג"חים.

ש. פרטים על שני הגדודים האלה אנחנו יודעים מהמג"דים.

ת. כן, ונדמה לי שאני פחות או יותר מדייק. כעת, אני כרגע מדבר על קרן. קרן הגיע לציר טליסמן.

ש. איך זה קרה שהגיע מריאקציה לציר טליסמן?

ת. שוב אני מזכיר, שהמשימה הראשונית של האוגדה היתה להגיע לעבר פורקן מצפון לדרום.

ש. או פורקן או מצמד?

ת. או פורקן ובהמשך לעבר מצמד. המשימה משימת ביניים לאיזור פורקן. מכאן כשהגיע קרן לאיזור..... מאדים ~~רבר~~ והמשיך ~~להרות~~ בתנועה דרומה לציר כרטיסן הגיע הגדוד הראשון שלו, הגדוד של שמשי. גדוד ראשון של קרן גדוד 430 - של שמשי הגיע לציר ספונטני. בשלב הזה גבי היה כבר בתנועה דרומה והגיע מדרום למרור. מפקדת האוגדה היתה בעקבות 460 חפ"ק האוגדתי נע על ציר מאדים דרך החולות מאיזור ~~של~~ מאדים 45 חתך לעבר ווורוצלב וכאן עמדנו בשלב ראשון וראינו יפה את כל המישור עד לתעלה, כש-460 היתה עלציר ציון ודרומה לו גדוד של שמשי היה כבר על ציר ספונטני ושני גדודים של חטיבה 500 היה באיזור נואם. זו היתה פתיחת הכוחות ונדמה לי שכאן היתה השעה פחות או יותר 0900, נדמה לי כך. בשעה 0930 היתה התקלות ראשונה, ההתקלות הראשונה לאחר שהכוחות התקדמו דרומה היתה באיזור ערוב. ישנה כאן... והיו כאן כוחות היו כאן שנקים. הגדודים של גבי תפשו עמדות והתחילו לנהל קרב לעבר ערוב עם שני הגדודים עם 19 ועם הגדוד של עמיר יפה 198. במצב הזה כשכאן מצפון לדרום או על ציר מאדים בחטיבה של נתקה היו לו כאן כמה קרבות היו לו כאן התקלויות אלא הגיע לעמדות וזיהה מטרות וירה. היתה גם התקדמות אם זה היה ביום הזה או ביום המחרת - נדמה לי שזה כן היה ביום הזה ובשעות האלה היתה התקדמות של טנקי טי -62 בגזרה הזו ונטקה דפק כמה מהם והמשכנו דרומה ואבידות אני לא זוכר שהיו לנו דווחים על אבידות. כלומר עד כאן אפשר לסכם: לא היו קרבות רציניים. לא היו לנו אבידות.

כשכל הזמן אנחנו מקפידים לשמור מרחק מהתעלה. אני חוזר רגע לנקה, כי לנתקה עד לציר לכסיקון הלך בסדר ובציר לכסיקון תפש עמדות ויכול להיות אפילו שעבר את ציר לכסיקום במקום זה או אחר בכוון מערב במגמת שיפור עמדות. באשר לגבי ללא שינוי וכאן קרן קבל החלטה על מנת - בראיה של יצירת מגע עם היעד הבא, כשהיעד הבא היה פורקן — להרחיב את הגזרה האוגדתית ולנצל את ציר טליסמן על מנת ליצור מגע עם פורקן. מאחר ולגבי היו שני גדודים בלבד והגדוד של שמשי היה כבר על ציר ספונטני הורה לקרן להמשיך דרומה על ציר כרטיסן על מנת להכנס בציר טליסמן מערבה כשהוא משאיר את הגדוד של שמשי על ציר ספונטני, הגדוד של שמשי צריך להתקדם לעבר.... נצרה ולעבור ת.פ. גבי.

ש. זה תוכנן מהתחלה שהגדוד של שמשי

ת. זה לא, עוד פעם אני אומר -

ש. בהתחלה אני מתכוון שכבר בשלב הזה תוכנן?

ת. זה במתן הפקודה, כשנתנה פקודה להכניס את הגדוד של שמשי ולהוריד למטה את קרן, כפי שאני זוכר זו היתה הפקודה.

ש. זאת היתה הכוונה?

ת. זאת היתה הכוונה.

ש. זאת אומרת כבר כשנתנים לקרן פקודה להמשיך דרומה לציר טליסמן? ולהכניס את שמשי בציר ספונטני כבר אז מתכוון ברן ששמשי יצטרף לגבי?

ת. ששמשי יצטרף לגבי.

ש. הבנתי.

ת. כלומר: לחזק את גבי על מנת להמשיך כאן את המשימה שלו. בכל זאת לקרן היו הוא הגיע עד לכ-90 טנקים. הוא השאיר פלוגה, בקצור קרן היה יותר חזק והורה כפי שהורה כפי שאמרתי.

ש. ואני מבין בשלב הזה קרן מיועד ללכת לפורקן במסגרת של מהלך קדימה כדי לקדם את השלבים הבאים של

ת. נכון מאוד. מכאן המשיכה ההתקדמות שלנו כשגדוד מאה ו-

ש. רגע, פה אתה מכיר, אנחנו יודעים את התאור של הקרב של גבי, מה שאני רוצה לשמוע זה מה האינפורמציה שמגיעה אליכם על הקרב של גבי?

ת. ככה. הקרב של גבי כאן? או שאתה מתכוון לקרב של גדוד 19?

ש. זה בעצם אמור להיות הקרב של כל החטיבה. זה שזה בסוף הקרב של גדוד 19 לבד זאת השאלה. מה מזה אתם יודעים, מה הדווחים בתמונה שנוצרת אצלכם בשלב הזה?

ת. חטיבה 460 ממשיכה להתקדם דרומה וגדוד 19 נכנס להתקפה מצפון לחזיון ואז אנחנו מקבלים דווחים, כן בשלב הזה החפ"ק הפיקודי

ש. האוגדתי

ת. האוגדתי, היה בזרקור כלומר דלגנו מדרוצלב לזרקור. ~~עכשיו~~ מזרקור היתה תצפית טובה על איזור ערוב, היום להערכתי אם היינו עומדים על הברגה היינו רואים הרבה יותר טוב, את המתרחש. כלומר, מבחינת בחירת מקום החפ"ק זה לא היה המקום הטוב ביותר.

ש. מי קובע את המקום של החפ"ק בכל פנים, מפקד האוגדה?

ת. מפקד האוגדה., כלומר נעבר ממגמה למגמה. האמת היא שמבחינת מרכז הכוחות זה היה מרכז הכוחות יותר מאשר הברגה.

ש. אני מבין. זאת אומרת היה לכם, הייתם בעצם במקום יותר מרכזי?

ת. אני לא יודע אם אתה מכיר את המקום, אבל המקום הוא מקום שולט. זרקור הוא מקום טוב, רואים מצויין את כל המרחב הזה אבל אל רואים כאן יותר דרומה מאחר והשטח גבעי וזה יותר אחורי מהשטחים הקדמיים של הברגה. נוצר שטח מת שכתוצאה ממנו לא ראינו את גדוד 19.

ש. זאת אומרת אני מבין שאתם שלטתם טוב על איזור ציר עכו?

ת. כן

ש. אבל לא שלטתם על איזור ציר חביבה?

ת. לא שלטנו על א ציר חביבה.

ש. ברור

ת. זו בדיוק התמונה.

ש. ומה שקורה לגדוד 19 אתם לא רואים אלא רק שומעים דווחים?

ת. אנחנו שומעים דווחים שהיתה התקלות ויש לגדוד 19 נפגעים רבים והוא נסוג אחורנית.

ש. מתי זה בערך?

ת. זה היה בסביבות השעה 1130-1200 קרוב לצהריים.

ש. אתם מאזינים גם לרשתות החטיבתיות?

ת. בהחלט. היתה לנו האזנה גם על הרשתות החטיבתיות. כלומר, היתה אפשרות של בחירה וברירה ומעבר לרשתות החטיבתיות.

ש. בארתו זמן אתם מאזינים לרשת של גבי בקרב שלו?

ת. אני לא זוכר אם האזנו או לא.

ש. האם גבי מדווח לכם שהוא הולך לעשות התקפה חטיבתית ואתם עוקבים אחרי מהלך ההתקפה החטיבתית או שמה שקורה זה שאתם תוך כדי מגע מתברר לכם שגדוד 19 הסתבך ונסוג.

ת. תוך כדי מגע, התברר לנו שגדוד 19 הסתבך.

ש. אני אסביר למה אני שואל - אני מעוניין לדעת אם מפקדת האוגדה יודעת שיש קרב חטיבתי, שגבי מתכנן התקפה חטיבתית ויוצא להתקפה חטיבתית או שהתמונה שלכם היא שיש פה המשך ההתקדמות ותוך כדי מגע עם אויב גדוד 19 מסתבך זה הבדל עקרוני בין התקפה חטיבתית לבין....

ת. אני מבין את השאלה. התמונה שהצטיירה, ואני חושב שזה היה המצב גם אצל גבי -אני חושב כך - שתוך כדי ההתקדמות גדוד 19 - כלומר לא היתה התקפה מתוכננת על האיזור הזה, על האיזור של שחף, אלא שתוך כדי התקדמות גדוד 19 נכנס לשטח השמדה ושם הוא הסתבך, שם נפגעו לו כ-13 טנקים או שאני מחליף עם גדוד 113 יכול להיות, וכאן הסתבך והיה צריך להחלץ.

ש. לפני זה עוד שאלה, יש לנו פה - אם אתה יכול לתת לנו תשובה לענין- יש לנו פה בעיה בקשר לגדוד של עמיר יפה. הגדוד של עמיר יפה, באיזה שהוא שלב של הקרב, אמר שהוא קצר בתחמושת, ויצא החוצה.

ת. זה היה אחרי זה.

ש. ואנחנו קודם כל רוצים לדעת אם יצא לפני הקרב של גדוד 19 של עדיני -- או אחרי הקרב, האם היציאה הזאת באישור או לא באישור האם משהו בענין הזה ידוע לך?

ת. כן, מה שאני זוכר שגדוד 198 מ-מרור התקדם יחד עם גדוד 19 בשיטה של דילוגים. כלומר, גדוד תיפה על גדוד והתקדמו דרומה. אם אני זוכר נכון לאחר הקרב של 19 רק אז, וזה היה בסביבות זה היה כבר אחה"צ נדמה לי, גבי בקש תחמושת לגדוד 198 ואז אני לא זוכר אם זה היה באישור או לא באישור - הנקודה הזאת לא זכורה לי בדיוק - מה שאני יודע היום שגדוד 198 של עמיר יצא לציר ספונטני חזיזית על מנת כאן לחמש מחדש.

ש. מובן. טוב עכשיו גדוד 19

ת. בעצם כאן נבלמה ההתקדמות ממזרח למערב מצפון לדרום - נבלמה ההתקדמות של האוגדה, בעצם של חטיבה 460. כשנראה המצב הזה ברן הורה להשאיר גדוד אחד 126 של גיורא קופל - הורה להשאיר אותו בגזרה הצפונית. ת.פ. קלמן וכל נתקה היה צריך לרדת על ציר חזיזית בכוון דרום על מנת להצטרף לגבי ויחד לתקוף את חזיון. עכשיו כאן יש נקודה חשובה. בסביבות השעה 1000 - 1030 במרחב הזה, אולי זה היה ב-1015 אם לדייק, נתקבל שדר מגורודיש או אורי בן-ארי שהוא אומר לתקוף את חזיון ואת שחף. יש שלושה גשרים, להתלבש על הגשרים ולהעביר עד מחלקה או 3 טנקים או פחות משהו בנוסח זה, להעביר לצד השני של התעלה. עכשיו, עוד מעט אומר מה נראה אצלנו וזה היה לפני שגדוד 19 הסתבך, לפני שהסתבך. כלומר כל מגמת ההתקדמות היתהלעבר חזיון. כשהמגמה היתה לבצע את ההוראה הזו שנתקבלה לתקוף ולהגיע ולעבור לצד השני.

ש. זו באמת נקודה מעניינת. תסביר לי דבר אחד, אני שמעתי פה את המג"דים ואת הסמח"ט של גבי והם אומרים שהם לחצו להתקדם לכורן חזירון. אני גם יודע שגם הפקוד לחץ להתקדם לכורן חזירון. מה באמת היה הגורם שבשלב מסויים האוגדה פנה מערבה, ההוראה הפיקודית או שגם היתה השפעה של לחץ מלמטה?

ת. אני לא זוכר לחץ מלמטה, באופן מוחלט לא. לי לא זכור דבר כזה. היה לחץ מלמעלה כלומר: תמונת הקרב היתה כפי שהיתה, שהיינו במגע אש באיזור ערוב לכורן שחף ובמקביל אנחנו מקבלים מהפיקוד מאורי בן-ארי, מקבלים הוראה להגיע מהר לעבר חזירון ושחף, שיש שלושה גשרים, להשתלט עליהם ולעבור עם כוחות קטנים לצד השני.

ש. האם אני מבין נכון, אם אני מנתח ואומר שאת ההוראה לגשת לחזירון קבלתם בעצם כבר בשעות הבוקר, אבל החדוש כעת הוא שגם מדברים אתכם על צליחה לצד שני?

ת. בדיוק כך. כלומר: המשימה המקורית מצמר. בסביבות השעה 0430 לפנות בוקר אני לא יודע אם לא היה שנוי משימה אלא חוספת למשימה.

ש. לגשת לחזירון?

ת. לגשת לחזירון, וזה בניגוד למגמת התרחקות מהתעלה וזה גם בנגוד למשימה בראיה הפקודית שלהכנס לחזירון זה היה צריך לעשות זאת אריק שממילא היה כאן בסיוע שלנו כלומר: היה כאן ניגוד. על כל פנים

ש. בסופו של דבר אפשר היה לישב את זה, זאת אומרת אתם ממשיכים דרומה ותוך כדי כך גם נכנסים לחזירון

ת. זה לא היה יכול להיות כך אם היינו ממשיכים להתמיד במגמת התרחקות מהתעלה. אלה תם התנאים בשטח אם היינו רואים את מצב האויב היה קריאת הקרב אומרת צריך להתקרב לתעלה על מנת להשתלט מחדש על התעלה. על כל פנים משך כל הזמן עד הבוקר, וגם כשיצאנו היתה מגמת התרחקות מהתעלה. בשעה 1030 כשאורי בן-ארי אמר להגיע לתעלה ולעבור בשלושת הגשרים

זה היה שוני מהותי, וזה הועבר לחטיבות. זה לחץ אמלמעלה, אני לא זוכר שום לחץ מלמטה. באופן מוחלט לא. כשגדוד 19 התקדם לא אכנס לתאור - אז ** קרה מה שקרה אתו, אז הוא נתקל ואז החליט ברן למשוך

ש. רגע, לפני ההחלטה של ברן, האם היתה לכם תמונה שבאמת גדוד 19 הוכה באופן קשה או שהתמונה שצייר לכם גבי היתה של מצב לא נורא. האם באמת זו היתה תמונה תמורה?

ת. תמונה תמורה.

ש. היתה לכם?

ת. היתה לנו אמונה ****** לא טובה של הנעשה.

ש. הבנתי

ת. ואז לאחר מה שקרה ראינו שיש שם כוחות מעבר ליכולת של גבי ואז רצינו לבצע גם התקפה אוגדתית. התקפה אוגדתית שלצורך זה מביאים את נתקה, הגדוד של שמשי מצטרף לגבי ואז הסד"כ הוא של 2 גדודים של 217 בפיקוד המח"ט ו-3 גדודי ל-460 ולצורך זה עוד רצינו לעשות את ההתקפה על חזירן לקראת ההתקפה השניה. אנחנו כבר נמצאים אחר הצהריים בסביבות השעה שלוש נדמה לי כשההתקפה השניה על חזירן היתה בסביבות השעה 1630 - 1700 משהו כזה. נטקה בתנועה ברן אומר לנטקה להגיע לגבי ביחד אתו לראות את השטח (אני מפסיק לרגע) היה כאן איזה שהוא שלב שגם גבי וגם נתקה נקראו לברן לחפ"ק. החפ"ק היה עדיין בזרקאור וכאן קבלנו הפגזה ודילגנו להברגה כלומר, כחפ"ק היה בהברגה היה באיזור הצומת הברגה וכאן אני לא זוכר כרגע אם גבי ונטקה באו לפני הקרב הבא או לאחר הקרב הבא.

ש. אולי אתה מבדיל פה בין שני הדברים גבי ונטקה נקראו למח"ט אחרי ההתקפה של נתקה.

ת. כלומר אתה מתכוון לאחר ההתקפה השניה?

ש. כן, לא הייתי בטוח אם זה לפני או אחרי ההתקפה

ת. אנו עומדים בשלב של לפני ההתקפה. ברן שלח את נטקה לגבי על מנת לתאם התקפה לאורך ציר חביבה. היה צריך להיות בחביבה דרומה ונטקה מחביבה צפונה.

ש. אני רוצה להבין, האם קרן עשה לו תכנית התקפה אוגדתית כזו?

ת. עשה לו תכנית התקפה אוגדתית.

ש. האם הוא אומר לגבי, אתה תוקף מדרום לציר ולנטקה אתה תוקף מצפון לציר ותפגשו רק כדי לתאם?

ת. חיובי.

ש. ושניהם קבלו בקשר הוראות להתקפה אוגדתית?

ת. עד כמה שאני זוכר כן, אבל זה אפשר לבדוק ברשתות כי זה היה ברשת האוגדתית, ויכול להיות שאפילו אני נתתי את הפקודה.

ש. כן זה נקודה חשובה מאוד אני מבקש שתיזכר טוב.

ת. חסדאי, אני מבין אותך מצויין.

ש. אתה מבין למה?

ת. אין לי כרגע את היומנים המבצעיים ואני אומר כרגע דברים מהזיכרון.

ש. אני מבקש שתתאר בפורט מה היתה הפקודה לשתי החטיבות לקראת ההתקפה אחרי הצהריים לכוון תזירון.

ת. הפקודה, אני זוכר שניתנה פקודה לגבי ולנטקה ליצור מגע על הברגה, גבי היה צריך לתאר את המצב לנטקה והפקודה של מפקד האוגדה היתה לתקוף בציר חביבה כאשר גבי מדרום ונטקה מצפון ותוקפים ממזרח למערב, במגמה להגיע עד לחזירון זו היתה הפקודה והיה צריך להיות תאום בשטח ואמנם קבלתי דווח שאמנם היה תאום בשטח, כלומר היה מפגש של שני המפקדים של גבי ושל נטקה בשטח.

ש. מאיפה אתה יודע שהיה מפגש כזה?

ת. מדורח שקבלנו או מגבי או מנטקה.

ש. כי אני הייתי בסכום בפיקוד דרום פעם ובכן אמר שלא היה מפגש ורק אחרי שגבי אמר שכן היה מפגש אז התברר שכפי הנראה כן היה מפגש.

ת. אני ידע שהיה מפגש.

ש. מ דורח?

ת. מדורח

ש. אתה בטוח שזה מפגש פידי הרי יתכן שהיה ביניהם קשר, היה מפגש בקשר.

ת. לא. קשר היה קשר. אני מדבר על מפגש עין בעין פידי, ובשלב הזה עדיין החפ"ק האוגדתי היה בזרקאור וזה היה בסביבות הצהריים.

ש. הבנתי. עכשיו מהמצטייר לכם ממהלך ההתקפה הזאת אנחנו מדברים על ההתקפה השניה.

ת. ההתקפה השניה המצטייר לנו: שגבי ונטקה מתחילים. לפי הפקודה שנתן ברן מתחילים לתקוף וזה היה לאחר שלב של המתנה לסירע אויר ואני זוכר שזה היה בין 1600 -ל-1630. זה מה שאני זוכר. ואני זוכר שהרבה זמן בקשנו סירע אויר ואמרו לנו עוד חצי שעה - שעה וזה בסוף הגיע אמנם מטס של שני מטוסים שזרקו בשיטת הקלע ונאמר שלא יהיה יותר ואז ניתנה פקודת ההתקפה, וההתקפה יצאה בסביבות השעה 1600-1630, יצאה ההתקפה כפי שתיארתי קודם ואני אומר כרגע מה שאנחנו יודעים ואני אומר שהמקום שבו עמדנו לא מוצלח ואנחנו עדיין על זרקאור.

ש. גם בהתקפה הזאת?

ת. גם בהתקפה הזאת על זרקאור.

ש. מקודם עוד היה הגיון במקום שלכם בזרקור במרכז הכוחות, הפעם כבר אתם לא במרכז הכוחות זה באגף לחלוטין. למה?

ת. מקום לא מוצלח. שגיאה!

ש. הלאה, האם כשמתחילה ההתקפה לכם ידוע שבעצם מכל הכוחות שאמורים לתקוף תוקף רק גדוד אחד?

ת. לא! אנחנו ראינו את הגדוד של נתן פירעם מתקדם. קבלנו את הדורח של גדוד 113 שמתקדם. האזנו לרשתות.מהזרית שלנו נראה שכל החטיבה של נטקה מתקדמת ואנחנו מקבלים את הדורח של גבי שביה רק עם הגדוד של שמשי.

ש. אתם ידעתם שהוא רק עם הגדוד של שמשי?

ת. כן בהחלט גדוד 198 נשלח למטה לתגבר את קרן וגדוד 19 היה בתתארגנות יצא לצומת אז הוא נשאר עם הגדוד של שמשי. יצאו למתקפה אבל התמונה שרק הגדוד של אסף הוא זה שמגיע ראשון, במצב דירוג כזה לא ראינו וגם לא קבלנו, כלומר, מבחינת החטיבה, אפשר לומר כך ההתקפה - זאת היתה התקפה חטיבתית ושלא היתה התקפה מתואמת אוגדתית. זאת אומרת היתה התקפה מתואמת אוגדתית מבחינת הפקודות אבל הביצוע היה לקוי. אלה המסקנות שלי מכל התחקירים.

ש. בוא נדבר על עובדות, מתי מתברר לכם שבעצם ההתקפה נכשלת?

ת. זה לאחר, לקראת דמדומים. בסביבות השעה 0530 משהו כזה. אז אנחנו מקבלים את הדורחים, שגדוד 113 נדפק שיש לו הרבה נפגעים ואז ברן נתן פקודה לצור קו על הברגה זרקאור.

ש. הבנתי, רק פה יש משהו שאולי תוכל לאשר לי; מספר שילה, הסמח"ט של גבי שבאיזה שהוא שלב נטקה דורח שהוא מדליק הרבה טנקים מצריים ושילה אמר זה לא טנקים מצרים, זה טנקים שלנו ואז ברן נזף בנטקה שהוא מדורח דורחים לא מדוייקים. האם אתה זוכר דבר כזה?

ת. היה משהו כזה אני לא זוכר אם זה היה גלוי. רגע מה זה נזף?

ש. אמר לו שידייק בדורחים שלו.

ת. זה כן זה נכון.

ש. אתה בטוח?

ת. היה משהו כזה.

ש. הבנתי.

ת. ..... בין מדורות, טוב אולי לא בדיוק אני זוכר, אבל אני מכיר את הנוסח שלו.

ש. ואז שילה מתערב ואומר שזה טנקים שלנו שבוערים.

ת. יתכן, אני לא זוכר גם כן, יכול להיות. האמת היא שלדווחים של נטקה הוא דבר במושגים של המון ושל אלפים התיחסנו אליו לא נאמר לא במאת האחוזים.

ש. זה בכל הימים האלה?

ת. אנחנו סך הכל נמצאים ביום השני.

ש. האם יכול להיות שהדווחים של נטקה גם בשלבים הראשונים היו קצת מוגזמים לגבי ההישגים שלו בקנטרה?

ת. לא, אני חושב, תראה לא היו לו נפגעים כמעט אם בכלל היה ושמה עד שהגענו מ-19 לא היו בעיות מיוחדות.

ש. הבנתי.

ת. כשהגעו לאיזור הזה היה אויב על עדוב באיזור של שחף אבל לא היתה לו נסיגה וכמו שהורגלנו ללמוד במלחמות קודמות, דבר כזה לא היה, לא זאת היתה התמונה.

ש. טוב, עד כאן לגבי

ת. וגם לא היו התקפות נגד ואני מדבר על השלב של השעות 1030-1100.

ש. טוב, ההתקפה של אסף מסתיימת איך נודעה לכם תוצאת הקרב באיזו צורה?

ת. ברדיו.

ש. מה המהלכים הבאים?

ת. ואז המהלך או הפקודה, הבאה; היתה ליצב קו על זרקור והברגה כלומר ליצב קו עמדות על מנת להתארגן לאחר שהגענו ועמדנו בקו הזה, קרא ברן למח"טים לגבי ולנטקה להגיע אלינו כאן לצומת הברגה. בצומת הברגה עצמו התחלנו לקבל דווח ראשוני התקבלו קריאות מיחידות המשנה, מהחטיבות, שיש התקפת נגד מצרית מכורן מערב.

ש. אתה זוכר ממי באו הידיעות האלה?

ת. לא.

ש. תראה יש פה ספור מעניין אנחנו עברנו את מפקדי הגדודים אחד אחד והם אומרים שהם לא ראו התקפת נגד מצרית

ת. לא,מצרית.

ש. אולי אתה זוכר מי אמר את זה?

ת. בא נאמר כך, כשהיו 2 המחטים על ידינו זה התקבל ממישהו מאלה ~~שהיא~~ טרן בשטח, כלומר בקו הראשון וראו. עובדה, למה? מפני שאז ברן נתן פקודה קדימה רוצו כל אחד ליחידה שלו. כל אחד רץ ליחידה שלו ועמד במקומו ואז באמת הדיווחים גם של גבי וגם של נטקה היו דווחים של הרבה מאוד טנקים מתקדמים מכוון מערב לכוון מזרח, לכוון העמדות שלנו.

ש. הבנתי

ת. כבר לקראת דמדומים, כן

ש רגע, פה יש ספור אחד אנחנו יודעים את זה ואז אתם שואלים אם קיימת אפשרות שאוגדה 143 תתקוף מדרום כדי לסייע לכם?

ת. כן

ש. האם המצב היה כל כך חמור?

ת. תראה זה לא ענין של חמור או לא חמור. אנחנו ראינו מנקודת המבט שלנו שעמדה כאן אוגדה אחת או מה שנשאר מאוגדה אחת, משתי החטיבות, שעמדה כאן אוגדה אחרת ולפי הנתונים שהיו לנו לא היו כאן קרבות רציניים.

ש. אצל אוגדה 143?

ת. אצל אוגדה 143. אולי זה אחרת.

ש. הבנתי

ת. אנ, אמנם אני ידע שהיתה התקדמות של איזה חטיבה ממוכנת, מכוון לא משנה. אמרנו, נדפוק את המצרים באיזור הזה, ונשיג הצלחה כאן, אבל האפשרות היחידה לדפוק את המצרים וליצור עליהם עדיפות זה שכח יבוא וידפוק מדרום לצפון וגם היינו מכניסים חטיבה, אגב רצינו להכניס את חטיבה 500, אני אביע לחטיבה 500 עוד מעט שתכנס מדרום לצפון

ונשמיד כל מי שיכנס לכאן ובקשנו, אני דברתי עם אהרן אל כל 143 ודברתי גם עם הפיקוד דברתי עם גורודיש אישית, ואמרתי תכניסו אותה מדרום נדפוק נראה יפה שם בקיצור.

ש. טוב, את הפרשה הזאת אנחנו יודעים. עוד שאלה בהקשר להתקפה הזאת, האם המח"טים בקשו אישור מברן לסגת או שברן נתן להם אישור לסגת? אתה זוכר דבר כזה?

ת. המחטים היו כאן לפי הדווחים שקבלנו גם מגבי וגם מנטקה, היה לחץ כלומר היתה התקדמות מאז זה היה עד כמה - כפי שאני זוכר או שזה היה נטקה או גבי מישהו בקש אישור לסגת אחורנית. לאור הדווחים האלה החליט ברן לתת אישור. אבל כמה דקות לאחר מכן, זה היה כמה, אני קבלתי, כלומר אני התחלתי לטפל בנושא הזה שיגיע 143, כשברן נתן את פקודת הנסיגה, אני, זה זכור לי, לא שמעתי ברשת אבל זה מה שאני זוכר, ~~אני אמרתי אני~~ לקחתי את המיקרופון ואמרתי "תשארו במקומכם, אריק תוקף מדרום-ולאחר 5 דקות התחלנו לקבל דיווחים מעודדים.

ש. מה זה דווחים מעודדים?

ת. בכל הרעש שהיה שהמצרים שהטנקים נדפקים, שהמצרים צרים, בקיצור המצב התיצב, זה בכמה מילים. זה מה שאני זוכר בכל הפרשה הזו.

ש. עכשיו ביחס, מה קורה אותו זמן עם קרן?

בלעד

ש. אני מבקש שכעת תתאר מה קורה בכל השלב הזה עם החטיבה של קרן עם 500.

ת. כן. החטיבה של קרן נשלחה מראש, לאור ההתקדמות הזאת שהיתה, ובמגמת יצירת מגע עם פורקן, שזו היתה מגמת הביניים הבאה לאחר ... חזיון דרומה, יצירת מגע ולהשיג את המשימות. הוא קיבל את המשימה להכנס לציר טליסמן. לפי דיווחים שיש לנו תוך כדי מהלך הקרב, אני חייב לציין שהקשר עם 500 היה גרוע ביותר. היו איזה שעתיים שלא הצלחנו להשיג אותם. על כל פנים הדיווחים שהיד לנו שהוא הצליח להגיע עם גדוד 433 הגדוד של נחום זקן, הוא הצליח להגיע לצידני, כאשר גדוד אחר שלו , הגדוד של ספיר ז"ל, היה על החלק הצפוני של חמוטל. ואני כרגע לא מתייחס לתחקירים אם היה על חמוטל או לא היה על חמוטל, היה בגבעה כזאת או בגבעה אחרת. אני כרגע מתייחס לחמונת המצב. כפי שהיתה. זה היה אחר הצהריים. בסביבת השעה 14.30 , משהו כזה.

ש. מתי היו השעתיים שלא היה לכם קשר אתו ?

ת. לאחר שקיבלנו את הדיווחים על צידני, זה היה בסביבות השעה עד לשעה 16.30 - 1700. היה קשר לקוי מאד.

ש. ז"א משעה בערך 2 ?

ת. מ- 2 - 2.30 עד לשעה 1700 היה קשר לקוי . זה לא שלא באופן מוחלט לא היה אבל הקשר היה לקוי. הוא הגיע לצידני, שמעתי על משימה שלו להגיע לאיזור פורקן ליצירת מגע. זו היתה המשימה שלו.

ש. אגב, בפועל הוא היה בנוזל לא בצידני.

ת. כן זה הסתבר בתחקירים. אבל לפי הדיווח שלו הוא בצידני. אני לאיודע אם דיברת עם נחום זקן, אבל נחום זקן כשעשינו אתו, ציירנו אתו את המפות, בתחקרים הראשונים שלאחר המלחמה הוא צייר לנו את צידני .

ש. במשך הזמן הוא למד את השטח.

ת. כן על גבי מפות. כי שם הוא לא היה. על כל פנים זה היה הדיווח שהוא בצידני והגדוד השני של דן ספיר בחמוטל. זו היתה התמונה. בשיטת התנגדות אין הרבה בעיות. לאחר שהיה כל העסק הזה, כאן באיזור הפירדאן, אנחנו

(גלעד 2)

ת. רצינו להכניס את קרן מדרום לצפון ורצינו שהוא יכנס דרך חלוץ. כלומר מדרום ומצפון לחלוץ, קרן אמר אאאא שדרך חלוץ הוא לא יכול להכנס, אא הוא אמר שיש כאן אוייב. ושיש כאן בעיה להתקדם, בקיצור, בפועל הגדוד של נחום זקו הגיע לכאן לחלק הדרומי, כשני ק"מ מדרום לזנגביל, כשהוא התחיל להיות מסוכן במקביל בחמוטל. זה היה מצב לגבי חטיבה 500 , וכל זאת עד לאחר השלב של מיתקפת הנגד שלנו, מיתקפת הנגד המצרית .

ש. באיזה שלב רציתם להזיז את קרן , להשתתף בהתקפה שלכם ?

ת. אנחנו רצינו אותו לאחר שהיתה התקפת הנגד המצרית , אז להכניס את קרן מדרום. וקרן אמא - לא יכול.

ש. למה הוא אמר לא יכול ?

ת. .....

ש. מה קורה הלאה ?

ת. עכשיו, לאחר מכן אנחנו כבר נכנסים ללילה, ממש זה כבר דימדומים. בעצם ייצוב הקו על זרקור והרגה, זה היה ממש באור אחרון. וכבר התחלנו להכנס לחושך. כאן התחילו הפעולות. היה צורך בשני דברים האחד לשמור על הקוים שבהם עמדנו, כלומר לאורך כביש החת"ם ולהתארגן. לארגן את הכח מחדש , לאחר כל הפגיעות שהיו בנו.

ש. רק רקה. פה יש משהו שעוד לא נגמר, עם פרשת דן ספיר. כל ענין הגדוד של עמיר יפה שמגיע אליו , עכשיו, קרן מספר בעדות שלו שהוא ביקש רשות לסגת מנרזל כי הוא פחד שינתקו אותו בחמוטל . אתה זוכר דבר כזה ? אתם ידעתם שקרן מפנה את נרזל ?

ת. לא.

ש. לא ידעתם ?

ת. אני לא זוכר דבר כזה.

(גלעד 3)

ש. עכשיו, בשביל מה שלחתם אליו את הגדוד של עמיר יפה ?

ת. את הגדוד של עמיר יפה, או שדן ביקש. אני לא זוכר, כל נושא של חמוטל, לא היו לנו דיווחים שוטפים וכל [illegible] היתה נתונה לאיזור הזה.

ש. בכל אופן, אתם מוציאים גדוד מהאיזור שלכם ושולחים אותו לחמוטל.

ת. אני לא זוכר כרגע את השיקולים. [illegible] אני לא זוכר במדוייק כרגע, מתי זה היה נושא חמוטל . זה היה בשעות הערב ?

ש. כן. בכל אופן אתה לא זוכר אז לא כדאי שתנחש בענין הזה. אתם ידעתם שדן ספיר נהדף מחמוטל ?

ת. לא. מה זה נהדף? אנחנו ידענו שהוא עומד על איזור חמוטל. ושיש נפגעים, אבל בין זה לבין נהדף - לא. כלומר בשעות הראשונות. יותר מאוחר התברר לנו התמונה מהדיווחים של קרן.

ש. אתם ידעתם שלקראת חשכה בעצם, האוייב מחזיק בחמוטל ?

ת. כן.

ש. איך ידעתם את זה ? שלחתם לשם את עמיר יפה.

ת. עמיר יפה שלחנו אותו , כפי שאמרתי ב- 3 .(1500)

ש. והוא השתתף בהתקפה על חמוטל ?

ת. כן.

ש. וההתקפה נכשלה ?

ת. כן.

ש. וחמוטל נשארה בידי האוייב ?

ת. כן.

ש. אתם ידעתם את זה ?

ת. אבל זה בלילה. רק בלילה. ז"א בלילה לאחר שכל העסק הזה פה נגמר. כלומר על הברגה וזרקור - נגמר. זה היה כבר בחושך.

(גלעד 4)

ש. עוד דבר. לקרן היתה פה הסתבכות עם כוחות של אריק שרון , שהם נכנסו והוא צריך לצאת. למי שייך באותו זמן ציר טליסמן ?

ת. לאוגדה.

ש. שלכם ?

ת. לאוגדה או לאריק שרון?

ש. אני שואל האם נעשה פה איזה שהוא נסיון של תיאום בדרג הפיקוד .

ת. ה..... הזה זכור לי מצויין. קרן נדנד לי כל הזמן על זה שאו שאול יורה לו בישבן או שהוא יורה על הישבן שלו ושהמצב מסוכן. טוב, אני דיברתי עם אהרן טל, קציין האג"ם של 143, אמרתי, תשמע, יש שם מצב כזה וכזה, עכשיו, אנו אין אתכם ואתם 424 במלחמה נדמה לי שאפילו דיברתי פה עם חיים. ברשת ספה (?) ברשת של חיים. הכביש לא היה שלנו. כביש טליסמן. הגדרה של גבולות גזרה ביניינו לבין 143 לא היתה. בקיצור, מי שהתלבש על הציר - ישב על הציר. מאחר וגם אנחנו וגם 143 התלבשו על הציר, הגדרה ברורה מהפיקוד לא ירדה. בהמשך אני יודע שאז הוגדר, שהציר, ציר טליסמן - הוא של 143, ונדמה לי שאני לא טועה.

ש. מה קורה לקראת ערב ?

ת. לקראת ערב - אנחנו משאירים כוחות קטנים. כאן קרן - על ציר טליסמן, משאיר חלק מהכח שלו באיזור חמוטל. כאן אנחנו פרשנו - גדוד הסיור האוגדתי, זה היה בעצם גדוד הסיור של אוגדה 252, שהיה ת"פ לנו , עם ג'יפים וקיבל כאן טנקים.

ש. מי הוא קיבל טנקים ?

ת. טנקים הוא קיבל קצת מגבי וקצת ....

ש. והם נשארו בזרקור ובהרגה ?

ת. נשארו כאן על הברגה וזרקור, רק המגד מנשה ענבר, נשאר כאן על הקו. היה לו נגמשי"ם .

ש. היו לו טנקים ?

(גלעד 5)

ת. ~~ט~~טנקים - אני חושב שכן, אני חושב שכן. ..... גבי זד אחרונית והוא מתארגן על ציר ספוטטאני , על ספונטאני 32 - 34, ונטקה עולה צפונה לציר מאדים והוא מתארגן באידור מאדים 45. כשהוא משאיר מחלקת טנקים והרמ"ש על צומת מאדים חדידית ועל צומת חדידית ציון. על זה הוא קיבל פקודות והוא הולך להתארגן מאחור. עכשיו בפועל נדמה לי שגבי זד אפילו קצת יותר אחרונית, הגיע עד ל- 36. ונתקה הגיע עד ל-46, למאדים. אבל כעקרון היו כוחות על הציר, על מאדים ועל ספונטאני כשכוחות התראה, כלומר מסך התראה נמצא בחזית, על הקו שהצבנו לאורך כביש ההת"ם . יש לנו עדיין.....מחלוקת בנושאי הגדוד , התקפות במשך ה-8 גמרנו. מפגש בין נתקה לגבי. התקפת השתחפות כוחות גבי, דיברנו. דיווחים על התקפת נגד מצרית - דיברנו. התקפת קרן על חמוטל. משימות קרן על ה-8 דיברנו.

ש. שאלה ראשונה היא פרשת הגדוד שאתם מבקשים מאוגדה 143 . כדי לסייע בהתקפה של גבי. מה אתה זוכר בענין הזה ?

ת. ככה. לגבי היו מעט טנקים וגדוד טנקים של אוגדה 143 עמד על הברגה. עמד ולא זז ואז ברן רצה לשתף את הגדוד הזה בהתקפה עוד לפני שהתחילה.

ש. זה לפי בקשת גבי או ביזמתו של ברן ?

ת. גבי אמר לו : ישנו הגדוד הזה, בא נקח אותו אתנו. גם אנחנו ראינו את הגדוד. אם הוא ממילא פה והוא ראה את השטח מכיר את השטח. הוא נמצא מאחמרל, אז אין שום סיבה, שלא יתנו ~~לא יתנו~~ , לפחות אפשר לדרוש. דרשנו אותו מהפיקוד. הפיקוד - ואני זוכר את דבריו של גורדיש , שהיה אלוף הפיקוד דאז , אמר: אתה מקבל את הגדוד ת"פ. גבי נכנס לרשת של הגדוד **אאא** הלך למגד, המג"ד אומר: יש לי פקודות אחרות. ובסיכומו של דבר, פנינו עוד פעם לפיקוד, הפיקוד אמר: מברר, בודק, ומקבל אותו, שאנחנו כן מקבלים את הגדוד. זה היה הסיכום של הפיקוד. בעובדה, זה סיפור ידוע, הגדוד לא עבר, הגדוד עזב, והיתה התקפה והגדוד הזה לא שותף בה.

(גלעד 6)

ש. האם אתם ניסתם ליצור קשר עם מפקדת אוגדה 143 ?

ת. אני לא זוכר. בנושא התקפת הנגד לשתף אותם דיברתי עם אהרן. על הגדוד אני לא זוכר. לא זוכר, אבל סביר מאד. לא זוכר.

ש. שאלת המפתח שבכל הענין הזה היא שבסופו של דבר גם מבחינתכם וגם מבחינת אריק. למה לא נוצר קשר ביניכם. אריק טוען שהוא לא קיבל פקודה שהפקודה הגיעה רק למפקדה העיקרית. אבל הגידני, ואני שאלתי את זה גם את קצין האג"ם של אריק, אם

ת. סליחה אני חושב שברן דיבר עם אלטושולר.

ש. עם אלטושולר כן. השאלה אם מישהו דיבר עם אריק ? או עם קצין האג"ם של אריק, עם ההפ"ק של אריק. ?

ת. אני חושב שכן. אבל כמו שאמרתי, יש שעות שיש דברים שאני זוכר, את הדבר הזה נדמה לי שכן. אבל לומר במאת האחוזים כן - אני לא יכול. מה שכן אני זוכר שברן דיבר עם אלטושולר.

ש. אני רוצה להבין. למה ברן מדבר עם אלטושולר ולא עם אריק ? אריק הרבה יותר קרוב אליו .

ת. מה זה הרבה יותר קרוב ?

ש. ז*א אריק עומד עם ההפ"ק שלו באיזור הברגה.

ת. לא ראינו אותו.

ש. לא חשוב. אבל פיזית הוא יותר קרוב. מה הסיבה שברן, זה כדי להבין את ההתנהגות של מפקדים בקרב, מה הסיבה שברן פונה לאלטושלר ולא לאריק ?

ת. אני אגיד לך. בדברים האלה אני לא רואה דברים מכוונים. בפירוש. בפירוש. ברן דיבר יותר מפעם אחת עם אריק. הוא גם הרבה פעמים ניסה לדבר עם אריק, ולא נוצר קשר. אם היה קרוב או לא היה קרוב - עובדה. ואני בנושא הזה לא רואה שום דבר מכוון.

(גלעד 7)

ת. תראה זאת תחושה שלי, אתה לא תמיד יכול להכנס לראש של בן אדם,

ש. לא הנקודה ברורה לגמרי. פשוט רציתי להבהיר האם היחסים ביניהם לא השפיעו באיזה שהיא צורה אל.

ת. לדעתי, כפי שאני חשתי את הדברים, בפירוש לא. והיו מצבים יותר קריטיים שבהם דיברו.

ש. זה ברור. עוד שאלה. אתה מתאר לנו על התקפה שהאוגדה מתכננת בין חזיזית לבין לכסיקון, שהתקפת הנגד מתוכננת לרדת דרומה בין חזיזית ללקסיקון. עכישו, מהתאור שלך מתברר שבאיזור הזה אין אוייב. איך אתה מסביר את זה ..... לא היה אוייב ?

ת. התיאור שלי מתייחס לעובדות שהיו בשטח בשעת פריסת האוייב . בידיעות שהיו טרם תכנון הוא שהאוייב או שמתקדם לעבר ציר החת"ם, לעבר ציר חזיזית, או שכבר יושב על ציר חזיזית. וזה מה שבעצם הכתיב את השיטה של תקיפה באגף מצפון לדרום.

ש. עוד שאלה אחת. בערך בשעה 10.30 נותנים לאריק פקודה לעזוב את הגזרה ולרוץ דרומה, אתם יודעים על הפקודה הזאת ?

ת. כן.

ש. איך אתם מקבלים את העניין משתי בחינות, מבחינה ראשונה האם זה לא נראה לכם מוקדם שהוא יעזוב , דבר ראשון, ודבר שני , האם לא נעשים איזה שהם סידורים שאתם תקבלו את הגזרה . הרי בסופו של דבר הוא עוזב גזרה שאתם צריכים להגיע אליה , איך במפקדת האוגדה שלכם מתקבלת כל הפקודה הזאת, איך מתייחסים אליה.

ת. ככה. א. נוצרה מעין ריצה, כלומר אנחנו רצים דרומה וכבר על מנת להשיג זמן , מזיזים את אריק גם כן דרומה.

ש. כך הבנתם את זה ?

ת. כך הבנו את הדבר. כלומר, אף אחד לא נמצא עם רגל ..... כולם רצים.
חסר - סרט קרוע.

ת. רגע סליחה, התדריך המוקדם היה או שנכנסתי לחזיון ואנחנו מסייעים לו

(גלעד 8)

ת. או שבאמת הוא המשיך דרומה.

ש. כן אבל לפחות הפקודות בדרג הפיקוד היה ברור שהוא ממשיך קדימה אחרי שאתם מסיימים את המשימה ? אתם עוד לא מסיימים .

ת. כן. זהו. אני תולה את הקולר הזה בתמונת מצב לא ברורה בפיקוד. תמונה לא מציאותית. עכשיו התמונה הלא מציאותית נוצרה..

ש. לא. אני עכשיו לא שואל מה שבפיקוד. מה שמעניין אותי זה איך אצלכם מקבלים את התדרוך של אריק. האם היא מתקבלת כמובנת מאליה ? כמתקבלת על הדעת. או שהיא מעוררת ספקות ?

ת. אני לא יכול לומר שהיא מעוררת ספקות. אנחנו מתקדמים, אבל זה לא תואם את התכנית. זה לא תואם את התכנית. פניה מברן אל הפיקוד לא להזיז את אריק - לא היתה. כלומר, אפשר לומר, האם דיברתם על זה, האם עשיתם משהו ?

ש. אתה הרגשת איזה שהיא תגובה של ברן להחלטה הזאת ?

ת. לא.

ש. עכשיו, מבחינה טכנית. אוגדה מפנה שטח שאתם נמצאים בסביבתו. האם הוטל עליכם לתפוס יעדים או לתאם אתם מה הם עוזבים ?

ת. לא. לא.

ש. שום דבר ?

ת. שום דבר. היה מצב שאנחנו נעים והם נעים. זה מול זה.

ש. עוד דבר אחד. מה היה הרכב החפ"ק שלכם ?

ת. הרכב החפ"ק היה בסה"כ תקני. כלומר, היה נגמ"ש מפקד. נגמ"ש מוביל א', נגמ"ש סיוע, אלה שלושת הנגמשי"ם. היה זחלם צ"ן.

ש. כמה כלי רכב מנה החפ"ק ?

ת. הייינו בסך הכל איזה חמישה כלי רכב.

ש. האם באותו זמן גם פעלה המפקדה העיקרית ?

(גלעד 9)

ת. חיובי.

ש. איפה ?

ת. המפקדה העיקרית היתה פרוסה, כשאנחנו פרסנו, יצאנו, היא היתה בבלוזה ולאחר מכן דלגה לקו.... ב-12 המפקדה היתה באיזור בלוזה ובצהריים היא דלגה ל.בְּרְכוֹר

ש. מי פיקד על המפקדה העיקרית ?

ת. עמי רדיאן (?) .

ש. במה עסקה המפקדה העיקרית ?

ת. המפקדה העיקרית עסקה בתיאום של כל הפעולות של מערכת תחזוקה. דחפה תחמושת קדימה. כל פעולות הפינוי.

ש. כלומר. זה היא מין מפקדה לוגסיטית ?

ת. מפקדה לוגיסטית. כן. כלומר, אם אתה רוצה לדבר על מבנה מפקדות ואם זה לא צריך להיות גם גורם מבצעי, היא עסקה בעיקר בתחום הלוגיסטי. היו נושאים מבצעיים. אבל בעיקר עסקה בנושא הלוגיסטי.

ש. לי יש איזה ענין אחד לא ברור ביומן המבצעים , אולי תאיר ביחס לזמן... כאן כתוב בין 11 ל-12, 42 נמצא בזרקוף, מבקש אישור לדלג לכרכור , זה של ה-8. כרכור זה צומת ספרנטאני כרטיסן, זה נראה לי נורא משונה.

ת. תראה. כאן זה שתי הודעות.

ש. לא זה שלוש הודעות שיש ביניהן קשר....

כאן אני והריני לאשרה בחתימתי

5.12.74 ז'/ [illegible] שלמה אבירן אל"מ

עדותו של חיים גרניח, מפקד אגד ארטילרי 215 ~~521~~ של אוגדה 162 במלחמה.

ש. האם אתה מוכן להעיד בפני?

ת. כן.

ש. אני מבקש שתסביר את ה.... הארטילרי שהיה ברשות האוגדה שלך ב-7.10 לפנות ערב, ושאותו תיכננת לקראת ה-8.10.

ת. ב-7.10 לאוקטובר למעשה היה בגזרת ~~ש~~אוגדה 162 קבלה את האחריות, זה היה מדרום - גזרת בלוזה אני אומר - סך-הכל היה סדיר .... גדוד 404, שהוא כלל אז לא מלא, הוא היה פגוע מכל מיני... מהמלחמה של 6 לחודש ו-7 לחודש, ולמעשה היה לו שלוש ... שכל אחת אחה מודד בערך בשלושה קנים. ותם הבו פרושים החל מציר מ... וצפונה. . . . . בציר מדים, ... אחת היתה בסביבות המרתף, ו... היתה ההר.

באשר לתכנון ל-7 לחודש למעשה לא היה ידוע לי מה יגיע מצפון, כי קודם-כל הקשר לא היה טוב לצפון.....; שנית, היתה פקודה באותו יום שיחכו למובילים, על-מנת להוביל את הכלים שלי מקסטינה.

ש. תגיד לי דבר אחד, למה הכלים שלך הגיעו בזנב! של האוגדה?

ת. התכנון הראשוני היה, שאני מוריד את התומתים שלי על מובילים בשלב ב'. זאת אומרת; קודם-כל ~~מוריד~~ מורידים טנקים, במשלוח ב! ~~מוריד~~ מורידים אותי על מובילים.

ש. זה היה תכנון אוגדתי?

ת. זה היה ~~צ~~ תכנון צהל"י ..... ~~ב~~ עד כמה שלי ידוע, אני סך הכל הספקתי להיות מפקד האגד הזה ששה ימים לפני המלחמה.

2/.

עדותו של חיים גרניט, מפקד אגד ארטילרי 215 ~~521~~ של אוגדה 162 במלחמה.

ש. האם אתה מוכן להעיד בפני?

ת. כן.

ש. אני מבקש שתסביר את ה.... הארטילרי שהיה ברשות האוגדה שלך ב-7.10 לפנות ערב, ושאותו תיכננת לקראת ה-8.10.

ת. ב-7.10 לאוקטובר למעשה היה בגזרת ~~שאשאוגדה~~ 162 ~~קבלה את~~ האחריות, זה היה מדרום - גזרת בלוזה אנב אומר - סך-הכל ~~היה סדיר .... וזה~~ גדוד 404, שהוא כלל אז ~~לא מלא, הוא היה פגוע מכל מיני..~~ מהמלחמה של 6 לחודש ו-7 ~~לחודש~~, ולמעשה ~~היה לנו שלוש ~~~~שכל אחת אתה מודד בערך בשלושה קנים.~~ ~~נתם הבו~~ פרושים החל מציר מ~~לבוש~~ וצפונה. . . . . בציר ~~מדים~~, ~~...~~, אחת היתה בסביבות המרתף, ו~~...~~ ~~היתה~~ ~~דרך~~ ~~...~~.

באשר לתכנון ל-7 לחודש למעשה לא היה ידוע לי מה יגיע מצפון, כי קודם-כל הקשר לא היה טוב לצפון.....; שנית, היתה פקודה באותו יום שיחכו למובילים, על-מנת להוביל את הכלים שלי מקסטינה.

ש. תגיד לי דבר אחד, למה הכלים שלך הגיעו בזנב של האוגדה?

ת. התכנון הראשוני היה, שאני מוריד את התרמתים שלי על מובילים בשלב ב'. זאת אומרת; קודם-כל ~~מובילים~~ מורידים סנקים, במשלוח ב! ~~מובילים~~ מורידים אותי על מובילים.

ש. זה היה תכנון אוגדתי?

ת. זה היה ~~צ~~ תכנון צהל"י ..... ~~ב~~ עד כמה שלי ידוע, אני סך הכל הספקתי להיות מפקד האגד הזה ששה ימים לפני המלחמה.

2/.

ש. אתה יודע אם היה איזה שהם דיונים עם קתמ"ר, או עם . . . דרום, שמישהו דרש להוריד יותר מהר את הארטילריה?

ת. אצ לי ידוע, מפני שאני הייתי גם קציין אג"ם בקתמ"ר, תמיד דרשנו להוריד אותם מקודם, אבל העדיפות ניתנה לשריון, כי חשבו שמי שצריך להיות ראשון בקרב. . . . . יהיה שריון, ועדיפות שניה היה . . . . . עד כמה שלי ידוע הארטילריה; ולא טנקים.

כתוצאה מכך היינו צריכים ל.ה.מ./ ד.ש. ~~שנב~~ . ~~ב~~ לשר התרבות ~~סתבמת~~ הצירים ניתנה פקודה להתחיל לרדת בשרשרות, עד כמה שלי ידוע זה היה רק ביום ראשון בערב, ב-7 לחודש, בערך, ~~להתחיל לרדת על שרשראות.~~

ש. רק אז ניתנה הפקודה ?

ת. לרדת בשרשראות - כן. כמה שלי ידוע. ולכן כמובן, שהתומחים לא הגיעו.

מי שכן התחיל לנוע ביום ראשון על שרשראות, ~~מה~~ ה.מ.מ. 120 מ"מ ~~שהיו שניים~~ ~~מה 8-344 - 6~~ 340 - 486 ~~,~~ שהם ב-7 לחודש לא היו למטה. הם היו על הציר וגם לא היה ידוע מתי הם יגיעו בגלל סתימת הציר. ~~ידוע היה כבר אז שסתימת שהציר סתום לכל אורכו, ולא ידענו כתוצאה מכך מתי הם יגיעו, והם למעשה, עד כמה שאני זוכר,~~ הראשונים התחילו להגיע ב-7 בלילה. ~~בלילה זה כבר~~ לאחר שאנחנו היינו בתנועה לקראת השמיני לחודש.

ש. בשביעי לחודש, ~~אתאאא~~ בשעות הערב, הפיקוד מתכנן התקפה אוגדתית למחרת. של אוגדה 162. מה אתה יודע על תוכנית ההתקפה הזאת?

3/.

ת. אני יודע סך-הכל שהולכות פה שתי חטיבות מצפון דרומה, כך שאחת ממערב לציר לטיפ.; או יותר נכון אחת בסביבות ציר לכסיקון, והשניה נעה בין לכסיקון לכביש חת"מ, או על כביש חת"מ, ומנקלים את השטח מכיוון קנטרה לכיוון האגם המר.

ש. מה לחטיבה השלישית נאמר?

ת. החטיבה השלישית, נדמה לי שהיתה אז בעתודה ~~גם~~ פיקודית, אם אני לא טועה. אני לא בטוח בזה, נדמה לי שכן. כאשר ..... נדמה לי שהיא מצטרפת דרך ציר ...לטיפ... אני לא זוכר בדיוק, ... ~~מה שאני מדבר זה 460 ו-217.~~ לסיוע לנושא הזה אני קבלתי הנחיות, שכל מקום שאני מגיע ויש שם .לטיפ. ארטילריה, שקיימת ממסדיר, אני מקבל אותה. מה זאת אומרת? לאורך הצירים היו פרושים סוללות בודדות, כפי שזה היה פרוש ~~ב~~-בש"ש. כשאני הלכתי והתקרבתי למשל לפונטני, היתה פרושה.... סוללה אחת, ~~ש~~ היא היתה מיועדת לי. לאחר-מכן בהמשך, כשירדנו והגענו לסביבות .לטיפ. . . שיכולתי להעזר ~~בהם~~, ~~קבלתי את~~ ~~הסוללות שהיו ..... גם כך 155, של 403.~~ אני גם קבלתי מסיוע, לא קבוע, מסוללה אחת ..... 175 בסביבות עמוש. זאת אומרת, ציר עכביש, ~~עכביש~~ 66 . . . . ~~סוללה 475~~, ~~גם ממנה קבלתי,~~ היא הגיעה למעשה עד סביבות מצבר, ~~יכולתי לקבל סיוע עם הסוללה הזאת.~~ אבל לא היה לי ריכוז של ארטילריה שאני יכול להעתיק ממקום למקום אש. סך-הכל מה שהיה לי ~~את~~ זה סוללות בודדות, שאתן השתמשתי במשך כל הלחימה הזאת.

ש. תסביר לי בחור בעל מקצוע. אם עושים התקפה אוגדתית, שהיא בעצם התקפה פיקודית, איך היה צריך לארגן את הסיוע ~~את~~ הארטילריה של הפיקוד באותו זמן?

ת. האמת היא שאני לא ידעתי מה מצב הארטילריה בכלל בגזרה. מה שאני ידעתי זה מה קרה אצלי, כשאני ירדתי ב-6 בבוקר, כשהגעתי לבור בבלוזה, קבלתי את המצב ממפקד הסיור במקום, באותו יום קבלנו ... על הגזרה ואני לא ידעתי מה קורה שם. ידעתי פחות או יותר מה קורה בקו, למרות זה שהאזנתי לרשתות של המעוזים, וניסינו על-ידי סיוע ~~בשביל לחלץ אנשים, במבצע על-כנה~~ להדוף התקפות שהיו על המעוזים, עם אותן סוללות בודדות שהיו. לא ידעתי מה קורה עם הארטילריה בדרום.

ש. אני לא שואל עכשיו מה אז ידעת. אני שואל היום, בדיעבד, אם עושים .הסקפה. אמרתית שמתחילה מאזור ~~אמצ~~ קנטרה ונגמרת באגם המר.

ת. אני חושב שבהתקפה הארגדתית שתוכננה אז, בארטילריה שהיתה אז ~~בעבה אז~~, לא היה לנו שום אפשרות ~~אמ~~ לשינוי כי כל סוללה שהייתי מנסה להעביר ולרכז, אוטומטית הייתי פותח ציר, ~~אז בשבבי~~, ~~כפי שלי ירדו לא היתה פקודה לשלח לתגבת מעוזים, עד כמה שאני זוכר. אני לא זוכר דבר כזה. היו בעוזים ..... והסוללות האלה למעשה כבסו את חקר כולו. את כל סוללה שהייתי מזיז, אני הייתי תגשם בדרה של 10 - 15 קיים ללא סיוע ארטילרי בכלל.~~

ש. הסוללה שאתה אומר שהיתה . ~~ת 165~~

ת. ~~[illegible]~~ לא . . . . . ~~[illegible]~~ אני קבלתי אותה רק לפי בקשה, כל פעם למספר רגעים. יתכן שאפשר היה לתת לי סוללה כזאת, ~~אבל גם הגא~~ לצורך התקפה. לא קבלתי אותה.

ש. למה?

ת. אני לא יודע.

5/.

ש. למה אני אומר?

ת. אני לא יודע מה היה התוכנית באותו יום .....

וזה ..... 252. אני אז כבר ידעתי, היום.....

יכול להיות שצורה זאת, ברור שיתכן מאד שאפשר היה להוציא אותה,

אז ואז . . . .

כי מהמקום הזה . . . . לא יכול . . . מן הגזרה.

אפשר . . . . . לציר פונטנה, ומשם . . . . .

. . . . כסוללה בודדה את שני הצירים של האוגדה

מצפון לדרום.

ש. יש משהו שפה אני רוצה להבין. ביום שני בשעה בערך 7 - 8 בערב

יש קבוצת פקודות....

ת. יום ראשון.

ש. יום ראשון, כן, יש דיון בפיקוד שמסכמים פחות או יותר.....

האם בעקבות הדיון הזה, לפחות לפי הסדר הטוב של עבודת מטה,

צריכה להיות בפיקוד קבוצת מטה מקצועים, שבה משתתפים מפקדי

האגדים הארטילריים, שהם מקבלים מהמתפ . . . .

האם היה משהו כזה?

ת. בדיון הזה אני לא השתתפתי. לא הייתי בדיון של הפיקוד.

עם מפקד האוגדה לא הייתי. סך-הכל אני חושב פעם אחת לקחו

אותי לשם, וגם אז . . . . כחוצאה, אני לא זוכר, ~~הבנו מהאוגדה~~ מיד ניצל לתיסל הצירה

~~איזה שהוא "ברוך"~~, ~~ואז באמצע הדיון אמרו~~ /אחזרה ~~פעם אחת~~ אירדנו בגלבוע

~~בירדמתי .... פעם אחת עם מפקד האוגדה בליל בריחה, אבל חזרנו~~

~~באמצע הדרך.~~

באותו דיון שאתה מדבר עליו אני לא הייתי, לא בדיון של הפיקוד

וגם לא . . בקבלת סיור על מתפ

ש. אתה קבלת מהפיקוד איזה שהיא פקודה יריי?

ת. אני קבלתי, ~~כך~~ מהפיקוד כפי שאמרתי קודם, שבכל מקום שאני מתקרב לציר ויש שם , ~~הוא שם~~ ארטילריה, היא תעמוד לרשותי. לא שאני מזיז אותה. היא ממקומה תתן סיוע לאוגדה שלי.

ש. אני מבין כך, שבשום מקום לא יכולת לרכז יותר אש ~~של~~ מאשר אותה סוללה שבגזרה ....

ת. ~~מקסימום שתים~~. מקסימום שתי סוללות. ~~נכון~~

ש. האם זה לא היה יותר נכון במקרה כזה אם החלטה פיקודית, לרכז את כל הסוללות בצורה כזאת ~~שא~~ שתוכל לנייד אותן ? כי ~~מא~~ בשביל . מה.יש ארטילריה ניידת? שאפשר יהיה לתת סיוע בכל מקום.

ת. עד כמה שלי ידוע ~~אא קודם כל~~ , ~~זה~~ מרגע שקבלנו את המשימה לרדת למטה להתקפה, האחריות על בלוזה עברה למישהו אחר, עברה לקלמן אם אני לא טועה.

ש. כן, זה רק משעה 9 או 10, ב-10.30 בערך. ורק ב-10.30 חולקה הגזרה בין קלמן לבין ברן.

ת. ב-10.30 ~~בשבעי~~ בשמיל לחודש?

ש. כן.

ת. ב-10.30. אני חושב באותו יום זה עבר לרשותו. עם ההעברה לרשותו, אז גם . . . . הארטילרי שהיתה פרושה אצלו בגזרה נשארה אצלו. . . . שלו.

ש. זאת אומרת ואתה נשארת עם א..מב.?

ת. ואני/נשארתי עם ~~מא~~ למעשה . . . סיוע עם שתי סוללות.

ש. - - - - - ?

ת. נכון. נכון.

7/.

ש. האם בכל השלב הזה של הששי לחודש היה איזה שהוא...

ת. שבעי לחודש. שמיני.

ש. לא.. היה איזה שהוא . . . ארטילריה?

ת. בשמיני לחודש?

ש. כן. אני מבין שבעצם . . . . . כלום.

ת. בשמיני לחודש אני ...

ש. לא.הלחה לך סמכות, ... כפיפות לענין הזה. נכון?

ת. לא ... ישיר אלי, אבל אני ניסיתי לנייד את ..... שלוש בציר . . . . . את אומרת ניסיתי להעביר אותם ....

ש. 403 היה ....

ת. היא לא היתה שלי, אבל הוא נתן לי סיוע באותו זמן באזור התקפה זאת, באז, והס... היה שם, יצרתי קשר אתו וקבלתא פקודה ממני ללכת כמה ק"מ קדימה, וזה אמנם אאאאא להשיג יותר סוות לכיוון התעלה. וזה היה כתוצאה מהתסבוכת שלנו בהתקפה לכיוון התעלה.

ש. עכשיו עוד דבר. בסך-הכל באותו יום, כמה סוללות יורות .... ?
אם אתה סופר אאא מבצפון, בדרום, כל מה ש.. קודם מקסימום סיוע בדרך?

ת. .. בעת ובעונה אחת, כפי שאמרתי קודם , שתיים.

~~ש. לא...~~

~~ת. סך-הכל, בעת ובעונה אחת מקסימום שתי סוללות. אבל במשך כל הדרום אאא הזה ירו לטובתם ארבע סוללות.~~

~~ש. ארבע סוללות?~~

ת. כן.

ש. איזה?

ת. סוללה אחת של ארבע , ... בהתחלה גם סוללה מצפון. הסוללה שהיתה פרושה שם . . . . . והגדוד 403 היה פרוש בפונטני,

8/.

~~והמדלה של 175 שהיתה פרושה לעכביש 66.~~

אבל לא בעת ובעונה אחת, כפי שאמרתי, כל פעם למישהו אחר, בהתאם לטובה.

ש. עכשיו, אתה ידעת שהפיקוד מתכוון לעשות איזה שהוא ריכוז ארטילרי לטובת ~~א~~ ההסקפה. שלכם?

ת. שהפיקוד מתכוון?

ש. כן. בתוכניות לפחות כפי שהרמטכ"ל סיכם, שהיה מקובל, ההתקפה שלכם צריכה להיות מלווה בריכוז ארטילרי פיקודי.

ת. לי ~~לא~~ לא היה ידוע על כך.

ש. אתה לא ידעת על זה בכלל?

ת. עד כמה שאני זוכר גם לא ידעתי על זה. כפי שאמרתי גם, דבר יחידי שאני קבלתי זה לאורך ציר התנועה, לתפוס כפי שאומרים סוללות שנמצאות בציר, ולקחת אותן לסיוע. ~~מאאאאא~~ ברגע שאני עובר מבמקום, הסוללה נשארת לטובת מישהו אחר.

ש. איך לפי דעתך היה צריך; לוא באמת היו רוצים לעשות ריכוז ארטילרי לטובת ההתקפה הזאת, איך היית מתרכז?

ת. עוד פעם, אני לא יודע בדיוק מה עשתה 143, אבל נדמה לי שהיתה אפשרות לרכז לטובתי את גדוד 403. ~~נדמה לי, 403 אמא אד בצידים~~ ~~הדעמד~~ ~~של, כמו שאמרתי, ... בערך בגזרה הזאת.~~

~~. . . . 2 סוללות, וכפונטני סוללה אחת. את זה נראה לי,~~

~~אם . . . . . אפשר היה לרכז לטובתי, להעביר~~

~~אותה לפרונטני~~, ואז היה ... לטובת גדוד אחד, שהיה נותן כיסוי על כל הרדיפה הזאת שהתבצעה בסביבות ציר חביבה ועד חזיון ~~של~~ לין התעלה.

אבל אני מודה, עד כמה שאני זוכר, אלה שהיו פרושים בציר טליסמן היו ~~אאאאאאא~~ בסיוע באותו זמן לאוגדה 143, כי גם הארטילריה שלהם לא הגיעה ב-7 לחודש.

9/.

ש. כן, אבל אוגדה 143 לא השתתפה. ולמעשה ברגעים הקריטיים היא עזבה כשאתם נשארתם.

ת. זה לא ידוע לי על כל פנים, אם הם לא היו צריכים את הסיוע, זה מה שניתן לפי דעתי לעשות. בדיעבד, כן, לתת/שלוש סוללות, לי את ה-
לרכז אותן, ~~בלילה. חליחה~~, בשביעי בלילה ~~לרכז אותן~~, לפרוש אותן בספונטני ולתת סיוע. זה היה עוזר.

ש. עכשיו, היה איזה שלב במשך היום הזה, שאתה נעזרת באסטילריה של 143? של אגד ארטילרי שלהם?

ת. אני נעזרתי ב/403 כפי שאמרתי, שהם למעשה היו אז לטובת 143, והם נתנו לי סיוע.

ש. מתי. איך היה?

ת. אני לא יכול להגיד לך. אני זוכר שאני אישית פקדתי עליהם, דברתי עם הסמב"ד, נתתי להם פקודות לטובת מי לירות ומה לירות.

ש. וזה 403, זה ל~~מעשה~~ בעצם גדוד שהוא מוצב מראש בסיני.

ת. נכון, סדיר, של אגד 209, אבל באותו שלב הוא היה לטובתם, כפי שהסוללה במדים היה לטובתי. לא בסיוע ישיר, אבל היא עבדה לטובתי.

ש. עכשיו אתה יכול באופן כללי לתאר את מהלך ההתקפה מנקודת ראותך בסיוע הארטילרי? נכון יותר בוא נגיד ככה, יש פה ~~שני מוקדים~~, שלושה מוקדים שבעצם בהם היו קרבות. היה אזור אחד בגזרה הצפונית, החטיבה של ~~נתיב~~, באזור. אלון ושם היה אלון ושמו היה אלון ואמרתי הלהמיט אלי ונתקע אלון ב- ~~ח-ב-ל-ר-ה~~.

ש. בדיוק, ששם היא מנהלת איזה שהם חילופי אש עם האויב.

ת. כן, ולצורך זה, לצורך ה- ~~שלב~~, נתפי.לב את הסוללה ~~הזאת שהיא~~ שפרושה במדים, 155, היה לו מפקד סיוע, . . ~~הזה~~,

~~התרגלנו לא פשוט, אבל אין שהוא~~ . . ~~קשור~~. לכל החטיבות היה קישור. מילואים וסדיר. ולמעשה נתקה או המפקד סיוע שלו, הפעיל את הסוללה הזאת במשך כל היום כמעט באופן רצוף.

ש. ואני מבין שכשהגזרה הזאת עברה לקלמן, אז גם . . . . עם הסוללה הזאת.

ת. כשהגזרה עברה ~~הזאת עברה~~ לקלמן, ~~אני הפעלתי~~ . . . . . ~~המשכתי לכל הימים. למעשה אני~~ הפעלתי את הסוללה הזאת עד לאותו רגע שהגיע הסיוע שלי למעלה. ~~הפעלתי את הסוללה הזאת~~. רק לאחר מכן העברתי אותה. ~~הבא היתה שלי~~. אם אני ~~עכשיו~~ לא טועה גם בפקודה של מת"פ הסוללה היתה שייכת לי עד לאותו רגע שקבלתי . . . . . .

ש. עכשיו, יש התקפה בערך בשעות לפני הצהרים בין 9 ל-11 של החטיבה של גני באיזור חזיון.

ת. כן.

ש. מה שם הגדוד שלך עם . . . . תוקף, אחריו הגדוש של . . . . אזור ציר אלה המוציר חביבה.

ת. אם אני לא טועה, ... אני לא זוכר בדיוק, אבל הסוללה של מדים בחלק מהזמן, - ~~חלק קטן מהזמן~~ - נתנה סיוע. לגני. ~~חלק קטן מהזמן~~, ...

~~אני לא זוכר אם הגדע לשם, פה אני זוכר~~ עד ציר חביבה, ~~בערך פה~~, ~~הגיע הסוללה במדים~~. . . . ~~ואז כל פעם הייתי מעביר אותה מנקודה לנקודה אני~~. חלק מהזמן;=כפי שאמרתי קודם, הסוללות של 403 היו פרושות בטליסמן בסביבות בין 39. 34ל. הם הגיעו עם הטורח שלהם רק עד ציר חביבה, ... והם היו . . . . . ~~זה~~ חלק מהסמן. . . . ~~מצפון הוא חלק מהזמן, החלק לא גדול מהזמן נתון עם~~ הסוללה 166. 135. לא סיוע .קבוב., אבל לפחות מהתגובות

11/.

שאני קיבלתי, ושמעתי מהמשטר ה-האזנה שדווחו לנו ~~הערבים~~ הערבים ~~הם~~ צעקו שמי שהורג אותם פה זה דוקא ה-175 ~~פה~~ למרות שלא ירינו שם אלפי פגזים אלא עשרות ואולי מאות פגזים. אבל חלק מה ~~פגזה~~ קדבה.

ש' בשעות אחרי הצהרים יש התקפה של שתים. והגדוד של אסף יגורי הולך קדימה. ומי אז יכול היה לסייע.

ת' זה היה, איפה זה היה?

ש' גם כן באזור ה , כן, בהמשך ה- קדימה.

ת' אם אני לא טועה אך, זה שמה אולי היחידי שיכול היה פה לתת סיוע זה היה סוללה 175, ואני; אמרתי לך קודם, נתתי פקודה ~~לפה~~. ~~לא~~ (פה?) ~~נתתי פקודה לפה. לא~~ את ה-155. ~~175 בכלל לא יכולתי לתת פקודות כי מאחר הוא הוה פיקודי, הוא נתן, הוא לתת ל-252, ל-143 ולי, לבולם.~~ אבל אני נתתי פקודה פה לדרג - וכמה שאני זוכר, אם זה היה מקרה ~~אני לא בטוח, אחד המקרים, הוא לא דיבר.~~ הוא הודיע לי שהוא לא יכול לדלג, שלפניו נמצא אויב. לי היה ידוע שלפניו אין אויב ויש כוחותינו. לפניו, אני מדבר במרחק של קילומטר, שנים, כן? וזה היה לצורך כיסוי ~~שמדבר את~~ חזיון, כי הוא במקום שהיה פרוש לא יכול היה להגיע ~~לזה~~. זה היה בלהט הקרב. ~~קשה לי הזכר ל- בדיוק.~~ עד כמה שאני זוכר באותו מקרה קונקרטי, ~~אם זה היה~~ ~~הכוונה כולה~~ ~~לטובת הכוונה כולה אני לא זכר, אבל~~ באחד המקרים הוא לא דילג והודיע לי שלפניו אויב. ואני רשמתי את זה בחורת דעת.

ש' אתה אישית, איפה היית במשך היום הזה?

ת. אני במשך היום הזה הייתי כל הזמן בחפ"ק עם ברן. באיזה מקום? בשמיני לחודש, בבוקר, היינו בזרקור, פה ~~מחוץ~~ למעשה את ההפגזה הראשונה, בול בחפ"ק.

ש' אני מבין שאתם יצאתם בבוקר מאזור

ת' אנחנו יצאנו בלילה מ ~~ג~~ שלגה ואם אני ~~לא~~ שלגה בערך צומת ~~אולגים~~. ~~פה~~ חצינו בדיונות והגענו לציר ~~גלגלים~~ , מצפון ~~ל~~ ועלינו על אחד

הסוללות של זרקור, ~~מצפור~~. משם ראינו את כל מהלך הקרבות עד ה כעירה. ~~שם כתחנה את השלב הראשון~~. היה שם הרוג ופצוע ~~בכל~~. ~~המצפור~~ ומנסקי אחר כך דילגנו לכיוון צומת סמוסני - טיגנים.

זה היה בסביבות 4 אחרי הצהריים כבר. ~~עד 4 אחרי הצהריים אבצמ,~~

~~בסה"כ, בסביבה כך, אפשר להגיד כך.~~

ש' ובארבע דילגתם ל סמוסני - טיגנים.

ת' לפני זה דילגנו. ב-4 הגענו כבר לצומת פה, ופה היה כבר פגישה ~~עם פגישה~~ בין 32 האוגדה והמחט"ים. המחט"ים שהגיעו זה היה גבריאל ונתק'ה. כן אני אייתי נוכח. אם אני לא טועה, אני לא זוכר אם קרן הגיע או לא הגיע. נדמה לי שלא.

ש' אתה זוכר את תוכן הפגישה הזאת?

ת' בפגישה הזאת המחטי"ם למעשה דיווחו. קודם כל היו דיווחים שהמחטי"ם (?) הוכו קשה.

ש' בחזירון?

ת' כן. קשה. גם מנתק'ה למעשה וגם מגבי, שזה קשה. אני לא זוכר בדיוק מה המצב ש- בכל אופן אני הבנתי שמצבם קשה מאוד וכשנפגשנו פה אז אני זוכר שהמחטי"ם אמרו: בוא נסתלק מהצומת, כיוון שכל השטח מכוסה פה עם אש ופה יכול לרדת על מיגן. ובאמת, ~~ש~~שארנו שם מספר דקות /רק וזזנו משמה, אם אני לא טועה, זזנו על הרכס שמדרום ל- סמוסני 32, ~~אם אני לא טועה, נדמה לי ששמה זזנו~~, ובאותם רגעים עד כמה שאני זוכר, היו גם התקפות אז עלינו, אבל אם אינני טועה, באותם הרגעים, ~~ב~~ דווח אז ברשת האלחוט שהם נסוגים או משהו דומה לזה ואז קצת הוקל על הנשמה, כי המצב באותם הרגעים, נקרא לזה, היה לפי דעתי קשה מאוד. כי כל הדיווחים שקיבלנו מכל הכיוונים היו חמורים.

ש' ~~כך~~ עכשיו עוד שאלה. /היתה בשעות הבוקר, גבי באזור . בשעות לפני הצהרים. הניידות שלו ~~בשעות~~ נכנס לקרב ויצא עם הרבה אבידות. לקראת אחרי הצהרים תוקף ~~מגבי~~ מיגני. האם אתם עשיתם בארטילריה איזה שהן הכנות

מיוחדות לקראת ההתקפה של ~~פנדי~~ גלני? קיבלת איזה שהן הנחיות מיוחדות להתקפה של ~~מנהי~~ גלני?

ת' הנחיות לא קיבלתי מאף אחד. אני את נושא הארטילריה ניהלתי, מה שהיה לי ברשותי, ניהלתי במלחמה בעצמי, וכאשר שהיה לי יותר ~~מאשר~~ כבר ~~אצלי~~, כמובן, ~~תמיד אני~~ ביקשתי, ~~על מנת שיהיה חדר~~, את אישורו של מפקד חאוגדה; בדרך כלל עד כמה שאני זוכר, ~~פרט למקרה אחד, אני זוכר~~, הוא אישר לי את כל מה שתיכננתי, פרט למקרה אחד - זה בהמשך - הוא לא נתן לי שם להזיז את ~~הבבה~~ הגבעה דרומה כי הוא פחד שפשוט הוא עלול להישחק שם בין המוצבים שעדיין לא היו מטוהרים. פרט לאותו מקרה, אני זוכר, בכל מקרה הוא אישר לי ולדעתי התכנית היתה בסדר. גם לא היה מה לתכנן. לא היה לי ארטילריה. לא היה פה מה לתכנן. אני לא קיבלתי אישור להזיז סוללות.

ש' גם בשלב הזה?

ת' לא. אף אחד לא אמר לי שהסוללות שלי. אמרו שהם ממקומם יתנו לך סיוע. והאמת היא שהסוללות האלה, כפי שהיה מכוון מראש, כיסו, אם, כן, ~~כבסה~~ גלים את כל השטח, ~~מפקד לא היתר~~.

ש' כן, ~~***~~ אני מבין, אבל גלי שאם היית יכול להזיז סוללות היית יכול לרכז ארבע או חמש סוללות במקום

ת' לא היה לי ארבע או חמש סוללות

ש' לא. לו היית מקבל אישור מלמעלה

ת' אני הסברתי קודם: היום, כשאני מסתכל ברברס, נדמה לי שאפשר היה לחת לי את גדוד 403 כולו לסיוע, או שתי סוללות שלו וסוללה של 404 על מנת שאני אתכנן עליהן, אני אפשוש אותן, אני ארכז אותן, אפצל אותן בהתאם, ~~לפי~~ לקרב, אבל זה לא ניתן לי. שתים, אני רוצה להגיד לך, שבאותו יום שמיני בבוקר, המצב לא היה קריטי שהייתי צריך לצעוק:

"גוואלד, פה שוחטים את היהודים ואתם לא עונים לארטילריה". המצב בבוקר היה יפה. הם נעו, אני זוכר שאנחנו באנו פה** אחר הצהרים, אנחנו נענו במקביל, ~~אנחנו נענו~~. בבוקר נענו במקביל עם החטיבות (מי זה אנחנו?) הפל"ס של האוגדה. נענו עם החטיבות שאנחנו דיברנו בבוקר שאמרנו שהעסק הזה הולך חלק. שתי החטיבות נעו דרומה בלי כמעט היתקלויות, בלי שום דבר, עד שהגיעו לסביבות חביבה, הכל היה חלק, בבוקר, לא היה צורך לצעוק גוועלד. לכוון - ~~ידעתי שהארטילריה האמורים לא הביעו עדיין.~~

ואני גם לא ידעתי מה קורה מעבר לגדרות, ~~פה למטה. מתי שלמעשה, מתי~~ שהתחלתי להרגיש ~~אני~~ שהמצב הוא חמור, ~~אני אישית, זה היה~~ רק אחרי הצהרים.

ש' רק אחרי הצהרים הרגשת שהמצב חמור?

ת' אני אישית, אם אני לא טועה, בסביבות הצהרים או אחרי הצהרים, זאת אומרת 12 או 1 או משהו כזה.

ש' אז התחלת להרגיש שהמצב תאור?

ת' אני באמת לא זוכר בדיוק מה היתה השעה ~~אבל אני, האלוף גם ידע, אני אגיד לך, גם האלוף גם לא, אני מקבה שאני מחדש, אז בחמשך אני ידעתי שאני, החלק~~ הארטילריה תמיד בשיתוף מלא עם האוגדה, ~~אבתר חלק~~ האלוף ~~גם ידע, הבא גם~~ היה בקבוצת הפקודות יום קודם. אני לא הייתי בארחה בקבוצת הפקודות ואני מבין ~~שמבחל גם~~ ~~אחרת~~ שאין ארטילריה ~~לעשה לאאאלתקופה~~, כך אני מבין. ~~לכן ידעתי לך, מסנו~~ הרבה לא ~~נבחל~~ לקבל, מכסימום סוללה. סוללה - לא צריך בשביל זה ביבזיזונר. סוללה זאת, כל תותח ~~הייתי~~ מודיע לו, כל מס", כל ~~קשאשהיה מדליק~~ את הסוללה, והסוללות עבדו כל היום בלי הפסקה.

ש' זה אני לא שואל מנקודת ראות ארטילרית. אני שואל עכשיו מנקודת ראותך ~~שלכקצין~~ מטה שהיה ליד האויב. מתי הרגשת שמפקדת האוגדה מודאגת או שמפקד האוגדה,

ת' אני חושב שבשעות הצהריים, בסביבות הצהריים.

ש' בעקבות איזה אירוע? אתה זוכר?

בסביבות הצהרים. קודם בל אני גם, רוב הזמן, לא כל הזמן, אבל חלק מהזמן אני האזנתי לרשתה של הא, הרשת המבצעים, הזמן. אבל לא אני אישית. כל הזמן האזנו אצלי בתפ"ק לרשת המבצעים של האוגדה. חלק מהזמן אישית האזנתי, כשלא היה הכרחי במקום אחר, אז אני אישית האזנתי לרשת ולפי הרשת אני ידעתי מה קורה. אבל אם אני לא טועה זה היה בסביבות 12, בערך. בבוקר, אני זוכר, הכל היה חלק. ורצנו מהר. תפשנו את הזרקור והכל היה בסדר, עד שחטפנו שם את השמיר. אבל אני חושב, אם תשאל אותי למה אני לא הייתי מעורה אולי, בכל צעד וצעד, [illegible]

ש' שואל אותך. פשוט, יש כמה דברים ביחס לעבודה של מפקדת האוגדה

ת' כן, אז זה מה שאני אומר לך, כי בהמשך לאחר מכן, בוא נגיד החל מהתשיעי לחודש, לא היה למעשה שום תכנון, שום תזוזה, מבלי שאני אהיה שותף מלא למפקד האוגדה. [illegible]

(שקט)

אולי כדאי להעיר הערה, אולי, אנחנו גם, בפגישה ראשונה שלנו, אני עם מפקד האוגדה, זה היה בקרב הבלימה, אני קיבלתי את הפיקוד על אותו אגד בראשון לאוקטובר, כן, ואני הספקתי בסך הכל להיות אצלו בראיון אישי, היכרות וזה הכל. ופעם השניה שנפגשתי איתו זה בדרך, בתנועה לבלוזה.

ש' עשיתי לגבי ההתקפה של אחר הצהרים. אתה זוכר אם היה שמה תכנון אוגדתי להתקפה או שזה הטיבה שלמה שהיתה צריכה לתקוף?

ת' אני זוכר, האמת היא שהיום קשה להגיד אם אני זוכר או לומד משמועות שאני שמעתי בסיכומים, כי אני הייתי בכל הסיכומים של האוגדה הזאת, מגמר המלחמה. דבר אחד אני יודע. אני לא יודע אם זה היה תכנון אוגדתי. זה היה תכנון, אני בטוח, אבל מה שאני יודע שמה הלך שם זה נתק'ה; הטיבה של נתק'ה, ומה שאני יודע שהלך שם בסופו של דבר אם אני לא טועה זה גדוד אחד של נתק'ה. אסף יגורי,

זה מה שאני זוכר. וכפי שאני אמרתי קודם מה שאני זוכר שב-4, בערך ב-4, אולי זה היה 3½, אולי 4½, אחרי הצהרים, שהוא אסף את המחטיים, על מנת לתת פקודות להמשך, המצב היה קריטי, קשה, ולמעשה, לדעתי עמדה אז הדילמה להחליט - האם אנחנו ממשיכים לעמוד באותו מקום ונלחמים או שנסוגים אחורנית לאיזה שהוא כפל קרקע ותוך כדי הדיון הזה למעשה הוקל הנושא והדיווח שקיבלנו שהם נסוגים. כי עד אותו רגע היה התקפות רצופות שלהם על כוחותינו מ-, אני לא יודע אם זה מהצהרים או מלפני הצהרים, בכל אופן מהצהרים היו התקפות מיד שנכשלו שתי ההתקפות האלה של גבי ושל נתק'ה, למעשה, כוחותינו היו בלחץ מתמיד של האויב, ומתי שזה נשבר זה בערך אותו זמן שאנחנו עשינו את המפגש עם המחטיים.

ש' עכשיו, בעיות תחמושת היו ביריי?

ת' באותו יום אני לא זוכר בעיות תחמושת. לא זוכר. לא חושב. לא היה מקרה באותו יום שאני לא יריתי בגלל זה שלא היתה תחמושת, אם כי היו צעקות כל הזמן של 404, אבל הוא דאג לזה, הגדוד דאג לזה, זה בדוד של סדיר שתמיד נשאר בבלוזה והוא דחף תחמושת כל היום קדימה.

ש' האם באיזה שהוא שלב של הקרב שמעת על כח שחצה או שעומד לחצות את התעלה?

ת' עד כמה שאני זוכר כן. שמעתי ממישהו מדווח שהוא נמצא על שפת התעלה. על שפת התעלה, מתקרב לשפת התעלה, זה מה שאני זוכר.

ש' שחצה ממש את התעלה, שמעת? אתה זוכר?

ת' שחצה, לא שמעתי ברשת, אבל נדמה לי שהיתה איזו שמועה כאילו שמישהו כבר אפילו עבר את התעלה, אבל לא ברשת. לא שמעתי את זה ברשת.

ש' באיזו שעה שמעת את זה?

ת' אני לא זוכר, אבל אני חושב צריך להיות, אותו יום זה היה יום קצר וארוך גם יחד. נדמה לי שזה היה בסביבות הצהרים. צהרים, לפני הצהרים. אני לא זוכר בדיוק.

מ'ש'

עדותו של אלוף-משנה שילה ששון, סמח"ט 460 במלחמה.

ש' האם אתה מוכן להעיד בפני?

ת' כן.

ש' אני מבקש שתתאר את המהלכים המלחמה החל משבת מנקודת ראות שלך.

ת' בשבת בצהרים היינו עדיין מאורגנים בפידים, כאשר החטיבה היו שני גדודים. גדוד 79 של מוני וגדוד 198 של אבנר יפה. תגדוד של אבנר יפה היה 4 פלוגות, הגדוד של מוני היה 3 פלוגות. היתה לנו עוד פלוגת חרמ"ש של בית-הספר. בשעה אחת בערך היתה קבוצת פקודות חטיבתית. כשיצאנו מקבוצת הפקודות בסביבות שתיים, ממש אחרי שיצאנו אל אתוך החמל חטפנו התקפת מטוסים ואז נתנו פקודה לעלות על הכלים ולפתוח מכשירים ולהגיע מנועים. ויחד עם זה להתפזר על מנת לא להיות מטרה טובה. כמו שעלינו על הכלים קיבלנו פקודה להתחיל לנוע מערבה לכיוון התעלה, ממש תוך דקות, כמו שאנחנו, עלינו על הרכב והתחלנו לנוע על ציר פונדק לכיוון טסה. הפקודה היתה להגיע לאזור טסה, כשהמשימה המתכוננת של החטיבה היתה שאנחנו בעתודה האוגדתית להתקפות נגד.

התקרבנו לטסה, כשלושה ק"מ ממזרח לטסה, קיבלנו פקודה לתת לגדוד 79 של מוני להמשיך לנוע לטליסמן לכיוון איסמעיליה, אנחנו צריכים לנוע על ציר כרטיסן צפונה ולהיכנס לאזור קנטרה. באזור טסה אני קיבלתי פקודה מהמח"ט, גבי אמיר, שכנראה, התראה קיבלתי, כנראה יחלק את הכח שלו, 4 פלוגות טנקים לשני כוחות - כח אחד בפיקוד אמיר, שתי פלוגות. וכח שני בפיקוד שלי - שתי פלוגות. כשהמשימה של אמיר היא להיכנס למפרקת והמשימה שלי היא להיכנס לקנטרה. חלוקת הכוחות לא כל כך מצאה חן בעיני כי קיבלתי פלוגה שלא היתה מושלמת והיו לה בעיות ולא היה לה מ"פ. ערערתי והסיכום היה שבכל זאת אני אקבל את פלוגה כ' ואת פלוגה מ'. אני אישית נסעתי בשלב הזה על ג'יפ יחד עם החטיבה. הגעתי עוד לפני החטיבה לצומת כרטיסן-מאדים עם הג'יפ. הפקודה שאני קיבלתי פה לסמן לגדוד של אמיר לפנות לכיוון מערב. וכאן נתתי פקודה בקשר ששתי הפלוגות האלה תתארגנה בצומת, תתרכזנה

שלום שגיון

בצומת ומכאן אני מקבל אותן, אני אקח אותן, ניסע לקנטרה. אמיר פנה מערבה לכיוון מפרקת, אני ריכזתי את הפלוגות. פלוגה כ' הגיעה עם שלושה טנקים כשפרט לאחד לא היה קשר עם אף אחד. פלוגה מ' - תיקון: פלוגה כ' הגיעה עם תשעה טנקים עם מ"פ. פלוגה מ' הגיעה עם שלושה טנקים בלי מ"פ, עם סמ"פ בלבד, כאשר מתוך השלושה שניים לא היה להם קשר. פה עשיתי ויסות, בינתיים הגיעו טנקים נוספים, וכ-15 טנקים חילקתי אותם לשתי קבוצות: פלוגה כ' - 8 טנקים, פלוגה מ' - 8 טנקים. אחרי ההתארגנות של כשלושת רבעי שעה, לקח לי הרבה זמן, שלושת רבעי שעה, העברנו מכשירי קשר, העברתי מפקדים, על מנת ששתי הפלוגות תהיינה פחות או יותר מאוזנות, נסעתי על מאדים לכיוון מערב, אני אישית עליתי על טנק. בדרך עשיתי תירגול למפקדים, בקשר, שיענו לי, פשוט להתרגל לעבודה כי זה לא צוות קבוע. נוכחתי שמ"פ מ', אילן בניף ז"ל, לא שולט בעסק, הוא גם לא היה אפילו סמ"פ בתפקידו. בצומת מאדים-חזיזית פגשתי את גבי, נתן לי את המשימה. המשימה היתה לכבוש את קנטרה ולהתחבר למוצב.

ש' מה ידעת על האויב באותו זמן?

ת' שקנטרה תפוסה על-ידי מצרים וגדוד 9 שניסה להיכנס לקנטרה, כוח הושמד. אמרתי לגבי שאני לא מכיר את קנטרה, ואז הוא אמר לי שיומטוב, מג"ד 9, שנשאר ללא כוחות, יוביל אותי. ביקשתי ממנו מ"פ כי לא היה לי מ"פ לפלוגה מ'. קיבלתי מישהו, את [illegible] (?) שהיה קצין אג"ם, קיבלתי אותו כמ"פ, הוא גם ביקש, התנדב, הוא עלה על פלוגה מ', התארגן, החליף טנק ואיכשהו הסתדר. מיד כשהוא היה מוכן התחלנו לנסע על ציר חזיזית צפונה כשבשלב הזה מג"ד 9 מוביל בנגמ"ש. בדרך, גם על ציר מאדים וגם על ציר חזיזית, פגשנו במגחי"ם של גדוד 9 שנסעו או שהיו תקועים בחולות. אני יכול להגיד בצורה גסה שפגשתי בסביבות בין 12 ל-15 טנקים של גדוד 9 שחלקם היה דפוק מהתנגשויות, חלקם היה תקוע בחולות ואת וקבוצה של 5-6 טנקים נסעה מולנו. ביקשתי מיומטוב, מהמג"ד, שיצרף אותם אלינו, הוא אמר שיש להם בעיות, הוא עצב, דיבר איתם, אמר שיש להם בעיות, לא יודע לאן הוא שלח אותם, בכל אופן הם לא הצטרפו אלינו. המשכנו מצומת חזיזית פנינו מערבה ובשלב הזה יומטוב, מג"ד 9, עבר לנוע מאחורי.

שלמה גשון

ש' אני רוצה שאתה תסביר דבר אחד: מג"ד 9 הוא המג"ד בגזרה, מכיר את הגזרה, הוא מצטרף לחטיבה 460. מה הנגיון לעשות אותך מפקד כח שצריך להיכנס לקנטרה ולהישאר בחטיבה בלי סמח"ט, ויומטוב, שהוא המג"ד שמכיר את הגזרה, שינוע מאחוריך.

ת' אני לא שותף לשיקולים של המח"ט, אבל א. לא היה צריך סמח"ט פה כי בעצם החטיבה כמעט לא היתה כי היה רק גדוד אחד ובהחלט היה מיותר שאני אשאר בתור סמח"ט. אפילו אם לא הייתי נכנס כמפקד כח, הייתי נכנס סתם ככה.

ש' אתה הכרת את קנטרה?

ת' אני לא הכרתי את קנטרה בכלל. הכרתי אותה מטיולים, ~~אבל~~ כשישבתי בגזרה ישבתי בגזרה הדרומית והכרתי את הגזרה הדרומית בצורה יסודית, ואת הגזרה הצפונית רק מסיורים שטחיים מאוד. בשלב הזה שלהפנייה לכיוון מערב, לפני ~~אאאא

ש' סלח לי רגע. מהי בשלב הזה המשימה שלך?

ת' המשימה היתה, אמרתי, להיכנס לעיר, להתחבר עם המוצב ולתפוס עמדות על קו המים.

ש' איך אתה הבנת מה זה להתחבר עם המוצב?

ת' להיכנס למוצב.

ש' כן, אבל בשביל מה, מה המטרה?

ת' היו שם אנשים שעדיין היה איתם קשר מדי פעם והיה ברור שהמוצב עדיין קיים ולא נכבש.

ש' זאת אומרת, המשימה העיקרית שלך היא להגיע למוצב?

ת' כן. זאת המשימה העיקרית. בכניסה לעיר אנחנו פתחנו באש, ממש אש חזקה, בכל הכלים, בכל הכיוונים, כי נסענו במבנה שאיפשר את זה, ואולי זו היתה הסיבה גם שאיפשרה לנו להיכנס לעיר, כי ירו עלינו אש תופת מכל הבתים ומכל החלונות והקומות, ירו עלינו מלמטה ומלמעלה. ממש בכניסה לעיר הפגיתי את מ"פ כ', תיקון: את מ"פ מ', את דיקו, הפגיתי לציר שלו, זיהיתי את הכניסה, הפגיתי אותו; מיד עם הפגייה הוא חטף פגיעה ונהרג. הטנק שלו, הצוות, לקח את הטנק, יצא מהעיר ופינה אותו אחורה. פה, בשלב מסויים, הסמ"פ תפס את הפיקוד ואני המשכתי עם פלוגה כ', בתוך העיר כבר נסענו בשדרה. מי שהוביל זה היה מ"פ כ'. אחריו - עוד כלי אחד שלו. אחריו - אני, ואחרי - יומטוב. והיה לנו ברור שהדרך מובילה ישר למוצב. נסענו, הגענו לסוללה, חיפשנו, קצת ימינה, שמאלה, בהנחיית הקשר של יומטוב. הגענו למוצב, התחברנו למוצב, תפסנו עמדות על המים, ובעצם, בשלב הזה, שלטנו בעיר, כי האש פסקה, חוץ מארטילריה שעבדה כל הזמן עוד בשטח העיר (ש) האש פסקה, והיינו, בתוך העיר ישבנו די חפשי. כאן קיבלנו פקודה לא לחזור לעיר, קיבלנו פקודה לעזוב את העיר צפונה על ציר אשר, ועל ציר ליסטים לנוע לכיוון יורם.

שלמה שגיון

מ'ש'

ש' מה היה השיקול לפקודה הזו, לפי דעתך?

ת' את הפקודה הזו המח"ט קיבל ממפקד הגיזרה, כנראה קלמן, הוא לא שמע את השיחה הזו כי זה היתה ברשת אוגדתית.

ש' מה השיקול, למה לא לחזור חזרה בציר לקת?

ת' כי, אני חושב שהשיקול היה שהיות וקנטרה כבר נקייה פחות או יותר, לנקות גם את הציר הזה שמתחבר לליסטים, פשוט לנקות גם את הציר הזה ואת ציר יורם, עד יורם. (את הציר הצרפתי)

ש' ההרגשה היתה שאתם הצלחתם לכבוש את קנטרה?

ת' ההרגשה היתה וגם זה באמת היה המצב. אנחנו השתלטנו על קנטרה, התחברנו למוצב, תפסנו עמדות על קו המים, על הרמפות של המים וירינו לצד השני של התעלה.

ש' בכל זאת, העיר הרי היתה מלאה מצרים?

ת' כן, אני אומר: אם היה, פה כח נוסף, אם היו מכניסים הנה עוד פלוגת טנקים ועוד גדוד חרמ"ש שיטהר וישתלט על העיר אני מאמין שהעיר היתה נשארת אצלנו. אבל מי שנשאר בעיר, היה לילה והפסיק לירות בחסות הלילה, אז הוא ישב בשקט ולא הפרענו לו כי אנחנו לא יכולנו לטהר בתים שם עם כמה טנקים שהיו לנו, לא היה לנו שום דבר מבחינת חרמ"ש. אבל אנחנו התחברנו למוצב, דיברנו חפשי עם המוצב, זאת אומרת התחברנו פיסית, הטנקים נכנסו למוצב. אני עם כמה כלים עליתי על קו המים, תפסנו עמדות על המים, ירינו לצד השני. היה שקט בשלב הזה. הארטילריה המשיכה להטריד אותנו. היה לנו קשה מאוד למצוא את המעבר מקנטרה צפונה, את היציאה, בגלל הביצות וגדרות ומוקשים. התקשינו ממש במציאת המוצא ואני חושב שגם, עד כמה שאני זוכר, מג"ד 9 לא עזר לנו ביציאה, במציאת המוצא, כי בשלב הזה הכלי שלו נתקע והוא עלה על טנק מ"פ כ', והוא הפך להיות טען-קשר שלו, של מ"פ כ'. ומתוך הכלי שלו, בתור טען-קשר הוא לא יכול היה הרבה לעזור, מה עוד שלא נתקלתי, דרשתי, לא גיליתי ולא נתקלתי ביזמה שלו שהוא יעזור לנו להיכנס לעיר,

יעזור לנו להסתדר בעיר ויעזור לנו לצאת מהעיר. בשום פנים ואופן לא. יצאנו, הגענו ליורם, בדרך חטפנו כל הזמן הפגזה, אבל לנו היה ברור שהשטח מלא אויב, כי ראינו נצנוצים, כל מיני דברים כאלה בתוך השטח שמספר הכלים הקטן שנשאר קשה מאוד היה ללכת לבדוק מה זה. ביורם התארגנו ולפנות בוקר קיבלנו פקודה לזוז ולהתארגן בצומת מרתף, במרתף, בצומת חלקת-חזיזית. קיבלנו כאן שתי כיתות של חרמ"ש, איזה חי"ר משובח, מובחר על זחלמי"ם ואנחנו עם מספר כלים והגענו לכ-8-10 כלים.

ש' סליחה, כמה טנקים יצאו מקנטרה?

ת' כ-5 טנקים.

ש' מתוך?

ת' מתוך כ-12-13 טנקים. אתאצתרתצשלבשאתתאצתרתצ

ש' אתה אומר בשלב שאתם מתארגנים.

ת' בצומת התארגנו ופה, כל הזמן נוספו לנו טנקים, בעיקר פטונים של גדוד 9 שהסתובבו בשטח ושעו, באו, אפילו היה טנק שהגיע (מהציר הזה) מציר אשר, מהמוצבים הצפוניים ביותר, הצליח לעבור את כל הסוללה הזו כשהוא פגוע עם פצועים והגיע אלינו, דרך קנטרה עבר, (ש': דרך קנטרה?) דרך קנטרה עבר והגיע אלינו, באזור הזה. ראינו פתאום אבק בא מכיוון מערב, ליתר בטחון נתנו פקודת היכון ויצרו, התכלנו, ראינו טנק פטון נוסע, יורה לכל הכיוונים, עוצר ליד-לידינו בבת-אחת, אנשים קופצים החוצה, אאא טנק פגוע, שרוף.

ש' אתה יודע מאיזה מוצב הוא יצא?

ת' הוא אמר לי שהוא יצא מהמוצב הצפוני ביותר. הוא עבר את כל הסוללה.

ש' באיזו שעה זה היה בערך?

ת' זה היה בסביבות 10, הוא הגיע, 9-10. בבוקר. כן, כן. בבוקר. ירדו שם קצינים, הטען-קשר היה כולו שרוף ופצוע, העמסנו אותו על מיכלית דלק שהיתה לנו, פינינו אותו לבלוזה. הקצינים לא רצו להתפנות. היה שם, גם שדמה לי, נדמה לי, אני לא בטוח, הבן של טליק, היה שם, בין הצדות הזה, פצוע בבית-השחי אבל לא בטוח.

טליק בבון

ש' סליחה, אז אם ככה אז אתה טועה. אם זה היה טנק עם הבן של טליק, אז זה טנק שהגיע ממפרקת לקנטרה.

ת' אז, אני אומר יכול להיות שאני טועה. אבל הטנק הזה שהגיע זה בטוח לא ממפרקת. הפטון הזה. זה בטוח. זה טנק שהגיע מצפון, ואז רציתי לסדר אותו, הוא היה כמעט מלא תחמושת, אבל היות ולא היה לפם כיוון שום דבר, אז הוא התפנה, נסע בכוחות עצמו לבלוזה, אבל זה טנק שהגיע מהציר הצפוני בטוח ועל זה אין ויכוח. כי, זה היה מעניין לראות אותו יורה, מגיע; עוצר, אנשים קופצים, הטען-קשר קופץ, נשכב מתעלף על ידי ה- בחוץ, כולו דם, שרוף, העמסנו אותו ופינינו אותו. אז זה היה ברור. אבל מתי שהוא, כנראה ביום ראשון בערב, נתקלתי בבן של טליק בפטון אחר שגם כן היה דפוק, עם כדור בבית-השחי. אז יכול להיות שזה הה המקרה. כאן בצהרים, לקראת הצהרים, קיבלנו פקודה לנוע על ציר חזיזית ולהתייצב בציר מאדים-חזיזית, בצומת. בשלב הזה כבר היו לנו כ-12 טנקים, מחציתם שוטי"ם, מחציתם -מגחי"ם. הגענו לצומת, התארגנו, בינתיים, בדרך קצין האפסנאות קיבל ממני פקודה לקדם את התחמושת ואת הדלק על מנת שנתדלק ונמלא אותם מחדש פה. בצומת התמלאנו מחדש וכאן נשארנו בערך עד שעה ארבע, ארבע וחצי. קיבלנו, חטפנו התקפת מטוסים אחת, לא מדוייקת, ובארבע קיבלנו פקודה להשאיר פה כח קטן לאבטחה, בצומת חזיזית-מאדים, ולנוע לציר כרטיסן-מאדים, להתארגן שם ושם לקבל כוחות נוספים. את זה עשינו. בדרך עברנו דרך נקודת הפינוי שהיתה באיזה שהוא מקום כאן על ציר מאדים, היו שם רופאים, טיפלו בפצועים, טנקים -

ש' באזור מקלט?

ת' באזור מקלט.

ש' תגיד, תמיד שמות.

ת' כן, אני לא בטוח. יכול להיות שזה היה פה ויכול להיות שזה היה פה. אני כל כך לא זוכר את זה. באזור הזה של מקלט, כאן, בדרך נתתי להם פקודה להתקפל

שלמה גשון

מיד כי שלא ישארו אחרונים, היה שם נקודת פינוי מחילוץ.

ש' למה אתם מפנים את הצומת הזאת, אתה יודע? ומשאירים שם רק מחלקה?

ת' הפקודה היתה לבוא להנה, לקבל כוחות נוספים, להתארגן להמשך.

ש' כן, השאלה היא אבל - אם המטרה למנוע התקדמות של המצרים, אז מחלקה זה מספיק?

ת' זו הפקודה שקיבלנו. (ש': אתה לא יודע איזה שיקולים היו?) לא יודע. הגענו להנה בסביבות חמש (ש': לאקציה) בדרך לאקציה, זה בערך בשעה חמש, קיבלנו גדוד 19 . מיד התארגנו לשני גדודים - גדוד של עמיר, אני החזרתי לו את הכלים והיו לו פטונים ~~ומשהו~~ ושוטים (?) בגדוד, וגדוד 19. שני הגדודים האלה, גדוד 19 היה בדרום, בחלק הדרומי, וגדוד 198 היה מצפון. כאן התארגנו כמובן, פינו פצועים, אספו את האנשים שנשארו על הטנקים, תידלקנו, חימשנו, קיבלנו קבוצת פקודות. הפקודה היתה שעם שחר אנחנו ננוע על ציר מאדים מערבה ונבצע התקפת נגד באזור צומת מאדים-חזיזית.

ש' עכשיו אני רוצה להבין שתתאר בפירוט איזה פקודות אתם מקבלים בלילה. האם אתה זוכר מתי קיבלתם את הפקודה?

ת' עד כמה שאני זוכר, קיבלנו פקודה, כל מפקדי הכוחות לפני חושך, על מפה, בצומת, פקודה חטיבתית, כל מפקדי הכוחות נאספו. המח"ט, גבי עמיר, נתן פקודה, והפקודה היתה כפי שאמרתי - תנועה על ציר מאדים מערבה והתקפת נגד באזור צומת-חזיזים-מאדים-חלתול, היכן שיהיה האויב.

ש' זאת אומרת, אני מבין מהתיאור שלך שההערכה היתה שהאויב כבר נמצא מציר חזיזית לכיוון מערב.

ת' זאת אומרת, ההערכה היתה שהאויב עבר את לכסיקון, ובאזור לכסיקון, בצומת חלתול-לכסיקון- אולי קצת מערבה. עכשיו, המחלקה שנשארה בצומת הוחלפה על-ידי מחלקה רעננה של מילואים. המחלקה הזאת דיווחה במשך הלילה ששומעים רעשים של שרשראות ושומעים טנקים בשטח. שומעים

שהאויב מתקרב. היא קיבלה, המחלקה, אישור מהמא"ד קצת לדלג מזרחה, לחפוס שטחים שולטים.

ש' רק רקה: אני מבקש שבדיוק תבהיר. לפי הפקודה שקיבלתם איפה היו הכוחות הקדמיים של האויב, המשוערים. ממתי אתם נכנסים למבנה של התקפה?

ת' עם שחר נכנסים למבנה של התקפה, ובאזור הצומת, כי בצומת היתה לנו מחלקה, והמחלקה הזאת דיווחה שהיא שומעת רעשים, אז ידענו שהאויב נמצא כשלושה קילומטר ממערב למחלקה הזאת, בערך כשלושה ק"מ ממערב לצומת, זה בערך מה שתיארנו לעצמנו.

ש' ממערב לצומת מאדים-חזיזית.

ת' אמת. זה בערך מה שתיארנו לעצמנו. וזה האינפורמציה שהיתה לנו. בשעה, בערך, בשתים וחצי לפנות בוקר, העברנו את הכוח לתנועה. הפטונים הובילו, אחריהם השוטי"ם, התקרבנו לצומת. באזור הצומת גדוד 19 התפרש מצפון לכביש, בציר מאדים. גדוד 198 התפרש מדרום לציר מאדים וכך היינו מוכנים לקבל את האויב עם שחר להיכנס להתקפת נגד. האיר הבוקר ואז התחלנו לנוע ולשפר עמדות לאט-לאט מערבה ולא מצאנו אויב. נסענו ככה עד אזור מרוף, תעוז מרוף, כשבדרך אנחנו, אני לפחות ראיתי את הגדוד, את הכוחות של נתקה מצפון לנו, על ציר רבות(?) וגם שמעתי דיווחים של נתקה למפקד האוגדה שהוא מנהל אש ומשמיד טנקים של האויב.

ש' אתה ראית?

ת' אני שמעתי ירידות אבל לא ראיתי שום עשן ושום מדורות של אויב, וגם לא ראיתי אויב, גם לא ראיתי טנקים מצריים באזור חזיזית. כי הדיווחים היו שהוא נמצא בערך באזור רבות-חזיזית, אולי קצת מערבה, לא ראיתי שיש שם אויב. הגענו למרוף. התפרשנו על רכס מרוף, אבל זה רכס ששולט

על כל הבקעה. כל השטח היה נקי מאויב. ראינו אויב שמסתובב ממזרח לתעלה. אבל באזור מרוף ושלושה ק"מ לפחות מערבה לא היה שום דבר. כאן קיבלנו פקודה לפנות דרומה ולנסוע פרוש לכיוון דרום. נסענו. בין לכסיקון לחזיזית. יותר צמוד לחזיזית, כלומר בערך במקביל לציר אבניית. כאן בערך. כשפלוגת הסיור שלנו שמנתה חמישה נגמשי"ם מגדוד הסיור, בשלב הזה כבר היתה על זרקור ודיווחה שהשטח פתוח או יותר באזור זרקור והבגה(X)נקי ויש כוחות שלנו על הבגה(X). הגענו לאזור ערוק. פה שני הגדודים התפרשו לכיוון מערב והפרישה היתה בין חביבה לערוק כ-2-3 ק"מ ממזרח ללכסיקון. היו דיווחים (ממשק) בעיקר ק-198, שמנהלים אש עם האויב ויש גם פגיעות טובות.

ש' זה היה גדוד של עמיר. יפה

ת' גדוד של עמיר יפה (ש': של עמיר יפה). דיווחו שמנהלים אש עם הדקליה. והדקליה נמצאת בערך מדרום למצבר, בהמשך לציר ערוג. שמנהלים אש עם הדקליה ומשמידים טנקים ומשאיות וכל מיני דברים כאלה. אני אישית נכנסתי בין הטנקים האלה, על-יד עמיר, (הטנק של עמיר) ~~של עמיר, על-יד עמיר,~~ וניסיתי למצוא, לא מצאתי שום טנקים. אני לא ראיתי שום טנקים מושמדים ושום מטרות כמעט.

ש' ואתה ראית את הכיוון שאליו הוא יורה?

ת' ראיתי את הכיוון. ראיתי שם יש באמת דקלים, וצמחיה סבוכה. ירו בתוך, לתוך הדקלים האלה, אבל אישית לא זיהיתי מטרות.

ש' ואתה ראית איזה אש יוצאת מהדקליה?

ת' לא ראיתי מדורות של ה-h/k. אם משאית בוערת אז יש מדורה, יש עשן.

ש' האם ראית את האויב יורה מתוך הדקליה?

ת' האויב ירה מכל הכיוונים. זה נכון. האויב ירה גם מאזור הדקליה ולא היה ברור בדיוק אם זה מהדקליה, אבל ירה מאזור התעלה. ~~אתה ראית~~ אני ראיתי מדי פעם יוצאים קטיושות ומדי פעם יוצאים טילים ומדי פעם הבהקים של

שלה שגיון

כל מיני כלים, אבל לראות מטרות ברורות מוגדרות בתוך הדקליה אני לא ראיתי.
מה עוד שביקשתי מהחותחן שיבדוק עם הטלסקופ יחפש, הוא לא הצליח לחפש,
אבא לא הצליח למצוא. ביקשתי מהטען-קשר שלי שנמצא משקפת גדולה, שבע על חמישים,
שיאתר מטרות, גם הוא לא איתר שום מטרות. ובשלב הזה, כשעדיני מנהל אש
עם התעלה, עם אזור התעלה באותו מקום ו-198, אמיר, עם הדקליה, אני לפי
הערכתי, לא גרמנו בשלב הזה אבידות לאויב, אבידות גדולות, אולי פה ושם,
ולעומת זה לנו היו אבידות מדברים לא מוגדרים, בעיקר מהארטילריה. אני
ביקשתי, כאן נכנסתי לרשת וביקשתי מהמח"ט או לקפל אותנו אחורה על מנת
שלא ניפגע, או לתת לי אישור להתקדם, להתקדם פשוט קדימה וליצור מגע עם פיסי
המצרים שראינו אותם בצומת של חביבה -לכסיקון. ראו בבירור טנקים מצריים
בצומת. המח"ט אמר לי, אמר לי המתן, ואחרי כשתי דקות נתן לי אישור
לשפר עמדות קדימה, כלומר לנוע מערבה, לקצר מטווח.

ש' אני רוצה להבין: האם קיבלת אישור לתקוף מערבה? או לשפר עמדות מערבה?

ת' היות ואני ביקשתי אישור לקצר טווח על מנת להיות יותר יעיל, במילים
האלה ביקשתי, לא ביקשתי לתקוף, אלא ביקשתי לקצר טווח על מנת להיות יותר
יעיל, ליצור מגע איתם, קיבלתי אישור על זה. ככה אני לא זוכר
שקיבלתי פקודה של התקפה. אני לא זוכר, יכול להיות

ש' אני מבין גם שכל המגע של המח"ט עם הגדודים נעשה דרכך, בנושא הזה?

ת' לא. לא, המח"ט דיבר עם הגדודים

ש' האם יכול להיות שהמח"ט נתן לגדודים פקודה להתקפה ואתה לא יודע על זה?

ת' יכול להיות שנתן פקודה על התקפה ואני לא שמעתי. אני הייתי ברשת ותמיד
הייתי בהאזנה, אבל

ש' אתה לא זוכר שהיתה פקודה כזאת?

ת' אני לא זוכר שפקודת התקפה, אני לא זוכר שהיתה. אני אומר עוד פעם: אנחנו
היינו פרושים בין הצירים האלה (ציר ואבה) סמוך מאוד ללכסיקון. יכול להיות שהאקט הזה
שעד השלב הזה זה היה ההתקפה, אבל בשלב הזה קיבלנו אישור לקצר וליצור מגע עם

שדה משון

האויב. וכאן ניסיתי לקחת גם את אמיר וגם את עדיני לשפר עמדות לכיוון דרום על מנת לנוע מ[illegible] לאורך חביבה מערבה. אמיר בשלב הזה אמר לי שאין לו תחושת והוא מתקפל לנקודת החימוש. אני ניסיתי להפציר בו, הוא אמר לי שאין לו תחמושת, לקח את הכלים ונסע. פשוט לקח את הטנקים ונסע, לא ידעתי ליצור מגע ב-75. אני לקחתי את הפלוגות של עדיני, היו לו בעיות קשר, הסתדרנו איכשהו וסידרנו אותן, את הפלוגות, הבאנו בשיפור עמדות עד חביבה מכיוון מערב ואז נתתי פקודה לנוע מערבה, נסענו בתנועה יפה מאוד מערבה, המצרים הפסיקו לירות ודיווחתי שהכל שקט ואפילו אמרתי לגדוד, לעדיני, אמרתי שהתנועה יפה מאוד. הוספתי אפילו שהתנועה היא כמו (פשוט 500) אני זוכר את המילים האלה: התנועה יפה מאוד, כמו במ(500)חמש מאות. כשהגדוד, מרכז הגדוד, עיקר הגדוד, הגיע לצומת, לצומת לכסיקון-חביבה, חטפנו. עד השלב הזה היה שקט. פה חטפנו מכת אש פתאומית שלא התחשבה בחיילים מצרים שהיו מסביב, ובבת-אחת, במכה הראשונה נפגעו ארבעה טנקים, התחילו לבעור. חלק מהאנשים קפץ, אלה שהיו פצועים או שהיו מסוגלים לקפוץ; חלק מהטנקים, טנקים בודדים, הגיעו עד התעלה, עד המים, והשאר איכשהו, המג"ד בשלב הזה נפצע והפסיק עם הקשר, ופה, בשלב הזה ניסיתי למסור את הפיקוד לסמג"ד. הוא קיבל אותו ובהמשך התברר לי שהסמג"ד נמצא בכלל בציר ספונטני, כ-12 ק"מ מאחור, ואז אמרתי לו שירד מהרשת ושלא יפריע, הוא היה על זחל"ם כ-12 ק"מ משם הוא לא יכול היה לעשות כלום. לקחתי את אחד המפי"ם שקראו לו זעירא ואז אמרתי לו: "רכז את הטנקים, סדר את כולם ברשת אחת ותבוא אל הצומת, תפנה פצועים ותתפוס את הצומת על מנת ש-, תתפוס את הצומת על מנת שהמצרים לא יתפסו בטחון וינועו מערבה". נשארו פה כשמונה טנקים שנפגעו. אני יודע שהפלוגות פינו עד כמה שיכלו את האנשים, אני חושב שהם לא השאירו אף אדם שלם פה, פינו כל מי שיכול, יכלו לפנות, היו פצועים שנשארו ואחר כך נדמה לי שנפלו בשבי. זעירא התקפל ואני איתו. באנו לאזור הצומת,

ש' איזה צומת?

ת' זאת אומרת, זעירא התקפל לאזור צומת חזיזית-חביבה. אני - לאזור זנבילים

פגשתי את המח"ט ובשלב הזה שמעתי שמפקד האוגדה נותן הוראה לעוד גדוד להיכנס פנימה. זה היה בשלב הזה, אולי כמה דקות אחרי זה. מה שקרה - אני הלכתי וראיתי את עמיר מחמש, אני בעצמי לקחתי קצת פגזים ונתתי הוראות לקצין אפסנאות להבריגה(?) 75 לכולם, יתן אוכל, יפנה פצועים וכו' ורק אז חזרתי למח"ט.

ש' טוב רק דקה. אני רוצה כמה שאלות ביחס להתקפה הזאת של עדיני. היתה, יש מחלוקת בין העדות של עמיר והעדות של עדיני ביחס לשאלה מתי עמיר עזב את השטח. עדיני מספר שעמיר עזב את השטח בנימוק שאין לו תחמושת לפני שהוא תקף. עדיני. ואילו עמיר מספר שהוא היה נוכח במשך כל זמן ההתקפה של עדיני ואפילו סייע באש לחילוץ שלו. האם אתה בטוח כשאתה אומר שעמיר ביקש רשות לעזוב כי אין לו תחמושת לפני ההתקפה של עדיני.

ת' אני בטוח שעמיר עזב לפני ההתקפה של עדיני ויותר מזה - הוא גם לא ביקש רשות, הוא הודיע ועזב.

ש' שאלה שנייה: איפה היה המח"ט בשלב הזה של ההתקפה של עדיני. אתה ראית אותו?

ת' אני אישית לא ראיתי אותו. קשה מאוד היה לזהות פה, אבל אני חושב שהוא היה בדרום. אני ראיתי אותו שם. חזרתי למח"ט ועליתי על הנגמ"ש שלו ואמרתי לו שאני מבקש ממנו שיגיד למפקד האוגדה שלא יכניסו את הגדוד, כי ישחטו את הגדוד.

ש' על איזה גדוד היה מדובר?

ת' מדובר על גדוד מהחטיבה של נתקה.

ש' אהה, זאת אומרת, אתה כבר בשלב שהגדוד של יגורי, של אסף יגורי, מגיע.

ת' הגדוד של אסף יגורי היה בדרך כבר מצפון לדרום, הפקודות כבר רצו בשטח ואני רציתי למנוע את זה כי ידעתי מה יקרה. המח"ט דיבר עם מפקד האוגדה, אמר לו את הפרטים ואת הנתונים. מפקד האוגדה שקל לבכל זאת הפקודה לא בוטלה,

ש' רגע, פה אני רוצה להבהיר משהו. האם למפקד האוגדה לא היתה תמונה לפני זה מה קרה לגדוד של עדיני?

ת' זה אני לא יודע.

ש' זאת אומרת, אם אני מבין נכון ממך, כשאתה רואה שהגדוד הזה עומד להיכנס, הוא כבר הגיע לשטח, הגדוד?

ת' עוד לא.

ש' מאיפה ידעת שהוא עומד להיכנס? (ת': בקשר שמעתי) בקשר. ואז אתה אומר לגבי שאתה מבקש שיזהירו את מפקד האוגדה לא להכניס את הגדוד הזה, ואתה שומע את גבי מדבר בקשר עם מפקד האוגדה. (ת': כן) מה הוא אמר, גבי, למפקד האוגדה?

ת' גבי אמר, מסר לו את מה שהיה, מה שקרה לעדיני ואמר לו שהוא מציע, ממליץ, אני לא זוכר בדיוק איך הוא אמר את זה, לא להכניס עוד יחידה לשם כי היא תידפק כמו שעדיני נדפק.

ש' אני מבין. עכשיו, בשלב הזה ידוע לנו שמפקד האוגדה אמר לגבי להיפגש עם נתקה ולהסביר לו מה קרה בשטח ואיך לתקוף. האם ידוע לך על פגישה כזאת?

ת' אני לא ראיתי את הפגישה, יכול להיות שקיים, אני לא יודע.

ש' בכל אופן, ההגיון אומר שמה שאתה מספר קרה לפני הפגישה הזאת? (ת':כן) מפני שאחרת זה לא יכול להיות. כי גבי אחרת לא צריך להגיד למפקד האוגדה מה קורה. הוא צריך להגיד את זה קודם כל לנתקה. (ת': כן) האם אתה יודע אם אחרי זה היתה פגישה בין נתקה לגבי?

ת' אני לא יודע (ש': אתה עזבת אותו?) אני, אחרי שאמרתי את הדברים לגבי וקיבלנו, זאת אומרת מפקד האוגדה נתן בכל זאת הוראה לתקוף, לתקוף לאורך חביבה, להכניס עוד גדוד, אני עזבתי את גבי, חזרתי לטנק שלי והצטרפתי לגדוד של אסף יגורי פשוט מתוך סקרנות לראות מה יקרה. לא נסעתי עם הגדוד. נסעתי מאחוריו כ-2-3 ק"מ. ואז, הגדוד הגיע עד

שלה שאון

להברגה, מכיוון הברגה, פנה מערבה לאורך חביבה, נסע בדהרה, בפריסה יפה מאוד לכיוון חזיון. אני התמקמתי כשלושה ק"מ ממזרח ללכסיקון, על גבעה בשביל לראות מה יקרה, כי היה לי ברור מה יקרה. כשהגדוד הגיע כקילומטר בערך ממזרח ללכסיקון, לפני לכסיקון, חטף מכת אש כפי שחטף הגדוד של עדיני והמכת אש היתה הרבה יותר חזקה הפעם, ממש אאאא יותר חזקה, יותר מוגדרת ובבת-אחת שם בערו, נפגעו כמה טנקים.

ש' הגדוד של אסף יגורי תקף מאותו כיוון שתקף עדיני?

ת' מאותו כיוון שתקף עדיני, אולי קצת יותר מצפון. אני לא זוכר, נדמה לי שקצת יותר מצפון. כאן הגדוד שוב אבד פעם את השליטה, המפי"ם נפגעו, המג"ד נפגע ומי שיכול לאסוף פצועים אסף פצועים ומי שעוד היה בכושר תנועה לקח את עצמו והתקפל לכיוון מזרח. אני נשארתי שם בשביל לצפות. א. השתדלתי לסייע באש, זאת אומרת השתדלתי ממש לסייע באש על מנת שחי"ר מצרי לא יעלה לטנקים, ויריתי מחים(?) מעיכים ועל זה יש הוכחה של קצין של נתקה, שקוראים לו ששון, בא וראה איך שאני יורה מחים(?) מעיכים על הגדוד של אסף יגורי, כמובן שהכוונה היתה לירות על הטנקים, לא לתת לחי"ר לעלות על הטנקים. הגדוד, כשהשריון של הגדוד התקפל למזרח אני נשארתי לצפות מה קורה עם האנשים שנשארו בשטח, ואז היה לי ברור, ראינו בבירור איך שהמצרים אוספים את השבויים, מעמידים אותם בין הטנקים,

ש' אתה דיווחת את זה למח"ט?

ת' בשלב הזה לא דיווחתי. אוספים את האנשים בין הטנקים, מרכזים אותם בשלושה ביתיארים(?) B.T.R תוך כדי ירי. לא ירו על האנשים, לא ראיתי שאנשים נפגעים מזה. מה שראיתי שכלי יורה, אבל לא ראיתי שיורה לכיוון האנשים והאנשים נופלים, אלא כנראה הם ירו באוויר בשביל לרכז את האנשים. ריכזו את האנשים. ערימה(?) שספרנו, אני וכל הצוות השתדלנו לזכור כמה אנשים היו שם, בין 35 ל-40 איש.

ש' שבויים?

ת' שבויים.

ש' רגע, פה אני לא מבין משהו. אני יודע שבאותו זמן, איסוף השבויים נעשה ממש, אני מבין, בחזית, כי אתה רואה את זה?

ת' כן. נעשה כ-800 מ' ממזרח ללכסיקון.

ש' טוב. אני מבין. עכשיו, באותו זמן עומד ~~בזדבלבים~~ בצנקיל גדוד של שמשי,

ת' אני בשלב הזה עוד לא יודע על הגדוד של שמשי.

ש' לא, לא חשוב, אני רוצה רק, האם אני מצייר נכון את התמונה: עומד ~~בזדבלבים~~ בצנקיל הגדוד של שמשי, עומד לידו גבי המח"ט. אני מבין שאם היתה פה איזו שהיא הסתערות, אפילו רק לחילוץ שבויים, יכול להיות שאפשר היה את כל השבויים להחזיר?

ת' אני חושב שאם שמשי היה רץ לתפוס את השבויים, היה קורה לו מה שקרה לאסף יגורי.

ש' אבל אם הוא היה, נגיד, מקצר טווח בשביל לתת חיפוי שהמצרים לא יוכלו לאסוף את השבויים, אז האנשים היו יכולים פשוט לרוץ אחורנית ולצאת?

ת' יכול להיות. ואני רוצה להגיד גם בשלב הזה, אני לא זוכר שדיווחתי, אני אמרתי את זה קודם (ש': אני רוצה שתבין) אני מבין את הנקודה. אני לא זוכר שדיווחתי, לכן אני לא חושב שגבי ראה את התמונה של השבויים. אני אומר, כל התמונה הזאת, גם זה היה מוזר כזה לראות את האנשים, אם זה שבויים, לא שבויים, אוספים אותם, כשריכזו אותם יותר מאוחר בחושך ראינו שהם מושיבים אותם והם (היו ערים) יושבים בשלושה נגמשי"ם כאלה של מצרים, עומדים בשלוש פינות ושומרים עליהם - לנו היה ברור שזה שבויים.

ש' את כל זה אתה ראית? (ת': את כל זה ראינו) איך שהמצרים מרכזים את השבויים ומציבים עליהם שמירה? (ת': כן, כן, כן, זה ראיתי וגם אסף יגורי) (מר כן) וזה נשאר ככה עד חשיכה? (ת': עד חשיכה). זה לא היה הרבה לפני חשיכה) אני מבין. באיזה טווח אתה עמדת משם?

ת' עמדתי, אני עמדתי בטווח של שלושה ק"מ בערך מהאזור הזה של השבויים. זה מרכז, זה המקום שבמרכזו נתפס הגדוד. לא הייתי פחות משלושה ק"מ.

שלה שטרן

אבל במקביל למה שקורה עכשיו שאסף יגורי מתקפל ואוספים שבויים, פה הולכת התקפה מצרית גדולה.

ש' אני רוצה, בוא נבחין בין מושגים. יש התקפה ויש התקדמות. התקפה, זאת אומרת שהמצרים נעים לכיוון כוחותינו ויורים ויוצרים מגע עם כוחותינו במטרה להדוף אותם; והתקדמות, זה שהמצרים נעים בתנועה לכיוון מסויים. מה בדיוק אתה רואה פה?

ת' מה שבדיוק ראיתי זה שהטנקים,הכלים שהיו מדרום לחביבה, פרושים, בכמויות גדולות מאוד, בסביבות, אני יכול בשקט להגיד כ-100 כלים, נעים מזרחה ויורים תוך כדי תנועה. עוצר ויורה, נוסע ויורה וזה, וזה. אני לא יודע אם זאת התקפה או התקדמות. בכל אופן, הם לא התקרבו יותר מדי. היה מצב שאני וגם כלים אחרים שהיו בשטח, ירו עליהם, אפילו מטווחים גדולים, וברגע שכלי ראשון בער, שלהם, נפגע, הם נעצרו, הם הסתובבו, הם עשו תמרונים ימינה ושמאלה והם לא התקרבו, הגוף העיקרי לא התקרב פחות משלושה-ארבעה ק"מ מהגוף שלנו, שלושה ק"מ, ~~בוא נגיד ככה. היו כלים בודדים שיכול להיות~~, אני רוצה להגיד לך שהיו כלים שבאזור הזה נדמה לי התקדמו מאוד, שני כלים, נגמ"ש אחד, אבל אני לא מדבר על דברים כאלה.

ש' אם לצייר נכון, בעצם אתה הטנק היחידי של כוחותינו באותו שלב?

ת' בגזרה שלי, בגזרה שלי. אני לא יכול להגיד מה היה פה, אבל בגזרה שלי.

ש' בגזרה שמצפון לחביבה אתה הטנק היחידי של כוחותינו (ת': נכון. בגזרה הזו באמת לא היה טנק) ואליך לא התקרבו טנקים של האויב יותר ~~מפה~~ משלושה ק"מ.

ת' לא. אני רוצה להגיד שבשלב הזה הטנקים היו מדרום לחביבה. והם התקרבו לכיוון זנגביל. לא התקרבו אלי. אלי לא היתה תנועה. אני הייתי מול השבויים וצפיתי על השבויים. וכאן חושך, הצטרפתי לשמשי.

ש' טוב, הבעייה היא כזאת. מכיוון ששמשי כבר היה פה, גם הוא העיד שהתקפה מצרית ממש לא היתה. היתה, היו תנועות מצריות והתנועות נפסקו לאחר הפתיחה באש. ומכיוון ששמשי עומד מדרום לחביבה וצעדי הנגמ"שים ואתה עומד מצפון

שלמה שבון

לחביבה, אז אני יכול פחות או יותר להסיק באופן ברור שלא היתה בשלב הזה איזה שהיא התקפה מצרית ממשית עלינו.

ת' מצפון לחביבה לא היתה אפילו התקדמות. מדרום לחביבה היתה כן, אני לא יודע איך להגדיר אותה. אם שמשי ראה יותר טוב ממני שלא היתה שום התקפה-

ש' עוד שאלה אחת. כשעמיר עוזב את ציר ~~האורך~~ ערוך לפני ההתקפה של עדיני, אז זה נראה, נשמע לי קצת מוזר. יש הרי נוהלים של חידלוק טנקים; אז מוציאים פלוגה אחת לחדלק ומחזירים אותה ואחרי זה מוציאים את הפלוגה השנייה. מה ההגיון שגדוד שלם עוזב את השטח ויוצא לחדלק. האם זה לפי איזו שהיא הוראה?

ת' קודם כל, כל הגדוד שלו היה בסביבות, אני יודע? 15 טנקים. (ש': בסדר, שתי פלוגות) דבר שני - נדמה לי, שלפי מה שהוא דיווח, שכל הגדוד שלו נשאר ללא תחמושת, כך שהוא לא יכול. ואני לא יודע מה היו השיקולים שלו, האמת היא שאני לא יודע. אני, כל מה שרציתי ממנו, להסתייע בו לטובת עדיני ולא קיבלתי את הסיוע הזה. מה היו השיקולים - אני לא יודע.

ש' עוד שאלה אחת: האם ידוע לך על הענין הזה של בקשת גדוד לסיוע לעדיני מהאוגדה של אריק שרון?

ת' אני ביקשתי מעמי מורג, כחבר, שיעזור לי לחלץ את הכלים של עדיני. הוא אמר לי שיש לו משימות והוא כבר קיבל פקודה לזוז. אני, יותר מאוחר נודע לי גם מגבי עמיר, מהמח"ט, שהוא ביקש ~~את~~ מהמפקדים שלו ולא קיבל לזה סיוע. אני יכול להגיד מזה שאני אמרתי לו: אתה יודע, אני פגשתי את עמי מורג בהברגה וביקשתי ממנו וזה והוא אמר לי לא. הוא אומר לי: אני גם ביקשתי מהמפקדים שלו בקשר וזה, ונדמה לי שהיה אישור ובסוף זה לא הגיע, אני לא יודע בדיוק מה היה ועל זה אני לא יכול להעיד. אני רק ~~אאאא

ש' איפה היה נתקה בזמן ה- נתקה, המח"ט של אסף יגורי, בזמן ההתקפה של אסף?

ת' אני, ככה. כשעזבתי את הברגה, את אזור הברגה לכיוון, עם אסף יגורי, אני ראיתי את המפקדה של נתקה על הברגה. הנגמ"ש שלו, הוא, קצין אג"ם שלו והמס"ח שלו. כשחזרתי, המפקדה היתה באותו מקום. אני כל הזמן טענתי שנתקה כנראה היה שם. אם נתקה עבר לכלי אחר ועם טנק נכנס לבד יחד עם אסף יגורי - זה אני לא יכול להגיד, אבל עם נגמ"ש לתוך השטח הוא לא נכנס. לא היה אף נגמ"ש בשטח הזה, בשטח המגע של אסף יגורי.

ש' אני מבין. עכשיו, מה היה, אני מבין שהיה בינך לבין אסף, לבין נתקה, מחלוקת אחרי המלחמה, זאת אומרת במשך המלחמה וגם אחרי המלחמה, ביחס למקום של אסף יגורי. אתה מוכן לתאר את המחלוקת?

ת' בשתי נקודות היו חילוקי דעות בין נתקה לביני. בנקודה אחת נתקה טען שהטנקים שלו הגיעו עד קו המים והוא אישית היה על ציר לכסיקון. אני טענתי מתוך ראייה שאף שוט(?) אחד לא התקרב לכיוון לכסיקון, והכלי שהתקרב הכי הרבה ללכסיקון הגיע ל-800 מ' מלכסיקון. זה אפשר לבדוק את זה עם אסף יגורי. אני, מתוך שיחה שלי עם אסף יגורי, בפברואר קצינים די רחב, הוא טען, הוא חיזק את מה שאמרתי, הוא תומך בכל מה שאני אומר. כלומר: אף טנק שלו לא חצה את לכסיקון. זה מה שאסף יגורי אומר. נקודה שנייה: נתקה דיווח על 25 טנקים מושמדים, כאילו, של המצרים, בקשר. אני את זה שמעתי

ש' בזמן ההתקפה של אסף?

ת' בזמן הקיפול של אסף. (ש': כשאסף כבר נסוג?) בהתחלת הקיפול, כן. אני בשלב הזה נכנסתי לרשת האוגדתית כי הדיווח הזה הרגיז אותי והוא לא היה מדוייק, ואמרתי שזה 25 כלים שלנו, ואז מפקד האוגדה אמר לי: אל תתווכחו עכשיו, אחר כך נגמור את זה. הבנתי מתוך הדברים האלה שמפקד האוגדה לא

הבין אותי ונכנסתי פעם נוספת ואמרתי לו: הטנקים האלה שבוערים באזור הזה של הצומת לכסיקון-חביבה, הם טנקים שלנו שבוערים. זה פטונים וזה שוטים. ואז ממה שהבנתי, הוא כמובן שהטיף לנתקה על הדיווח הלא-מדוייק.

ש' הטיף לו בקשר, תוך כדי? (ת': הטיף לו בקשר. אמר לו) באותה הזדמנות?

ת' באותה הזדמנות. אמר לו: חכה, אחד עוד יקבל על הראש. ככה הוא אמר לי. המתן, אחד- אם זה נכון, אז אחד אאא יקבל על הראש, כי היה מעורב בזה גם גבי אמיר.

ש' מה הוא היה מעורב, אאא גבי?

ת' אני דיווחתי לו ואמרתי לגבי: תראה, נתקה מדבר דברים לא נכונים. לא יכול להיות. זה טנקים שלנו. אז הוא אמר לי: המתן. וגם גבי אמר את זה למפקד, למפקד האוגדה. ~~ואני ידעתי~~ אני לא יודע בדיוק מה אמר לו ואיך אמר לו כי היו לנומספיק בעיות. דבר נוסף ששמעתי פה, עוד בהתקפה הראשונה, של עדיני, בשלב הזה של הנסיגה מהגשר, מגשר פירדאן, שמעתי את מפקד הפיקוד בבירור נותן פקודה שכאילו לתפוס מאחזים בגשר מצד השני. זה היה בשלב שכבר אנחנו היינו בשלבי קיפול.

ש' זה היה כבר בשלב שעדיני נמצא ב-

ת' שעדיני היה דפוק והיה בנסיגה.

ש' זה חשוב כי זה יעזור לי לאחר את הזמן המדוייק של הנסיגה.

ת' כן אני אמרתי את זה מקודם.

ש' אני מבין. טוב, תודה רבה.

ש' עוד דבר אני מבקש לדעת. בשלב הזה של שעות, שעה חמש אחרי הצהריים, יש לנו תמונת מצב באוגדה ובפיקוד כאילו יש התקפת-נגד קשה מאוד באזור שלכם, התקפת נגד מצרית, ובקשת נסיגה ואישור נסיגה, שבסופו של דבר לא מבוצעת. האם באותו יום היתה התקפה כזאת או שאתה יכול להסביר מה המקור של זה?

שלמה שפירא

ת' ביום שני לא היתה שום התקפה שדרשה נסיגה לדברים כאלה מסובכים. יכול להיות שהיה מין התקפה מקומית קטנה ביום שני. אבל מה שכן היה, היה רעש גדול, זה היה ביום שלישי אחר הצהרים. ביום שלישי אחר הצהרים היו דיווחים של נתקה למפקד האוגדה שתוקפים את זרקור בכוחות גדולים והוא מבקש מטוסים. לא קיבל מטוסים, הוא אמר שעולים על זרקור, נכבר זרקור נופלת והוא מבקש לסגת. אני יודע, עוד פעם מתוך שיחות, שהיה אישור אפילו לעזוב את זרקור. בשלב הזה גבי, מפקד החטיבה, אמר לי: תיקח כמה כלים, תעלה לזרקור ותראה יש שם כנראה התקפה גדולה ואולי תנסה לעזור. אני נסעתי לנקודת החימוש והתידלוק, תמיד שמה היו ריכוז גדול של טנקים. לקחתי משם כמה טנקים, ארבעה טנקים, יחד איתי חמישה. היו טנקים ואפילו שמנו עליהם רק עשרה פגזים על מנת שניסע ונגיע מהר לזרקור, שנעזור אם נוכל. הגעתי לזרקור ומה שמצאתי הוא שלא היתה שום התקפה. היו שם כלים של כנראה של נתקה עוד מלפני כן. והצטרפנו אליהם. ואמנם היו שם תנועות מצריות בחלק המערבי של זרקור, אבל אני דיווחתי, ברגע שהגעתי לזרקור אני דיווחתי שאני על זרקור, יש פה כלים נוספים, לא רק מה שהבאתי, ובמילים האלה: יש צפרים עפות, או פרפרים עפים והשמש זורחת. אין מה להתרגש משום דבר. ומבקש אישור לחזור להברגה. כי הלחץ על הברגה היה יותר גדול. ואז המח"ט אמר לי: תישאר על זרקור בינתיים, יכול להיות שיהיו, שיש דברים שעכשיו לא רואים אותם וזה יתחיל עוד מעט. ועד החושך הייתי שם ובאמת לא היה שם כלום. עכשיו, אני מוכרח, נזכרתי עכשיו ואני מוכרח להוסיף שנדמה לי שזה בכל זאת ביום שני. עכשיו נזכרתי, אולי תזכור את זה ואני אסביר לך למה אני מתכוון. התורכחתי

ש' האם אתה זוכר אם הסיפור הזה שלך על ההתקפה כביכול על זרקור היה ביום שני או ביום שלישי?

ת' אני לא זוכר בדיוק אם זה היה ביום שני או לא, יש לי סימנים שזה כן היה ביום שני ויש לי סימנים לעומת זה שזה היה ביום שלישי. בכל מקרה,

[illegible]

מ'ש'

גם אם זה היה ביום שני, זה לא היה התקפה, כי אני עליתי על זרקור וראיתי מספר כלים נעים ממערב לזרקור.

ש' בכל מקרה, גם ביום שני וגם ביום שלישי, לא היתה התקפת-נגד מצרית, ממש של הסתערות על היעד אלא איזה שהיא התקפה, אם כבר היה משהו ביום שני, זה מה שתיארת קודם, תנועות של אויב שמסתיימות בטווח של שלושה ק"מ ממך.

ת' פרט לכלים בודדים שקיצרו טווח יותר, כלים כאלה מיוחדים רחבים.

ש' אני מבקש שכשתעבור על העדות שלך ותאשר אותה, שתוסיף את הפרט הזה בכתב, אם תצליח לברר את התמונה עד הסוף. תודה.

עדות עבדאלה ודרוש לעשות בתנאים ידוע X

431585/ד אדם שלמה שמעון

סג"א

עדותו של ירום טוב תמיר מג"ד 9 במלחמת יום הכיפורים

ש. האם אתה מוכן להעיד בפני ?

ת. מוכן.

ש. אני מבקש שתתאר את מהלכי הגדוד שלך ביום פתיחת המלחמה ואת מהלכי מפקדת החטיבה 460 משעה שנעשית קציין אג"ם שלה ועד ה-9 בחודש ?

ת. הגדוד שלי ביום הכיפורים שהה בגזרה הצפונית של התעלה, כאשר הגדוד היה עם שלוש פלוגות טנקים, כשר פריסה של הגדוד היתה כזו: שתי פלוגות באוריון, פלוגה אחת בצרציל, מה שקוראים כתריאל, כאשר מחלקת המ"ט מתוך אחת הפלוגות בקטיה היתה במעוז הצפוני באורקל. תכנית ההגנה "שודן יונים" של הגזרה הצפונית אמרה שבשעת הפלת , פלוגה אחת, פלוגה ל' שהיתה מתורגלת גם לזה, נעה לגזרת ביצה ועוברת גדוד חי"ר במקרה זה גדוד 68 של חטיבת ירושלים, כאשר מל הגזרות בינינו הופך להיות מצפון לקנטרה. בין ציר ליסטים ובין קנטרה, גבול הגזרות בין שני הגדודים, שה עם הפעלת שובך יונים.

ש. ופלוגת הטנקים הזאת מיועדת לחבור למעוזים ?

ת. לחבור למעוזים תיכף אני אפרט איך היא מתפרסת, כאשר בימי שגרה החלוקה שונה. גדוד החי"ר גדוד 68 היה אחראי מבצעית על גזרתו כמו במלחמה, ... גם על קנטרה ו"מפרקת" שבמלחמה עובראלי. מבחינת פירוט של הפלוגה הצפונית היא אמורה היתה להתפצל בצורה כזו: מחלקה שמראש היתה באורקל, שני הטנקים . שני הטנקים צריכים לבוא הסנפיר שמול ממעוז לחצנית, שני טנקים בסנפיר לבוא למעוז דרורה, שני טנקים בסנפיר לכתובה, ושני טנקים - בבודפשט. כאשר המ"פ היה צריך להיות בסנפיר של והסמ"פ בסנפיר של זו הפלוגה הצפונית. יתר שתי הפלוגות של הגדוד , פלוגה אחת פלוגה מ' היתה - גזרתה הכללית היתה גזרת קנטרה, היתה צריכה לנוע באיזור צומת .... לכסיקון, ומפה לנסוע לקנטרה לפי פקודה. כאשר היא משאירה מחלקה אחת באיזור הדקליה מדרום לכתריאל, שזו תהיה מין עתודה גזרתית, בעיקר להתאחדות אם יהיו נחיתות או דברים כאלה באיזור המחנות. פלוגה השלישית - פלוגה כ' - גזרתה העיקרית היתה

ת. גזרת מפרקת והיא היתה צריכה לנוע מאיזור ציר טלטול, בין טלטול לציון, מצפון לתעוז. מרון ומפה להיות מוכנה להיות מופעלת לכיוון מפרקת.

ש. איזה פלוגה זו ?

ת. זאת פלוגה כ'. כאשר גבול הגזרה הדרומית שלי עד חטיבה 14 בציר ציון מרכז ה.א... זה מבחינת הטנקים . במעוזים כאמור ישבו חיילים של גדוד 68. היה פה עוד כח של מחלקת נגמשי"ם שישבה במרתף, מחלקה זו היא מחלקה של גדוד 184. גדוד שישב בגזרה המרכזית. חטיבה 14.

ש. זו אותה מחלקה שהפלוגה ישבה בטלביזיה ?

ת. כן. והמחלקה הזו היתה ?"פ, פלוגה שהיתה כאן פלוגה של 424 של סיירת שקד. כאשר הכח כולו היה מין סוג חטיבתי .....

אני רק הייתי אחראי להחזקת הנגמשי"ם .

ביום כיפור, אני בסביבות 11.30 הייתי בקנטרה. אחרי המעוז דיווח לי , היו פה עמדות מ[redacted]ת שקים, כאלה ששיערנו כל הזמן שאלה עמדות לטילי קרקע-קרקע. ומפקד המעוז דיווח לי בבוקר שהוא חושב שבלילה הכניסו לשם משהו , אז נסעתי לראות מה זה. עלינו על הסוללה בקנטרה, והסתכלנו , בתוך אחת המחפורות האלה היה משהו ..... בא[illegible]ין כתום כזה, מבחינת פעילות - לא נראתה פעילות מיוחדת במינה , חיילים שהסתובבו ללא נשק ולא חגור. פלחים שעבדו בשיפור סוללות המשיכו לעבוד הכל כמימים ימימה. עוד אני עומד שם ומדבר, קיבלתי טלפון דחוף למוצב, קורא לי אלוש-מח"ט בלוזה שאני אבוא אליו מיד לחבצב פקודות. אנחנו כבר מספר ימים הי[illegible] [illegible]ו באיזה שהוא מתח . מה שידענו זה שיש תרגיל גדול בצבא המצרי שמקיף את כל הצבא ואחת האפשרויות שהתרגיל לא יגמר בתרגיל. ביום חמישי היתה הוראה להחזיר מחופשות ולמעשה עמדנו עם כל הגדוד מוכנים [illegible] ..... [illegible] [illegible] נסעתי לבלוזה בשעה 12.30 , שם היתה קבוצת פקודות ואז נאמר שצפויה להפתח מלחמה בשעה 6 בערב, גם בחזית המצרית וגם בחזית הסורית. כאשר שאלנו איזה אופי של מלחמה, מלחמת התשה או צליחה רבתי, שכנראה בגזרה המצרית כנראה משהו באופי של התשה והפקודות שקיבלנו הם שהיות וזה צפוי בשעה 6, כן, עוד משהו,

ת. שזה, כנראה שזה סיום התרגיל. ז"א זה הכל השערה שבשש , כי ב- 6 צריך להסתיים התרגיל. הירת שזה ב- 6 קיבלנו הוראה שבארבע אנו נדוז למצב של שובך יונים, כדי שמבחינת התנועה - בחמש נהיה מוכנים לקראת, פרוסים לשובך יונים. אני שאלתי למה אי אפשר לדוז מיד, יין לשעה 6, והתשובה שקיבלתי שיש הוראות מפורשות שלא לגרות את המצרים כי פעולות כאלה עלולות לגרות, לא ודאי שהם יפתחו במשהו ואם נעשה משהו יכול להיות שנגרור אותם. מין הסלמה, ולכן התדוזה היא רק ב- 4. אני חזרתי לעמדת (1600) , כיוסו את המ"פ"ם ,עשיתי תדרוך מחדש של שובך יונים למרות שדשנו בזה הרבה בתקופה האחרונה, כולל תרגולים, הרופא הגדודי אמר תשמע, זה היה רופא חדש, חודש בגדוד , לא סמך כל כך על עצמו ועל התא"גד . הוא ביקש ב- 2 לדוז. כאשר הוא אמור היתה לתפוש בציר 58, כאן. אני נתתי לו אישור לדוז ב- 2 בעל התאג"ד שלו, המפי"ם חזרו לפלוגות והכינו את הפלוגות, עשיתי עוד סיבוב החפ"ק הזיר והטנקים, ב- 1.30 קיבלתי הוראה לדוז מיד לשובך יונים. נתתי הוראה, הטנקים התחילו לדוז, ו- 2 או 3 דקות לאחר מכן קיבלתי הטלפון לעצור ולחזור חזרה ל..... (מחיפה)?

ש. אתה יודע מה הרקע לפקודה ולשינוי.

ת. אני לא יודע מה הרקע, למעשה זה לא ברור לי עד היום. אלון אומר שקיבל פקודה מהאוגדה להפעיל, ולאחר מכן ..... אמר לו לחזור. דרך אגב החותחנים בגדרה יצאו ולא חזרו. אני מבין שהיו פה סוללות תותחים בשובך יונים יוצאים מהתעוזים שלהם ופורסים כוחות. אז הם יצאו ופרסו ונשארו. זה לא עזר לנו הרבה אבל הם לא היו במקומם. אני לא היה ברור לי למה התדוזה בחזרה, לקחתי את הג'יפ, נסעתי לבלוזה לבדוק מה קורה. בכניסה לשער של בלוזה, איך שנכנסתי לשער "ירדו" מטוסים על איזור בלוזה וראיתי גם שיורדים על איזור המחנה שלי בחצב. הבנתי שפה קורה משהו. נתתי פקודה בקשר לדוז מבלי שקיבלתי הוראה על כך. התחלתי לנסוע עם הג'יפ לכיוון הקו. החפ"ק שלי היה מיועד בשלב ראשון להיות במרתף, בתעוז. בג'יפ איזור הזה, להביא לי את הטנק

ת. לאיזור. הפלוגות התחילו לזוז למקומן. אני הגעתי למרתף . במרתף היתה הפגזה כבדה מאד , גם מטוסים . ראיתי שזה לא מקום לשבת בו. נעתי פה דרומה לשטח על איזה גבעה ועמדתי התחלתי להסתכל מה קורה. מה שראיתי זה על הקו הקדמי הפגזה כבדה בכל הקו, על צמתים ומקומות מוגדרים. פחות או יותר. עכשיו מבחינת הפלוגות : פלוגה שלי לכיון גדוד 68, לביצה המצב היה כזה : 2 הטנקים לבודפשט הצליחו להגיע ברבע לשלוש אני חושב, בהתחלה חיכו בחוץ. כי מפקד המוצב (מוטי אשכנזי) אמר שהוא רוצה אותם בחוץ, לאחר מכן נכנסו פנימה, ולמעשה עד סוף המלחמה היו שם ועשו עבודה יפה מאד שם. יתר הפלוגה, המ"פ, עמו טנק, הגיע לסנפיר שלו המתוכנן ב.גרורה שני טנקים שהיו צריכים להגיע מול לחצנית עלו על מארב שהיה על הסנפיר ובצידי הדרך. המ"מ נהרג מיד והטנק המשיך לנוסע והגיע לאורקל. הגור כנראה נסע אחריו, לא ברור לנו עד היום, אנחנו לא יודעים עד היום איפה הוא. וכנראה גם עלה על המארב הזה, או סטה איפה שהוא לביצה, לפי התצ"א יש שם באיזה שהוא מקום משהו שנראה כמו טנק.

ש. בחיפושים אחרי נעדרים לא מצאו אותו ?

ת. לא. אני אישית הסתובבתי בשטח ההוא. לא נתנו להכנס לכל מקום, אבל יש לי השערה איפה הוא. לאחר מכן החזירו גויות של שם הצוות הזה. איך הם הגיעו - לא ברור לי. הטנק הזה מבחינתנו לא ברור מה קרה לו. הס"מפ הגיע לסנפיר ביתיה ויורו לבבות על הטנקים על הרמפות ממול. הוא התחיל לירות. והמ"פ שהספיק לשמוע שמ"מ עלה על מארב, לקח את שני הטנקים שלו, חזר אחורה בציר, ועלה לכיוון סנפיר של לחצנית. במקביל התחילו להגיע דיווחים מהמעוזים ריאון לחצנית היתה.....

נוראית כל הזמן בקשר, מה שמענין פ, אני לא יודע אולי לא הצליחו ליצור קשר עם מג"ד החי"ר, בכל אופן כל הבקשות מהמעוזים כולן נכנסו לרשת שלי, כל המעוזים אחד אחרי השני, עמדות עליהם ויורים עליהם, מה שמסתבר היום בתחקירים שלא בדיוק פשטו ברגעים הראשונים. המ"פ נע שלם עם הגור, הגיע לאיזור קרוב לסנפיר,כנראה

ת. שהיה עוד מארב שם. ..הטנק. נדפקו, אנשים הספיקו לקפוץ החוצה, והמ"פ עם כל הצוות שלו נהרג בחוץ בתוך הטנק. ..תגור.. שלו שהיה גם קציין, הצליח לברוח דרך הביצה . שם היה סיפור עם טיס שנפל, הוא חזר לבלוזה ולקח טנק אחר. (הוא נהרג יומיים אחרי זה בהברגה). הסמ"פ שמע, גם זה לא ברור , כי אני עסקתי ברשת של הגדוד, כל פעם הייתי עולה על רשת הפלוגה , מה קרה פה בדיוק, אני לא יודע..... המ"פ עלה על מארב, מ"מ קרא לו. הפקד לקח את הגור שלו עלה על ציר אשר, הציר שלאורך התעלה, התחיל לנוע פה לאורך הציר ולהגיע לשם. כי מה שנקאה לו מכאן, שרק מפגיזים ויורים לצד שני, אבל הוא לא ראה כוחות בצד הזה. נע לאורך ציר, בדרך הגור שלו נדפק , כנראה מכוחות שהיו על הסוללה, רפ.ג או משהו כזה. שמה שניים נהרגו ושניים נפלו בשבי מהצוות הזה, סמ"פ המשיך לבד, למרות שהוא ראה... אח"כ הוא נפגע, המשיך לבד לחלוף את המ"פ שלו, ובשלב מסויים נפגע גם הוא וכל הצוות נהרג. ..... המחלקה באורקל בשעה הראשונה בפתיחה בהפגזה, המ"מ נהרג. סמל המחלקה קיבל פיקוד על המחלקה, כאשר אחד החיילים הפך להיות מפקד טנק. הטנק של המ"מ. הם למעשה התחילו להשאר פה עד למחרת בערב. עד שמפקד המוצב קיבל אישור לנסיגה ואז הם יצאו משם כשהגדוד הזה מוביל, והם עברו את כל המערך שכבר היה תפוס ביום ראשון בערב כל זה כבר היה תפוס, עבר את כל האורך, בדרך עלו על מארב, הזחל"ם שהיה בו כל אנשי המעוז כולל טנק שהיה במאסף נפגעו, חלק מהאנשים נהרגו וחלק נפלו בשבי, והטנק שלו המשיך עד, אני חושב מאיזור דרורה, כל הדרך הוא דיווח. הקשר שלו היה למ"מ שלי לפודפשט, הוא היה מעדכן לו כל הזמן מה קורה , בדרך הוא אומר הנה, יש פה דגל מצרי על הסוללה אני עולה לקחת אותו, ירד לקחת אאאא את הדגל, עלה בחזרה, בסוף יש דיווח - טנק יורה עלי זה הדיווח האחרון שלו הטנק נפגע כל הצוות ירד , הלך ברגל כשהם סוחבים על הגב את אחד מאנשי המוצב, הלכו ברגל דרך כל הביצה, לפנות בוקר הגיעו לאיזור יורם כאן עמדו טנקים של חטיבה 217 של ל.ק.ח ~~מתאגם טנקים מלנד ..... כאן היו טנקים אני~~

אמו פלקוי הנחיון בהיטאל אנו לן

ת. לא ידע, היו להם כמויות לפשיטות קומנדו. ....הר~~אר~~מר מי אתם, ~~אמרתי~~
אנחנו מפלוגה ל' אחד ה...אמר אמר : איך פה פלוגה ל' ירה בהם פגז, שניים
נהרגו ושניים .נפצעו... זה סיפור הפלוגה הזאת. יתר מגדוד , פלוגה
מ' שהיתה .ב.ל.ב.ל.... היתה למעשה הקרובה ביותר לתעלה ולכן הגיעה גם
ראשונה לאיזור קנטרה, כאשר המחלקה מסמ"פ..נפגעה המ~~חלקה~~ כאן.
..... מדרום לכתריאל. כאן התחילו להגיע דיווחים ממפרקת שפושטים עליו
כולל להביורים. מקנטרה הדיווחים היו על הפגזות כבדות . הפלוגה השניה, פלוגה
כ' שנעה מקטיה (?) דרך..בשלב. לאיזור כתריאל מכאן נתתי הוראה .....ומפגיזים
ודורים מטוסים, שיפנו את השטח דרומה לכיוון מפרקת. .לכן..הנשאר
~~ישר~~מ..... לכיוון מפרקת ולא עצרו בסיבובים לכיוון חזיזית .....לכסיקק,
למרות היא הרבה יותר קשה. והפלוגה הזאת לקח לה די הרבה זמן להגיע, ...
היות וראיתי שהמצב פה במפרקת קשה והפלוגות בסה"כ היו מאורגנות ~~ש~~שני המקומות,
הפלוגה
.ל.ת.י...ב.ל.ב.. להכניס מחלקה לקנטרה לקו המים, ועם שאר ~~אתאתאת~~ לעבור
.לבון מאיר
חסר.
המג סמן ילדן ג'ונגרי

הוא הגיע למעשה בשלב ראשון עם מחלקה לכאן, ממפרקת, כאשר ראיתי שהפלוגה..הנ"ל..
אמרתי לו שיביא גם את המחלקה .מקנטרה. והיא הספיקה למעשה להגיע יחד עם
פלוגה..ב'. הפלוגה התפרסה פה והתחילה לחפש מטרות, הטנק שלי כבר הגיע אלי
ואני הייתי יחד אתם פה. התחלנו לחפש מטרות, בצד השני ראינו כמה עצמים
לא ברורים על הרמפות, שניים או שלושה טנקים. היו פה הרבה רמפות על הצד
השני, התחלנו לירות על זה ולבדוק עם מפרקת מה קורה אתם. בינתיים הגיעה
פלוגה כ' ואז חילקנו ~~מחדש~~ ~~אחר~~ הנ"ל שפלוגה כ' תהיה מצפון לציר טלטול ופלוגה
מ' מדרום לטלטול. בינתיים מקנטרה הודיעו לנו ש.סיון... ~~פרחי~~ אין שום דבר מיוחד, כוט
ש. ז"א המחלקה שלך כבר הגיעה למוצב ?

ת. הגיעה. אחרי זה מסתבר שהמ"מ פה נפגע. בשלב מסויים. ולא ידענו מה אתו בשלב הזה כי דיברו אתם בשלב מסויים סמל המחלקה והבנו שזה בסדר. נתתי פקודה להתחיל להתקדם לכיוון מפרקת, ואז התחלנו לעלות המון חי"ר גם מצפון וגם מדרום למפרקת. והדיווחים ממפרקת היו כאלה, שהגעתי למסקנה שאני מוכרח להכנס פנימה להוציא שם את הנפגעים ומאידך לירות לצדדיים ... על כל ההמונים ששם היו, ואז כח אחד ..... נכנס בציר מיכה, בצורה .נצא.. מצפון, המחלקה הזו נדפקה בדרך אחד אחרי השני בין הביצות והשיחים פה שכבו אנשי חי"ר , גם פה בצד הצפוני בטלטול - כח שהתפרס פה התחיל להפגע פה, ושני טנקים שהצליחו להכנס לתוך מפרקת מדרום לטלטול פחות או יותר ..... גם כן נדפקו ואז המ"פ נ(?) אמר לי שהוא בעצמו נכנס. טוב, אמרנו שאנחנו מחפים עליו הוא נכנס, הצליח להגיע עד העיקול האחרון שלפני הכניסה נדפק, המ"פ עף החוצה מהטנק, נהרג ולמעשה נעדר עד היום. בלילה חיפשנו אותו ולא מצאנו אותו ..... פה כמות הארטילריה ש.ינגב עלה הזה שלנו, היתה גדולה מאד, והתחלנו לתמרן עם הטנקים בין הארטילריה בין הירי של הסאגרים בעיקר סאגרים, השטח הוא טובעני. חלק מן הטנקים בתמרונים האלה נכנסו לביצות ושקעו ואז עסקנו גם בחילוץ וחילוץ תחת הפגזה וזה מצב בשעות אחר הצהריים של שבת , אני לא זוכר איזה שעה ציוה, קיבלתי מבלוזה, שם הקשר היה די רופף, העבודה שם היתה די עצמאית , הארטילריה שניסינו להפעיל, לא הפ..... ..... בכמות הזאת שהם ירו פה לא ה.. ..... קיבלתי שמגיעה. אלי גדוד חרמ"ש 79 מ- 401 היא תגיע בציר. נקראה הפלוגה הזאת בעמת הגיעה, היא ירון בקשר ואז תמונת המצב שהתקשרנו עם בלוזה ועם אלוש (?) וציירנו לעצמנו שאנו פה במפרקת עוד איכשהו נצא מהעסק הזה, בקנטרה עוד לא היה ברור לנו אבל , הדיווחים ממפקד המעוז היו שאין עליו פשיטות והמצב שנראה חמור ביותר היה בגזרה הצפונית היות ועם טנקים כבר לא היה קשר ... בודפשט, והיו כבר מעוזים, אני לא זוכר

ת. , אבל נדמה לי לחצנית ודרורה שכבר לא ענו. וביקשו ממני להעביר איזה שהוא כח שיחבור .אתם.. באיזור הזה ונכנסה לעמדות פה משהו,

ש. לאיזור הביצה ?

ת. לאיזור הביצה . ..אני כח של סמ"פ של החרמ"ש כשמכאן ..ויצא.. סמ"פ כ' חזיזית
ועוד מחלקה , חרמש הגיעה לצומת ....מאדים , נתתי הוראה לסמ"פ לנוע צפונה וממ"פ שימשיך עם שתי מחלקות על טלטול והסמ"פ עם מחלקה הגיע עד מרתף ואני אוציא אליו מחלקה על לקסיקון שתחבור אתם במרתף מפה יכנסו על.מלבטנן לכיוון יורם ופה .....

עכשיו המחלקה הזאת הגיעה לחזיזית, חזיזית .....

ש. מחלקת הטנקים ?

ת. מחלקת החרמ"ש , לא פגשה פה את הטנקים, הטנקים היו עוד פה בתנועה, על לקסיקון ואז היא טעתה ופנתה שמאלה לכיוון קנטרה. בצומת קנטרה.....
עלתה פה על מארב והיו להם פה כמות גדולה של נפגעים. פנו לנגמ"ש אחד להצליח לצאת עם כל הנפגעים ויצא..... מתוך השלושה . נשארנו 4 (?) למעשה אותם אני לא ראיתי אף פעם וזה.... משיחזורים. הסמ"פ שנע על לקסיקון הגיע כמה דקות אחרי זה וגם כן עלה על המנוע הזה, הצליח להחלץ ממנו והגיע למרתף. ואז ..... ראינו שאין טעם לשלוח פה שני טנקים לאיזור הזה של הצפון ועזבנו את הגזרה הצפונית כמו שהיא החלטתי שאני בודק מה אפשר לעשות כאן. בינתיים התחילו להתגלגל דיווחים מקנטרה שגם שם המצב חמור . אני לא זוכר עם כמה טנקים עמדתי פה, חלק שקועים בחילוץ , חלק פגועים . אנחנו עוסקים בפינוי נפגעים, מקנטרה גם זועקים ואת את מי להכניס . צירפנו איזה כוח של חרמ"ש עם טנקים כשהחרמ"ש התחיל לנוע קדימה ובצומת הראשונה בכיוון קנטרה רפה על ציר .....
בצומת קנטרה גם כן קרה להם משהו ונדפקה פה עוד מחלקת חרמ"ש . הם נסעו כשהטנקים היו צריכים להגיע לפנינו. נשארה לנו למעשה, מחלקת חרמ"ש אחת שפה התחלנו

ת. אתם באיזור הזה, במפרקת, שהמ"פ יחד אתי שם , ולאט לאט מגיעה החשכה. בינתיים , מבחינת מפקדים, ? שני מפי"ם אינם , סמ"פ אחד איננו ועוד שני ממי"ם . התחלנו להתארגן פה לקראת הלילה ולראות מה אפשר לעשות, ובינתיים פה מלא יריות מכל .... מסביב . מכל מקום שאתה מנסה להכנס אתה רואה שזה אש תופת מסביב . ואז התחלתי לבדוק איפה אני עומד, למעשה, כשירית באותו רגע הייתי אני. אה, הטנק שלי התקלקל ההפכתי אותו לאמבולנס לפינוי נפגעים, לא היה בו קשר ולא היו בו ירי . היו בעיות. אני הייתי עם הנגמ"ש שלי ועוד סמ"פ אחד של פלוגה מ' היה עם טנק כשיר. כל היתר פה או פגועים או שעסקו פה בחילוצים. ואז נכנס קלמן לרשת, קרא לעצמו תמזה, ואמר לי כאן תמזה, האם אתה מזהה את קולי ? אז... דיברו בקודים. לא זיהיתי. לא חשבתי שזה קלמן, ואז הוא נתן לי כל מיני סימנים , אני הייתי בזמנו קצין אג"ם שלו בהתשה. באיזור הזה לפני שלוש שנים , תפשתי לבסוף מי זה. הוא שואל אותי מה המצב ? אז אמרתי לו מה שאני יודע. למעשה באיזור הזה אני פה לבד עם אוניטים בקנטרה בינתיים עוד שני טנקים נדפקו ואני מנסה לראות איזה כח אפשר לאסוף פה .

ש. הוא נתן לך פקודה לצאת החוצה ?

ת. לא. הוא אמר לי תחזיק מעמד . זו הפקודה - תחזיק מעמד. אמרתי לו בסדר גמור אבל אני פה לבד ..... מארגן .... אני חושב שזה היה כבר 8 בערב, גבי יצר אתי קשר ברשת, ... ושלא ברור לו מה קורה פה, אם אני יכול להסביר לו . סיכמנו בסוף שאני אנוע אליו ואפרוש אותו ואתן לו גם תיאור מצב ..... כלומר, מה קורה פה. אני חתכתי בשטח טלטול לכיוון מאדים ופגשתי אותו באיזור הצומת של מצנעים עליתי לנגמש שלו ואז הסברתי לו מה המצב שם , כאשר מי שנשאר זה סמ"פ בטנק שמנסה לחלץ עוד שני טנקים.

ש. מי זה הסמ"פ ?

ראיר טל

ת. אל

גבי אמר לי שהוא הגיע עם 36 שנקים שהם היו מחולקים עם שתי קבוצות של 18 18 עם עמיר יפה ועוד 18 הגיעו עם שילה. אמרתי לו שמה שנראה לי עכשיו .קרוב.....צומצם.. אני גם רוצה לחלץ מפה אנשים וגם נראה לי שהמעוז לפני נפילה. עוד דיברו משם , כמה אנשים יש לך, כמה אפשר להוציא , כי המ"מ נהרג .....

המצב שיצאתי הוא שהם לא מכירים את השטח. לא מכירים את המפה, בכלל בעולם אחר. סיכמנו שאני אוביל אותם . בשלב הזה.....אבוים לעמיר יפה נסעתי עם הנגמ"ש , עמיר ...... איפה הביצה .אבוים עמיר. כל האיזור הזה הוא די מסובך בשלב הזה הורידו פה המון ארטילריה, עברנו את כל ציר שלטול הגענו עד לכניסה למפרקת. ואז אמרתי לו שפה יש דרך ממפרקת שנעה צפונה, אפשר לתפוש עמדות..... לאורך הדרך שאנחנו פיזרנו בזמנו, מכניסה מפרקת דרומה אפשר להכניס ..... אז הוא הכניס פלוגה אחת מצפון ואחת מדרום, אני בעצמי נכנסתי לתוך מפרקת. בשלב הזה. גם חיפשתי את המ"פ שלי שם. בינתיים גרגנו את הטנק שלו משם, אבל אותו לא מצאנו, נכנסתי פנימה ונדמה לי שהיו שם חמישה אנשים. היו עוד כמה פצועים, הוצאנו אותם החוצה, אכשיו אני לא זוכר..... חמישה בריאים שישארו במעוז. יצאתאתי מהמעוז החוצה, כל הזמן היה ירי מכל הכיוונים, אבל ממש מצרים מסביב למעוז לא ראיתי. יצרתי עוד פעם קשר עם גבי, הוא אמר לי ששילה מגיע, ...

בתוך מפרקת, היות וקנטרה זה דבר מסובך מאד למי שלא מכיר, פרט לזה שזה עיר, יש שם גם פוללות וכל מיני דברים .....

סיכמנו שאני אכניס אותו לכביש הראשי, למרות כל הסיכון , שזה היה הדבר. הכי. טוב לכניס, שם הוא בטוח שלא יטעו, שילה נסע ואני בנגמ"ש אחריו, כשאני כל פעם ימינה שמאלה איפה לעצור, עכשיו פה כל מה שנותר מתוך הבתים,

ת. כנראה שהם תפסו פה בתים, באיזור בית הקברות, נכנסנו עד למים רפה, כנראה שהכח הזה היה מאולתר מכל מיני פלוגות, הסברתי לו איפה להכניס פה טנקים לעמדות שם, ואז מסתבר שאין קשר עם הטנקים. כל אחד נמצא בתדר אחר. ירדתי מרגל מהנגמש ועברתי מטנק לטנק , העברנו אותם לתדר אחד הכנסנו את כולם ל.. עכשיו פה בדרך למרות הכניסה לכביש הראשי, כבר כנראה נכנסו בכביש הזה, ...

דיברתי עם מפקד המעוז , מפקד המעוז שהכל בסדר אצלו , הגעתי עם הנגמש עד הכניסה אליו , שמו יענקלה, היו לו כמה נפגעים .....

בסה"כ אמר לי שהוא מחזיק מעמד. ואז חזרתי חזרה לגבי ..... פקודה לצאת לציר ליסטים לכיוון ..... ומפה לנוע לציר הצפוני או לנוע עד יורם ולהכנס לציר הצפוני.

ש. זאת החוליה שקלמן כאן וגבי.

ת. כן.

ש. כמה טנקים היו אז לגבי ?

ת. עכשיו, אנחנו נכנסנו ל-18 . סיכמתי עם גבי ..... שאני אקח את ה... עם הנגמש ואני מוביל, שיסעו אחרי . אני בדרך להובלה הזו נפלתי לבור של פצצה, ואיך שניסתי לתמרן עם הנגמש לנוע אחורה, ... הנגמש נפגע החוצה, הנגמש נדלק, לא היו לנו נפגעים. ..... שמסביב יורים, מצד אחד יורים מצרים, לתוך הבתים, מצד שני יורים הטנקים של גבי, ...

הקמב"צ וקציין הקשר שלי, והגיע איזה צנטוריון, עבר על ידי וברגע האחרון ככה עצר. הוא לא ירה עלינו. עליתי עליו, הזזתי את המטק מקומו ואני היתי מטק על צנטוריון. יצרתי קשר עם גבי אמרתי לו שאני על טנק ואני ממשיך להוביל .... את יתר האנשים פיזרתי או על טנקים או על נגמשים חרמש שהמשיך אתי. המשכנו לצאת, ויצאנו לציר , בדרך פה היו מספר

ת. מארבים על הסוללות. מצפון לקנטרה, היה מקום אחד שגבי ניסה פתאום לעקוף אותי. ברגע האחרון עצרתי אותו , ממש נכנס לתוך .מ.ר.ג. כדי לא להתקע עם הטנק בעיקול כדה הייתי יוצא .ל.ר.מ.ה מ.ע.ש.ן ומ.ש.ן. מצומת ליסטים כבר היה שקט. פנינו בליסטים ימינה ואז התחלנו לספור מה יש לנו, מסתבר שיש חמישה מנקים ..... כאשר עוד מינו קשים קוראים בקשר ..... ואז .ק.ל.ט נתן פקודה שאם זה חמישה לא עדשים את התכנית הזו צפונה.....

מפה באיזור יורם. גם היתה איזו ידיעה פשטו או משהו כזה, נכנסתי לתוך יורם , הלכתי ברגל לתוך הבונקרים שלנו, בתוך דלתות כאלה ממתכת ... עמוק בפנים בתוך חדר ישבו שניים שתו תה, שום מלחמה ושום דבר. אז איזה אפסנאים של סוללה ארטילרית , האפסנאים נשארו, שניים בפנים ישבו. פה גם התחלתי לבדוק בקשר עם שניני הקנון - הקשרים .....בנקודה כל מי ששומע אותי שיבוא למרתף. עם שחר הגענו ..... הבאתי את גבי פה לאיזור מרתף ..... ואז למעשה, היו ארבעה טנקים שהיו לי .

ש. בנקודה הזאת אני רוצה, בחשבון סופי שעשית, כמה טנקים נשארו בשטח האוייב ? שלא חזרו מהקרב הזה בכלל.

ת. 24 מתוך 32.

ש. 24 מתוך.... ז"א בכלל לא יצאו מן השטח . שמונה טנקים בעצם נותרו לך .

ת. 8 נותרו. ככה: שניים בבודפשט, אחד שהיתה לו איזה תקלה ונפגע באורקל, ובבוקר הצליח להגיע אלי , אבל הוא לא היה כשיר. שלחתי אותו לסדנא,

ש. אני שמעתי את הסיפור הזה אבל היה לי קשה להאמין בו . הטנק הזה רץ בבוקר את כל הדרך מאורקל עד קנטרה ויצא החוצה ?

ת. כן . יצא החוצה. לא הצלחתי לעצור אותו כבר, כי הטנק כבר היה שחור כולו ומגולח בלי שום דבר מהפגזות ופגיעות לא היה אף אחד. אתה רואה טנק דוהר במהירות אימים פה הקמב"צ שלי קפץ על הכביש. ברגע האחרון ההוא נעצר, היו בפנים שנים פצועים , פיקד עליו נהג הטנק של המ"מ ההוא שנדפק בלחצנית

ת. והטנק המשיך עד אורקל. זה הטנק הזה.

ש. זה נהג עם חוויות.....

ת. הוא מפקד טנק היום . רציתי לקחת אותו, אבל אי אפשר היה להפעיל כלום. הוא הלך לסדנא, שלישי.

ש. את גורל הטנקים האחרים שלך אני כבר יודע (?)

ת. עמיר קיבל שני טנקים . למעשה שניים כשירים הגיעו לפה , למרתף. זה היה בבוקר, כשכל הלילה פה עמיר דיווח .

ש. טוב את הקרב של עמיר אני מכיר.

ת. בקנטרה יצרנו קשר ויצאו עוד מספר טנקים ..... בבוקר, ~~אאאא

ת. פה את הקופסה, קופסת הבקרה של קציין האגם ? איכפת (?) לך לשחק בזה, ככה זה התחיל. ונגמר בסואץ.

ש. מאז נעשית קציין האגם שלו ?

ת. מאז נעשיתי קציין האגם שלו.

ש. עכשיו, כקציין האגם, תתאר את המהכלים של 4 ?

ת. כאשר צירפתי את מה שנשאר, צירפתי לאמיר. עכשיו, השלב הראשון היה שעמיר קיבל פקודה להתקפל ממפרקת וכולם , כל החטיבה קיבלה פקודה להתקפל לאיזור ריאקציה ולהתארגן. עכשיון, אני לא זוכר כל כך את לוח הזמנים, אבל פה אחרי הבוקר, באיזור מרתף, ולריאקציה הגענו אחרי הצהריים, לפנות ערב. אני לא כל כך זוכר מה היה בינתיים. כאשר בנסיגה הזו בהתארגנות, אז גבי נתן פקודה לעמיר שישאיר פה מאחורה כח לאבטחה . השאירו את שני הטנקים שלי השרידים ..... שני טנקים שעצרו פה את כל התקפות הנגד שהיו, ... זה לא כל כך סימפטי .....

אנחנו מתארגנים בריאקציה.

ש. אתה זוכר מה הן הפקודות שקיבלתם בריקאציה לקראת יום שני ?

ת. הפקודות היו שעם שחר חטיבה תנוע ראשונה , כללית על ציר מאדים לכיוון לכיוון מאדים חזיזית, ומשם בהתאם לתצפית שנראה מה הן העובדות בשטח לשבור דרומה כאשר הכוונה העיקרית היא לנקות את התעלה מצפון לדרום.

ש. ז"א נאמר לכם כבר בערב שזאת המשימה של החטיבה ?

ת. אני לא זוכר אם זה נאמר בבוקר או בערב.

ש. זאת נקודה שאני מבקש לברר. השאלה היא האם בערב נאמר לכם כבר, אגב, אתה היית בוכח עם גבי ב..... קבוצת פקודות ? באיזה צורה זה נאמר ?

ת. אני הושב שזה נאמר בקשר.... אני לא יכול לומר

ש. ז"א אתה הושב שהפקודה ניתנה בקשר ?

ת. אאא נדמה לי שהפקודה ניתנה בקשר.

ש. אאא ואתה לא זוכר אם באותו שלב נאמר שאתם תרדו דרומה , או שזה נאמר רק בבוקר ?

ת. זה נאמר...?לא.. בכל ארבע.....

ש. עשיתם איזה שהוא תדריך גדודי ?

ת. התדריך שהיה קיבלנו אז שני גדודים של עמיר ושל עדיני . התדריך היה שאנחנו נפרוס שמרים .....ל. מאדים, נדמה לי גדוד בכל צד, שאנחנו בשלב ראשון, ננוע לאיזור מרום, נצפה באיזור חזיזית מה קורה, בהתאם למה שנראה תבוא פניה דרומה.

ש. אתם בשתיים בלילה זזים ?

ת. אני חושב שאחרי זה. הגענו בערך עם אור ראשון.

ש. לצומת חזיזית מאדים הגעתם עם אור ראשון. מה קורה עכשיו ?

ת. צפינו פה על השטח. ריק לגמרי ולא רואים אף אחד . ..... רצו לדפוק פה על איזור מרור. אמרתי להם שזה תעוז שלנו, אין שום דבר. ואז ניתנה פקודה שאנחנו שוברים דרומה, כאשר, פה אני כבר לא זוכר מה עם יתר שתי החטיבות. נדמה לי ש - 500 פה ...מגיעים לקו ועוקפים לדרום מערב.

ש. לא חשוב לי מה..... האם ידעת מקבוצת הפקודות בלילה מה עושים...

ת. לא. קבוצת הפקודות בלילה לא היתה זה בטוח.

ש. וגם לא ידעת מה עושים החטיבות האחרות של האוגדה ?

ת. בלילה לא ידעתי. בבוקר קיבלנו מברן .... איפה כל חטיבה תנוע, אני לא זוכר פרטים.....

אני זוכר שנטקה, נדמה לי, נע מצפונה לנו . עכשיו כשהגענו לפה לא ראינו כלום. אמרתי לגבי מה מנה הרכסים פה, ואז הגענו למסקנה שאנחנו ננוע במין דילוגים כאלה, שתמיד הכיוון שלנו, סה"כ הוא מערבה, אבל התנועה מאחורה, החלפנו פה גדודים אחר כך. אחד אחרי השני ולמעשה עד איזור תנ"ג 34 . עכשיו, נענו עם החפ"ק..... לאורך חזיזית . החפ"ק נע על ציר אבנית.

ת. למה אני כל כך משוכנע בזה, כי יום לפני זה היה מרדף על חוליה של שנים שחזרו ואני עשיתי את המרדף בדיוק פה . אני זוכר...
כשהגענו לאיזור אבנית, אז נתקבלה פקודה, והדיורות היה בינתיים שאין פה שום אוייב, ואז קיבלנו פקודה שאשמעוז חזיון מוקף ואנחנו צריכים....
פקודה ראשונית שהיתה זה לנוע לאיזור חזיון, ולפתוח את העסק.

ש. זה פקודה מהאוגדה ?

ת. זה פקודה מהאוגדה. היה גם שלב שאלוף הפיקוד נכנס, ישירות, אני לא זוכר אם זה בשלב הזה או בשלב אחרי זה שניתנה פקודה להעביר שלושה טנקים לאיזור חזיון על גשר שהם קימו. אבל באיזה שהוא שלב אלוף הפיקוד נכנס לרשת. עכשיו אנחנו עם החפק היינו בין הברגה לזרקור, ראיתי את חפ"ק האוגדה פה באיזור.. ממזרח לחזידית זה בטוח. על אחת הדיונות.

ש. שם היה נוכח מפקד האוגדה ואתם הייתם על ציר אבנית באיזור הברגה ?

ת. נכון. ואז ניתנה פקודה, עד כמה שאני זוכר, לשני הגדודים להתפרס ולנוע לכיוון מדרום למצבר על ציר ערוב , יותר נכון לכיוון שחה.

ש. הפקודה ניתנה לשני הגדודים?

ת. עד כמה שאני זוכר לשני הגדודים.

ש. אתה זוכר בדיוק את המקור של הפקודה ?

ת. לא. .....

אני לא זוכר מי דיורח ראשון ...

ש. יש לנו את התיאור של מה שקורה אל לעדיני ולעמיר יפה, אני בשלב הזה מבקש לדעת דבר אחד, האם אתה זוכר שעמיר יפה מבקש רשות לצאת החוצה כי הוא קצר בדלק ?

ת. לא.

ש. האם אתה זוכר שעמיר יפה בכלל יצא החוצה ? מהגדרה , אתם לא יודעים שהוא יצא ?

ת. אני לא יודע שעמיר יצא. מה שאני זוכר פה ערב רב בין שני הגדודים, כאשר אנחנו מפה מתקשים לזהות מי הוא מי.

ש. איפה אתם עומדים באותו זמן ?

ת. עומדים במקום שציר אבנית נכנס להברגה באמצע. ויש ערב רב בין הגדודים כאשר השמש בעיניים שלנו.

ש. ואז מה ~~אאאאאאא~~ הפקודה ?

ת. הפקודה בשלב הזה היתה להמשיך לכיוון חזיון. אני לא זוכר מי נתקל ראשון, אבל מי שנתקל ראשון נדמה לי שעדיני.

ש. לא עמיר יפה נתקל ראשון מ..... פתח באש על ה..... ואז עדיני המשיך דרומה לכיוון חזיון.

ת. נכון. ואז גם עמיר דיווח שלא ברור לו. עדיני עצמו נפגע פה באיזה שהוא שלב,

ש. זה כבר מאוחר יותר. זה בהתקפה על חזיון.

ת. יכול להיות. מה שאני זוכר היום הוא, שעדיני קיבל פקודה לתקוף לכיוון חזיון, ועמיר לשמור מגע עם איזור ערוב ואיזור שחן ששמה נתגלה אוייב, אני לא זוכר היום איזה כח אוייב היה שמה, בכל אופן ירו עליו והוא יצר מגע מפה. זה אחרי שניסנו לעשות איזה שהוא סדר כי היה ערוב בין שני הגדודים ועמיר אמר שהוא לא יוצר מזה, אז הוא נחלץ החוצה וחזר חזרה.

ש. עכשיו אתה לא יודע שעמיר יצא החוצה ואתה לא זוכר שהוא ביקש לצאת ?

ת. הוא לא יצא. בכל השלב הזה הוא היה פה.

ש. אתם ראיתם אותו עומד כאן ?

ת. כן. כן. עכשיו מגיע השלב בשלב הזה אנחנו מקבלים הוראה לתפוש את הגשר של חזיון.

ש. הוראה ממי ?

ת. ממפקד האוגדה או מאלוף הפיקוד ישירות אני כבר לא זוכר. בכל אופן אלוף הפיקוד התערב פה בקשר - לתפוש את הגשר ולהעביר לפחות שלושה טנקים לצד שני. לתפוש מאחז בצד שני.

ש. אני מבקש לדעת - הפקודה הזאת לעבור לצד שני או לתפוש גשר ניתנת אחרי שעדיני תוקף או לפני שעדיני תוקף ? ת. לפני שעדיני תוקף.

ש. הבנתי. ואז עדיני נכנס להתקפה.

ת. נכון.

ש. מה קורה הלאה? מהמקום שאתם עומדים אתם רואים את ההתקפה של עדיני ?

ת. ~~עמאא~~ רואים. רואים שמתחילים להפגע אצלו. התחיל עוד פעם ערב רב ~~ועדיני~~ ~~לא נשמר~~. עדיני נפגע. אחד המפ"ים.... שאחרי זה הפך להיות מג"ד, והוא מדווח שיורים עליו אש ... בכמויות ויורים עליהם ויש להם הרבה נפגעים, ואז עמיר, עד כמה שאני זוכר, עסוק עם ערוב ושח. עדיני פה מול חזיון עם כל מה שקורה לו, ואז אנחנו מגלים על ידנו גדוד פטונים שאנשים ממש יושבים על הצריחים לא מעל

ש. האם גללתם את גדוד הפטונים הזה לפני שעדיני תקף או אחרי שעדיני תקף ?

ת. בשלב שהוא תקף. השלב היה כזה שהתחלנו להסתכל מאין תבוא העזרה, ואז אני רואה פה טנקים על יד הברגה, ואז בדקנו ... ראינו שזה לא שלנו, לא יודע של מי זה, אני ירדתי מהנגמ"ש והלכתי לאחד הטנקים שם, עליתי עליו, דיברתי עם המט"ק, שאלתי אותו מי המג"ד שלך ? הוא אמר לי עמי מורג. שאלתי מה התדר שלכם ? לקחתי את התדר, חזרתי, עלינו על התדר שלו דיברנו אתו.

ש. למה רציתם שיצטרף אליכם, אתם אז הערכתם שעדיני במצב קשה ?

ת. הדיווחים . ראינו את ~~אאאאאא~~ התמונה עם ערבוב הטנקים אז זה נראה שהמצב פה מאד ~~אאאאאא~~ לא סימפטי גם עמיר אמר שיש פה המון אוייב והוא לא יכול להתנתק מפה.

ש. למה אתם לא נותנים פקודה לעמיר לצאת ...

ש. אנחנו עומדים בשלב [illegible] נמצא מצפון לציר חביבה עמיר יפה נמצא נמצא ליד ציר ערוב ~~[illegible]~~ (?) וגבי המחט נותן פקודה לעמיר לשמור מגע עם האוייב ולעדיני לתקוף פנימה, זאת התמונה ?

ת. התמונה שאנחנו רואים מהחפ"ק זה א. שעדיני לא הגיע לאיזור חזיון, אלא [illegible] כאשר שני הכוחות סה"כ עומדים על המשך אחד 2 ק"מ אחד מהשני שעמיר [illegible] צפונה, ועדיני מופנה מערבה, אבל בתוך עדיני היו כל מיני כיוונים של טנקים לכל מיני כיוונים. ההתרשמות שלנו היתה שיש פה בלגן של כוחות והבעיה היא להטיל פה משהו ולארגן את שה ולא כל כך ..... כך שנוצר פה איזה מין סבך בקרב שהמגדים לא יוצאים ממנו. והתמונה שקיבלנו מעמיר היא שהוא במגע [illegible]

ש. האם אתם ניסיתם לתת פקודה לעמיר להתקדם לכיוון של עדיני או שלהפך, רציתם להפריד ביניהם ?

ת. אני לא זוכר.

ש. האם אני מבין נכון ממך שבעצם בשלב הזה של עדיני אין לכם תמונה שהגדוד של עדיני מוכה , אלא התמונה היא של פחות או יותר בלגן שצריך לעשות סדר בענין ?

ת. בשלב הראשון זוהי התמונה .

ש. מתי התברר לכם שבאמת עדיני הוכה קשות ?

ת. למעשה כשעדיני נפגע והוא בעצמו לא ענה והתחלנו לקבל דיווח מהמפ" ואז התחלנו לקבל תמונה ששמה [illegible] ומעמיר התרשמנו [illegible] ומעמיר למקומו

ש. ניסתם לתת פקודה לצאת מהמקום שהוא נמצא ?

ת. היתה לנו שיחה עם עמיר מה הוא רואה לגבי עדיני ואיך אפשר לסייע שם, ותמונת המצב שהוא נתן שהוא רתוק למשימה שלו. ואז התחלנו לחפש מי יכול להושיע וראינו פתאום את גדוד הפטונים עומד לידינו .

ש. אני רוצה להבין. גדוד הפטרנים הזה שאתם רואים , אתם רואים תוך כדי שעדיני תוקף, אחרי שעדיני תוקף ?

ת. בזמן שעדיני תוקף. שינינו מקום של החפ"ק אז בצבץ לנו פתאום הגדוד הזה ראינו טנק אחד, עוד טנק עוד טנק,

ש. באיזה מרחק ראיתם את הטנקים של עמי מורג ?

ת. 500 טר.

ש. ז"א שאתם עומדים עדיין באיזור.. פרלי.

ת. בדקנו עם ברן, אמרנו לו יש פה גדוד פטרנים. הוא אמר זה לא שלנו, תבדקו מי זה ? אני הלכתי מהכלי הלכתי לטנק בדקתי עם המטק הוא אומר לי שהגדוד שלו זה עמי מורג, קיבלתי את התדר, חזרתי לטנק שלי והתקשרנו לעמי. אמרנו לו שהמצב שלנו בסיוון. מגיע חמור מאד בוא תצטרף להתקפה, הוא אמר אני אבדוק עם המחט שלי, הוא התקשר למחט שלו, או שהוא קרא למחט שלו הוא כנראה עמד על ידו , הם דיברו באותו מיקרופון , ... והמחט אמר לו שמפקד האוגדה אוסר עליו . התשובה של המחט היתה שמפקד האוגדה אוסר עליו. הודענו את זה לברן, ואז גורדיש התפרץ לרשת, ברן דייוח לו שמפקד הואגדה שלו לא מאשר , שאל מי זה המגד הזה, תודיעו לו שזה פקודה שלי, ... פקודה של 103 ואם הוא לא מוכן , קחו את הסמג"ד שלו , תמנו אותו למג"ד ותפטרו את המג"ד.

ש. את זה הוא אמר לכם ברשת האוגדתית שלכם ?

ת. כן.

ש. מה אתם עושים ? (הגיב של עמי)

עוד פעם התקשרנו לחיים ארז וסיפרנו לו את הסיפור הזה .

ש. אתם אמרתם לו שזה הוראה של גנ.?

ת. אמרנו לו. הוא אמר ההוראה של 40 שלי שונה. ואני מציית למה שאומר 40 שלי ואני מצטער מאד יש לנו משימה רצינית מאד כלפי דרום והגדוד הסתלק משם.

ש. ואתם לא ניסתם להגיד לו שיגיד למפקד האוגדה שזו הוראה...

ת. אמרנו לו שיגיד למפקד האוגדה שזו הוראה מ- 103, חיים ענה שהוא אומר לו שלמרות זאת ההוראה שלו שהוא.....

ש. זאת היתה התשובה של חיים ?

ת. כן.

ש. אתה זוכר את זה בבירור ?

ת. אני לא זוכר בבירור את המילים..

ש. זה שחיים אמר שהוא אומר למפקד האוגדה זה הוראה של האלוף ולמרות זאת אני לא שואל על המילים המדוייקות...

ת. כן. כן.

ש. את זה אתה זוכר בבירור ?

ת. כן. הגדוד הזה נעלם לכיוון ספונטאני . עכשיו אנחנו נותנים פקודה לעמיר לחלץ.

ש. יש פה איזה שלב שמישהו מחפה על מישהו אחר או שכל אחד נחלץ לנפשו ?

ת. לא. עמיר מחפה ועדיני נחלץ ראשון ואחרי זה אני . בשלב הזה מגיע..... שמשי מקבל פקודה לתפוס את זנגביל ומשם לנסות לגשש לאט לאט קדימה לראות מה קורה. עכשיו אני לא זוכר פה אם הוא היה לבד או שעמיר הצטרף לזה או מישהו אחר. נדמה לי שאולי איזה גדוד אחר הצטרף מצפון לזנגביל ושמשי נע במקביל אליו.

ש. זה כבר.. כפשוט. של החטיבה של נטקה שחיכף ניגע בה. אבל בשלב הזה אתם מקבלים את הגדוד של שמשי והוא עולה על זנגביל. מה ההגיון שאתם נשארים כעת בהברגה ולא נעמדים על יד הגדוד הזה ?

ת. נדמה לי .....

ש. לאן ?

ת. זזנו , אני כבר לא זוכר לאן , כבר היו לנו הרבה דילוגים . נדמה לי שהיינו בין חזיזית וזנגביל . עכשיו אני לא זוכר גם מה הסוף עם שמשי .

ש. בינתיים שמשי עומד על זנגביל , אתם עומדים כפי הנראה בין חזיזית לבין זנגביל.

ש. האם ידוע לך על איזה שהיא פגישה בין גבי המח"ט שלך ובין שקי
מח"ט 217 שמגיע מצפון.

ת. אני לא חושב שבשלב הזה. אני זוכר איזה פגישה למחרת.

ש. אתה הייתת כל הזמן על יד המח"ט על יד גבי ?

ת....כן....

ש. האם אתה זוכר שגבי מוסר אינפורמציה על מה שקרה לנתקה בקשר ?

ת. כן. שילה הסמח"ט שהיה ....עמיר קדימה.....

כשהוא חזר מהקרב שלו הוא דיווח לנו בדיוק מה האירועים שקרו שמה, וכשניתנה פקודה לנתקה לפרוץ לאיזור ...

גבי התקשר עם נטקה.....

ש. לגבי ההתקפה של נתקה לגבי אסף יגורי (?) אנחנו יודעים מה שקרה שם ?
בגמר ההתקפה של אסף יגורי האם אתה זוכר שמפקד האוגדה אסף את המחטי"ם ?
לאיזה שהיא נקודה?

ת. לא זוכר.

ש. האם אתה זוכר איזה שהיא התקפת נגד עליכם ? של מסה מצרית רציינית
שהיא עד כדי כך המורה ..... של נסיבה ?

ת.....

ש. באותו יום אתה זוכר דבר כזה ?

ת. לא.

ש. האם אתה בשלב הזה יודע איפה עומדת מפקדת האוגדה ?

ת. אני בשלב הראשון שעדיני ועמיר נסעו קדימה ....צ'ינה.....עמן האיגוד
ממזרח לכביש .....

חסר

ש. האם אתם עשיתם איזה שהוא נסיון לחפש אחרי שאתם התחלתם את הסרוק (?)
ביחס לעמי מורג , האם עשיתם נסיון לחפש איזה שהוא כח אחר ?

ת. אנחנו התקשרנו לברן . נפגשנו פה, ואז למעשה .....

ש. כן , אבל לא ביקשתם מהאוגדה של 143 ?

ת. לא....

ש. האם היתה איזה פקודה לגדוד של שמשי בזנגביל שהיה שייך לכם להשתתף בהתקפה של אסף יגורי או היה איזה שהוא תיאום שהוא יסייע להתקפה באיזה שהיא צורה ?

ת. עד כמה שאני זוכר אז הפקודה הראשית שהיתה מזנגביל לנוע מערבה מדרום לחביבה כשנתקה תוקף מצפון לחביבה והוא לאט לאט מגשש לכיוון מערב. לא היתה פה הגדרה מדוקדקת שהוא נכנס להתקפה שהוא נכנס להתקפה יחד עם..217.

ש. האם ממפקדת האוגדה קיבלתם איזה שהיא פקודה שיש פה איזה שהיא התקפה מתואמת שאתם ותתקה צריכים להשתתף בה?

ת. לא זוכר.

ש. והאם הפקודה לשמשי לגשש קדימה ניתנה במקביל להתקפה של אסף יגורי, ז"א שאתם יודעים שאסף יגורי יתארגן, או שזה מהלך שלכם עצמאי בגזרה שלכם ?

ת. עד כמה שאני זוכר זה במקביל להתקפה של אסף יגורי.

ש. לפי דעתך כשאומרים לשמשי לגשש להתקדם, הוא יודע שזהוי התקפה או שהוא יכול להבין מזה גם שהוא צריך לשפר עמדות ובזה נגמר העניין.

ת. לשפר עמדות ולהתערב. ככה אני הייתי מבין את זה.

חסר !

ש' שמך?

ת' יאיר טל.

ש' תפקידך במלחמה?

ת' סמ"פ פלוגה מ' גדוד 9.

ש' טוב. תאר בבקשה את המהלכים של הפלוגה שלך, של הגדוד שלך, כפי שאתה זוכר אותם החל מראשית המלחמה.

ת' אני לא יודע מתי התחילה המלחמה. כלומר אם, מהמטוסים, או הכוונה היא מ-12, וגם מהרגע שאני ידעתי שעלולה להיות מלחמה.

ש' מרגע ש, לא. או שתתאר את זה משעה 12, בקיצור.

ת' טוב, עוד לפני זה היינו בכוננות גדולה מאוד, במשך שבוע קודם, שכל הזמן הלכה והחריפה וב- בצהרים, לקראת הצהרים המ"פ נקרא למג"ד, חזר, אמר ש- עשה מקופה פלוגה, מה שהוא הודיע לנו זה הדבר הבא: שצה"ל ייכנס ל- אני זוכר טוב, שצה"ל ייכנס בצהרים לסוריה ושהמצרים יפתחו ב-6 באש. זהו. וקבלנו לוח זמנים (ש': לסוריה?) שצה"ל ייכנס לסוריה. המצרים ב-6 יפתחו באש. אני אומר אש כי זה, בפירוש אני זוכר שאצלי בתודעה בכלל לא היה הענין הזה שעלול להיות מעבר של תעלה, לא שלנו ולא שלהם.

ש' וזה, באיזו שעה?

ת' 12 בצהרים. אולי לגדוד זה ירד עוד קודם כי המ"פ חזר ו- אני זוכר זה היה בסביבות של 12 בצהרים. כאן מבחינת לוח זמנים שהיה שם, שהיה, ב-1, בסביבות 1 מישהו צעק "שובך יונים". רצנו לטנק, והטנקים עוד קודם היו מפוזרים, עוד מיום שישי אצלנו היו מפוזרים בשטח. רצנו לטנקים, עלינו על הכלים והתחלנו לנוע. שמעתי גם בקשר את שתי הפלוגות האחרות זזות, והחזירו אותנו חזרה, ב-1. זהו. אחר כך ב-2

ש' לא הסבירו לכם למה אמרו לכם לצאת ולמה לחזור?

ת' לא. אני לפחות אני לא זוכר עכשיו. לא היה לזה הסבר. בקשר היתה פקודה לחזור. ב-2, בסביבות 2 כשהיה מטוסים, מישהו צעק מטוסים, רצנו עוד פעם לטנקים. בגלל זה שהיה לנו פה כוננות כל הציוד העלינו אותו

מ'ש'

בדבר ראשון לטנקים, ~~לא היה לנו~~, מבחינה זאת היינו מצוידים טובה מאוד, ויצאנו מיד. עלינו, לא היו מטוסים. זהו. אנחנו עכשיו נענו למקום של הפריסה שלנו בשובך יונים, שזה, לפלוגה שלי ~~הפלוגה של~~ איטר אל-קנטרה (?), ~~פלוגה של~~, אנחנו ישבנו בצ'רצ'יל, זה מרחק של איזה 22 ק"מ מהתעלה, היינו אבל הפלוגה הכי קרובה מהגדוד לתעלה. ~~אפשר לקבל איזה שהוא אינדיקציה~~(?) (?)

ש' לאן נעתם?

ת' נענו למקום הפריסה שלנו. מקום הפריסה שלנו הוא כזה: מחלקה אחת נעה למקום שנקרא מלבן קנטרה. (ש': יש כאן מפה על הקיר) מלבן קנטרה # זה האזור שהוגדל פה במפת קבבישים האלה (ש': תן את הציר עם המספר) ~~זה~~ מהלכסיקון מערבה, דרומה ~~מלכסיקון מערבה~~, 3 מנה מכרכום ומצרחה מזרח מגדל. המח' היתה 3 כיוון לטור לחלק המצרחי של המגדל. לוח 3 מלכסיקון-עבדקה.

ש' הלאה. אתם נעים. קיבלתם פקודה לנוע לשם?

ת' זה, עוד לא קיבלנו פקודה. כלומר אני לא זוכר כרגע (ש': תרגולת?) זה/הרי התרגולת שובך יונים היא לא/תרגולת לפתיחה, תרגולת שובך יונים היא/תרגולת מקדימה לקראת פתיחה באש (ש': זה אנחנו יודעים) אז אנחנו נענו, נענו לפי שובך יונים, אני לא זוכר אם ה/אני לא זוכר אם זה היה ~~בקשר ברשת~~, בקשר/אלוי בשביל זה אם כי הייתי בהאזנה גם לרשת הגדודית, אבל אני אומר לך כבר שכשאני היום משחזר דברים אני ממש לא זוכר הרבה, נוסף לזה מהרשת הגדודית, זה אני כבר קרוב למלחמה לא זכרתי דברים שלא היו קשורים בפלוגה שלי. אני, תשאל אותי שאלות, אני ממש לא זכרתי דברים שדובר ברשת הגדודית שלא היו קשורים לפלוגה שלי. אז אם מחלקה אחת (מח' 3 של הפלוגה) נעה למלבן קנטרה הכוונה שלי/לכאן שלחלק המזרחי שלו, זה הפריסה שלה. המ"פ ואני עם שתי מחלקות נענו כאן, באזור הזה, מסומן פה במפה דקלים (ש': מה שם האזור?) זה נקרא דקליות (?) דקליות זה צרצ'יל-הישנה. (ש': באזור ?) באזור הזה, כן. ושם המ"פ ואני עם עוד שתי מחלקות, המ"פ/בלהמה, סמ"פ ~~בבבבושתי~~ מחלקות, ~~שתי תיכות~~(?) נשארים מאחור

כשהפלוגה שלנו בתחום הפריסה שובך יונים יש לה אחריות על המעוזים של
הים, על בודפסט ואיך קוראים לשני? (ש': חרמאי, טרקלין) טרקלין, נכון.
חרמאי זה היה השם שלו הקודם. בגלל זה אנחנו נשארים יותר מאחור, כשקבשם
צרצר, בדיוק איך שאני קיבלתי, שקבצ זה עוד היה קליע לול נשלח לבודפסט,
עכשיו, אנחנו שבא נשארנו, אנחנו הגענו למקום שלנו אז התחיל להיות, ראינו,
נכנסנו לשמה, יש שם מחפורות כאלה, נכנסנו למחפורות (ש': כל הפלוגה?)
כל הפלוגה מחחת בפגים, שתי המחלקות, המ"פ ואני. מחלקה אחת, מחלקה 3 שלנו,
שלחנו לכיוון קנטרה

ש' למה המ"פ והסמ"פ מאחור ומחלקה 3 נשלחת קדימה?

ת' אלף, זאת היא התרגולת (ש': למה התרגולת?) למה התרגולת היא כזאת?
כי הכוונה שכל הפלוגה צריכה להיות מאחור. עכשיו, אני רציתי לבאמת ללכת עם
המחלקה הקדמית, אתה מבין. הפלוגה צריכה להיות מאחור, המ"פ נשאר איתה.
עכשיו אני רציתי להיות עם המחלקה הקדמית הפלוגה מקדמה אז המ"פ לא רצה, כי הוא רצה
שבמידה ויצטרכו לשלוח מחלקה לבודפסט אז הוא אני אהיה איתה. כי בסך הכל
הכוונה שלו היתה שכל הפלוגה אמורה להצטרף לאזור קנטרה, ואז בכל זאת
המ"פ ינסע לקנטרה ואני לבודפסט. המחלקה ההיא שאנחנו
הוצאנו לאזור מלקן קנטרה היא דיווחה שהיא נמצאת תחת הפגזה ארטילרית. בשלב
הזה היה דיווח ממפרקת על צליחה. צריך להדגיש שהדיווח ממפרקת היה הראשון.
אני זוכר את זה. הראשון שדיווח על צליחה, אם כי כנראה זה לא נכון, כי
הים בלתי כנראה לאורך כל הגזרה, בפירוש גם לקנטרה, והעובדה היא כשהם מת 3 שלנו הגיעו
הם נתקלו שם באנשים. (ש': זה ברשת הגדודית?) ברשת הגדודית דיווח
ממפרקת, כן, שמעתי. מיד דיווח של שאר הפלוגות, הם ישבו בגיד שתי תאורות
אנחנו ובאנו ומ3 אלק הים היו המחלקים ולתר
שבאן, כן, בכרטיסן, באזור קשיה(?), אנחנו בבוקר יצאנו נפרדים
והם עוד לא השיגו אותנו, והמג"ד שלח אותנו לנקודה הקריטית (ש': למפרקת?) כן.

ואיר כלל

לפחות, אם אני לא טועה, אני מדבר ~~כלומר~~

לפחות קריאת הקרב שלי, ~~בגיד~~, היתה שיש ארטילריה לאורך הגזרה, לאורך הגזרה כולה, אנחנו באים תחת הפגזה ארטילרית וכנראה שיש נסיון צליחה במפרקת, פשיטה . ואז שלחו אותנו. אנחנו נענו ~~בשבח~~= בשדרה (ש': על ציר חזיזית?) לא. אנחנו חתכנו פה. אני מתבייש להגיד שזה בזיון, ~~שזה הדבר~~ ~~במלחמה בזיון, שזה אחד הדברים~~ שלא הצלחתי לחפוס איך ~~הוא~~ תמ"מ נוסע פולן . הוא נסע דרך מקום שאני לא כל כך, דרך ציר נקרא נדמה לי ציר בהיר, ציר שחותך מ~~ערכתך~~ לכסיקון, ~~זה ציר ש~~ שעל מסומן , זה ציר במפה, משהו כזה, אני אף פעם לא נסעתי עליו, אחד הצירים האלה שהולכים על המפה (ש': ממרתף ~~בבבבב~~ לדרום מערבה?) כן, הוא הולך דרום מערבה, הוא חותך לכיוון לכסיקון (ש': תזכור שאתה מדבר גם לטייפ. אם אתה אומר פה ושם, הטייפ לא רואה את זה) כן, אז הוא חותך לכיוון לכסיקון, אם כי על הענין הזה אני לא כל כך רוצה לחתום. בכל מקרה אנחנו הגענו לצומת פה (ש': צומת לכסיקון-תלתול) כן. קבעתם ~~בבבב~~ לגבי

ש' ולמה זה היה בזיון?

ח' ~~לא~~ זה היה בזיון שלי שאני לא יצאתי דפולן היכן נלסרים אני הייתי אחרון בשדרה ~~בבבבב~~ ולא הצלחתי לצאת דרך אפלא נלסרים. היתה לי הרגשה גרועה מזה. ועכשיו, בתנועה הזאת, ~~היה לבד~~, כבר התחילה עלינו הפגזה ארטילרית. ~~עכשיו~~, כל מה ~~שבב~~ שאני אגיד עכשיו, ~~אולי כדאי שיהיה הדיווח על המחלקה הצפונית שלנו שנשארה בקנטרה שקצת שמעת.~~ עכשיו אמיר מי שקרס אמר הצמודים שלנו .

ש' מה קרה להם?

ת' כשהיינו בתנועה בקשר אני שמעתי את ~~המ"מ, כלומר~~ 3א שאל את 3/אח המ"מ, שהוא רואה אנשים, האם מותר לירות עליהם, והמג"ד כל הזמן המליץ לירות. אז המ"פ ~~בבבב~~ דיווח למג"ד שמזהים אנשים שם, בשטח שלנו, האם מותר לירות עליהם? אז המג"ד

אור 11

אמר שיפתח כבר באש, יפתח כבר באש. והמ"פ אומר לו: תפתח באש. אז אני ~~זוכר שקראתי לך ואמרתי לך~~ - אני רק אומר את זה שתבין את המחשבה - ~~אמרתי:~~ נכנסתי לקשר, אחרי שהמ"פ אמר לו: תירה עליהם, אמרתי לו: תירה רק אם אתה בטוח שזה ערבים, שזה אויב, לא, רציתי שהאחריות תהיה שם, ~~לא אף אחד אם~~ איפה שהם אני לא יודע דבוק מה הוא שם. הם פיתחו ראש על האויב וכיר דת'מלה ~~יהיה לי מכוסה או, לא~~ ~~שהם תבעו, זהו.~~ ~~ממילא שמח,~~

~~היו שם, אני, המ"מ נפצע קשה מאוד, ולא הצלחנו לעשות, ולא הגיעו לפעולת~~ ~~לא הצלחתי~~ תיכף תשמע נפצעו אנשי הגולת

נטנק פגע נפגעקסר, אם כי יש לנו מטק אחד שיכול להיות שהוא יכול להוסיף לכם

~~אם~~ כי זה מערכה מחלקה של שלושה טנקים, אז הם, בקיצור, ~~יראו~~ נפגעו שם שני טנקים. נפצע גם המ"מ, טנק שלישי חילץ אותם. בעצם פה נגמר הסיפור של המחלקה, זה בערך שעה-שעה וחצי

ש' שני טנקים נשארו בשטח? הטנקיסטים חולצו או?

ת' טנק אחד נשאר בשטח. טנק אחד נשאר בשטח, ~~זה טנק, אני לא זוכר~~ ~~לחזור ולהעיד.~~

ש' והמחלקה הזאת יצאה אחורנית?

ת' ~~בדאת~~, המט"ק מיד אחורה, גם המט"ק של הטנק שנפגע ~~בגב~~ גרר וזה הטנק שלא חולץ, והמ"מ נפצע, אז ~~הגור~~ פלוגה עבר לטנק של המ"מ והוציא את הטנק של המ"מ. הגור עצמו היה פצוע גם באותו זמן והוא הוציא את הטנק של המ"מ. שני אנשי צוות מהטנק של המ"מ לא חולצו. הם נשארו הפטלת והתבאל כשהגדרו את המ"מ הפגוע מהטנק הסמל. לאחר מכן הסמל שלח אותם לחלץ מצאו.

ש' תגיד לי דבר אחד אם אתה יודע, אם אתה יודע טוב, מה באותו הזמן התרחש בגבוד?

ת' ~~הגבוד? שאני לא~~ ~~יש לנו פלוגה אחת, כלומר אני,~~ ~~ידתר מסובך אם אני אתחיל להתחייב על צירים.~~ פלוגה אחת שלנו, פלוגה ל יש לה גזרת אחריות על מה שנקרא "עיר." עיר הכוונה ~~לחלק בעיקר של שכבדן~~

ואור 11

ת: הלוחם לא היה הלוחם שאחראי על הבור. יש לה שלושה טנקים בגדרה. שאר הלוחם מתמלא לגלוח ה-2 מקטיב לכולן המאגרים: "כתובת" "דרורה" "מקעדית" ו"בודדמונו", בשלב מאוחר נוסף 2 טנקים. הלוחם מיבצלת, ועוד 2 טנקים נוסעים על דרך הפלסטינית המלבילה למאגר שלהם.

ש: מי היה דרוך לפגיע לקונטרה, למקום שנשלחה המחלקה שלכם?

ת: הלוחם ב הוא המסגרת התיכון של "מובן קניה" אחרונים על מפרקת. הם יצאו מקטיב, ואז גם כן לכולן מפרקת. בשלב מאוחר המגף שלח מחלקה אחת שלהם עם הסמל לאיזור "קבוצה", והיא לא הגיעה לפגיע כי היא שלחה על מארב. הוא נסע לפגיע דרך אלקרת, דרך "ליסנרס" ופקדו לא הגיעו אבל גם מנהרה אחרת.

מה שחשוב ושכחתי לציין, לא גם עוד רק אחרי המלחמה, שכבה בתחילת המלחמה הגדוד קיבל תגבר. הלוחם תרמ"ש שתגיעה מרסופים והמגף הכניס אותם לקונטרה. הלוחם הגיעו סבלה דקונטרה אבדות בדקות.

((סוף

המעודים, שאי-אפשר לשלוח מעוזן לצדדים. זאת הפלוגה שאחראית עליה, זאת הפלוגה שלנו. היא נעה, יוצאת מכרטיסן והיא עולה על , יושב שם (ש): ציר ה ?) ציר ה , זה , כלומר, תיקון: מחלקה אחת שלה, מחלקה אחת שבדרך כלל לכאן, מחלקה אחת שלה, זה בעצם לא בגלל כי בודפסט , אז מחלקה אחת שלה עם מוזס , נעה לכיוון בודפסט ומחלקה, שטנקים בזוגות נעים לכל מעוז. (ש': למעודים של הציר?) של הציר. שלושה טנקים.

ש' ומי היה צריך להגיע לקנטרה, למקום שנשלחה המחלקה שלכם?

ת' יפה, ואז, עכשיו הפלוגה השנייה נעה, ממשיכה לנוע כלומר היא עלכאן או כאן, היא טרנזיסטור על עלקת, כמה שאני יודע, חזיזית, דרך חזיזית למפרקת, והיא גם הגיעה למפרקת, מחלקה אחת עם הסמ"פ שלהם ותנך אני אגיד לך טנק ועוד טנק לכיוון .

ש' מכל מה שסיפרת לי אני מבין ככה: הפלוגה שלכם בעצם היתה מיועדת לאזור קנטרה. בגלל זה שהדיווח הראשון שהגיע היה על צליחה במפרקת, אז רוב הפלוגה רץ למפרקת. אני מבין שהיתה פלוגה שנייה בגדוד שהיתה מיועדת למפרקת (ת': כן) ועל פי השכל הישר, אם אתם רצתם למפרקת היה צריך להריץ אותם לקנטרה, והם גם כן רצו למפרקת?

ת' הם הגיעו למפרקת. בעבודות. אתה יודע מה?

ש' לא, לא, הנקודה היא, אני שואל את זה מפני שמה שקרה באמת זה, שאני רוצה להבין למה היה למצרים התפשטות יותר גדולה, ראש גשר יותר גדול בקנטרה מאשר במפרקת, ועכשיו זה ברור: כי שתי פלוגות של הגדוד רצו למפרקת ורק

מחלקה אחת בסדפן של דבר הגיעה מול קנטרה. נכון?

ת'ש' זה ~~אאא=מא~~ נראה לי נכון, ~~אם כי אני לא, על כל מה שלא שייך לפלוגה שלנ~~
אני לא יכול ל אמר כי היתה גם פלוגת הטרמ"ש.

ת'ת' ~~אאא=לא=לכא~~ אנחנו עוד נאמת את זה, אבל מה שאני מבין זה למפרקת הגיעו שתי פלוגות מגדוד 9.

ת'ש' כן, אני רק רוצה להשאיר פה עוד דבר אחד, שאת זה אתם בטח יודעים טוב מאוד בתור ועדה, שלמערכת השיקולים שעכשיו אנחנו רואים את העסק היא שונה ממה שהיה עד עכשיו, כי יכול להיות שגם התמונה של המג"ד היתה כמו שהיתה התמונה שלי, שמדובר בעיקר על מפרקת. אני לא יודע איך זה ככה יצא, לי היה קילר שכל מי שקורה אז במפרקת.

ש' אנחנו מנסים בכל דרג ודרג איפה התורפה, אבל דבר ראשון זה להבין את הלבדות, אז אני מבין שמול קנטרה בשלב הצליחה המצרית אחרי הצהריים עמדה מחלקה אחת.

ת' זה לא נכון, כי אם נדייק , בשלב הצליחה המצרית לא עמד לא במפרקת ולא ~~ב~~ בקנטרה אף טנק. (ש': לא בהתחלה) תיקח בחשבון שאנחנו התחלנו בשתיים לנוע ועוד יצאנו לדקליות, והיינו הפלוגה הראשונה של הגדוד, אני זוכר שהגענו למפרקת ~~תראחן~~ זה היה בערך שלוש, בערך 3, ובשעה שלמה צלחו גם בקנטרה וגם במפרקת. אם אני לא טועה, ~~המחלקה הצפונית שלנו, אני לא רוצה, אני לא מוכן להתחייב על כלום~~, אבל ~~הרבה לא הרגישו טוב בעסק הזה~~ ,
שיש גם להשאיר את המחלקה הזאת שהגיעה, והיא הגיעה הרבה לפני למפרקת, הגענו ל , הגענו ל , היא נתקעה פה ממזרח קנטרה, פה את ההיתקלות שלה. אבל כאן, אני אומר עוד פעם, אני לא

ש' טוב, נמשיך הלאה. הגעתם עם שתי מחלקות מול מפרקת, המ"פ ואתה גם כן.

ת' כן. עכשיו, יש לנו דבר שנקרא נ'ר', בטח מוכר, נגד רמפות, עמדות שיורים נגד רמפות. ~~אין לנו כל הגדרה, ק"מ, זה יצא נגיד פה. עכשיו~~, באזור מפרקת היו במחסק של בערך שניים וחצי ק"מ, שניים מהנון ריישים הרחוקים, זה היה נדמה לי 30 ו-31. כשלקראת התקרבות נון-ריישים, ~~אותם לסיפול, בקשר~~ המ"פ נתן הוראה לי, למחלקה 2 להישאר מאחור, והוא עם מחלקה 1 התכוון לנוע למים ולדפוק את ~~ה~~ ~~הנשקים~~ האויב קרוב כמו שלמדנו. מבחינת התמונה שלי באותו רגע זה נראה לי מאוד הגיוני, כלומר כל העסק, כל השיקול הזה נראה לי מאוד הגיוני. גם בקשר אני חושב שדיברו על, ברשת הגדודית, המג"ד אמר שצריך להשמיד תיכף את האויב. כל העסק הזה של לרוץ למים, שהמ"פ משאיר מחלקה אחת מאחור, הוא רץ למים, נראה לי ממש הגיוני. המחלקה נשארת מאחור, מנהלים אש עם רמפות, עם נון-רמפות, הוא רץ ומשמיד על המים את האויב, ועוד יותר מזה, בראש שלי עוד בזמן ששמעתי את הפקודה בקשר, היה שמדובר באויב למרות זה שההודעה על הצליחה היתה ממפרקת קודם, ראיתי בעיני רוחי אני זוכר את התמונה כאילו שמדובר שהאויב, עיקר האויב עדיין בסירות במים כמו שצולחים, ~~היד~~ צולחים ~~במים~~.

ש' ואתה נותן לו חיפוי לכיוון הרמפות?

ת' נותן לו חיפוי, יורה מנון-ריש כמו שצריך. אני נמצאתי מצפון ל"שלגבול" זה נ"ר 30, והנון-ריש הדרומי זה היה 31. זה היה מרחק שלא מאה מטר בערך כיני לגין מת 2 שרשאפר קניה 31 ~~העמדה~~. אני הייתי על הצפוני, לידי הנגמ"ש הטכני ומחלקה 2 היתה מדרום. עכשיו אני אספר מה קרה למחלקה והמ"פ. הם, טנק אחד, ~~ירדו טנק אחד שלנו, אי-אפשר~~ לגין 1 לדעת למה הוא נעצר, כי מה שהנהג אומר, הוא נעצר כי הם ציה טנק של באליק קדך השני, בעצם, ~~זה מה~~ כנראה שהוא זיהה משהו בצד השני או שהוא לא זיהה כלום, מקיצור. מכל מקום העובדה היא שהוא נעצר ולא יגיע ~~בגבעה קודם~~. ~~חשף~~ ואור

~~פגיעה~~ (ש': של מה?) של מה שאני חשבתי? קודם כל אני אגיד כך, אם נדבר על כך המצב הכללי היה שברגע שאנחנו נעצרנו, עוד לפני זה התחילה הפגזה ארטילרית, ממני ומטה בפלוגה זה היה פעם ראשונה בחיים שיורים עליך, המ"פ ~~,והיה לזה~~ מה יורה עליך, כשברגע שנעצרנו אני זיהיתי, כלומר לא זיהיתי, התפוצצו המון דברים ~~בבבב~~=לידינו. זיהיתי שמדובר באש שטוחת מסלול (ש': למה?) באש שטוחת מסלול ~~זה~~ ושנה מתפוצץ. (ש': רגע, שטוחת מסלול? זה מתפוצץ זה תלולת מסלול) לא,יש פגזים נפיצים, אז זיהיתי שמדובר על ~~טדדה~~ שטוח מסלול ~~הבנתי רואה~~ שמתפוצץ

~~פה אן פה בצד כמו שזה מתפוצץ. עכשיו לפני תרגולת בימים החם כשנכנס סולם עשן אני~~ הרמתי משקפת לעיניים כמו שלימדו אותי וחיפשתי את האויב בצד השני על הבמפות בצורת טנקים ואני זוכר שלא מצאתי שהפגז הראשון שיריתי היה לפוון הרמה.

ורציתי שהתקרית תסתיים בזה שיריתי פגז אחד של תחמושת כבדה.

~~ואני יודע שזה היה~~

~~והוא אמר~~ משום ש

~~לי כל הירד, לא כל הירי, הוא הדגיש במפורש את~~

אז זהו. כמו שאמרתי טנק אחד אלף נעצר בקו שלנו, בקו הרחוק של הנון-ריישים וקיבל פגיעה , או שקיבל את הפגיעה ונעצר אחרי זה, לפי ההערכה שלנו קודם נעצר וקיבל את הפגיעה. המט"ק ירד, התחיל לכוון אותו, כיוון אותו עם הידים,מהקרקע, קודם כל הלך לראות את הנזקים, וכיוון אותו עם הידים מהקרקע לאחורה יותר. הטנק קיבל פגיעה שנייה. הטען-קשר עלה נגרר לעבר המרקד שביב של הקרקע נגרר. קדם ~~בלי~~ למקום של המפקד, המפקד - יכול להיות שיש שתי גירסאות. ~~הגרסה שלו~~ ~~שהמפקד,~~ ~~זה הנהג,והוא טוען שהמפקד~~ הוציאו נפגע קשה.

ר/ר

ש. יש לך אותה ראות את הרמות האלה קודם?

ת. כן. ראיתי. היינו הרבה רמות כמו רמות באלה.

ש. אז במלחמה זה קשקוש?

ת. רמות הנ"ה ברובן הן רמות שרועות לגבעות. תלקן הן רמות מסיירה טלבלת ~~לרמות~~ ורמות מתסה שרועות. תלקן לגן הן רמות מסיירה טלבלת ולגן רמות מתסה טלבלת. בקנטרה בלולה בתרבולו התבירה ימאוב היינו מגועים לנה, אבל היכנס הרוח לגן ~~הת~~ שבלולה תשלק בתנאים קיבה כה כמעט דלתי אפשרי למאבא את הנ"ה, לפתות את תלקן. אנחנו יודעים את זה אבל לא לחבנו את זה אלף פעם כלפי מעלה, שרמת הנ"ה לא טלבלת בתלקן. זה רמת פל שלנו.

יאיר

~~עף. אבל הנהג לא יכול לראות, מטק אחר שעמד לידו, ... אומר שהמט"ק~~
~~ירד לבדוק את הנזקים. לא משנה. קודם כל .....~~
~~הפגיעה היתה בצריח , הטנק .. נהרג ה..... כשהפגז התפוצץ בצריח ירד~~
~~המפקד למטה~~ . זהו טנק אחד א' שלי . טנק אחד ב' היה טנק שהיתה לו תקלה פנימית
כנראה , טכנית, ~~כפי~~ נעצר . לא ידוע בדיוק איפה זההיה בשטח. ..... לקו המים
הגיעו ~~המפקדים בטנק~~ אחד. הם מיהרו (?) לצד השני לפי מה שסיפרו מי שנשאר
כשבערך בו זמנית נפגע הטנק של המ"מ אחד והפג יעה שהיתה קיבלה הנהרגו
שלושת אנשי הצריח , והנהג. המנפאת הטנק מדמשק אל. למ"פ שהיה ממש לידו והמ"פ בו זמנית קיבל כנראה
פגיעה וכל מה שקרה זה שהטנק שלו לא זז יותר.

ש. המ"פ נשאר שלם ?

ת. כל הצורות נשאר שלם . אף אחד לא נפגע. גם הקשר היה תקין. מה שקרה זה פשוט
הלך לו המנוע . אני הגעתי יותר מאוחר ~~שלי~~ לשני הטנקים האלה ...לראיתי.....
והרבה שמן נשפך על הקרקע. זה בקשר למחלקה של המ"פ.

ש. אני מבין עד עכשיו מהתאור שלך יש ארבע טנקים פגועים.

ת. לא. לא. יש פה טנק אחד שהוא נפגע ~~.....~~ יש טנק שני שניתק ~~קודם כל נפגע הטנק הזה~~, אחרי כן המ"פ דיווח בקשר שהוא רוצה שיבואו לחלץ
אותו. .....ראיתי אותו תשכתי שמא שקוע. למה שקוע .... התחלנו גם אנחנו
לשקוע. כנראה בגלל 13.5 בפיקוד שלו בקשר, ובגלל גם שיפרתי שבאיזה
ש. ..... בעמדות שהיו מיועדות לחיפוי ? מיקום שאפשר לשקוע
כה/ו

ת. עמדתי בעמדות .....

ש. אני מבין. אבל אתה עמדת בעמדתך כזאת ?

ת. כן.

ש. אז איך התחלת לשקוע ?

ראה 11

ת. לא . בשלב הזה עוד לא שקעתי.

ש. אתה התחלת לחמרן ?

ת. התחלתי לשקוע אחר כך. אני צופה על ~~אמצאצאצא~~..... עמדות , כשהגעתי לעמדות האלה אז ראיתי שזה קשקוש. שהן לא תלויות ביניהן ומפוזרות אש.

ש. רגע, אתה פעם ראית את העמדות האלה קודם ?

ת. כן. ראיתי. היינו הרבה פעמים בעמדות האלה.

ש. אז..... במלחמת קשקוש ?

ת. כי באימונים לא ניתן להבין..... שתהיה מלחמה . העמדות האלה גם באיזור קנטרה , ... מסתור ..... ואני מעולם לא האמנתי ..... שגם בלילה , אנחנו תמיד לקראת חדירות הלילה כשמדבר על פשיטה על מעוז וכל זה , אז גם בלילה ..... בלי אורות, ואנחנו ה..... יחסית די טוב את קנטרה. אז קשה מאד היה להגיע ..... אי אפשר היה לעצור אותם .....
.....
אני לא רואה, אם כי בתחילת .....

העמדות האלה. א. עמדת אש חייבת להיות יותר..... כדי שאתה תוכל לזהות לאש לאש ולעשות ..... אז התלוליות האלה .... נקודות שהכשירו אותם קצת ~~אתאתאצ~~ וחלק לא. אלה היו טבעיות. הן היו גבוהות יותר מקודמתן . במקרה הכי טוב הטנק היה צריך להיות בעמדת אש טובה. עמדת אש טובה פירושו של דבר..... בצריח. אם כי טנקים כדי שיוכלו לנוע בחול צריכים גם לרדת מעמדות אש, מעמדות המתנה ולא לשאב. הרבה זמן. זה דבר אחד. דבר שני את עמדת האש, וזה מה שאני ראיתי בשטח באותו רגע,

ש. אתם ראיתם את זה גם לפני המלחמה ?

ת. אני הרגשתי באיזור קנטרה הרבה מעבר למדבר הזה, אבל אתה מבין, אם יש מחדל שלנו, זה היה המחדל הזה אולי שלא הגענו ..... אף פעם כלפי מעלה. שאנחנו , אתה מבין, החטיבות היו אומרים לנו תגיעו לנ. אש כזה וכזה, ...

.....

.....

לגבי היום אני לא יכול להגיד בודאות ....

ש. בקיצור העמדות לא היו טובות , וידעתם את זה קודם ולמדתם את הלקח במלחמה.

ת. אני חושב.

ש. הלאה.

ת. זהו, אני הבעתי..... אני ניגשתי לאיזור של ..... את המפלגר ~~הקבוצ~~ 200מ' מטר מדרום לי, גם שם אנחנו לא הצלחנו לעמוד, זה היה באיזור ..... לא הצלחנו לעמוד במקום שאפשר עמדת אש חקינה.

ש. להבין נכון ממה שאתה מספר לי , יוצא שבעצם אתם נפגעתם בשטח פתוח שכמעט לא היה לכם מחסה והעמדות שהוכנו כדי לתפוס בהם מחסה לא נתנו לכם את המחסה שהן היו מיועדות לו ?

ת. הן היו.... באופן מעשי הן היו יותר סימון ~~מאשר~~ על מפה מאשר עמדות אמיתיות בשטח .

ש. כמה טנקים איבדתם בסך הכל בקרב הזה מהכח שיצא , מהמ"פ, סמ"פ ושפי מחלקות..... אשר יצא למפרקת ? כמה זמן נמשך הקרב ומה היה התוצאות, איך יצאתן ממנה.

ת. איך יצאנו ?

ש. מי יצא ?

ת. מ"מ הטנק שתיים. אחד ב'. טנק 1 ושהאיר הגלר

ש. כמה טנקים נכנסו. תגיד לי כמה טנקים.

ת. מהפלוגה שלו הגענו שבעה טנקים לאלו מפרקת.

הגלר

ת. ~~וטנק אחד שהגיע פגוע, צנטרירנו.~~

ש. ~~מה עם שלושה טנקים?~~ והיתר נשארו ?

ת. כן . במפרקת.

ש. כמה .....? . אתה בערך יודע ?

ת. תשעה.

ש. המ"פ יצא שלם ?

ת. המ"פ נהרג.

ש. באותה התקלות ?

ת. .....? אנו הגענו אל המפה כדי לחלץ אותו. הוא הכריח אותי לפשוט עם שני הטנקים הפגועים והוא עלה על הטנק שלו. הוא נסע לכיוון מרכז המערכת. הוא לא דיבר יותר בקשר,..... הסנקים חטף שתי פגיעות, בו זמנית , נהרגו הוא ותותחן

ש. אני מבין. עד מתי נמשך הקרב ?

ת. .....~~הסנקים שלנו עזב ,~~ אז הייתי ~~אני~~ אנו וזה היה... פה באמת אני לא זוכר. הטנק האחרון שעזב

~~אני לא זוכר את האנשים~~.... אחרי החושך התחלתי לנוע , הגעתי למתי ש-198

הגיעו ~~שם אני יצאתי~~ ....

ש. אני רוצה להבין, ז"א אתה נשאר שם בלילה ? גם בחשכה. הגיעו עוד טנקים שלך מהגדוד בשלב הזה ?

ת. אני לא ראיתי. ~~אני יצאתי בעצמי ..... אני בכלל לא הייתי ....~~

~~לא תיארתי את כל ההמשך שאנחנו הלכנו , כשאנחנו ניסינו להתקרב למים בשביל להכנס~~

~~..... המ"פ וגם..... אנשים שהיו בשטח שלנו.~~

ש. מצרים ?

ת. מצרים. משך ההתקרבות אני..... ~~ראשון~~ ,גם שקעתי ראשון. טנק שנים ב' שלי

בא לחלץ אותי , כשיצאתי ~~נתקעתי~~ תיקנתי אותי ~~ו~~טנק שניים ~~ש~~קע בינתיים , וכך התחלתי להתקרב

היישר על סוללה ....

ואורי

ש. אני רוצה לבדוק, ע"מ שאתה נשאר שם בלילה? כן. זה חשוב. היום עוד טנקים מהפלוגה שלכם הגיעה?

כן. אני לא ראיתי עוד טנקים מהפלוגה שלי, אבל היו עוד טנקים מהגדוד.
אני מסביר אחר כשיו את המצב לפי מה שקרה שאני נמצא בגדר.
יש עוד טנק אחד שנפגע והמפקד מבקש שיבואו לחלץ
אותו. אנחנו (אני, ז'ו-דב) מנסים לקבוע עובדות תוך כדי כך
שאנחנו מאסיקים את המצרים שפרצו בשטח. אני שקרתי
הראשון. טנק ז'ב הגיע אלינו, ואז אני חולצתי את טנק ז'
ששם הנתיים.

((כולל

ש. אני רוצה להבין , איך זה שאתם שוקעים בביצות , אתם לא מכירים את האיזור ?

ת. מכירים מצויין. אם תשאל אותי עכשיו, אני מנסה להזכר .....

.....

הביצות האלה זה לא ביצות כמו שהיו ~~כאן~~. מדברים לגבי ~~שם~~ ביצות שאי אפשר בכלל לעבור אותן. הביצות האלה זה פיפטי פיפטי פרקים מדברים על שלושים ..... ~~נבסדר~~ ~~תמצא~~.... ~~דרך הביצות~~ היינו הסיבה לכך בגלל והחלטתי לקחת את הסיכון להתלבש ~~הסיבה~~ .....

היה אוויר מדרום למעוז . אנחנו ירינו לשם , לאחר מכן .....

~~אז אני כך~~ עליתי על הציר ונעתי והגעתי אליו ואז אל המרי הוציאו שני את הטנקים. ~~עכשיו~~ בהמשך , ~~לאור כל זה, אני אישית~~ כשהגעתי לכאן , חיסלתי כאן איזה כח של כמה עשרות של חיריים . אני אומר חיסלתי, באמת זה היה ממש חיסול . מכל מקום יותר לא ראיתי אותם..... כאן מדרום.

ש. מדרום למפרקת ?

ת. מדרום למפרקת.....

עכשיו, לאחר מכן המ"פ לקח את הטנק שלי והוא נסע. אני נשארתי עם שני הטנקים האלה . אני יותר לא ראיתי מלחמה ביום הראשון. .....כלומר שמדרום למפרקת ~~לא היה אויב עליהם~~ .....

.....

ש. האם זה נכון יהיה להגיד שבאיזה שהוא שלב המצרים הפסיקו את הצליחה באיזור מפרקת ?

ת. זה נכון יהיה להגיד ואני בטוח שכך זה היה .....

שהדיווחים ~~אל~~ ממפרקת על צליחה מדרום לא נכונים. ... .. אני עמדתי פה על מפרקת איזה 200 מטר. 300 מטר אולי. לא ראיתי שום תנועה מדרום.

ש. ומה קרה מצפון למפרקת, אתה יודע ?

ת. .....

יכול להיות שהם לא היו בצד השני כי אני יודע ..... שאחרי שאני נסעתי , זה לפי דעתי גם נשמע לי נורגד..... אלא מה שמיר שם קופץ ומה שמיר שם אחר כך. לנק 2 (-רב שלי המשיכו לנסע אש בשלב מפרקת. מצפון לטלטול והוא היה מצפון לטלטול. כלומר, היה שם עסק של תנועה ואי אפשר היה להתחייב מה היה שם דרום ומה היה צפון.....

ש. אז היה שקט בגזרה ?

ת. בגזרה היה שקט, ובמפרקת היה אוייב שירה על מפרקת ונכנס ועלה על גדרות , לפחות מדיווחים. את זה אני לא ראיתי בעינים.

ש. מה מצפון למפרקת ?

ת. אני לא יודע..... כנראה שכל הזמן היתה כאן אש כי הגיעה הנה פלוגה שניה וגם היא הלכה.

ש. ומתי הגיעה הפלוגה השניה ? ולאן, אתה יודע ?

ת. היא הגיעה דרך ציר מיכה.

ש. זו פלוגה מהגדוד שלכם ?

ת. כן. אני לא מוכן להתחייב על זה ..... הגיעו מציר מיכה והם שקעו 7 טנקים. שקעו פה.

ש. איך זה קורה שהפלוגה שמיועדת למפרקת בכל התכניות של "שובך יונים", שוקעת בתוך מפרקת ? האם אתה יודע ?

ת. הטענה היא כשירדים עליך אתה מנסה להתחמק מציר לשלת נמל יש פה סוללה מורמת בשטח, כנראה שהחברה היו נוסעים בטנק ומוצאים מסתור אחרי זה או להתחבא..... את זה שמעתי מאחד האנשים בפלוגה, שהיו מנסים להתחמק אז היו זזים קצת הצידה ואז הביצות האלה אם אתה שובר את ההגה. אמ"ר.

אלקר.

זאור

ש. .... להכנס לביצות, אם יודעים שיש אש וכשיש אש צריך לתמרן, אז למה להכנס לביצות ?

ת. כי אם הם נמצאים נגיד..... הם גלויים והם למעלה והם יורים עליהם, וחושבים שאם יקחו ימינה זה לא יפגע בהם אז הם לוקחים ימינה .....

ש. אני שואל, למה מראש להכנס לאיזור כשאתה יודע שאתה לא יכול לתמרן בו ?

ת. אבל האיזור הזה כולו הוא ביצות. ..... יש לך ברירה, או שאתה..אנסר לא להיות באיזור הזה , או שאתה כן באיזור הזה. האיזור עצמו הוא ביצה.

ש. ולשאלה השניה. כל מה שקורה לך אתה דיווחת למג"ד ?

ת. היינו בקשר ..... עם המג"ד עם המחלקה, גם ..... גם אני

ת. ואתם אמרתם לו משהו ?

ת. לגבי כל מה ששקענו ..... הדברים האלה נפתרו בשטח , במקום.

ש. אני פשוט רוצה לדעת. אתם נמצאים, אתם רואים אוייב מסביב למפרקת..

ת. .....

השקיעה היתה כל כך קשה, הטנקים שלנו של פלוגה ..... ששקעו, שקעו עד הצריח. יותר מאוחר בלילה הם ניסו להחלץ ולא הצליחו. הם נשארו בשטח.

ש. מי ניסה לחלץ אותם בלילה ?

ת. הפלוגה..... כל הלילה כבר רק אז אנחנו.

ש. הבנתי. אתה היית יוצא החוצה בלילה ?

ת. אני יוצא החוצה בלילה.

ש. מי נותן לך את הפקודה לצאת החוצה ?

ת. אני לא..... החוצה. ..... טנק שתיים שלי נכנס למפרקת, ממפרקת היה..... הפצועים . נתתי לו פקודה לפנות את הפצועים שלהם, של מפרקת..... אני דיבחתי עם מפרקת .....

ש. אז המ"פ כבר נהרג ?

ת. כן . המ"פ נהרג, לא יותר , אני מתאר לי, לא יותר מאשר שעה לחימה.

ש. ז"א אתה קיבלת פיקוד ?

ת. מה זאת אומרת קיבלתי פיקוד? אף אחד לא אמר שאני מפקד , אבל.....

.....

ש. כמה טנקים לוחמים נשארו לך בשלב הזה לפני חשכה ?

ת. עדיין צריך להדגיש שהטנקים..... ת.פ. שלנו, ולא .....

ויש שלב כנראה שאני לא זוכר אותו, שהם קראו ברשת הפלוגתית, למפקד שלי.

המ"פ כנראה כבר אז נהרג. אני לא עניתי להם. יכול להיות, אם כי אני

השארתי כל הזמן מישהו בהאזנה, זה היה שלב שאני הוא מבחינתי טנק אחד

לבדוק אותו לעשות אותו כשיר וכתוצאה מכך אחר כך, ...? תקלה טכנית,

נשארו שם שני אנשים שקראו בקשר ,

ש. איפה הם נשארו ?

ת. הם היו באיזור קנטרה. הם נשארו באיזור קנטרה.

ש. עם הטנק ?

ת. לא. את הטנק..... והם נשארו שם בלי טנק.

ש. והיה להם מכשיר קשר ?

ת. לא . הם קראו קודם ~~בתעל (?) הם קרב~~ ולא עניתי להם, ... בא ~~ומישהו~~

~~השאיר אותם מאחור~~. הוציאו אותם מהטנק ואמרו להם תזכור שם במחפורת , עם

הטנק שלהם. הטנק היה..... בכלל היתה תחושה, שהם עומדים בשטח פתוח עם הטנק..... מחוץ לטנק.

ש. היו גם טנקיסטים שחשבו אחרת. אני מסכים אתך. אבל היו פה טנקיסטים שחשבו

אחרת. תמיד עדיף להיות בתוך הטנק.

ת. זה נכון. אם..... ארטילריה. אם יורים עליך כל הזמן אש נ"ט לא עדיף

להיות בתוך הטנק. כשבאו לקחת את הטנק, לא מצאו אותם. היפשו אותם .....

שני נעדרים, אחד היה בשבי ואחד לא חזר.

ת..... טנקים האלה בתוך טנקים שלי , שאלתי על טנק אחד ב' שגם שלחתי אותו מיד ..לתאג"ד ~~סקחיד~~ פצועים בפלוגה ~~ד'~~ , ~~פלוגה שניה~~....

.....

הוא נסע אחורה לתאג"ד פה באיזורמאדים. .....

ש. ואתה קיבלת איזה שהם הוראות מהמג"ד בשלב הזה של הלחימה ? מה לעשות, מה המשימה שלך ?

ת. שמע, הייתי כל הזמן בקשר עם המג"ד. והמג"ד דיבר עם..... מפרקת, עכשיו, לא היה כאן הרבה..... מה עלשות, וכמו שאמרתי, אני לא זוכר מה היה ברשת הגדודית עם פלוגות אחרות, מה שאני זוכר שדובר על נושא של מפרקת, ...

.... גם המג"ד היה מעורב בזה . .....

ש. מתי הגיעה הפלוגה השניה אתה יודע ?

ת. אני לא ראיתי אף טנק של הפלוגה השניה.

ש. לא. אני שואל אותך, פלוגה שניה מגיעה, לא עושים סידורי חבירה? אתה נמצא בקרב והם צריכים להכנס. אז הסדר הטוב לא אומר שהם יסבירו , שאתה תסביר להם איך להכנס איפה האוייב וכל מה שכרוך בזה. היה שלב כזה ?

ת. אם תשאל אותי אני בטוח שתדרוך, לפי המצב בשטח מה שהיה - אני בטוח שהיה. אני לא הייתי מעורב בזה. אני לא זוכר בדיוק .

ש. אבל הם מגיעים עוד כשהמ"פ חי ?

ת. אני מניח שהגיעו. .....

.....

.....

ש. אתה מעריך שפלוגת הטנקים השניה הגיעה ~~אאאא

ש. אני מבין שאתה לא יודע בכלל מה עשתה הפלוגה השניה. אתה רק יודע לאחר מעשה שהם כולם שקעו.

ת. לא . אני יודע שהם ירו , זה לא אומר שכולם שקעו, כי המ"פ (סמ"פ) ועוד טנק , או עוד שני טנקים, זה אני לא זוכר, נסעו - הם קיבלו פקודה מהמג"ד - הם נסעו לכיוון קנטרה - לקיסרה. (על לכסיון) פה נתקלו במארב ואז הם קיבלו ..... ליסטים, גם פה הם נתקלו. הם לא הצליחו להגיע לקנטרה.

ש. בסדר, אבל הפלוגה עצמה שנשארה לא היה שום תיאום בינך לבינם.

ת. אני לא דיברתי אתם בקשר. הדבר היחיד שכן עשו זה שאני שלחתי טנק לחלץ את הפצועים שלהם .....

.....

ש. טוב. בלילה אתה מקבל פקודה לצאת או שאתה יוצא לבד, מה קורה אתך ?

ת. מה שקרה שבלילה הטנק ?.... מ?נ?פצועים...לבנ..ר.ק!ב כ שלו.

כי מאמריקה אמר שהוא לא מוכן להשאר בלי טנק בתוך המעוז. הוא רוצה טנק למעוז והוא רוצה נשק. והם שם באותו זמן , אמרו בקשר, שהם נשארו ארבעה אנשים (והם רצו שהטנק ישאר למעוז) (אלו ירדו אתו בנדים)

ופה אני מוכרח להגיד שאני פשוט זכרתי דבר שאמר לנו המח"ט שלנו בהשתלמות קצינים .... פצועים שיש - דבר ראשון. קודם כל הפצועים. אין כאן הרבה. אח"כ זה רובץ. אני נתתי לו פקודה לחלץ את הפצועים .....

אני..... נשארתי עם שני טנקים. טנק אחד זה הטנק של המ"מ אחד , זה הטנק שנפגע בצריח, ולא היה כשיר..... הצריח , והטנק השני, זה היה הטנק של המ"פ, זה שנפגע במנוע . אז התכנית שלי היתה לגרור..אתטנק של המ"פ לתוך מפרקת ולהמשיך אותה שם במרכז החצר . אם תשאל אותי אם זה יעזור ליהודים דבר כזה , אני יכול להגיד לך ש.ל.ט.ל.ק.ט.ל, אבל התכנית שלי (ניתר) להכניס טנק לתוך החצר .....

(הגרירה) הלך לי הרבה יותר לאט ממה שאני חשבתי, אם כי אמדתי את המרחק ממני לציר בכמה מאות מטרים , נפלתי פעמיים, אם אינני טועה, לתוך מחפורות של פגזים,

(ר.ל.)

וזה להחיר את הטנק מהכבלים ולקשור את הטנק הגורר מאחור , לשלוף אותו החוצה ולעשות פעולת עקיפה. מסיפור של מה בדיוק קרה, הענין שאני הגעתי לאיזור טלטול פחות או יותר, לפני כן בקשר , אני זוכר את ההרגשה ששמעתי "דרכון" , זה שם הקוד של המג"ד שלנו בקשר , "כאן...פן...היתי..?

..... ברשת שלך, עבור ". אמרתי לחברה. נגמר העסק. מגיע עוד גדוד.

ש. מי זה המג"ד ?

ת. מג"ד של גדוד חובר (?) זה עמירם יפה.

ש. אגב, איפה יום טוב באותו זמן היה ?

ת. יום טוב באותו זמן .....

ת. אני לא ראיתי את יום-טוב.

ש. עם הפלוגה שלכם הוא נכנס.

ת. בסדר. אז לא ידעתי איפה הוא. היום אני יודע שיום טוב היה גם במפרקת ....עם...קונטרה..... שאלה של החבירה..... אם המג"ד עומד פה בשטח ונותן פקודות לפלוגה שנכנסה..... זה נראה לי הגיוני דוקא. כי יום טוב כן היה במפרקת .

ש. מאיפה אתה יודע ?

ת. מיום-טוב. אני ודע מהמב"צ, אח"כ הוא נהרג, ~~הפלוגה~~ נפגשנו במוצאי שבת בלילה, אז הוא אמר לי שהם היו פה כל היום.

ש. כל האיזור הזה זו הגדרה רחבה.

ת.....

ש. אולי הפלוגה השניה, מי זה המ"פ של הפלוגה השניה ?

ת. נעם...? גם כן נהרג. .....

.....

אני כיוונתי את הטנק האחר מבקרקע. התנתק שמיר בהאנדר קיבל לו ואמר שיש משוריין תקורה עם הפעלה שמאלה, ושמאלן התכורה כר ערקור אדום. הכל ערקור אדום.

אלי

ת. אז הוא אומר לי שיש משימת חבירה , מכין את כל הדברים האלה. באותו זמן .....ב.ג.ל. הטנקים שלהם. חזרתי לזרקור האדום, ואז אני נכנסתי לטנק הגורר בתור הנהג. ~~הוצאתי את הנהג משם~~ ..... קיבלתי לידי עשיתי סור עוד הדברים ..... נקרעתי לי הידיים לנסוע כדי שלא אלך למרוסלרות.

התחושה היתה שאנחנו מנצחים ....

שהמצב אינו כל כך חמור, אז החלטתי שאין ~~כל בעיות~~ צורך להכנס עם טנק נכה למפרקת, ...בשביל תדש שלטנקים מעיר לשלת ואני ראיתי אותם.

ש. סליחה, אתה פגשת את המג"ד שנכנס, את עמיר יפה ? או בקשר שמעת שהוא נכנס ?

ת. שמעתי אותו בקשר מדבר עם .....ת.ל.ל. זה היה הרבה לפני שהוא נכנס. אני לא יכול להגיד באיזה איזור זה היה.

ש. שמעת אותו מדבר עם ירם טוב ?

ת. כן עם ירם טוב. ..... אינני זוכר באיזו שעה הגיע המג"ד ~~את עמיר יפה..... לאתר באיזה שעה זה היה, וזה גם בגידר לא.....~~ של עמיר נפר, אבל אני ראיתי אותם כשהגיעו. ~~אז רק ראיתי אותם, לא דיברתי אתם אף מילה בקשר, כלום. .....~~ אני שאלתי נפגתי את מטנק הגורר + לא ביקשתי את הדברים ותלויתי אלו מטלות ~~בנשקר לתנשקר~~ פשוט חתכתי אותו והיה לי קשה עם הגרירה.

ש. את איזה כביש פיקשת ?

ת. בטלטול.

ש. ואז מה ? לאיזה כביש עלית ?

ת. אז .....ת.ל.ת. לאורך כל התעלה .

ש. נעת על שפת התעלה צפונה ?

ת. כן.

ש. ולא ניתקלת שם באוייב ?

ת. תראה, ~~א~~. נעתי ~~על~~ לאורך קו המים.

10

ש. אתה מכיר את הדרך. נעת על הדרך.

ת. לא. לא. .....נעתי..... לאורך מסילת הרכבת כאילו, אז אני נעתי באיזור שלה בערך .....

ש. בכל אופן נתקלתשם ~~בעמיה~~ רמלה? או לא ?

ת. נסעתי עם הטנק. נסעתי מהר. נהגתי עם ראש בחוץ ופתאום ראיתי פנס כחול, ... כחול, עם אנשים יושבים על הדרך שאני נוסע בה , עצרתי במקום אינסטינקטיבית, כדי לא לדרוס אותם עד שהבנתי שהם מצרים. הם.....עם הידדים ה דגלים אל הטנק שלי. נתתי פול גז נסעתי הלאה, ראני צריך.....במהירות לחברה שלי, עזבתי כיסי מאות מטרים ירדתי, עזבתי את הטנק הטנק איפשר שהיה הגלת, ...נרדמתי אותרה מתקדם במסקדי. נסעתי עם ראש בחוץ והייתי יורה עם עוזי ..... מאתי מתקדם הדרך

ש. בתור נהג?

ת. בתור נהג ~~בהתחי~~ נהגתי ירדתי ...יורה בעוזי . ~~בצו~~ לזרוק ~~לא~~ רימונים, אבל .... בטנק הטנ הלא קתלך נתפתי אלים לחברה שלי התמונה לא היתה , אם תשאל אותי, ...כשהגעתי לקנטרה, גם נקרע לי כבל..... היה לי גם פצוע במצב קשה מאד מהפגזה ארטילרית בשלב של הנסיעה הזאת , ובקנטרה נקרע לי כבל ..... נכנס למחפורת אאאא

ש: גם בשלב הזה אתה עוד חושב שהאויב נסוג?

ת: ככה חשבתי. חשבתי שהמדובר פה באויב שמנסה לחדור לעורפנו. עשו לי רושם שהם מבולבלים, כלומר, לא יודע אם היו מבולבלים.....

ש: באיזור שעצרת כבר לא היו מצרים?

ת: עכשיו איפה שאני עצרתי פה, עצרתי מדרום ל - מיגל T. זה שורות שלנו היו..... פחות או יותר זה היה ליד מדרום למעוז הדמה, אתה יודע היה שם מעוז דמה אחד, זה ממש קרוב לקנטרה, וזה ממש איפה שהתחברנו ואיפה שנעצרתי, איפה שבדיוק נתקע לי הטנק, כי כל הדרך פה יש כל מיני דברים שיורים ..... ואם הייתי עובר את זה, הייתי עובר עם שני הטנקים י כאן זה ממש על כביישים אתה נוסע. אבל אני, נתקעתי פה, וכאן לא ירו עלי, אגב מעניין לציין פה שהמצרים, שהירי פה היה גם ירי ארטילרי, ו היו פה, כנראה ירי ארטילרי מצרי, כי הארטילריה שלנו לא היה כאן בכל הגזרה. היה פה ..... ארבעה קנים, לא מתאר לי שירו לתוך הגלגל באותו רגע, והם ירו כאן ... ~~המצרים, זה גם כן מחזק כרגע את הנקודה~~

.....

עכשיו באותו זמן אני גם שמעתי טנקים מהצד השני, עליתי לסדלה.....הגלגל

.....ובדיוק לצד השני.....לא ראיתי כלום. אז. לא. נזר.

נגמר. על זה,..... ~~במקום הזה~~...

.....מאחר ולבדוק את הבלון ואת הדברים שרציתי לבדוק

.....לשמוע שאיתנו ממשיכים (טנק 1 - הטנק עם הבלון בלול כשור)

ש: עליית על הציר .....?

ת: עליתי על הגבעה. נסעתי פה היתה לי, פה היתה לי הפגזה

הכי קשה .....עליתי פה כביש עצמו.....

היו ממש בוודאות אני זוכר שקפצו, כהוגן, ממש..... נסענו בציר

מאוד

ש: ואחרי זה עליתם על ..."בסיקון"

ת: ...כן.. נדרך עדקת המזון לתאגד שכוס דעלקנ 56.

ש: בסדר. פה נגמרת הלחימה שלך בלילה.של מוצאי שבת.

ת: .....כן.....

ש: .....

ת: כן. הגדוד... .....

ש: רגע אני רוצה להבין. היה פה איזה שטח..תיעלף אלון כל מי יצא החוצה?

ת: ~~לא היה~~, כלפי הגיל.....לבתאג"דים. ואני מבין שגם..לנגמס הלכו אנשים.

ש: כמה טנקים יצאו סה"כ מהגדוד אתה זוכר?

ת: כמה יצאו....

ש: כמה יצאו וכמה חזרו.

ת: כמה היו לנו למחרת פטונים - זה, אני מבין, אפשר לעשות חישוב, אני יכול לעשות חישוב כמה.... היו לנו בהתחלה, אז היו לנו שלושה ב .....,..... עשרה,.....

.....

ש: .....

ת: אני...לא יודע כלומר אלף הוא אלפיים וארבעה מול אלפיים ושלושה

ש: ז"א שלושים וארבעה טנקים; שהשתתפו ב..... באיזור שלך.

ת: ..... טנק מג"ד וטנק סמג"ד? .....

ש: .....

ת: המג"ד עלה על נגמ"ש

ש: הוא לא היה.... הטנק שלו לא יצא לקרב?

ת: היה שם בקלב..בקשר, אז ~~לא~~ היה לו נגמ"ש

ש: הטנק של ..."מגלן" יצא לקרב או לא יצא לקרב?

יאיר ל

ת: אני לא יודע, ~~הטנק~~ .....הטנק היה עמוס, ואני לא יודע אם...

ש: ז"א שאם המג"ד הגיע .....לשלב... הוא הגיע עם נגמ"ש?

ת: כן.

ש: טוב. טנק מג"ד לא משתתף. טוס בסדר יש לנו .....שלושים ושתיים שלוש

ת: גם טנק סמג"ד לא...משתתף

ש: למה?

ת: .....

~~הטנק~~.....ק בשתים עשרה בצהרים אחר הצהרים

לקבל את הטנק, לאייש אותו, לחמש אותו,.....

ש: .....הטנק.. הגיע כבר לגדוד השתתף?

ת: טנק...הסמג"ד..... זה היה טנק שהשתתף בפעולה ברומני.

ש: אתה יודע למה הסמג"ד לא יצא?להתקפה?

ת: לא.

ש: אז כמה טנקים חזרו מהשלושים ושנים-שלושה שיצאו?

ת: ..... שני הטנקים של בודפשט לא ~~עבדו~~ נכנסו,

ש: אבל נשארו בבודפשט?

ת: נשארו בבודפשט.

ש: .....

ת: ..... הגיע טנק אחד.....

.....

ש: בוא אני אשאל אותך את זה בצורה אחרת, אתם אחרי שמצטרפים לגדוד -

ת: 198.

ש: של אמיר יופה, של 198. כמה טנקים מצטרפים לגדוד?טנקים שלכם?

ת: לגדוד הזה מצטרפים - אני מצטרף, יום קודם, בהתחלה בתחילת הבוקר, אני בכלל בבוקר הראשון.....אני עסקתי בתיקון טנקים .....אני עסקתי בהתחלה, ארגנתי את פעולת החילוץ, ... בסופו של היום אני יצאתי לנסוע עם הטנק שאני הייתי עליו, וזה לא הטנק המקורי שלי כמובן, ועם עוד שני

אמיר

טנקים לא הכי כשירים,שבחניון ... התכוונו לתקן אותם, היה שם עוד טנק ששייך לגדוד שלנו, מחטיבת ביה"ס הגיע, ובא טנק של אחד מפלוגה כ' .

ש: ז"א ארבעה טנקים מהגדוד.

ת: ארבעה טנקים. מתוכם יצא, כנראה שהיו שם שני טנקים אבל לא מהגדוד.

ש: עזוב מה שלא מהגדוד. מהגדוד - השתתפו ארבעה טנקים.

ת: ארבעה טנקים; למחרת אני - השניים שבאו אתי - שלחתי לרפידים כי לא הצלחנו לתקן אותם,.....

ש: בסדר. עכשיו האם אני צריך להבין מזה, נעשה חשבון פשוט, שלושים ו- שלושה, שלושים וארבעה טנקים יוצאים לקרב, שניים נשארים בבודפשט, נכון? האם אני צריך להבין מזה שעשר ים וששה טנקים הושמדו?

ת: נשמדו? הכוונה שלך נפגעו.

ש: נשארו בשטח אויב או שיצאו מכלל שימוש?

ת: אני לא יודע מה היה.... הטנק של המג"ד והסמג"ד אחרי זה...לא....

ש: ..... אני הורדתי אותם מהחשבון. אמרנו שיש לך

ת: בסדר.

ש: שלושים ושניים טנקים.

ת: אם אתה גם מחשיב טנקים ששקעו ולא נפגעו, שלא היו יכולים לנסוע ושלא חילצו אותם, אז זה המצב

ש: ששקעו ולא חילצו אותם זה אבוד?..... מי שלא יצא. אני רוצה לבדוק דבר אחד. האם לא נעמדו טנקים בכל מיני פינוף, חזרו לכל מיני מקומות, ו..... ביחד?

ת: לא. אני כמעט חותם על זה במאה אחוז, כי כל מי שאצלנו שהצליח לצאת מהשטח, היה נוסע לתאג"דים. התאג"ד ואני אישית דאגנו לכל הפטונים, היו שלושה פטונים או ארבעה , לא זוכר -

ש: אני יודע מה - אצלכם בפלוגה אני יודע ש -

ת: אבל זה לא הפלוגה, התאג"ד ..... זה תאג"ד שריכז ...את כל מי שנפגע.

...מכל הגדוד..... אני הבאתי טנק אחד בעצם, הטנק הזה שהיה בו שלוש הרוגים,המ"מ ושני אנשי הצריח שלו, אז אותו השארתי שם, רתאסף ..לקבר.

יותר מאוחר בבוקר.אפשר.....?..... את הטנק..?..... להחזיר לכשרות, אם היה מישהו שהיה מארגן את זה במשך שעה.

ש: אני מבין. האם מישהו בדק באותו יום את כל מה שקורה, נגיד, אתה נקראת בערב הזה ..... כדי לדווח על מה שקרה לגדוד על מה שקרה לטנקים?

ת: באיזה יום?

ש: ביום ראשון, במוצאי שבת.

ת: במוצאי שבת! אם נקראתי אל המג"ד זה לא - הדיווח - א) כשאני יצאתי דיברתי עם הסמג"ד בקשר וקיבלתי - אמרתי לו שאני מבקש אישור לעזוב טנק ו- לנסוע - בגלל הפצוע קשה ..... . לנסוע עד לתאג"ד, וקיבלתי את האישור הזה. לאורך ~~בל הדרך~~ הדרך, אני הייתי בתאג"ד ~~עבקת~~ משך כל הזמן הזה,.....

ה לא הדבר הכי מענין, באותו זמן המג"ד היה באותו זמן עם אמיר יופה,עם גבי אמיר, המח"ט של ביה"ס,

ש: כן, מתי הוא הצליח...

ת: ..... אני גם ~~ב~~ביקשתי אישור לגשת.....

ש: בסדר, אבל אני עכשיו שואל. גבי אמיר יוצא מהאיזור החוצה. גם עם .....

ת: הכל .....

ש: ויומטוב ניגש אליך לשאול מה קרה לפלוגה שלך?

ת: רק שניה אתה יודע מה, אני נפגשתי

ש: אתה יודע מה, אני רוצה לשמוע - כן או לא, מתי ראית את יומטוב?

ת: בבוקר, לפנות בוקר ביום ראשון.

ש: מה דיברת אתו?

ת: לא חושב שהשיחה היתה, לא, ~~שאלת~~ הוא שאל אותי מה עם יוסי מה עם זה, כי זה לא היה.... זה היה הרי .....

ש: אבל מה קרה בפלוגה שלך, סיפרת לו? סיפרת לו? איפה נהרג המ"פ? איפה השארת טנקים?

ת: .... אני, אני לא חושבשזה היה כל כך ריאלי

תקשיב, אני אסביר לך באיזה נסיבות נפגשנו.....

אמרו שמארגנים כוח בסביבות תציר, תמונת המצב היתה, זה כדאי שתדע, זה כדאי שיהיה ידוע, תמונת המצב היתה גם שלי כנראה וגם של אחרים, שאין לנו בעיות מקנטרה דרומה, ומה שבידיהם זה רק הציר,ואת זה הם כבשו!

ש: מתי היתה לכם תמונת המצב הזאת?

ת: במוצאי שבת.

ש: ממה היא נוצרה?

ת: א) נוצרה ממה שאני חשבתי שכאן אין בעיות.....כי פה נסעתי, וכשראיתי כל כך הרבה טנקים שלנו באים, החלטתי שאין פה בעיות.

ש: היתה הערכת מצב כזאת גם ביום ראשון בבוקר?

ת: ביום ראשון בבוקר, אנחנו - תקשיב מה היה,אנחנו, ארגנו כוח, אז יומטוב, יומטוב הלך לארגן כוח של טנקים לפרוץ את הציר,

ש: .....

ת: כל הציר הזה,לנסוע כאן,

ש: את הייתי צריך לעדכן אותו

ת: במוצאי שבת,..לילה.. שפגשתי לתאגד בגדר טנקים מנהרים בגלל אני עליתי על הלילה פגוע, שהיום אני יודע שזה ..... שנהרג בו .הוא.. קצין אג"מ ..... מהחטיבה, עליתי עם הצוות, ...הבנות לא הסכים לנסוע אתי גם הם לא הסכימו בהתחלה, אבל ה..... היה ..... לא יכולתי לגרור אותו והם גם הסכימו בסוף, בסוף השתכנעו, זה היה מדובר כנראה על שלושה טנקים שהיו פה בירדן, והיה מדובר על ששה טנקים מהגדוד שלנו, שהיו בתאג"ד תקינים. זהו חזרתי לשאלה הזאת בעקבות ששאלה שלך קודם.

ש: .... שהיו ששה טנקים?

ת: זהו..... .... מה היה עם הטנקים.

המקום מפגש ..לא.. היה לא מוכן. המשימה היתה לצאת עם לילה, עם שחר אני לא יודע,או עם לילה או עם שחר, וכנראה לנוע כאן בשדירה לפרוץ את

הציר. היום אני יכול להגיד, שאם אהיום א היינו עושים את זה לא היינו חוזרים. זאת היתה המשימה. עכשיו, לכאן הגיע הקמב"ץ, ונסעתי יחד אתו ל-מרכז המפקד ~~לכאן~~,..... ~~מטה, הוא היה~~ .... .. ושם ריכזנו את הנושא ~~ו~~.. ~~להכין~~ את הכוחות..... ..... ~~נקבע מטה~~.

ש: מי היה המפקד על כל הענין הזה?

ת: יומטוב. לפי מה שאני יודע.

ש: מתי זה היה צריך להתבצע בערך?

ת: זה בסביבות אני חושב ביץ - אתה יודע אני ממש לא זוכר שעות - זה כנראה - זה היה ~~בערך~~ קרוב אחרי שתיים

ש: לקראת בוקר?

ת: זה כנראה היה צריך להיות לקראת בוקר, או אולי לא היה צריך..... לילה.

ש: הבנתי.

ת: עכשיו,..... 6

וכאן מה שקרה דבר כזה. יצאו מתאג"ד 6 טנקים. פלוגה כ',

ש: ששה טנקים?

ת: ששה טנקים. תכף נבדוק, אני אעשה לך....

ש: ז"א אלה שהצליחו לצאת

ת: כל מי שהצליח ..... והיה כשיר, באיזור תאג"ד ..... שיכול לצאת ושיכול להמשיך להלחם התחיל לנוע. טנק אחד פרש, או שפך ..... משהו כזה, ו פרש בצד הדרך, ירד מהציר ופרש בדיונות, ... ,המ"פ עשה התנגשות עם עוד טנק ופשוט שבר את שני הטנקים. עלה על טנק אחר, אמר: "משה, תוביל", המשנה התחיל להוביל, או שעצר, חיכהלמ"פ שישיג אותו, המ"פ נסע בכל המהירות התנגש ב- טנק ש..כ"מ. שבר עוד שני טנקים. נשאר עוד טנק אחד. ביטלו את המשימה.

ש: זה אתה שמעת מסיפורים?

ת: זה ודאי.

ש: לא, אני אומר מי המקור של כל הדבר הזה?

יאיר

ת: הס"מפ.

ש: של הפלוזה הזאת?

ת: כן.

ש: מה עם המ"פ? מה אתו, נהרג?

ת: .....

ש: ספר על הקרב עם אמיר יופה, כשאתם נעים דרומה.....

ת: שטח הכינוס היה ~~.....~~ כרעיסן מאדים, באיזור הזה, יצאנו, כל השטח הזה ..... היה רק, כל השטח הזה לא נתקלנו בכלום, שום דבר, באיזור הזה עברנו בתנועה .....

ש: חזיזית?

ת: באיזור חזיזית, אולי אפילו לפני זה, כאן, בצומת אני חושב עברנו לתנועה מאוד מובטחת, מאוד זהירה, אני ממש נהניתי מהעסק הזה, של ה-זהירות, שלא רצים, פה זה היה..... שלי, נענו בדיוק כמו בתרגיל, שלב מסוים אני זוכר שאחד דיווח שהוא מזהה טנקים, גם אני ראיתי משהו, אז שלחו פלוגה באיגוף והיא הסתערה על שיחים, שחשבו שזה טנקים מוס-רוים, היתה זהירות. נענו, עברנו מכאן; ~~מסביב~~ ממערב למרור, ובצמוד אליה -

ש: ממערב למרור עברתם?

ת: אני עברתי ממערב למרור. לא יודע אם כל הגדוד - אני עברתי ממערב למרור. בצמוד, ממש צמוד, ליד הגדרות.....

.....

אני אגיד את האמת. א) אני לא ...הבנתי הכי טוב? ~~אם כבר~~ את השטח ~~הבנתי~~, אבל היה לי קשה מאוד, בתמונה של טנק בתוך חטיבה, היה לי קשה מאוד, גם בדיונות האלה לדעת, לדעת לפי נקודות, ...מצאתי גם איפה אני נמצא. אבל אני זוכר שבקשר דברו על חיזיון, ואנחנו בתנועה, כלומר אמרו לנו לנוע

אנחנו נענו, התחלנו לנוע דרומה,.....

ש: קיבלת איזו הוראה להתקרב לתעלה?

ת: ..... אני רוצה להגיד ש..... קיבלתי. לא הייתי המ"פ, אני כשהייתי, יום קודם, כשהצטרפתי לאמיר, אז הייתי מ"מ, ואמיר היה ..... מ"פ, ~~ואז הייתי מ"פ כשאצלי הוא המ"מ~~, היה קצין והוא ב..... ויום יותר מאוחר אני הייתי ..... מ"פ כשמתוך שלושת הטנקים שלנו הצטרפו עוד שני טנקים, שאני התכוונתי למחרת לתקן אותם, היו חמישה טנקים. בלילה הופיע עוד טנק, הטנק הששי, שהכיל חמישה קצינים מהגדוד שלנו; והקמב"ץ של הגדוד, ... בדיוק פגשתי אותו, אמרתי לו בוא אתי תר-אה את המצב מה קורה ב..... ואמיר שאל אותו מי אתה, הוא אמר לו אני ה-קמב"ץ, ... אמרו לו מיעוד יש שם, אמרו לו יש שם המ"פ וזה, אז הוא אומר נו בכלל ..... המ"פ, אז הוא במגם, ~~הוא אמר~~: נו טוב תהיה אתה המ"פ והא היה המ"פ ואני הייתי הס' שלו,

ש: ..... ששה?

ת: כשהייתי היו שלושה, רק שניה... ששה טנקים צריך להיות, בבוקר, אני ראיתי ששני הטנקים המקוריים שלי לא הצליחו לתקן אותם בלילה, אני גם בלילה נסיתי ..... הקצין קשר, וכל זה...

ש: .....ארבעה?

ת: אגב ניסו..... ולא הצליחו..... ברפידים ..... והמ"פ - הקמב"ץ ואני הס' שלו.

.....

ש: בכל אופן אתם עכשיו עברתם את מרור דרומה.

ת: עברנו את מרור. נתקלנו ב... עכשיו נדגיש עוד פעם, אחרי מ.ה.ל. התחלנו להרגיש בתנועה ממש של חטיבה, של גדוד טנקים משהו כזה, נתקלנו באיזור של בקלי..... אני ממאר לעצמי איך..... פה.

ש: ..... חיזיון.

ת: חיזיון, כן. זה באיזור הזה, כי אני זוכר שראיתי את פסוקים אנשים.

ש: אתה זוכר את זה בבירור?

יאור

ת: אני זוכר שראיתי בפירוש אנשי פיראטים

ש: אתה זוכר אם עלית על הציר חביבה?

ת: לא הייתי על חביבה, אני יודע שתמיד .....

ש: בסדר ואז מה קורה ?

ת: תמיד כשאני..... אז אני מדבר על.....

ש: ספר.....

ת: .....?? אתה בלנו... השמיד ~~זה היה .... חדליה~~ רשלת.....

ש: פתחו עליכם באש?

ת: אני חושב שירו ~~הם ויהרו~~ עלינו מאיזור כפרלין..... מכל מקום שם ציבור לאשדוד אלוד.

אם מעניין אותך המרחק שלי מהתעלה, אז זה לא עלה על ארבעה וחצי קילומטר

אני מדדתי טווח לקמפות מהצד השני..... מכל מקום שלושת אלפים

שש מאות זה כבר היה בצד שלנו, אני ראיתי שם טנקים.

ש: .....

ת: בסדר, ...

ש: ידעו עליכם?

ת: אני הייתי בצד שלא ראיתי בכלל..... האש, כי הגדוד היה מחולק

לשני, ...לל שני כיווני אש,..... באותו שלב אנחנו התחלנו..... לכיוון מה

שאני אז חשבתי שזה טנק ואני אז..... של טנקים.

זה די גבוה, וזה היה קטן מאוד, יכול להיות שזה היה טנקים, אולי זה היה

נגמ"שים אם כי זה ירה המון אש ..... אני לא..... כל מה שירה עלי

אש שטוחת מסלול אצלי זה היה..... ..... אולי זה היה.....

..... ואני יריתי על זה, יריתי כמעט בטן אבל לא

פגעתי, גם ירו שם מהצדדים, ויובל, הוא גם היה טעם קשר של .....מי

שהיה קמב"ץ או מ"פ, אני יודע ש, הוא אומר לי שירו מהצד השני, ובכל אופן

אנחנו .....

ש: .....

ת: אני יודע שהיה אויב. אני יודע שהיה לו שם כל הזמן אש, שה כנראה גם

מה שמנע אותו מלקום... אותנו .....

ש: ואז נפצעת ומיד פינו אותך?

ת: אני נפצעתי. כן. פינו אותי מיד..... .. הטנק לא התפו-
צץ.....

ש: מתי חזרת לגדוד?

ת: חזרתי.. לגדוד תשע, אני חזרתי באמצע המלחמה לג"וליס,.....
ושמה היה כוח שנקרא אדולף, יותר מאוחר בכוח הזה..... של גדוד 9....
.....

2115930

ש. האם אתה מוכן להעיד לפני הוועדה.

ת. כן.

ש. אני אבקש דבר ראשון שתתאר את הגדוד שלך, את רמת האימון שלו, את הנסיון והרכב האנשים.

ת. החומר האנושי של הגדוד היה חומר אנושי מצוין, מבחינת קצינים מבחינת אנשי צוות. גדוד הפטונים הראשון שצה"ל הקים במסגרת מילואים.

ש. גדוד שהתאמן הרבה זמן יחד .

ת. גדוד שהכיר אחד את השני. הגדוד הזה הוקם ופעל לראשונה בתרגיל האוגדתי הגדול בסיני. זה היה בשנת 69 בחורף דצמבר ינואר, אז הוא למעשה התארגן לראשונה לאחר שהוא עבד על 48-M ולאחר מכן הוא עבר ל-3- A , כשלמעשה המעבר לא היה רציני כי האנשים הכירו את ה-3- מסדיר קצת. במלחמה הקודמת היתה פלוגה אחת של אנגל. שעבדה על ה-3- , כלומר חלק מהאנשים כבר עבד עליו.

קיימנו אמונים בצאלים. התעסוקות האחרונות שלנו היו תעסוקות חי"ר בבקעה.

ש. מתי עשית את אמון הטנקים האחרון שלך?

ת. אמון הטנקים האחרון שלי היה במתקן 500 כשנה וחצי לפני המלחמה.

ש. ושנה וחצי לפני המלחמה לא התאמנתם על טנקים אלא עשיתם תעסוקת חי"ר?

ת. עשינו תעסוקת חי"ר.

ש. האם אתה כמגד הכרת תכנונים לגבי הגנת סיני?

ת. אני הכרתי תכנון הגנה. זה נקרא תכנית סלע.

ש. מה הכרת מתכנית סלע?

ת. תכנית סלע הכרתי. והכרתי תכנית נוספת שקשורה לגזרה הצפונית. כן חיל.

ש. מה ידעת על סלע?

ת. על סלע ידעתי שהיינו צריכים להכנס אחרי 48 או 72 שעות, כאשר עיקר המאמץ היה צריך להיות לכיוון הג'ידי ולכיוון המיתלה.

ש. עשית במסגרת הענין הזה איזה סיור בשטח?

ת. אני מכיר את סיני לפני כן. בהתשה הראשונה שימשתי כמג"ד סדיר ~~בצעא~~ במשך שנה. בסוף ההתשה התגייסתי לצבא, ואחרי שנה השתחררתי.

ש. והכרת את סיני טוב?

ת. הכרתי טוב במיוחד את הגזרה הצפונית וחלק מהדרומית, את המרכזית הכרתי הכי פחות. הייתי מג"ד של גדוד הטנקים שהיה בגזרה הצפונית.

ש. מה עשה הגדוד שלך מתחילת המלחמה?

ת. אנחנו התגייסנו בשבת. אני הגעתי לרפיח. שם היו הטנקים. ואני הגעתי בחמש-שש אחרי הצהרים. שלחו לי באוטובוס. הגעתי עד רמת השרון, החזרתי את האוטובוס ונסעתי לסיני עם הרכב שלי והגעתי לרפיח.
הכנות של הגדוד היתה יפה.
כמות הטנקים לדאבוני היתה קטנה. מאחר שהטנקים שלנו לא היו 46 טנקים, היו כ-24 טנקים.

ש. למה?

ת. כי הטנקים היו באימונים של יחידות אחרות. <u>בטיפול 100 בבמ"ב</u>.

ש. ידעת על זה מראש?

ת. לא. כלומר, ידעתי שיש טנקים שלי בטיפול, כדי לאמן יחידות אחרות של צה"ל, לקחו טנקים מהגדוד שלנו .... התאמנו עליהם במתקן 500 והטנקים שלנו עברו לשיקום ועברו לכל מיני מקומות אחרים.

ש. ידעת משהו על זה שחלק מהטנקים שלכם מס' 28 היו בימ"ח ~~אאאאאאאא~~ ביר חמדה?

ת. היתה פלוגה בימ"ח ביר חמדה. רצו לשלוח, שלחו חלק מהטנקיסטים, אני לא יודע מה גורלם, לביר חמדה אבל לא היו 28, היתה פלוגה, היתה פלוגה שלי. למעשה הגדוד שלי היה צ"ל מורכב מחמישים טנקים, ומזה היו לי 24 טנקים. חלק בביר חמדה וחלק בבמ"ב טיפולי מאה. ~~ביא~~ היו לי 24 טנקים.

כשבאתי לשמה היה חסר לי מ"פ אחד שהגיע יותר מאוחר. המפ"ים שלי היו: מתניה, זעירא, ביטל ומורג. כשאני הגעתי לשמה, מתניה וזעירא אחרו. בייטל כבר היה שם. אני בכל אופן רציתי להתחיל לנוע ולהתארגן מהר. בייטל היה המ"פ הבכיר, התחיל לארגן את הפלוגה ואחר כך הגיע מתניה. הגדוד התארגן מהר.

ש. מתי גמרתם להתארגן?

ת. לא גמרנו להתארגן אף פעם.

ש. מתי הגדוד זז?

ת. הגדוד זז בשלביים, גם ע"י לחץ בלתי פוסק של ברן עלי לזוז ולרוץ מהר לשרשראות. ברן הגיע לרפיח והסיפור שלו היה שהיתה צריכה להגיע חטיבה אחרת על מובילים, ואז יהיו פקקים בתנועה ולכן לנוע כמה שיותר מהר על שרשראות.

ש. מתי קבלת~~ם~~ את הפקודה הזאת?

ת. ~~א~~ בשעה 12 בלילה. היינו צריכים לנוע מהר. לפני כן בין 12 ל-1 ביקשו ממני לשלוח מחלקה לאל-עריש. אמרו שיש נחיתה מהים באל-עריש, שלא מחלקה לאל-עריש ושלחתי מחלקה של יופה. אספתי את החיילים. אמרתי להם שצריך לנוע לכיוון אל-עריש שם אתם צריכים לעלות בקשר על מישהו אחר,

4/.

ולקראת בוקר תוכלו להצטרף אלינו ונתנו להם את התדריך.

ש. בשלב זה כבר הייתם שייכים לחטיבה 162?

ת. לא. בשלב הזה היינו שייכים ל-204.

ש. ברן אישית אמר לך לרוץ?

ת. ברן אישית.

ברגע שאמרו לי שיש לי זמן להתארגן, ולא ידעתי בדיוק מה המצב, אמרתי יפה. יש זמן להתארגן. עוד ישבנו לפני זה בשעה 10 ותרגלנו את בן חיל ודברנו על כל מיני דברים ... במוצ"ש בשעה 10 - 11. מפות קבלתי תוך כדי תנועה.

כאשר סדר התנועה היה קודם הפלוגה של בייטל? וכאן בא הטאקל הראשון של המלחמה. ביטל היה מ"פ פלוגה ותיק מאד. מורג היה מ"פ 3. לא היו לי טנקים לאייש פלוגה נוספת.... היה לי אחור של מ"פ. את מורג שמתי כל פעם בפלוגה אחרת. ובייטל היה צריך לעזוב את הגדוד לפני המלחמה ואני עיכבתי את זה. חשבתי להילחם על בייטל, רציתי שיהיה סגן שלי, גם שיחליף אותי פעם וכל מה שקשור בזה. בונים גדוד, זו מסגרת שעובדים בה שנים. יש חברות טובה. אמרו לי שבייטל צריך לעבור לגדוד של חטיבה 600. בלמתי את זה עדיין.

ובייטל היה מוכן לנוע. הפלוגה שלו היתה מוכנה לנוע. הלכתי לבטל עם ברן את רוע הגזרה. לא עזר שום דבר. אנגל נהרג בתאונת דרכים. שלחתי את בייטל למתקן 500. ואז שמתי את מורג על הפלוגה הזאת. מורג הכיר חלק. לא הכיר אותם. סגן שלו היה נורי, וזה היה מצב קשה מאד. מורג לא עמד במתח של המלחמה. אבל חשבתי שהעסק ינוע, יהיה גם זמן להתארגן. בכלל לא הצטיירה בעיני כל התמונה שלאחר מכן הצטיירה ודיברו עליה.

ש. כן, אבל מפקד הגיס האיץ בך. הוא לא הסביר לך למה?

ת. הסביר לי שהמצרים חדרו שיש מלחמה. ...

אחד הדברים שאני יודע שאמרו שבאיזור קטיה יש מצרים. זה. שלחתי את הפלוגה של מורג ראשונה, שנעה לכיוון קטיה כשההנחיה היתה, תעצרו בקטיה, אני אגיע יותר מאוחר, והשאר כל מה שחסר לכם נשלים לכם בדרך. זו היתה כבר הוראה שלי לסמג"ד לנוע אחרון ולהביא את כל הדברים. אני הגעתי שני עם הפלוגה שלי מחניה. אמרתי לסמג"ד להתארגן לאט, בזהירות, כל מה שחסר תאסוף.

נשק לא היה לחיילים, משקפות לא היו, מקלעים לא היו .....
אמתין
ולהצטרף אחרינו עם כל הדברים האלה. אני לך בשטח. חשבנו שיש זמן. העיקר נראה לנו להרויח זמן ולצאת מכאן, כי אחרת הציר יהיה חסום, התנועה היתה מאד מהירה על שרשראות. ולקראת שעה 10-11 בבוקר ה-7 בחודש. כל הגדוד היה על הציר העוקף של קטיה, ציר ליסטים, לכיוון ציר הרוחב. כאן הטנקים הגיעו בנסיעה די ארוכה וקשה, על שרשראות, יחסית די מהר. היו לי בעיות קשר די רציניות בגדוד. חוסר מקלעים, לא היה תאום כוונות ולא היו משקפות, היתה בעייה של מפות, היתה בעייה של זמן כשהגעתי לציר הזה, ואיכשהו עצרתי את הגדוד להתארגן ועד שהגיעו התדלוקים שלקח הזמן. לא ידענו שום דבר על מה לפנינו, מה הולך. היו קצת יריות, רק אמרו שיש פה חדירה של חוליות מצריות ותזהרו עם הטנקים. לא הספקתי גם להתארגן גם באזור הזה אז באה פקודה מרמי, מתי חיים נוע מהר, זוז מהר:

ש. באיזו שעה?

ת. ביום ראשון לפני הצהרים 1100 - 1200. היו לי כ-15 טנקים, כי עדיין עוד הזדנבו בשטח.

הוא (רמי) היה בדיוק על ציר הרוחב כשני ק"מ דרומה?

אני הייתי בערך בליסטים 29-31 אני חושב. לנוע מהר להצטרף אלי.
נעתי על ג'יפ ועברתי לטנק והתחלתי למשוך אחרי את הכוחות כאשר ההוראה
היתה לנוע לכיוון ראקציה ונתונים היו ששם יש אויב. רמי אמר לי
שיש באיזור הזה אויב ואני צריך לנוע ולתפוס את ראקציה. נענו לאט
וממגמה למגמה לחפש את האויב ולא היה אויב ....
נענו והתמקמנו באזור ראקציה לאורך כרטיסן. החוד היה בראקציה אתי.
אמרו שמשם צריך להגיע אויב.
נענו כאן בזהירות במשך הבוקר הטנקים הגיעו לאט לאט, אז היינו כבר 23
או 24 טנקים. טנקים אחרים נתקעו בדרך. לא הגיעו שמנים. אני נסעתי
מהר, והדרגים לא הספיקו להגיע. אוכל הגיע בשעה 5 - 6 אחה"צ.
הגעתי כאן לראקציה בסביבות 12-1-2. לא הסתכלתי בשעון. אינני זוכר.
אמרו לי שדוביק מגיע אלי, סגן מפקד האוגדה. דוביק הגיע אלי, אמר לי
חיים, אתה עובר תחת הפיקוד של גבי. גבי צריך להגיע עוד מעט ... ואתה
עובר ת"פ שלו. אמרתי: הודעת לרמי? אמר לי שהוא יודיע לרמי.
אמר שהמצב קשה מאד. ...

ש. איפה אויב - שום דבר.

ת. תמונת אויב לא.

ש. חיים אתה היית בתמונה, ידעת על כל הפרשה של ההתקלות עם המארב של
הקומנדו המצרי ע"י רומני כשהגעת לצומת קטיה?

ת. לא. כשאני משחזר, אמר לי רמי שיש חוליות וחזרו. לא היו לידינו.
לא התייחסנו. התחושה של הסכנה של מה שקרה לא היתה קיימת. לא ראיתי
מצרים, בשטח היו כלים שרופים, המחנה של גדי היה פגוע. אלה למעשה
הדברים שהשאירו רושם ..... יותר מזה לא ידענו.

7/.

אמרו לי לעבור לגבי, לחט' 460 , ואני חיכיתי לו שיגיע.
התחילו להגיע השרידים של גבי והתמונה היתה מאד עגומה .... הם הגיעו
מכיוון מאדים בציר מאדים תמונה מאד קשה. הגיע חיים ממש מחוסל.
הגיעו חיילים בלי טנקים. הגיעו טנקים עם הרוגים. גבי הגיע,
והפקודה שלו היתה שאני צריך לתפוס, להתפרס עם הגדוד ובאותו זמן
להתארגן. הפלוגה אחת על ציר מאדים ופלוגה באיזור כפילות. זה היה
לפני הצהריים. הוא תאר לי את המצב, גבי תאר מצב שהמצרים נמצאים באזור
הציר חזיזית וצריך לתפוס מהר לכיוון מאדים כאשר היה צריך לשלוח לאזור
טסה כדי לתפוס באזור כפילות לכיוון טסה.
לאחר שנתן לי גבי את הפקודה יצאתי לשטח ונעתי על ציר כרטיסן והגעתי
עד טסה. נעתי לבד עם ג'יפ ועוד כלי רכב על הציר. פגשתי חיילים
שאלתי מה המצב, כי היה חשש שהאויב יגיע מכיוון טסה, ומכיוון מאדים.

ש. על איזה אויב דובר על טנקים, על חיר, היו איזה דברים יותר מפורטים?
שמענו משהו על הקרבות של גבי לילה.

ת. אני לא זוכר. לא שמעתי על הקרבות בלילה. במשך הלילה עצמו שאלתי
את יום טוב, ואני זוכר שיום טוב אמר לי להזהר מה-62-ט.
נעמי הגעתי לטסה, הגעתי לחיים ארז ואז דיווחתי לגבי שבטסה יושבים
כוחותינו ושאין טעם להתפרס עד כדי כך ולפזר את הגדוד וכדאי לרכז את
הטנקים יותר קרוב. וגבי קיבל את זה, כי יש פה כוחות שלנו ....

ש. הוא לא ידע את זה?

ת. כפי הנראה שהוא לא ידע. ואז ריכזתי את הכוחות יותר קרוב אלי.
כל הגדוד מנה אז 24 טנקים. 12 טנקים כבר הכנתי אותם לידי באיזור
ראקציה. כאשר פלוגה אחת היתה על ציר כרטיסן באיזור בין כפילות לאחיהוד.

פלוגה של זעירא, היתה ממש לידי כ-2 ק"מ על ציר מאדים. ופלוגה שלישית היתה על הציר כרטיסן לכיוון צפונה. גבי נתן לי פקודה לשלוח מחלקת טנקים לצומת מאדים-חזיזית.. שתהיה התראה ומידע על פעילות אויב. זה היה כבר חושך, 7 - 8 בערב.

ש. עד 7 - 8 בערב נשארת באיזור ריאקציה?

ת. נשארתי באיזור ריאקציה עד התנועה בלילה.

ש. וקיבלת פקודה לשלוח מחלקה לחזיזית.

ת. קבוצת הפקודות שלנו היתה בתוך הנגמש של גבי, ואז דובר לראשונה בערב, שנגוע בלילה.

ש. מה זאת אומרת דובר לראשונה? היתה איזו קבוצת פקודות?

ת. נקראנו המגד"ים, עמיר ואני, גבי ישב שמה. התחלה היתה פקודה ראשונה לגבי העסק הזה, צורת ההתפרסות שלי. ואז קראתי למפ"ים שלי לאזור ריאקציה, והסברתי מה המצב ובקשתי שיארגנו את הטנקים, ואת הפריסה. זה היה אחרי שחזרתי למעשה מהסיור שלי בשטח.

לקראת חושך נאמר לשלוח מחלקה, יצאה מחלקה מהפלוגה של זעירא והיא למעשה העסיקה אותנו כל הלילה. היא ראתה דמויות, וירו עליה וטיפסו עליה ושם דבר לא היה למעשה. בסביבות שעה 2 התחילה תנועה חטיבתית.

ש. רגע. אתה קבלת איזו פקודה עד לשעה 2 ?

ת. בסביבות 8 - 9 ישבנו אצל גבי בנגמש, היה שאנחנו נגוע בלילה על מאדים כאשר כיוון התנועה שלי יהיה לאורך.

ש. הוא הסביר לכם שיש איזה התקפה חטיבתית, או אוגדתית, או שיש איזה תכנית צהל"ית?

9/.

ת. הוא אמר שיש תכנית. אנחנו ננוע והכוונה היא להשתמש בגשרים שלהם.

ש. ז"א כמה שהציג לכם בלילה כנקודת מוקד זה תפיסת הגשרים?

ת. זה תנועה לכיוון הגשרים שלהם ותפיסת הגשרים וניצול ההצלחה. את המידע אז שהיה לי דיווחתי למפ"ים.

ש. אמרו לך איזה גשרים לעבור, באיזה מקום?

ת. דובר על הפירדן. זה נשמע מאד סביר.

ש. מה הוצג בתכניית?

ת. אנחנו ננוע על מאדים, נעבור את חזיזית לכיוון לכסיקון, ננוע בדילוגים גדודיים לכיוון המים.

ש. מה המטרה?

ת. נגיע לכיוון הגשרים ונעבור על הגשרים.

ש. מה היתה האוירה בתדריך שנתן לכם גבי?

ת. האוירה היתה טובה, לא אומר אופטימית אבל טובה.

ש. על מה זה התבסס, איך זה אחרי שגבי יום לפני זה חוף כל-כך חזק שהיום הוא כבר אופטימי ומדבר על מעבר תעלה?

ת. א. הוא קיבל ידיעות שגם אריק בשטח ומגיעים כוחות וכבר ביום הראשון מגיע גדוד במהירות כזאת ... הוא מכיר את האנשים, הם מוכנים לרוץ - זה נתן עדות שצה"ל התארגן מזרים כוחות ונע קדימה. הכוונה היתה לנוע לארך, במקביל לתעלה לטהר כוחות.

ש. היתה איזה מגבלה מבחינת התקרבות לתעלה?

ת. לא זוכר.

ש. משהו לא להתקרב שלושה ק"מ לתעלה או משהו כזה?

10/.

ת. לא זוכר. מעשית זה היה שהיו קטעים שהיינו קרובים מאד למים, והיו קטעים שהיינו קרובים פחות.

ש.בתדריך הזה, זו היתה פקודה מסודרת. קיבלת מודיעין, ראית תצ"א, קבלת פקודה על מפה?

ת. תנועה על מפה קבלתי... ציר מאדים ותנועה כללית.

ש. היתה תלויה מפה עם סימון של התכנית החטיבתית?

ת. אינני זוכר.

ש. היה תדריך של קצין מודיעין? היה מצב של אויב?

ת. לא.

ש. ידעת איזה אויב נמצא בשטח?

ת. לא.

ש. ידעת איפה גשרים שאתה הולך לעבור עליהם?

ת. ידעתי פחות או יותר את הגשרים באזור הפירדן.

ת. לא... לא.

ש. בלילה כבר דובר על גשרים באיזור הפירדן?

ש. עוצמת האויב של צבא, איזה שהוא תיאור של ה זה לא הפריע לך? לא שאלת?

ת. שאלתי. לא היתה תשובה. יש כוחות אויב. אמר לי חיים תזהר מה-62-ט יש טנקים 62-ט בשטח. כי למעשה עיקר פעולת לקראת הבוקר היתה טיהור השטח.

ש. הכח של גבי ושל יום טוב בלילה שלפני זה חטף קשות בעיקר מאנשי חיר... האם קבלת איזו שהיא אזהרה? משהו על ענין הטילים? משהו על ענין הר.פ.ג. שום דבר?

ת. שום דבר. [redacted]

ש. שום דבר לא נאמר לך. יצאת למלחמה עם הרגשה שהאויב זה טנקים.

ת. טנקים.

הנושא של הטילים.... ידעתי שיש טילים. אני מכיר את הטילים האלה, חטפתי אותם ב-67, אז היו שמלים. משמלים אפשר להתחמק גם ב-67 התחמקנו משמל.

ש. אבל בקבוצת הפקודות הזו לא קיבלת שום דבר קודם לגבי מה שקרה בלילה הקודם והלקחים של זה?

ת. לא.

ש. ולא ידעת מה המשמעות של לחימה נגד חי"ר ולא, כעת שאתה הולך להלחם נגד חי"ר?

ת. לא.

ש. את ענין הסאגר שמעת באותו לילה?

ת. לא!

ש. מה אתה הספקת לעשות עם החיילים. אתה נתת איזה שהוא תדריך לחיילים או למ"פ?

ת. למפ"ים.

ש. נתת מדריך למ"פ?

ת. באיזור ריאקציה.

ש. פחות או יותר מה ששמעת?

ת. מה ששמעתי, מה שאמרתי, ניסיתי להיות אופטימי לחלוטין. החברה שכאן שחזרו .בי הנמיכה את הקומה של החיילים שלנו. היו הרבה הרוגים, דווקא על ידינו שמה. אמרתי להם להמשיך להלחם כרגיל ולהביא אוכל. עם המ"פ ישבתי הסברתי להם פחות או יותר מה שידעתי, הסברתי להם על המפה את הטלים וזה למעשה היה הכי קשה.... בשעה 2. אנחנו ננוע ל..... זעירא יוביל לאחר מכן ננוע..... אח"כ לנוע ..... ואני נע עם זעירא.

ש. שאלה קטנה. החיילים הספיקו לישון בדרך?

ת. כן. הספיקו לנוח, הספיקו לאכול פחות או יותר שמרתי שהגדוד יכנס לשיגרה לחיים תקינים.

ש. המפ"ים הספיקו לתת תדריך לחיילים?

ת. כן, אני מבין שכן.

באיזור הריאקציה היה מספיק זמן. לאחר מכן נכנסנו ללחץ של זמן, דבר רודף דבר, דבר רודף דבר.

ש. סליחה, האם בקבוצת פקודות חטיבתית אמר משהו מפקד הארטילריה? האם נאמר משהו לגבי סיוע ארטילרי?

ת. עד כמה שזכור לי, לא. אבל קבלתי קת"ק .

ש. אז קבלת את הקתק שלך? וזה מגדוד של ה....

ת. לא, זה מהחברה שהיו של גבי.

ש. ולא נאמר איזה סיוע תקבל?

ת. לא, קבלתי קת"ק, לא נאמר שום דבר על סיוע, את הקת*ק שמתי בתוך הטנק שלי.

ש. לגבי סיוע ח"א נאמר משהו?

ת. טוב, היתה הרגשה שיהיה חיל אויר. לפנות בוקר שמענו על איזור האי עצמו נפילות של ?!... לא ראינו את חיל האויר דופק... מאחור אנחנו באים ויהיה שם חיל אויר. לאחר מכן בא חיל אויר; ארטילריה ..... לאחר מכן באה רשת . ואמרו לי כן.

ש. בוא ניגש למהלכים. את מי אתה ....

ת. נענו, הגענו לקראת שחר הגענו בערך אני חושב לציר מאדים 44, התפרסנו מצפון ל-44 לכוון סגול 190 - בערך באיזור ... זאאאהת זאת היתה ההתפרסות שלי. כשאמיר התפרס מדרום לציר מאדים יותר קרוב ממני לכיוון הצומת.

ש. באותו זמן אתה ידעת על התנועה של נתקה?

ת. לא.

ש. גם לא נאמר בקבוצת פקודות משהו על נתקה?

ת. עד כמה שזכור לי, לא.

ש. ידעת שמימינך יש איזה כח.

ת. ידעתי שמימיני יש כח באיזור.

ש. כפי הוראה שזה נאמר בקבוצת פקודות.

ת. אתה מתכוון לציר חזיזית. לקראת שחר. לא לקראת שחר עלינו... גדודים גדודים באיזור מאדים 44, ואז נענו ולקראת אור בשעה 6 נענו, עברנו את חזיזית ונענו ממש לכיוון מערב לתעלה כאשר התנועה היתה ממש לכיוון המים נענו ממגמה למגמה ממגמה למגמה. לא נתקלנו עד אז באש. אמיר אמר שהוא מגלה טנקים. למעשה לא היה שום דבר.

ש. אתה שמעת אותו אומר, איך אתה יודע שלא היה שם שום דבר?

ת. אני הגעתי לאיזור והאיזור הזה עמדנו פרוסים. למעשה לא היה אש. אנשים בנו (דמיינו) לעצמם אש. לא היתה אש. עמדנו אבל פרוסים פריסה מאד רחבה ונענו ממגמה למגמה כשכל מגמה היא למעלה מקילומטר. השטח בנוי מ[illegible] שטח.... לאחר מכן כשכבר השקפנו על לכסיקון אז כיוון התנועה היה ..... אני הייתי צריך להגיע לכיוון ערוב.

עברנו את מרור.

ש. קיבלת פקודה לנוע דרומה. איפה לנוע דרומה, אמרו לך?

ת. לנוע דרומה. מקביל למים. ולנוע בדילוגים, כאשר הכוונה היתה שאני ואמיר נדלג בעצמנו. ואיך שהוא נתקדם בצורה של דילוגים.

ש. אתה היית צריך להתקדם בקו אחד עם אמיר או מאחוריו?

ת. אני דילגתי מאחורי אמיר. בכיוון מקביל למים.

ש. שאתה נע ממזרח למערב, אז אתה מימין והוא משמאל?

ת. בהתחלה התנועה היתה שאני נעתי באיזור הזה בצפון לטילטול. אמיר נע מדרום לטלטול. זו היתה תנועה לכיוון לכסיקון. לאחר מכן בא שינוי בציר התנועה והתחלנו לנוע ממש דרומה לכיוון האויב.

ש. ואז נוצר מצב שאתה נעת מאחוריו?

ת. ואז נוצר מצב שאני נעתי אתם ואמיר נע לפני ... התנגדות אויב חזקה לא היתה, אז אמיר משך ואני משכתי אחריו.

ש. נתנו לך איזה הגברה בשלב הזה?

ת. אינני זוכר. אני זוכר שרק באיזור תעוז לכיוון מרור הכל היה נטוש, שרוף ... לא משמעותית.

ש. מרור היה שרוף?

ת. תעוז היה נטוש לגמרי. נטוש לגמרי. נטוש פרוץ. הכל. והתחלנו בהפגעה לא משמעותית. המשכנו לנוע בינתיים....
היו קטעים שהגענו. הקטע הכי קרוב שלי למים זה היה לכיוון בערך מה שנקרא פה הלקסיקון 220. נעתי לכיוון לכסיקון 292 ואח"ר אני שברתי ....

ש. ז"א אז היית במרחק של 2 ק"מ מהתעלה?

ת. כן, אאאאא

ש. ואמיר יפה לפניך?

חסר

ואז היה הכיוון הכללי, שאמיר נוסע.... לאחר מכן באה ההוראה שאני צריך לנוע לכיוון ציר ארנב ולהצטרף לגבי באיזור צומת ארנב וחזיזית.
אני נעתי וכאשר קצת התקרבתי לציר ארנב לכיוון המים, התחלנו לחטוף אז קטיושות, ... אבל אמיר המשיך לנוע על ציר , בין הציר הזה לציר הזה שנע מלכסיקון לארנב, ציר בלי שם ... לכיוון האיזור הזה, חשוף ממש המים.

15/.

חטפנו אש, הגדוד לא נעצר, המשיך לנוע ולא התייחס לאש.

ש. לא היו נפגעים?

ת. לא היו נפגעים. זה לא היה משמעותי, לא היה טעם לענות וחוץ מזה קבלנו הוראה להמשיך לכיוון ה.....

ש. ולאחר מכן .... כשהגעתי קרוב לציר ערנב, אאאא

ש. אנחנו עומדים בשלב שאתה רואה שעמיר עומד להיות מוקף.

ת. אני נעתי אז קדימה לראות מה המצב. עם פלוגת טנקים. עליתי לשם וברגע שראיתי שעמיר פתח באש עליתי והתחלתי גם אני לפתוח באש.

ש. על יד עמיר?

ת. על יד עמיר.

ש. אתה קיבלת פקודה מגבי להגיע כאן.

ת. אני על דעת עצמי ראיתי שיש אש קרב. ההוראה היתה להשמיד סחות אויב. עליתי על השטח בעצמי.

ש. אמרת לעמיר אני פה.

ת. עמיר ראה אותי.

ש. מה עם שתי הפלוגות האחרות שלך?

ת. שתי הפלוגות האחרות שלי היו ממני מזרחה כשנים וחצי ק"מ. אמרתי לחברה השארו פה אני אראה מה המצב ואתם אל תצטרפו למשחק הזה.

ש. כשפתחת באש מה אמרת לשתי הפלוגות לעשות?

ת. להשאר. כצפתי ואמרתי שאני פה ואז התחלתי לחטוף הפגזה.

ש. מה יריתם, איזה מטרות היו שם?

ת. . . . טנקים. זהינו אותם בברור. מצד שני של המים. עמיר ירה לחורשת האקליפטוס. אינני יודע למה.

ש. אתה ירית לחורשה?

ת. כן.

ש. מה ראית בחורשה?

ת. לא ראיתי אאאא

ש. אתה ראית את החורשה ולא ראית בה כלום.

ת. ראיתי את החורשה ולא ראיתי בה כלום. לא התייחסתי גם אליה.

ש. ואתה יריית בטנקים מהעבר השני של התעלה.

ת. אני יריתי בטנקים מהעבר השני של התעלה. ~~ת~~ עליתי עם פלוגה, בעצמי, חטפנו הפגזה ארטילרית, יפה ורצינית, אני חושב, מדוייקת מאד. מדוייקת להפליא. אני הייתי זז - עלי. זז - עלי. אז אני חושב גם נפגע הבן של טליק פיניתי אותו. נפגע לי גם קצין. זה היה פצ'ה נפגע. פגז פגע בטנק שלו ואני פיניתי גם אותו. נשארתי פחות טנק אחד, זזנו לאחור, 2 טנקים הזזתי לאחור ודיווחתי לגבי. אמרתי לגבי שאין טעם שנשאר יותר. ~~א~~מיר החליט להתקפל.

ש. ~~א~~מיר התקפל, למה?

ת. אמר למח"ט שנגמר לו תחמושת והתקפל בחזרה.

ש. והמח"ט אישר לו את זה?

ת. המח"ט אישר לו. אני נשארתי. אמרתי לגבי שלדעתי אין טעם להשאר פה. סתם לחטוף הפגזה ..... זה לא משמעותי. או שתחזיר אותי אחורנית או אין מה לעשות. אמר להשאר. דיווחתי שיש שתי פלוגות מאחור. הוא אמר להחזיר את שתי הפלוגות האלה קדימה. ז"א להיות כל הגדוד.

ש. אחרי שעמיר מסתלק באישור המח"ט אתה מקבל פקודה מהמח"ט להכניס את שתי הפלוגות הנוספות פנימה למקום שאתה נמצא.

ת. כן.

ועמיר הסתלק כי הוא דיווח למח"ט שהוא קצר בתחמושת.

ת. עכשיו, את המומנט הזה המדוייק. איני יודע אם זה היה ממש המומנט הזה, או שהיה שלב מסויים שאמיר הסתלק, שאני כבר הייתי עם שתי הפלוגות שמה. את המומנט הזה אני לא זוכר בדיוק.

ש. אין שום ספק, שעמיר יצא החוצה והכח שלך נכנס.

ת. זה מאה אחוז.

ש. וזה פחות או יותר לאותו איזור.

ת. אותו איזור ויותר דרומה. כי עמיר יצא מחטיפת ההפגזה אני דילגתי דרומה.

ש. האם קיבלת פקודה לדלג דרומה?

ת. לא. חיפשתי שטח יותר שלם. חיפשתי שטח פחות פגיע. והתחלתי לנוע עם הגדוד בצורה . . . . . לנוע דרומה. כי חטפנו שם הפגזה חצי שעה. שלושת רבעי שעה הפגזה צפופה, טנק אחר טנק.

ש. באיזה מרחק זה היה בערך מהמים?

ת. כארבעה ק"מ.

ש. ויריתם על מטרות מהצד השני?

ת. כן.

ש. ולאן עמיר הסתלק?

ת. אחורנית צפונה מזרחה. לכיוון של גבי. באמת אני לא יודע.

ש. טוב ולאן הצטרפתם?

ת. צרפתי אלי שתי פלוגות אחרות בשטח. ואז עמדתי וניהלתי אש עם כל הגדוד. לדעתי היו פגיעות. נראו פגיעות.

ש. הדקליה שעמיר ירה, זה אתה כבר לא יורה עליו, לא מקבל משם אש?

ת. לא, אני כבר הייתי רחוק ממנה.

חסר.

ש. האם הדקליה הזו לפי הטענה של גבי ירתה על עמיר, אז לא חטפת אש? בשום שלב לא ראית כוחות אויב?

ת. לא ראיתי ולא חטפתי משם אש. אני אישית לא חטפתי שם אש.

ש. עעשיו אתה עומד עם כל הגדוד 4 ק"מ מהתעלה בערך.

ת. משהו כזה, על גבעות.

ש. ומנהל קרב אש עם טנקים מעבר לתעלה.

ת. עם טנקים מעבר לתעלה. למעשה יורה עליהם. ~~אבל הבשב~~ שממשיך לחטוף הפגזה בדרך. וגם ממשיך לחטוף ירי שטוח מסלול.

פה מתחיל שלב הלחץ. אמרתי לגבי שגם כן אין מה לעמוד פה או לחזור אחורנית. או לעשות משהו. לעמוד ככה סתם על המקום בלי לעשות, אין מה להשאר פה. בשלב זה הצטרף אליא שילה, הסמח"ט ....

ש. הצטרף אליך?

ת. הצטרף אלי.

ש. אא אאאאאאאאא

ת. .... עמיר לא הצטרף אלי. היה לי קשר עם ~~המג"ד~~ מפ"ג ..... שאם נעמוד פה צריך לנוע קדימה.

ש. מי אמר לך?

ת. שילה לחץ עלי לנוע קדימה. אני בהתחלה התעלמתי מהדבר הזה ... ואז בא לנוע קדימה.

ש. מי?

ת. משילה. התקשרתי ל-20. מח"ט, דרך 11 . דיווחתי את המצב.

ש. לא היה לך קשר?

ת. הקשר אתו לא היה אמין בכלל. פעם שמעתי פעם לא שמעתי. נתתי לו אז דיווח מלא.

ש. שילה עמד על ידך?

ת. שילה עמד לא רחוק ממני, כמחציית קילומטר, פחות. לחץ כל הזמן. המשיך למים, המשיך למים. לאחר מכן בא אישור של גבי לנוע בכיוון המים.

20/.

ש. מה זאת אומרת אישור. אתה ביקשת.

ת. אני פניתי לגבי ואמרתי שיש לנוע לכיוון המים. קדימה. לנוע קדימה.
פלטה ממנו עד המים. פלטה. ניסיתי לארגן את הפלוגות.

ש. כשהוא אמר לך את זה, אתה לא ניסית להתווכח או הבעת איזה דעה בענין, או קיבלת - וזהו?

ת. לא. בשלב זה רציתי לדעת איפה נמצאות הפלוגות שלי. אנחנו התקדמנו כל הזמן והיתה הפגזה די גדולה.
בקשתי ארטילריה. בקשתי ח.א. לפני שנעתי קדימה ואמרו אתה תקבל.

ש. מי אמר?

ת. גם שילה וגם המח"ט. ואמרו: אתה מקבל!

ת. אחרי ששמעתי שאני מקבל דבר כזה, רווח ללבי והתחלתי לנוע פרוס מאד לכיוון המים כאשר פלוגה היתה ממש על ציר חביבה. אני הייתי מצפון לחביבה עם פלוגה אחת.

ש. אני מבין מהתאור שלך שמהמקום שאתה עומד אתה נע כללית לכיוון דרום מערב.

ת. בדיוק כך.

ש. לכיוון חזיון בעצם.

ת. לכיוון חזיון. את הגשר של הפירדן רואים אותו וזה למעשה כיוון התנועה הכללי שלי. ממש דרומה, דרום מערב. נעתי לכיוון הדבר הזה כשבראש כל הזמן הגשרים.

ש. כשאתה נע אתה חושב כל הזמן על הגשרים?

ת. אני נע, צריך להגיע למים, לנוע קדימה, אמרתי לנוע קדימה.
היתה פריסה יוצאת מן הכלל של הגדוד אני זוכר, איזה פריסה נהדרת. נענו ק"מ. לא חטפנו יריה אחת. דבר יחידי שהניע אותי גם כן להסכים

לנושא הזה .בלי לקצר טורח לארטילריה, כי ברגע שאני אקצר טורח, הארטילריה פחות תפגע בי. זה מה שהעסיק אותי כל הזמן. העסיקה אותי הארטילריה. לא העסיק אותי שום דבר אחר. ..... משמאל לימין משמאל לימין ואתה יושב כולך בחוץ. מסתכל מה שקורה כאן, משמאל לימין, חוטף ארטילריה על הראש. והיו נפגעים והיתה .... חשבתי לקצר טורח. ואז יקח זמן לארטילריה לפגוע בי. ככל שנתמקם בשטח ואז אפשר להתקדם באמת קדימה. אני חושב שזה היה באמת הדבר שהניע אותי אישית לקבל את הדבר הזה. אני חייב לקיים פקודות . . . . אני אומר לך אני מג"ד שהאמנתי לכל. ז"א שהאמנתי שאם ישנה הוראה כזו, הבוקר הולך כ"כ בקלות; ויש תנופה של צה"ל קדימה, אז זה ברור שיש לבצע את זה. להיות חכם לאחר המעשה . . .. . אני חושב שזה לא דופק וזה גם לא הורגן כלפי החיילים בכל דרג שהוא. רוע לב יהיה לומר דברים כאלה.

ש. אתה מתכוון לכיוון חזיון? אנחנו דנים עכשיו בפקודה שקבלת לנוע קדימה.

ת. קדימה, והלחץ עלי קדימה היה חזק מאד. עכשיו, תוך כדי התנועה, שאמנם לא חטפתי אש והשקט לחלוטין באיזור, דבר שהכניס לי חששות נוראים אחרי שאחר 9 שעות אש כל הזמן - שקט. ואז חזרתי ובקשתי מגבי מה עם הארטילריה. מה עם חיל אויר? מה עם הארטילריה, מה עם חיל האויר? שום דבר אחר לא בקשתי, אלא כל הזמן... אני כל הזמן אני חוזר: ארטילריה, חיל אויר. חיים בסדר . בסדר . חיל האויר - חיים בסדר. למזלי הרע, אני אומר את זה לאחר מעשה, עבר מטוס אחד ממטוסי חיל האויר וזרק מספר פצצות לכיוון הגשר.

ש. למה למזלך הרע?

ת. זה הכניס את הבטחון שיש לחיל האויר, ויש ארטילריה והכל בסדר. בכל אופן אז יש מקום, ואני לא יודע, אולי אילו נאלצתי לחזור אחורנית בשלב התנועה הזה לחזור אחורנית לא היינו בנויים לכך, וגם לא היתה תפישה כזאת. לא היתה שום סיבה בשלב זה לחשוב ככה, אבל אני לא יודע,

אבל ככה אני גם רואה את זה לאחר מעשה, מזלי הרע. בא לי הבטחון שיש חיל אויר, היו פגיעות לא רעות, ואז אמרתי בקשר רואים פגיעות של חיל אויר, יש מטוסים. הראשון והאחרון שהיה בשטח. לא יותר. ואז בערך עוד קילומטר, בערך כשני קילומטר מצומת לכסיקון חביבה, התחלנו לחטוף דבר כזה שאני חושב שלא ראיתי בחיי.

ש. מה חטפת?

ת. טילים. התחלנו לחטוף טילים, ~~התחלנו לרוץ~~. . . . טילים, שאחר כך התבררו שזה סאגרים ונתתי הוראה לשמלים ואז ראיתי אצלי נפגעים.

ש. באיזה מרחק היית מהתעלה אז?

ת. אני חושב מרחק 3 ק"מ.

ש. עדיין לא ראית מצרים, ראית רק טילים.

ת. עדיין לא ראיתי מצרים, עדיין ראיתי רק טילים. אני זוכר טנק אחד נפגע, אני מאד כעסתי כי הטנק עמד והטיל עלה עליו התלבש עליו. הטנק עמד צפונית קילומטר וחצי ואמרתי להם שמלים יש שמלים באיזור, ולהזהר מהשמלים. מתוך ידיעה שמהשמלים אפשר להתחמק כפי שאני מכיר מהמלחמה הקודמת.

ש. עד אז אא עוד לא שמעת שום דבר על סאגרים?

ת. לא שמעתי מלה על סאגר, ולא ידעתי על הסאגר. אני חושב שאיש לא ידע על הסאגר, אף על פי שהיו ספרים שראיתי אחרי המלחמה. אבל על השמלים ידעתי. על השמלים הזהרתי את ה.מ.ק.ל. לפני תנועה. מפני שהתנסיתי עליהם - ידעתי עליהם.

אנחנו היינו בתנועה. העסק הזה לא עשה התנגדות, פגע במטח הראשון בטנק אחד נדמה לי רק ..... והגדוד המשיך לנוע קדימה, והתחלנו לירות קדימה תוך כדי תנועה. תוך כדי התקדמות ביליתי לפני סינים, ז"א בורות בורות בורות ואני זוכר; הטנק משמאלי ה[redacted] .... אמר לי תסתכל.

ש. באיזה מרחק אתה מהתעלה כשאתה מגלה את המצרים הראשונים?

ת. כשניים וחצי ק"מ מהתעלה.

ש. במרחק קילומטר

ת. לא. אמרתי שהייתי, התקדמתי אמרתי לשלושה...

ש. היית בשלושה. בשנים אתה מגלה את המצרים?

ת. משהו כזה. משהו כזה. אמרתי שמרחק קילומטר מכיוון העמדות שלי התקדמנו. אני את הציר של לכסיקון לא עברתי, לא עליתי עליו. כך שממנו צריך ללכת אחורנית.

ש. אז אתה היית בצד הזה, נמצא עם כוחות משני צדי חביבה.

ת. אני נמצא משני צדי חביבה, ואז ראיתי לפני בורות ואנשים, ואנשים עומדים בבורות, חלק יורה בנו, חלק קם ובורח. והיתה מנוסה רבתי של מאות חיילים מכיוון הגשרים.

ש. והם נעמדו לירות, או שהרב ברח?

ת. הרוב ברח, כמות גדולה ברחה. עכשיו, סביבך נעמדו אנשים כי נעת קדימה. עברת על הבור, נעת קדימה וסביבך עמדו אנשים וירו עליך. ירו עליך, אני זוכר, אני עכשיו יודע שזה . . . . מטחים של טילים ובזוקות עפו על הראש משמאל ומימין והתחלת להכנס למלחמה של טנק בודד. התחלתי, אני עצמי יריתי 4 סרטים של 0.3 . יורה מסביבי, כאשר כל העסק סביבות מלחמה של טילים, ואנשים, וחי"ר וטנקים, ובכלל . . .

ש. מה דיווחת בשלב הזה לגבי?

ת. דיווחתי בשלב הזה לגבי שאני תקוע פה בחי"ר ובטילים ו...
זה הכל למעשה, כי אני הייתי צריך להלחם וגם גבי צריך להסתכל עלי. שילה עמד מאחורי ודיווח לגבי כל הזמן הוא דיווח שאני נתקף פה באש והוא גם ראה את זה.

24/.

ש. השאלה אם מישהו באמת ראה את זה?

ת. שילה דיווח על זה.

ש. איפה היה שילה?

ת. לא רחוק ממני מאחור.

ש. איפה?

ת. לא יודע. שילה גם דיווח לגבי על התנועה שלי. בסרט האחרון (של ה-0.3) פגעו בי אישית. הייתי צריך להחליף סרט, נעמד לפני מצרי, כיוון אלי. R.P.G. וחיסל אותי. נפגעתי בראש ובשתי הידיים ונפלתי לתוך הצריח. אתי בתא היה הקמב"ץ. לקח לו הרבה זמן להתאושש מהמכה. קמתי, אמרתי לו שידווח לאחור שאני פצוע ודיווח ל-11 שנשאר מאחורנית. אני הסתובבתי בשטח עם הטנק סחור סביב עצמי, כאשר לא נתתי לקמב"ץ להוציא אותי מהשטח. אני פחדתי שאבדתי עין, כי הפגיעות שלי היו סביב העין.

ת: ...הייתי מבוסס יפה. ונתתי הוראה שהחברה יצאו החוצה לאסוף את האנשים. מה שידוע לי, שאת רוב האנשים שיצאו מהטנקים - אספנו, שני טנקים על האנשים נפגעו לחלוטין ונשארו בשטח ואח"כ היו עוד מספר נפגעים. לאחר מכן כשדברנו(?) בנושא הזה..... ואספו אותו מורג; עזב את הטנק שלו אז אספו אותו, צורת של מורג נשאר בשטח, זה סיפור בפני עצמו.

ש: מה זאת אומרת נשאר בשטח?

ת: הוא דיווח שהצורת פגוע, אז אספו אותו. ושני טנקים..... * עלו עם כל הצורת שלהם..... ונודע לי לאחר מכן כשאני פונתי לאחור אז ראיתי את ה.... בשטח ואת הפצועים שהגיעו כבר לשטח לפני. זהו, נגמר העסק. נכנסנו לקרב בין עשרים לעשרים ואחד טנקים, יצאנו ארבע עשרה טנקים.

ש: זאת אומרת שבעה טנקים נשארו בשטח?

ת: משהו כזה.

ש: כמה הרוגים היו, ופצועים, אתה יודע?

ת: היו כ-ששה עשר הרוגים והיו הרבה פצועים. והרוג אחד עוד מההפגזה בדיונות נפגע לי ע"י טסה.

ש: עכשיו, כשאתה יצאת מהשטה המח"ט ראה אותך? אתה עברת על ידו?

ת: המח"ט. [illegible]

ש: מ. קיבל את הפיקוד על כל העסק במקומך?

ת: הסמג"ד סידר לקחת את כל הפיקוד.

ש: למה?

ת:

ש: מי זה הסמג"ד?

(חסר קטע)

ת: .....אז ידוע לי שבשלב יותר מאוחר קיבל את כל הגדוד זעירא, אחד המ"פ

ש: זעירא מה?

ת: יעקב.

ש: והוא ניהל את הגדוד במקומך משעות הצהרים?

ת: והוא ניהל את הגדוד עד כמה ש**** שידוע לי אחרי הצהרים, [illegible] היה הרוס לגמרי, היו לו רק שבעה טנקים כשרים מתוך הארבעה עשר שיצאו..... וקיבל את הגדוד שחזר. ארגן את החיילים. [illegible] לא הסכים לקבל את. [illegible] בשלב יותר מאוחר הוא ניהל

ניהל את המלחמה, וב-14 לחודש, 15 לחודש עם שבעה טנקים סך הכל. הפיקוד היה אצל זעירא. מתניה היה פצוע, מ"פ(?) היה פצוע, מורג היה פצוע ונשאר יחיד שם בריא ושלם זעירא.

ש: עכשיו, אתה לא עברת באיזור של המח"ט כשנפצעת? אתה לא יודע או ש...

ת: אני...לא. פינו אותי. הוציאו אותי מתוך הטנק והעבירו אותי ישר ל- מיקרת רפואי.

ש: איפה..... אתה יודע?

ת: אני יודע שנעתי על ציר חביבה, איפה בדיוק אני לא יודע, אני חושב שזה היה באיזור 27.

ש: אתה לא יודע אם לא עברת על יד המח"ט בדרך? לא נוצר ביניכם איזה קשר? איך נודע למח"ט מה קרה שם?

ת: איך נודע למח"ט מה קרה שם? מהחברה שחזרו, או משילה. אז אני דיווחתי שיודיעו למח"ט שאני פצוע. ביקשתי שיכניסו הליקופטר לשטח, להוציא פצועים בשטח.

ש: מי ארגן את יציאת הגדוד החוצה?

ת: יציאת הגדוד החוצה - תחילה אני ואח"כ....הסמג"ד.

ש: הסמג"ד, ושילה איפה היה באותו הזמן?

ת: שילה היה בשטח.

ש: מה זאת אומרת בשטח? הוא גם כן צריך היה..

ת: שילה..... אמר לי ששילה ניסה לתפוס גדוד...

ש: עכשיו עוד שאלה, אתה ב..... באיזור, בשליטה מצרית כבר ניכרת....מה אז היתה לגבי הערכות הטנקים שלך וטנקים של כוחות אחרים בשטח בזמן שהסתובבת שם?

ת: הטנקים שלי היו פרוסים מלכסיקון... באיזור, הם הגיעו עד לכסיקון. יש טנקים שהגיעו עד לכסיקון והם תקועים פה על הסוללה הזאת.

ש: תקועים איפה?

ת: על הסוללה עצמה.

ש: ממש על הסוללה עצמה?

ת: היו תקועים שם. עכשיו, טנקים שהיו פרוסים מאיזור 228 מצפון לחניון ולאורך לכיוון מזרח....וסגרו לכיוון 252.....

ש:

ש: ממרחק של... מהתעלה ממש ועד שני קילומטר מהתעלה?

ת: משהו כזה...

ש: עכשיו ראית טנקים שליחידות אחרות בשטח?

ת: פגשתי טנקים של אסף. יש הסתברה אחרי שנרשם לטלר לתרגם נכנס הגדוד

ש: איפה?

ת: על ציר חביבה..... ממש מצפון לציר חביבה, כ-6,5 טנקים...

ש: באיזה מרחק מהתעלה?

ת: במרחק מהתעלה - אני חושב בערך 2 ק"מ מאחורי הטנקים שלי.

ש: זאת אומרת שאסף הצליח להגיע 2 ק"מ פחות ממה שאתה הגעת.

ת: בדיוק ככה. כאשר הטנקים שלי תקועים פגועים ושרופים על מצפון לציר, הטנקים שלי תקועים. רוב הטנקים היו זרוקים מצפון לציר, עד כמה שאני זוכר..

ש: מה ההערכה הכללית שלך לגבי הקרב הזה?

ת: מה זה הערכה כלליה?

ש: מה בעיניך כמג"ד פוצאות הקרב הזה, מה היה הדבר המפריע בקרב הזה?

ת: קודם כל חבל שהוא היה בצורה כזאת. אני חושב שהכנסנו כוח קטן מדי לקרב בזה. כוח חטיבתי מינימום או לפחות כוח אוגדתי.

ש: לדעתך אם הייתם נכנסים לשם חטיבה מלאה..

ת: לפי דעתי אם אחרי, אחרי שאני נדפקתי היה נכנס ממש אחרי צמוד אלי גדוד הוא היה מגיע למים. מה שהיה קורה על המים איננני יודע, זה פרשה אחרת כי נושא הגשרים זה פרשה אחרת, מסתבר שלא היתה.... אבל למים היה מגיע והיה שובר את הקוו של המצרים במים גבר ראשון, בלי שום ספק.

ש: גדוד אחד?

ת: לדעתי כן. כי המצרים נסו, כשאני הייתי המצרים נסו, היו חברה מסביב רק הטילים...פלוס ארטילריה רצינית לשתק את מקור האש של הטילים, היינו תופ-סים מעמד על המים. לדעתי בלי בעיות.אם לא הייתי נפגע והקו היה בעוצמה אחרת נגיד בלי הסאגרים, יכול להיות שהיינו מגיעים למים. רק להתעסק עם החי"ר ע עצמו.... החי"ר הקיף אותם מכל הכיוונים.

ש: בתרגילים שהייתם עושים, עשית תרגיל חטיבתי?

ת: .....

ש: ××××××

ש: אז נגיד ככה, כשנעתם שני גדודים בשטח ולא ראית את המח"ט, זה לא הפלי הפליא אותך?

ת: לא, שמעתי...

ש: אבל לראות אותו, לא צפית לראות אותו?

ת: לא הפריע לי. בסופו של דבר.... למעשה אבל לא הפריע לי. בהתחלת הבוקר לא היתה אש רציניית, נושא ההפגזה לא היה רעש אבל לא היה משמעותי וההסתערות והתנועה קדימה וההסתערות הזו, התפלאתי באמת.... אני זוכר ש... נע אחורנית אני נעתי קדייה בלי שום חיפוי מאף גורם עם מעט הנשק שהיה לי, בלי שום חיפוי מאף גורם.... אבל אם היה בא כוח נוסף באותו שלב שאני נשברתי, היה חודר דרכי, אני משוכנע שהיה יוצר, היה משנה את פני החזית לחלוטין.

ש: אתה נפגשת עם החיילים שלך אחרי המלחמה?

ת: אני הסתובבתי... אני חזרתי לשטח....

ש: אבל חזרת לגדוד שלך?

ת: חזרתי לגדוד, ירדתי ערב הצליחה עד הצליחה. ישבתי בלילה ובכיתי מרוב כאבים, סבלתי כאבי תופת .....חזרתי צפונה..... ובסביבות ה-22 - 23 לחודש ירדתי חזרה לסיני והצטרפתי.

ש: לגדוד שלך?

ת: לסואץ... עוד פעם לסואץ. הרגשתי שזאת הדרך היחידה שאני יכול להביא תועלת לעצמי.... לאחר מכן סמח"ט של גבי, אחר כך הלכתי להיות סמח"ט של 205...

ש: עכשיו, מה אתה יודע, מה היתה הערכת החיילים שלך, איך זה השפיע על המורל שלהם?

ת: זה מאוד, בצורה הכי קשה שאפשר לתאר.

ש: באיזה מובן?

ת: הגדוד היה שבור בצורה קיצונית, אני זוכר שאני באתי באותו יום לשטח והיינו על ציר.... ב-15 לחודש ירדתי עם שתי ידיים חבושות וכל ההצגה הזאת, ואני זוכר שבאתי והייתה קבלת פנים הכי גרועה שנתקלתי בחיי, עד כדי דמעות... זה היה דבר אדיר. זה השפיע קשה מאוד על הגדוד.

ש: במה זה פגע?

ת: זה פגע במורל, זה פגע באמינות, זה פגע בכל. המכה היתה נוראית.....
ולצאת משם חי....זה באמת לא היתה שום חכמה לצאת משם חי . טנק שהיה נפגע
R.P.G פוגע ישר למטה, אם הטנק היה שלי הייתי ששטח אף אחד לא היה מוציא אא
אותי. אם הם הצליחו להוציא שם אנשים, חיילים, זה רק מעשי גבורה של כמה
אנשים שהוציאו אנשים מהשטח.....המכה היתה קשה מאוד, הדוד כמעט..... אני י
ודע מקרים אחרים באיזור.....(חסר קטע) אז התחיל החשש לקבל פקודה,
דופקים את הפקודה, כן נכונה, לא , בודקים, רוצים לראות. כלומר זה התחיל עם
בטחון גמור שזה ניתן לבצע, זה התחיל בבטחון גם כשהתנועה היתה לנוע קדימה,
היתה תנועה די ברורה שנעים קדימה, . המכה היתה קשה.

ש: יש עוד משהו שאתה רוצה להוסיף? על כל הקרב הזה או על כל המלחמה?

ת: אני דבר אחד אומר, שאני לא מבין, יכול להיות שהתפישה היתה מוטעית...
כוח קדימה, אני לא מבין מדוע שלחו רק גדוד אחד קדימה, מדוע לא עשו את זה א
אקט חטיבתי ממש, גדוד בלימה, גדוד בחיפוי, איזה עוד אלמנט שלא היה.....
בבטחון מלא. גם אני נדפקתי למה היה צורך ל לוה.... על אותו ציר חוד גדוד
אחר שיישמד לגמרי - הדוד ההוא הושמד לגמרי - כי כבר חיכו לו. דבר אחד אני
יודע, התנועה שלנו יצרה אצל המצרים הפתעה מוחלטת. עובדה שנענו בלי אש עד
כ-2 ק"מ מלכסיקון אבל אז..... למעשה לא ידענו בכלל על... שלדעתי לא היה
משמעותי אם היינו יודעים עליו. כי אם היינו יודעים עליו שעה מראש, התנועה
היתה אולי יותר איטית, התנועה אולי היתה יותר..... בשטח פתוח, אולי היינו
מסתכלים על זה קודם, אולי היינו יורים רק לכיוון החי"ר , דופקים אותו
בכוכים שלו, לא היינו עולים עליו אש ולא היינו מגלים אותו. למעשה אני את ה
החי"ר גליתי כשעליתי עליו.

ש: ולא התכוננת בכלל למצב כזה?

ת: לא. לכן.....מיד הייתי מוקף כולי והייתי צריך לירות ולירות ולירות
אבל אם הייתי יודע שהחי"ר עומד ק"מ לפניהיינו יורים בו ואולי היינו אול
מוצאים אותו, אולי עו ים משהו אבל היינו..... כשאתה נע לפני אויב הדבר
הכי חשוב לדעת מי לפניך, ברגע שאתה יודע נתוני אויב כלפיך זה xxxxxx
חצי קרב בשבילך. אתה לא יודע נתוני אויב, הופתעת על ידי הטילים, הופתעת
ע"י המהומה סביבך.....

ש: זהו, יש לך עוד משהו להוסיף לעניין?

ת: אני מקווה שקרב כזה לא יהיה לנו עוד פעם.

ש: טוב. תודה רבה.

ש: האם שמעת בשלבי התקפה ובשלבי התנועה משהו על חציית התעלה ע"י כוחותינו ואיך זה השפיע עליך?

ת: אני שמעתי בקשר 40 פונה למח"ט ואומר לו לתפוס מאחז על הגשר ולעבור אותו... המים. כאשר אני שאלתי את הסמג"ד שלי שישב והאזין ברשת לרשתות של החטיבה, האוגדה, אמר לי שברן אמר לגבי לתפוס מאחז על הגשר ויותר מזה, הוא אמר גם לנסות ששנק אחד או שניים יעלו על הגשר ולנסות לעבור לצד שני.

ש: וזה היה כשאתה נמצא כבר...

ת: זה היה תוך כ י תנועה קדימה עכשיו, אם היו לי פקפוקים - רשמתי.

ש: בתנועה קדימה בהסתערות -

ת: בהסתערות. אם היו לי פקפוקים לגבי היעד; פקפוקים לגבי המקום הזה, פה הייתי מוחלש ודלם עם עצמי עם הפקודה שאנחנו.... ויתי לתפוס מאחז על המיים. עכשיו זה שאמרו את זה רו החיילים ורוב הקצינים שלי..... זה נתן מחשבה שהתנועה בסדר, שאין שום בעיות, כן ארטילריה לא ארטילריהזה בסדר כי אחרת לא נראה לי אף פעם שיש בעיה לתפוס מאחז על המים, שתהיה התנגדות חזקה של אויב.

ש: תודה. אתה היית איש מילואים ובשנת 70 חזרת לצבא כמג"ד חזית הדרום בגזרה הצפונית, שרתת שנה ואחרי זה חזרת למילואים. מה היתה התרשמות שלך מהצבא הסדיר בתקופה שבה חזרת לשירות הפעיל?

ת: יש לי להגיד מספר דברים. לא יודע צבא סדיר, לגבי הצבא בכלל. אני באתי בסוף ההת ה, המצב בסיני לא היה הכי שפיר, מורל די נמוך אצל החיילים, והיתה בעיה של לארגן את היחידות, לארגן אל הכוח מחדש. ואני מבין שזה לא מה שהיית רוצה לשאול אותי, אלא את נתוני בהתרשמות שלי בצבא הקבע. היתה הסתייגות לגבי החזרה שלי מהצבא אצל הרבה מפקדים שחשבו שאני בא להפרס את מקומם ואני בא להיות מג"ד או משהו כזה. הייתי צריך להרגיע אותם שאני באתי לשנה ואחרי שנה אני חוזר למשרד שלי, משרד של עו"ד. אני חוזר, שעד הרגע האחרון שעליתי למטוס, שגמרתי את הגדוד בכאב לב. אחרי שנה השתחררתי בהתקשרתי למחנה

אמר לי אחד בכזאת ציניות, עכשיו בעוד שנה אתה תחזור, תהיה מח"ט. אמרתי : אם יבקשו ממני אני אחזור, לא כל כך בקלות מקבלים את החוזרים שמוכנים לבוא לשנה וללכת הזרה בלי שום מחשבות על קידום וכאלה דברים. אני נכנסתי אבל למצב של הבינוני המהיר בסיני, קוו בר-לב, אני זוכר משפט של חיילים שלי שאמר אתה רואה, מג"ד, הבחור הזה לפני חודש בא הנה עם ג'יפ ועכשיו הוא נוסע בפונטיאק. עכשיו, כסף להרוויח אני הרוחתי, כסף להרוויח אני מרוויח וכסף לא חסר לי, אבל כאב לי לראות את ההתבזות של קציני צה"ל כמעט בכל הדרגות, לפני כסף, לפני אנשים קטנים שהתעשרו כתוצאה מהתופעה הזו. כל מיני טרקטוריסטים וכל מיני עבודות עפר.

ש: במה מתבטאת התבזות?

ת: זה מתבטא בכך שהיו פתאום מעשנים קנט ומרלבורו בסיני, או בלק אנד וויט; סיגרים, לאכול ב"גונדולה", "אתמול אכלנו ב'גונדולה'", תופעות של שנראה לי שלהוא זה עלה 1000 ל"י ולהאכיל 10 פיות ב'גונדולה' זה 1000ל' עישונים, דברים שמייד באיזה מקום זה תפס. תפס את העיין, פתס את הלב,וכשהם מדברים על זה, אז כבר לא הבנתי בדיוק...

תופעה נוספת מוצרה למרות ההתשה, ואולי אלה שלא עברו אותה, בטחון לדעתי מופרז לצה"ל בכל הדרגות.לדעתי כל נושא הסוללה הגדולה הזאתוהנושא של.....

הבטחון המופרז הזה תפס אותנו, ואותי אישית, על הקו גם ב-8 לחודש ברגע שקיבלתי פקודה לנוע אני האמנתי שהכל בסדר. ברגע שאמרו לי: תפוס מאחז על המים האמנתי שיש ידיעה על המים למרות שלא ידעתי את נתוני האויב שיודעים את נתוני האויב, בטחון מופרז לגבי כל הדרגים בנושא הזה מהתחלה ועד הסוף. זה התבטא בכך שימ"חים לדעתי היו מוזנחים.

ש: על סמך מה אתה אומר שימ"חים היו מוזנחים

ת: זה סיפרתי על ימחים, ימ"חים של חטיבה, לקחו ימ"חים של חטיבה מילואים ועבדו עליהם יחידות אחרות, וכשהגיעה מלחמה לא היו לך טנקים. עכשיו, נושא ש של הקצינים בכלל. אני חושב שבסיני לפחות היתה אווירה יוצרת. מי שירד לסיני גם אני קבע - היתה אווירה יוצרת אבל יחד עם זה האווירה של חיים קלים, לא שמשכורת נמוכה, אבל חיים קלים היו בסיני, חיים קלים התפטאו בכל השטחים.

חיים קלים התבטאו בשירותים שניתנו לאנשים ואנשים שעשו לך הכל, כי היתה אוירה כזו.

ש: מה זאת אומרת, איזה אנשים?

ת: חיילים, אם זה אוכל בלי סוף, או נושא של, אני לא ... על הקרון כאידיאל אבל טיפוח הקרון, שיפוץ הקרון ופורמיקה בזה, ואוכל לקרון וזה גם דבר שהביא באיזה שהוא מקום להתרחקות מהפיקוד לגבי החיילים.

ש: מה זאת אומרת התרחקות הפיקוד מהחיילים?

ת: ברגע שדברים באים בקלות ברגע שישנה חנופה בשטח, וחנופה היתה בצורה מאד קיצונית, חנופה היררכית ואני חושב שחנופה מתקיימת באיזו שהיא צורה גם עכשיו כי זה ענין שלפיקוד וכל מיני דברים אחרים, אז זה משאיר טעם לא בריא בשטח. עכשיו, יש גם להבדיל בנושא של לא רק בנוגע לפיקוד גבוה אלא גם פיקוד נמוך שהנגע הזה פשה בו, כל הדרג הזה של קצינים משרתים זה האפסנאים למיניהם וקציני האפסנאות למיניהם.

ש: מה פירוש משרתים?

ת: אלה שעוסקים בדרג שירותים, זה גם הפך להיות לארוחות שחיתות וארוחות לילה מאוחרות - אלה דברים שאולי שברו את השיגרה בסיני, אבל לדעתי אפשר היה לשבור את השיגרה בסיני בצורה הרבה יותר קיצונית. אם למשל תמיד כעסתי שכן יתנו תנאים לקצינים ברגע שנותנים תנאים ברגע שמשפרים להם זה גם מקהה את ההתגעגעות לתנאים מסוימים את הכאב שההוא מרויח ולהוא יש כסף. ההוא נותן לי החברה והיו בוזמנים והינו באים ומקבלים נותנים ארוחות זה מתחיל מויסקי, מסיגריות התחיל מהזמנות הביתה התחיל ממתנות אחרות ומדברים אחרים והחברה נגררו אחרי הדברים האלה. עכשיו, באופן כללי אני לא נשארתי בצבא מסיבות אישיות. באתי לשנה ועזבתי אחרי שנה אבל אני חושב שמתוך שיחה עם אנשי מילואים בכל אופן נוצרההסתיגות ונוצרו טענות רבות לאנשי מילואים לקצינים של אנשי מילואים כלם אנשי הקבע בכל השטחים ובכל הדרגים. והיתה איזו מתיחות.

ש: על איזה רקע?

ת: על רקע של צורת החיים בצבא , על רקע שהיית בא למילואים והיית נתקל במילואים והיית קצת קשה להסתגל באוירה כזאת של זלילה של אכילה, של בטחון מופרז של אולי אפילו קצת שאננות. לא איכפתיות לגבי הרבה נושאים קשה לדבר

על זה. לא הייתי רוצה עם להכנס לנושא הזה בכלל

ש: דבר שאתהמדבר על יחס של אנשי מילואים לאנשי הקבע הוא שלפי דעתך דבר אופיני?

ת: מה זאת אומרת אופיני?

ש: זאת אומרת, שמעת את זה מאנשי מילואים לעתים קרובות?

ת: לעתים קרובות. שמע, העובדה היא שאנשים לא חותמים קבע. כי אם ... תלויה בנושא של קושי של חיים לחזור לצבא והרבה דברים אחרים ועובדה שאחרי המלחמה הזו הרבה אנשים היום לא חותמים קבע. זו עובדה מאחרי מלחמה כ זאת אנשים לא חותמים קבע כי האמון, חוסר האמון שדובר עליו שהבטחון והעוצמה כסתה עליו, לא קיים יותר... והופעות של גנרלים כל זה התנפץ, אנשים, מי שכן יחזרו היום, אני לא מאמין שיהיה שינוי אני לא מאמין שאפשר, כשתהיה מלחמה - אלה שנשארנו נלך להלחם.

ש: עוד משהו אתה רוצה להוסיף בענין הזה?

ת: לא, תשמע לא הייתי רוצה להכנס לנושא הזה, בכלל, אני חזרתי לצבא לשנה ולא באתי לבקר. גמרתי והלכתי.

ש: טוב. תודה רבה.

רפאל פרלמן

ש': יצחק בריק, מ"פ פלוגה מ' בגדוד 113 במלחמה. האם אתה מוכן להעיד בפני?

טוב. אני מבקש שתתאר את ההכנות בגדוד ותנועה לקרב לקראת ההתקפה של השמינית באוקטובר.

ת' לפנות בוקר בימים שני קיבלנו פקודה לנוע לכיוון דרום במשימות לעצור כוחות שריון וחי"ר שמנסים להתקדם לכיווננו. אני זוכר שתידלקנו את הטנקים ודבר ראשון, מ"פ ויתקין שיצא בצומת יורם, קיבל פקודה לתפוס את ורמוט ולמעשה אז התחיל המגע עם כוחות אויב, של טנקים וחי"ר.

ש' האם אתם יודעים באותו בוקר שאתם אמורים להשתתף באיזה שהיא התקפה אוגדתית?

ת' בשלב זה לא. התחלנו לנוע דרומה ומוורמוט והלאה היו לנו קרבות עם טנקים שאת מספרם כרגע אני לא יודע, ועם חי"ר, ובמיוחד הפגזות של ארטילריה.

ש' אני רוצה להבין, מה זה קרבות עם טנקים וחי"ר?

ת' כשאני אומר קרבות עם טנקים אני מדבר על טווחים של 2,000-3,000, עוד פעם: לא ראיתי את מספרם המדוייק כשאני מדבר על הקרב של הפלוגה שלי בתור מ"פ. אני יודע רק מדיווחים גם של מפקדים אצלי שהשמידו פה טנק שם טנק, ומכאן אני למד שלא דובר בטנק אחד אלא במספר טנקים לפחות. הפגזות ארטילריות וחי"ר שלפי נראה לי שהיו גם טילים בשטח, עוד פעם מתוך כך שאנו יודעים את מעופן של נותב של סאגר וכדומה.

ש' אני רוצה להבין יותר נכון: כשאתה אומר קרבות עם חי"ר אתה מתכוון אם כך לזה שירו על טילים. (ת': שירו. גם טילים) זאת אומרת, אבל אתה לא ראית בטווחים, בטווחי ראייה אנשי חי"ר. (ת': אני אישית לא ראיתי אנשי חי"ר. אבל בהחלט אפשרי שהם) לא, זה ברור לגמרי. זה שטילים ירו עליך, זה שהטיל הזה זה שלושה ק"מ, זה ברור, אבל פשוט לדייק. המושג

כן. לא ראיתי את אנשי החי"ר בעיני.

ש' הבנתי. ואתם; באיזה מרחק אז מציר חזיזית?

ת' מציר חזיזית? /פעם שנייה צ"ר חזיזית, אה, זה הציר הזה. ורמוט. למעשה, אנחנו קודם היינו בציר חזיזית.

ש' אני מבין. זאת אומרת שהמצרים, אם אתם נעים על ציר חזיזית, ואתם בטווחים של שניים-שלושה ק"מ מגלים טנקים של האויב או שיורים עליכם טילים, זאת אומרת שהאויב נמצא כשלושה ק"מ ממערב לציר חזיזית. אלאתא (ת': אני מניח שכן). הלאה.

ת' נענו בצורה כזאת, כל הזמן תחת אש, משיבים אש, עד שבקטע מסויים לפני זרקור-הבלגה התחיל להיות שקט אאתאלאא והמשכנו לנוע פשא כאשר לקראת הצהרים או בצהרים אנחנו מגיעים להברגה. אני זוכר שאסף יגורי המג"ד, נתן לנו פקודה לטיפול בשהייה למשך עשר דקות. אני אישית קפצתי מהטנק ונגשתי לג'יפ שעליו ישב אסף, ואז, לאחר מספר דקות מועט נשמעה פקודה לעבור לצד השני שלושה טנקים, כלומר: לכבוש את הגשר.

ש' רק רגע. בשביל לבטא נקודה אחת ביחס להנועה. אם אתה מספר שאתם הגעתם לאזור הברגה בערך בשתיים, זאת אומרת שהתנועה שלכם לאורך ציר חזיזית היא לא תנועה רצופה.

ת' בהחלט לא רצופה. בשלב ראשון כל הזמן הקרבות, כאשר אנחנו כל פעם תופסים עמדות ויורדים, מחליפים אש. בשלב שני היתה תנועה שקטה אבל גם כן לא רצופה מסיבות שלא ידועות לי.

ש' האם במשך הזמן הזה של התנועה נאמר לכם משהו ביחס למשימה שלשמה אתם יורדים דרומה?

ת' הדבר היחידי שלי בשלב זה היה ידוע שאנחנו מנהלים ועוצרים שריון שלהם שמגיעה לפרוץ קדימה. לא היה ברור לי עדיין שום משימה מיוחדת כמו התקפת שלנו (?)

ש' האם ידעתם בשלב הזה מה עושים יתר כוחות האוגדה?

ת' אני לא ידעתי.

ש' האם ידעת שעבר לפניך גדוד של חטיבה, או שבעצם כל חטיבה 460 נעה באזור הזה לפני כן?

ת' לא ידעתי, וכאן אולי אני אספר את הנושא של מפגש עם עשרה טנקים פטונים שנעים מולנו, עוברים על-ידנו בשדרה לכיוון הפוך לתנועה שלנו, כלומר מהברגה צפונה. לא הצלחנו להחליף איתם אפילו מילה. הם היו נראים המומים. אני זוכר שלי אישית זה היה נראה מאוד מוזר, שכל כך שקט בשלב הזה בשטח ובכל זאת חוזרים אנשים כל כך ~~מבוהלים~~ מבוהלים.

ש' זה אני רוצה להבין. אנחנו מעריכים שהטנקים האלה שיוצאים זה הטנקים של עדיני שנפגעו בהתקפה על חזיון. הם עוברים על-ידכם (ת': נכון. הם עוברים על-ידינו) ולמרות זאת עדיין אין לכם שום תמונה על מה שקרה בשטח.

ת' אין לנו שום תמונה ולא ברור לנו מאיפה הם באים בכלל.

ש' הבנתי. הלאה. בערך בשתים וחצי אתה אומר שאתם מקבלים פקודה לטיפול בשהייה. מה אתם עושים אחרי זה?

ת' לפי הפקודה הצוותות מתחילים לטפל בטנקים. אני אישית בשלב זה ניגש לג'יפ של אסף יגורי ואני זוכר שעל-ידו גם עמד הסמג"ד ילין(?) ואז נשמעת הפקודה ש-

ש' רק דקה. כשאתה ניגש לג'יפ של אסף יגורי וניגש איתך הסמג"ד. בשלב זה אתם עדיין לא יודעים שום דבר?

ת' בשלב זה עדיין לא יודעים שום דבר. יודעים טיפול בשהייה, השטח נקי ושקט.

לא רואים שום דבר ועדיין לא יודעים בפני מה אנחנו עומדים.

ש' ... פעילות אווירית בשלב הזה?

ת' שום דבר. זאת אומרת, מעלינו לא היתה שום פעילות אווירית.

ש' עכשיו, כשאתה ניגש למג"ד, האם ידוע לך אם אסף יגורי באותו זמן יותר יותר מכם משהו? (ת': לא ידוע לי). הלאה. אתם עומדים על-ידו.

ת' כן, ואז נשמעת הפקודה שעלינו לכבוש את הגשר ולהעביר שלושה טנקים לצד השני.

ש' את הפקודה הזאת אתה שומע אישית במכשיר קשר?

ת' כן, את הפקודה הזאת אני שומע אישית. ואני זוכר שאסף, לא היה כל כך ברור לו הענין הזה שגדוד נשלח לעבר התעלה והוא מתעניין לדעת מה בעצם קורה פה, איך זה אפשרי, ואז נשמעת בקשר הודעה מסוג זה שכוחות שלנו כבר צלחו את התעלה ומה שיש לעשות זה להתחבר אליהם.

ש' אתה יודע מי אומר את זה? (ת': אני לא יודע מי אומר) אתה משוכנע מעל ומעבר לספק? (ת': אני משוכנע מעל ומעבר לכל ספק שאני לא יודע מי אומר את זה) ושהדברים האלה נאמרו? (ת': ושהדברים האלה נאמרו). ברור. הלאה. האם יש תגובות שלך או של מפי"ם אחרים להודעה הזאת?

ת' התגובה של הסמג"ד היא כזאת: הוא, לאחר יומיים של קרבות של הגדוד ועם נפגעים, שמח מאוד שסוף כל סוף אנחנו לא נגוע ראשונים והוא אישית לא יצטרך לשלט את הגשר, כנראה זה כבר משולט לפי דעתו, והתנועה תהיה לפי דעתו שקטה. בכל אופן הוא מאוד מאוד שמח שהגדוד קצת יוכל לנוח אחרי היומיים הראשונים. אני יודע, וזה ~~ש~~ מתוך שמיעה, שויתקין עצמו, המ"פ, שלא עמד באותו רגע איתנו עד כמה שזכור לי, טען שהגיע הזמן שלא נוגע כל הזמן הראשונים ולדעתו זאת סתם התאבדות, שיש עוד מקום לגדודים אחרים.

ש' למה ויתקין חושב ככה? ?

ת' אז אני מניח שויתקין חשב כך משום שויתקין לא שמע בדיוק את הפקודה, זאת אומרת לא שמע את הענין שכאילו אנחנו שניים כבר ויש כוחות שלנו בצד השני, אלא הוא כאן קיבל פקודה לעבור לצד השני ולגביו זה היה עוד פעם משימה של בדדד ש-

ש' הבנתי. עכשיו, אתם מקבלים את הפקודה לנוע, דרך הקשר. האם היה איזה שהוא מפגש בין המח"ט למג"ד לפני ההתקפה? (ת': לא ידוע לי) האם אתה היית כל הזמן על-יד המג"ד בשלב הזה?

ת' מהרגע שהמג"ד נתן הוראה לטיפול בשהייה ועד הרגע שהמג"ד נתן פקודה לעלות על הטנקים/ ולנוע לעבר הגשר, הייתי על-יד הג'יפ. מהרגע שעליתי על הטנק ועד שיצאנו להתקפה עברו רגעים מספר. אם בשלב הזה המג"ד נפגש עם המח"ט אני לא יודע.

ש' האם ראית בשלב הזה את המח"ט על-ידך? (ת': בשלב הזה לא ראיתי) ואני מבין שכל המגעים של המג"ד עם המח"ט מתנהלים בקשר? (ת': שאני עומד על-יד המג"ד המגעים הם /~~מתנהלים~~ בקשר). אם להסיק מהדברים שלך אני מבין שבשעה שניתנת לכם הפקודה לתיקון בשהייה, המג"ד כמוך עדיין לא יודע שום דבר על מה שקרה באזור ועל המשימות שצפוירות לו, והוא מקבל את הפקודה בקשר כשאתה נוכח, והוא נותן את הפקודה להתקפה כשאתה נוכח, ואתם יוצאים למעשה להתקפה מבלי שנוסף על מה שאתה מספר לנו המג"ד היתה לו הזדמנות לשמוע איזו שהיא אינפורמציה נוספת. זה סביר? (ת': סביר). הלאה. אתם יוצאים להתקפה.

ת' ואז אנחנו יוצאים להתקפה כאשר הפקודה היא לפרוס את הכוחות בשטח. הפלוגה שלי היא ליד הציר חביבה, כאשר מימיני נעים הפלוגות של ויתקין ואבי אוסטרו-ביץ' שהוא למעשה סמ"פ שהחליף את המ"פ שנפצע ב . שלב הראשון של ההתקפה המצרים התחילו לירות ירי דליל של מרגמות וככל שנכנסים יותר הירי אתפרא נעשה סמיך יותר. כשנכנסנו לעומק של שלושה-ארבעה-חמישה ק"מ

התחילה להיות ממש תופת כאשר המצרים יורים מהארטילריה, מטילים וירי טנקים. בשלב הזה אני אישית כבר לא יכולתי לזהות יותר שום דבר. גם לא היה לי קשר עם הפלוגה. היה רק שחור, עשן ונותבים מכל הצדדים, ואז משנשמעה הפקודה של אסף לסגת לאחור.

ש' בשלב הזה, כששמעת את הפקודה של אסף לסגת לאחור, אתה ראית חיילים מצרים על-יד הטנק שלך?

ת' לא ראיתי מצרים ליד הטנק שלי בשלב הזה.

ש' היה לך קשר עם הטנקים האחרים של הפלוגה שלך?

ת' מסיתי להתקשר ולהעביר אליהם את ההודעה ולשמוע תשובה אבל לא נענתי. יש לי הערכה שבשלב הזה כבר רובם של הטנקים כבר נפגעו.

ש' אתה ראית את הטנקים שלך באותו שלב?

ת' באותו שלב לא ראיתי משום שכמו שאמרתי היה תופת ועשן. פשוט ענין של מטרים אי אפשר היה לראות שום דבר. רק מתוך דיווחים של חבר'ה שהצליחו לחלץ את עצמם הרבה יותר מאוחר הסתבר שפשוט היינו כבר בין המצרים, בין הכוחות שלהם.

ש' אני מבין. מה אתה עושה אז?

ת' אני נותן פקודה לנהג להכניס רברס ונוסע אחורה שלושה ק"מ ואז מסובב את הטנק ונוסע יותר מהר, מסתכל ימינה ושמאלה ורואה שיחד איתי הצליחו לצאת מהגדוד עוד שלושה-ארבעה טנקים, אותם אני רואה. מאיזו פלוגה? רובם שנחלצו זה היו מפלוגה של אבי אוסטרוביץ', כלומר הסמ"פ שהחליף את עמיקם, זו היתה פלוגה, אם אני לא טועה, ל'.

ש' וזאת הפלוגה שהיתה יותר צפונית? (ת': זאת היתה הפלוגה שהיתה יותר צפונית) הלאה. אתה רואה את ארבעת הטנקים על-ידך.

ת' ואז אני ממשיך לנוע (ש': מזרחה?) כן, כאשר בדרך, במשטח, אני פוגש את המח"ט מנסה להתקשר לעשר בקשר.

ש' באיזה מרחק פגשת את המח"ט מן המקום שבו הגדוד נדפק?

ת' כארבעה עד חמישה ק"מ, או ארבעה ק"מ.

ש' האם כשפגשת את המח"ט הוא היה בשלבים של נסיעה?

ת' בשלב הזה הוא עמד עם הפנים לעבר הגשר כאשר הוא מחזיק במכשיר, זאת אומרת בכובע, על הלחצנית ומנסה כל הזמן להתקשר. אני שמעתי אותו בקשר שלי כל הזמן צועק: "עשר, עשר" למג"ד וכמובן לא היתה תשובה. ואז אני אישית ירדתי מהטנק, זאת אומרת נעמדתי עם הטנק ליד הטנק שלו, קפצתי ועליתי על הטנק שלו ואמרתי לו שהגדוד הצלחת לצאת טנקים ספורים בלבד.

ש' אני רוצה להבין: האם המח"ט לא ידע את זה?

ת' אני מניח שמתוך התשובה שהחבר'ה מהתלמים(?), זה אני אגיד יותר מאוחר, כבר עכשיו בעצם, הוא הבין מה קורה, אבל כנראה הוא לא ידע בדיוק מה מספר הטנקים שנחלצו לאחור.

ש' האם ההרגשה שלך היתה שהמח"ט, במקום שפגשת אותו, הגיע אחרי שהוא חזר כמו שאתה חזרת או שהוא עמד שם במשך כל הזמן?

ת' בהחלט אני חושב שבכל מקרה הוא היה קצת יותר קדימה מהמקום שהוא היה משום שהיה נראה על הטנק שהוא היה בפעולה. מה המרחק שהוא התקדם עם הגדוד אין לי מושג.

ש' האם אתה ראית את המח"ט בהתקפה בשלבים שהייתם בהסתערות ממש?

ת' בזמן ההסתערות לא ראיתי את המח"ט. (ש': הלאה) ואז אמרתי למח"ט שרוב הגדוד נפגע וביקשתי ממנו אישור להיכנס ולחלץ את האנשים. התשובה, ומכך אני למד שהוא

הבין והוא ידע בעצם מה קרה לבדוד, שהוא אמר שזאת התאבדות. ואז אמרתי לו שאני אעשה את זה בזהירות ואקח איתי עוד טנקים שיחד איתי ננסה להתקרב ככל האפשר ונחלץ אנשים שקפצו מהטנקים לקראתנו. (ש': מה היתה התשובה?) התשובה שלו היתה שאני אעשה את זה באמת בזהירות, וכך באמת עשיתי. נכנסתי לטנק ונתתי פקודה לשלושת הטנקים או ארבעתם שאיתי יצאו, להצטרף אלי. הטנקים, האנשים אמנם עלו לטנקים אבל לא התקדמו יחד איתי. נסעתי בערך כשניים, אני לא זוכר=בעבב אם זה היה שניים-שלושה ק"מ קדימה לעבר התעלה (ש': לבד) לבד, כאשר בשלב זה שקט, לא יורים, ואז, ברגע מסויים התחילה הפגזה מחודשת, עלי ובכל השטח,והבנתי שזיהו אותי, שלהתקרב יותר אני לא יוכל, לא יכולתי גם להשיב אש בגלל שהתותח שלי לא ירה והחלטתי לנסות ולחכות בכל זאת, אפילו שהיתה הפגזה, אולי אנשים בכל זאת יצליחו להגיע אלי כי לא רציתי להמשיך לסכן את האנשים ששכבו בשטח על-ידי שאני אגרום להפגזות נוספות. חיכיתי כך והסתכלתי במשקפת, השתתק, נעשה שקט, ואז היה לי הרושם שהמצרים, זאת אומרת ראיתי שהמצרים עוברים בין הטנקים שלנו, באותו זמן גם היה לנו הרושם, גם התותחן שלי, שהם אוספים שבויים, עד היום לא ברור לי אם הם אספו והרגו אותם או מה קרה בדיוק שם, לא ראיתי בבירור בכל אופן שהם אוספים ישראלים. כלומר בא ראיתי קבוצות של עשרה-חמש עשרה אנשים אבל לא היה ברור לי מי הם.

ש' מה זאת אומרת, קבוצות ראית הולכות?

ת' זאת אומרת, נאמר ככה: הם הסתובבו בשטח ועל-יד הטנקים התקבצו לאיזה קבוצות שהיו יותר גדולות עד עשרה, חמש-עשרה חבר'ה, ולא היה ברור לי אם זה המצרים שהתוספו או שהם אספו שמה ישראלים

ש' האם התותחן שלך ראה משהו?

ת' התותחן טען שהוא בבירור ראה שזה ישראלים (ש': אלה שנאספים?) אלה שנאספים. ואז ברגע מסויים ראיתי שהכלים שלהם מתחילים לזוז, אז לא ראיתי ברור איזה

כלים אלא ראיתי ענן אבק.

ש' זאת אומרת, בשלב מסויים כשאתה עומד וחונה שם אתה רואה שם ענן אבק שמתחיל לזוז לכיוון שלך? (ת': כן) באיזה טווח? (ת': הטווח הוא של שניים-שלושה ק"מ.) האם זיהית בתוך הענן-אבק הזה בבירור כוחות מצריים?

ת' בשלב זה עוד לא ראיתי בבירור מה בדיוק זז שם. (ש': מה עשית?) נעמדתי במהירות בחזרה ואז נוכחתי לדעת שעל ~~אפלטון~~ יד פלטו כבר, לרגלי גבעות הברגה, לא ישב שמה כוח ישראלי. עליתי על הגבעות ומצאתי את הטנקים של הגדוד שנשארו מאחריו, שלושה שהיו להם תקלות טכניות ולא נכנסו לקרב, ועוד ארבעה שיצאו ממנו. אני אישית החלפתי טנק בגלל שהחותח שלי נפגע, ופגשתי שם בקצין האג"ם ואני זוכר ש- (ש': קצין האג"ם החטיבתי) קצין האג"ם החטיבתי ואמרתי לו: תשמע, התקפה כאן של מצרים הולכת עלינו. איפה המח"ט? ואז התברר לי שהמח"ט הוא בקבוצת פקודות אצל ברן, לפי דברי קצין האג"ם.

ש' קצין האג"ם דיווח על ההתקפה למח"ט?

ת' זה אני לא יודע. כלומר: מה ~~שהיה~~ עם הקשר החטיבתי באותו רגע אני לא יודע משום שהייתי על הקשר הגדודי. אספתי במ- אה, ואז סיכמנו שאני אוסף את הטנקים שיש לי, מנסה לעצור את ההתקפה המצרית והוא בינתיים מנסה להשיג טנקים נוספים לעזרה. כך באמת עשיתי. עמדנו, ששה טנקים על גבעות הברגה. אחרי מספר דקות הבנתי שעל מנת לעצור את הכוח התוקף רצוי ~~שבבב~~ שנבדד מהר לקראתם ובמהירות ובקצר טווח לטווח יעיל של לפחות אלפיים מטר. נתתי פקודה לטנקים לנוע. יחד איתי נעו עוד שלושה. ארבעה טנקים רצנו קדימה איזה שני ק"מ לעבר אפלטון, מערבה. נעמדנו מול הכוח שלהם ואז כבר זיהיתי בבירור טנקים ונגמש"ים (ש': איזה טווח זיהית אותם?) בטווח של שלושה ק"מ.

ש' מהמקום החדש שהגעת אליו? (ת': אה, שני ק"מ) זאת אומרת אני מבין ככה: בהתחלה, כשהיית בהברגה אז הם היו במרחק של ארבעה-חמישה ק"מ. מכיוון שאתה

סגרת טווח בערך שני ק"מ אז הם היו בטווח שניים-שלושה.

ת' נכון, אבל נאמר שהם גם התקדמו כי הם כל הזמן מתקדמים אז מהברגה, יכול להיות שהם היו קצת יותר רחוק מארבעה-חמישה, סגרתי לטווח שניים, אני מניח, עד שלושה והתחלנו לירות ארבעה טנקים ממש עד הפגז האחרון. לי אישית נשאר עוד פגז אחד. היו טנקים שגמרו את התחמשת, פשוט ירו מקלעים. בכל אופן בירי הזה הצלחנו להשיג פגיעות טובות ולשרוף להם מספר כלים, וברגע שהשגנו את הפגיעות ההתקפה שלהם נעצרה. מאותו שלב,

ש' האם אתה בשלב, בשלב הראשון שזיהית את ההתקפה הזאת ראית רק ענן אבק. כעת איזו עוצמה של אויב ראית מולך?

ת' מולי ממש זיהיתי כעשרים, בערך כעשרים כלים (ש': זאת אומרת טנקים ונגמש"ים) כן, אף-על-פי שיותר מאוחר הסתבר שהם היו פרוסים למרחב יותר גדול והיו שם הרבה יותר מאשר עשרים. אני אישית בשלב זה רואה עשרים.

ש' ואתה מדגיש שברגע שפתחת עליהם באש אז הם נעצרו?

ת' נכון. ההתקדמות שלהם נעצרה. באותו שלב קצין אג"ם מצליח להשיג עוד מספר פטונים, כשבעה בערך אני מעריך, שהם עמדו למעשה על הגבעות שאותן עזבנו, גבעות הברגה, וירו מעלה הראש ממש, ועל כותרת נוספים התברר לי יותר מאוחר שכנראה היו עוד פה ושם כמה טנקים שיותר, אולי בצד השני של ציר חביבה, שיכול להיות שגם השתתפו. עליהם אני בכל אופן אישית לא ראיתי.

ש' מסתיימת ההתקפה המצרית. מה אתה עושה? נעצרת.

ת' נעצרת ההתקפה המצרית. ממשיך לירות עד שממש נכנס הלילה, כלומר לא רואים, ואז נותן פקודה לטנקים לנוע אחרי. אנחנו עולים בחזרה לגבעות של הברגה, על הציר, ממשיכים לנוע עד שאנחנו מגיעים לחניון לילה כזה, שם עמד הקמב"ץ החטיבתי ושם תידלקנו את הטנקים וחימשנו אותם. למעשה לא חימשנו.

חידלקנו, ועד כמה שזכור לי אולי גם קצת חימשנו, אני לא זוכר בערך אם היה, בנושא הזה של חימוש אני לא זוכר אם עשינו את זה שם או בציר מאדים.

ש' למה אתם עוזבים את המקום לקראת חשיכה?

ת' אין לי מושג. יותר מכך. לאורך כל קרבות הבלימה, כולל בימים שלאחר מכן, כל יום בבוקר היינו השכם יוצאים לקרבות, נלחמים עם המצרים, הם היו מתקיפים, אנחנו היינו בולמים ובלילה עוזבים את השטח, וזה נראה לי מאוד תמוה משום שאם המצרים היו נוהגים יותר בפיקחות היו יכולים לחכות לנו פשוט בבוקר על אותן עמדות ~~בבשבל~~ ובשביל לעלות עליהן בחזרה היינו צריכים לנהל קרבות קשים מאוד. בכל אופן מה שקרה - כל בוקר היינו מגיעים ובנס ההתקפה היתה מתחילה ברגע שהיינו בתוך העמדות. ממש כך.

ש' ביום שני בערב, אתה עוזב את השטח, זה יזמה שלך, או אתה מקבל הוראה, זה חלק מתהליך יותר גדול?

ת' אני מגיע לגבעות הברגה, משם פוגש דרך אגב כבר את המח"ט בחניון הזה, ואז הפקודה היא לנוע ולתפוש חניון לילה בציר מאדים.

ש' זאת אומרת אני מבין ככה: הדילוג מהשטח, מפלטו לגבעות זה יזמה שלך. מהברגה לציר הערפי - זה כבר פקודה שאתה מקבל.

ת' דרך אגב, קצין אג"ם שפגש אותי שמה בחניון, אומר לי: אז טוב שבאת, אני שלחתי ~~שמה~~ לחפש אותך ולהביא אותך. חשבתי שלא תמצא את הדרך. את אומרת הוא שלח לחפש אותי בקשר, יכול להיות שלא היה קשר

ש' ממילא היתה כוונה להשיג אותך גם

ת' היתה פקודה לשלוח ולהביא אותנו אבל הוא לא הצליח להשיג, ואני ראיתי שכבר לילה ואין טעם לעלות לפלטו אלא ~~לרכוז~~ לתפוס את העמדות במילא על הגבעות ואז פגשתי את הכוח וקיבלתי פקודה לתדלק ולנוע לציר מאדים.

ש' עוד שאלה. בקרב הזה של אחרי הצהריים, כמה טנקים נכנסו לקרב בסיכומו של דבר מהגדוד וכמה יצאו החוצה, או יש, כמה טנקים אמורים להיכנס להתקפה, יש כאלה שנשארים בדרך בגלל תקלות, כמה משתתפים בפועל בהתקפה וכמה יוצאים החוצה?

ת' אני מניח שאמורים להיכנס כעשרים טנקים ונכנסים כשבע-עשרה טנקים. עכשיו, מתוך השבע-עשרה טנקים נעצרים מסיבות בלתי ברורות עוד שניים ותופסים עמדות קצת יותר רחוקות מהתעלה ולא ממשיכים ממש לתוך התופת, כך שממש פנימה בתוך התופת, אנחנו נמצאים אני חושב, אני מעריך כחמש-עשרה טנקים.

ש' וכמה יוצאים החוצה מתוך הטנקים האלה?

ת' מתוכם יוצאים חמישה, עד כמה שאני יודע. כלומר, נאמר אחרת: תשעה נשארים בשטח, ממש. אחד נפגע, המ"פ נהרג, זה ויתקין, ויוצא החוצה כאשר המ"פ ההרוג בתוכו, ועוד ארבעה, שלי ועוד שלושה, יוצאים כאשר גם כן לא כולם כשרים.

ש' כמה הרוגים היו לגדוד, הרוגים ושבויים היו לגדוד בהתקפה הזאת?

ת' אני לא יודע מספר מדוייק, זה דבר דרך אגב אפשר היה לבדוק את זה מדוייק, אבל אני מערך שמעל שלושים, 36, זה דבר שנמצא כבר, אנשים וזה באו.

ש' ~~ששה~~ אחדי טנקים ~~בשבר~~ נשלחו. הסמג"ד נהרג בהתקפה?

ת' הסמג"ד נהרג בהתקפה הזאת. נהרג מ"פ בהתקפה הזאת. נהרגו הרבה קצינים. למעשה אחרי ההתקפה הזאת נשארנו מהגדוד המקורי כשבעה טנקים.

ש' שבעת הטנקים האלה המשיכו לשאת במלחמה עד הסוף?

ת' לא. למעשה בסוף הקרב, בסוף היום האחרון, הגדוד, תחת השם הזה נלחם כל ימי המלחמה חוץ מיומיים התארגנות. זה היה אחרי קרבות הבלימה לבין התקיפה של התעלה והפריצה לצד השני. מהגדוד נשארו בארפן מקורי טנק אחד, צוות, שעבר את

כל המסלול עם הטנק שלו (ש': והוא היחידי?) הוא היחידי, גליק, ואני והתותחן שלי, שקפצנו על שבעה טנקים בדרך שנפגעו או התקלקלו. כלומר: ששה אנשים מצאנו את עצמנו ביום האחרון, בקרב האחרון, מהגדוד המקורי. מה עם היתר? הרבה מאוד נהרגו. הרבה מאוד נפצעו, וחלק קטן מאוד, של חמישה עד שישה אנשים, נתקע הרבה אחורה עם הטנקים, עם טנק או עם שני טנקים, ופשוט לא הגיע לשאר הקרבות. כאשר בהמשך הקרבות שלנו, של הגדוד, צירפו אלינו כל הזמן כוחות חדשים שהם גם כן נפגעו, נפגעו במהלך הקרבות. סה"כ היו בגדוד 86 הרוגים.

ש' תודה רבה.

ש' יש עוד נקודה אחת רזה אתה בכל השלב הזה של ההתקפה, רואה את הטנקים של הגדוד של שמשי מחטיבה 460 באדור?

ת' אחרי שאני חוזר מההתקפה הראשונה, כלומר עם הארבעה טנקים שאנחנו יוצאים משם, אני מסתכל ימינה ובקו פחות או יותר שמה, דרומה, כן, אני מזהה את הטנקים כשעומדים בעמדות. כלומר הם היו, אני מעריך, כשלושה ק"מ לפחות אחרי הקו הראשון שלנו.

ש' עוד דבר. יכולת לזהות, אני מניח שזה היה קשה אבל יש לך ידיעה, אם לפני ההתקפה שלכם או בזמן ההתקפה שלכם היתה איזו שהיא פעילות אווירית או ארטילרית של כוחותינו?

ת' בזמן ההתקפה ולפני ההתקפה (ש': משהתחלתם) כן, משהתחלנו לא זיהיתי, כלומר, אני יודע שלא היתה ארטילריה לטובתנו ולא היה חיל אוויר לטובתנו. כלומר, כל מהלך הקרב לא היה חיפוי אווירי ולא היה חיפוי ארטילרי.

ש' עוד נקודה אחת. מה היה עם פלוגת החרמ"ש?

ת' כאן קרה דבר כזה. כשאני חוזר מהקרב אני מזהה את המ"פ שלהם על זחל"ם ראשון והוא תומה ושואל אותי: מה אתה חוזר? הרי כל הגדוד כבר עבר לצד השני. והוא בדרך להצטרף. אז אני אומר לו: תגיד לי, אתה השתגעת? אתה לא ראה מה הולך שם, איזה חופת? הגדוד הלך. תישאר ותתקפל לאחור. אז כך הוא באמת עשה. הבין. /זאת אומרת עוד הרגע הזה שלא חזרתי והסברתי להם, לחרמ"ש, היה מנותק ממה שקורה. לא השיג קשר עם אסף. לא ידע בעצם מה קורה. הוא ראה ארטילריה, אבל ארטילריה זה עדיין לא מרחוק, זה עדיין לא אומר שזו הסתבכות, כי ארטילריה תמיד יורים ולגבין עוד לא אמר כל כך, ואז הוא באמת הבין, אחרי שאמרתי לו מה קרה, את הפרשה, ולא נכנס פנימה.

ש' תודה רבה.

8

עדותו של סא"ל אלישיב שמשי

ש: תפקידך במלחמה?

ת: מג"ד 430 חטיבה 500.

ש: מה התפקידים שעשית לפני זה? בשנים האחרונות?

ת: הייתי מגד, זה היה מינוי חרום שלי, והייתי מפקד ענף טנקים של חטיבה 500 ואימנתי את גדודי הטנקים של חיל השריון. לפני זה הייתי סמג"ד ברמת הגולן, ולפני זה גמרתי פו"מ.

ש: עכשיו, הגדוד שפקדת עליו זה גדוד מילואים, מה המספר שלו היה?

ת: 430.

ש: מה אתה יכול לספר לנו עלהגדוד הזה, על תקופות האימון שלו, על רמת האנשים, על האימונים שעשיתם לאחרונה.

ת: הגדוד הזה ברגע שיצאנו למלחמה היה פגישה שניה של הגדוד. זאת אומרת כשמונה חדשים, אני לא זוכר כרגע בדיוק, כשמונה חודשים לפני זה היה אימון הקמה ראשון של הגדוד שערך 10 ימים - שבועים. והגדוד עצמו, החברה, היו טובים מאד. קצינים טובים וזהו.

ש: זה היה כח אדם שהשתחרר מסדיר בתקופה האחרונה או שגדוד ותיק?

ת: זה היה מעורב, אבל היו הרבה צעירים. היה מעורב.

ש: איזה טנקים זה היו?

ת: צנטריונים.

ש: נטלת גם פלוגתחרמש?

ת: כן. פלוגתחרמש שהיא היתה בנויה מכח אדם יותר מבוגר.

ש: איפה הימח?

ת: הימח שלגדוד 430 כפי שהוכתב הוא היה באילת

ש: 434? כן?

ת: ובפועל קבלתי טנקים מתוקטנקים שהיו בגדוד 82 במחנה הקבע של גדוד 82?

ש: איפה?

ת: זה 17 טנקים. זה טנקים שנשארו בגדוד מאימון דמ"ה או מה, טנקים דפוקים ואמרו לי קח אותם.

ש: זה במקום לרדת לאילת?

ת: לא במקום, כנראה ששינו את התוכניות בהתאם להתארגנות כדי שנזרוז מהר, אז אמרו, הגדוד שלך זה לא זה שבאילת. אלא אתה מקבל את הטנקים שישנם בגדוד 82 כמה שתצליח לארגן שם, אז קיבלתי משם 17 ועוד 8 טנקים קיבלתי במתקן עצמו.

ש: האם הספקת פרט לאימון ההקמה לעשות עוד אימונים עם הגדוד?

ת: שום אימונים.

ש: היציאה שלך במלחמה זה היה בפעם הראשונה אחרי אימון ההקמה שהגדוד הזה יצא למלחמה?

ת: כן.

ש: הבנתי. טוב עכשיו תספר על המהלכים של התארגנות הגדוד והיציאה למלחמה.

ת: ככה, גדוד 430 היה ברובו בתעסוקה בבקעת הירדן.

ש: איזו תעסוקה?

ת: 3 שבועות של תעסוקת חיר של החזקת מעוזים וביום שלישי + שלאחר יום כיפור הוא היה צריך להשתחרר וזה למעשה היה המצב. האנשים חיכו כל יום לשחרור שלהם מהמילואים וככה תפשה אותנו המלחמה. ב-6 לחודש בשעה 9 נתקבלה פקודה לגייס את כל אנשי המילואים של החטיבה. רק לפנות ערב התחילו ראשוני אנשי המילואים של הגדוד להגיע, ולהתחיל בהצטידות שלהם. זה היה ביום שבת.

ש: אתם יצאתם מהבקעה?

ת: כן, לא, חלק, בבקעה שרתן למעלה מ-2 פלוגות. לא כל הגדוד אבל רב, ראשוני המילואים הגיעו בערב, עיקר הכח של הבקעה הגיע בסביבות 10 בלילה, משהו כזה,

ש: אחרי שהוא יצא מהקו?

ת: אחרי שהוא יצא מהקו. הגיע לכאן איזה כח חיר להחליף אותם.

ש: כדי להבהיר אנשי הבקעה היו אנשי נחל? זאת אומרת בעצם סדירים?

ת: לא, מילואים טנקיסטים, שעברו אימון הקמה. זה היה גדוד שלי שבדיוק שבוע לפני זה יצא לי לבקר אותם במעוזים.

ש: גדוד מילואים?

ת: גדוד מילואים.

ש: שמשי אני שואל כי קרן העלה אתהבעיה של אנשי נחל שהוו את החטיבה. אנשי נחל שהוו את כח החטיבה של 500 ואשר את התעסוקה שלהם כאנשי נחל בשל"ת. השאלה היא

האם אתה יודע. יכול להיות שבשבילך הם אנשי מילואים ואין צורך לדבר.

ת: בוא אני אגיד לך מה המצב, אולי אני יותר בקי בסימנטיקה של נחל וזה, זה היה אותם אנשים ששמונה חודשים קודם לכן עשו אתי אימון גדוד והם היו אנשי מילואים של גדוד 430.

ש: וביניהם היו סדירים?

ת: לא. הם באו כמילואים, הם התגיסו כמילואים ובאו אתנו.

ש: בסביבות 10 בלילה הגיעו אנשים מהבקעה הלאה.

ת: כן, זה היה בסביבות 10 בלילה. כל תהליך הקליטה היה ברוע מאד ונמשך זמן ממושך.

ש: למה?

ת: הייתי אומר שבלנושא השלישות, כל הנושא הזה של הרישומים, הענינים האלה לא עבדו מהר ולענין הזה דרך אגב אחר כך יש לי הצעה. בלי שום קשר לזה. הצטידות החיילים היתה בלתי מבוקרת. לא היו מספר מחסנאים ומספיק זה בשביל לעשות בקרה בכדי שזה ילך מהר. בקיצור הגיעו למצב כזה שבסוף המילואים בגלל המהירות נכנסו בעצמם למחסנים ולקחו כל מה שהיה חסר להסובזה נגמרה הפרשה. בהתחלה זה היה עם חתימות אבל ככל שהלחץ גבוה אז הפסיקו עם חתימותו ... לגבי רכב של מפקדה עיקרית תאג"ד וחד"ק עדיין לא היה שום דבר מוכן וזאתבגלל שהעדיפות ניתנה לגדוד 433, הוא היה הגדוד הסדיר של החטיבה. זאת אומרת היו 2 גדודי מילואים וכמובן שקודם כל התחילו לארגן מפקדה עיקרית תאג"ד וחד"ק לגדוד הסדיר ולגדוד המילואים שלי עוד לא היה שום דבר.לגבי טנקים נאמר לי שיש לי 30 טנקים מוכנים לחלוטין! מבחינת זיווד ותחמושתבגדוד 82 במחנה נתן. בגלל הדעה המדורגת של הצוותים ולחץ הזמן לקחתי 17 צוותים שכבר הגיעו, פיקוד סמג"ד ומ"פ והוריתי להם לנוע לגדוד 82 להתחיל לנסוע על שרשראות לכיוון צאלים בכדי לרכז.

ש: אתההוריתי להם לנסוע למחנה 82 בכדילקחת את הטנקים.

ת: לקחת את הטנקים, אמרו לי שיש עם חימוש עם זיווד, הכל מוכן, אז אמרתי סמג"ד תפוש שני מ"פ 17 צוותים שכבר הגיעו באותו זמן. סע איתם.

ש: איפה אתה היית באותו זמן?

ת: אני בצאלים במתקן עצמו, אני דאגתי להמשך הקבלה.

ש: ומחנה גדוד 82 איפה זה?

ת: זה מחנה נתן, ואמרתי שיתקדמו אלינו ואז נלך לארגן אתה גדוד. את סמ"פ ח' סגן אחימס השארתי לארגן אתיתר הצוותים שיגיעו, על טנקים נוספים שישנם כבר בצאלים. כשהסמג"ד הגיע לגדוד 82 למחנה נתן, הוא דיווח לי שהטנקים לא מחומשים ועכשיו רק מתחילים לחמש אותם. זאת אומרת שהאינפורמציה שהיתה לי כאן לא נכונה, השעה היתה בערך 1200 בלילה ונכנסו ליום השני ב-7 לחודש. בשעה 1000 בלילה נסעתי לגדוד 82 ע"מ לזרז את הנושא של ימוש הטנקים ותחמושת

כינסתי את המפקדיסוהסברתי להם שהענין רציני מאד ויש הוראה להתחיל לנסוע לסיני ברגע שהם מוכנים. זאת אומרתשלא יחשבו שזה כוננות רגילה אלא הסברתי להם שזה עסק שמתחילים לנסוע לסיני. הצוותים התחילו להכניס את התחמושת בקצב מטורף, לגבי הטנקים שהיו בגדוד 82, הסבתר שבניגוד לאינפורמציה שקבלתי הטנקים היו מוזנחים ובלתי מטופלים, נראה בבירור שהם חזרו מאימונים ונעזבו כמו שהם - הגיוני שהצוותים של 82 עזבו אותם באמצע של אימון ועברו לקבלטנקים בצפון או משהו דומה לזה. לקראת סיום החימוש נסעתי לצאלים והוריתי לסמגד שבכל מקרה בשעה 8.30 בבוקר יתחיל לנסוע עם חלק מהטנקים איזה שיהיו מחומשים או לא מחומשים, אפילו אם חלקם מחומשים שיתחיל כבר לנסוע ממחנה נתן לכיון צאלים. הסמג"ד התחיל את התנועה עם 17 טנקים לכיוון צאלים עם 17 צוותים שהיו לו. הגעתי לצאלים והתמונה שם היתה איומה. מבחינת רכב ב' היו רק 2 ג'יפים ו-2 זחלמים שלהמפקדה העיקרית. פלוגת החרמש עדיין לא היתה מצוידת בקשר ובתחמושת, כיוון שהפקודה שניתנה על-ידי המח"ט היתה לזוז במה שיותר מהר, החלטתי לזוז כפי שאני עם 25 טנקים. 8 טנקים אורגנו בינתיים בצאלים בנוסף ל-17 שהיו, עם שני הג'יפים ושני הזחלמים. לסמגד הוריתי להשאר מאחור עם מ"פ מפקדה ולהכין את פלוגתהחרמש ואת הפלוגה העיקריתואת התאג"ד ואת כלמה שיש ולדחוף אותם קדימה ואנחנו בתנועה. הגדוד דהר על הכביש דרך כרם שלום וישירות לכיוון רומני בסיני. יצאנו ב-1200 בצהרים והגענו לרומני ב-8 בערב. תוך כדי תנועה פלוגת החרמש הצטרפה כאשר 9 זחלמים הגיעו עד "רבעה" - יש מקום כזה (ש: זה על שביש רומני? ת:כן). ושני זחלמים נתקעו בכרם שלום. לפני הסתעפות רבעה כ-7 ק"מ לפני רומני חנינו בצורה מאובטחת ותדלקנו בפעם הראשונה את הטנקים.

ש: באיזה שעה הגעתם?

ת: כבר אמרתי - 20.00 (8 בערב) סך הכל היו לנו באותו לילה בגדוד 23 טנקים 10 זחלמי חרמש 2 ג'יפי סיור, 2 זחלמי מפקדה עיקרית 1 זחלם תאג'ד שהגיע גם ו-1 זחלם חימוש. כאן נכנסו ל-8 לחודש ל-8.10. בשעה 2.00 בלילה זז הגדוד למשימה שהוגדרה כהמתנה.

ש: עד ששלב הזה, עד שעה 8 בערב האם קיבלת איזו שהיא פקודה או איזו שהיא אינפורמציה על המצב?

ת: ** שום דבר.

ש: מתי בפעם הראשונה.

ת: הפקודה היחידה שקיבלתי, תורכדי תנועה עצרו אותי בצאלים תקרא מהר תתחום על זה רסע.

ש: על מה לחתום?

ת: זה ..... (חסר)

ש: אתה עשית לנו צילום שלפקודת מפקדת הגיס לגבי הירידה לסיני, שקיבלת באיזה מקום?

ת: בצאלים כשכבר חלק מהגדוד התחיל לנוע.

ש: מסרו לך את הפקודה ביד?

ת: לא, קצין אג"מ (ש: החטיבתי? ת: החטיבתי) ניגש אלי עם הפקודה, אמר לי קרא מהר תחתוסרזהו.

ש: הבנתי, וזה בצאלים?

ת: זה בצאלים.

ש: תצרף לנו את הפקודה הזאת אח"כ בצילום, הלאה. מצאלים המשכת הגעת לרבעה. ברבעה קבלת איזה שהוא תדריך?

ת: יש לי כאן תדריך.

ש: טוב, תמשיך.

ת: בשעה 2 הגדוד זז למשימה שהוגדרה כהמתנה בפתיחת ציר מאדים.

ש: רגע רגע בשעה 2 בצהרים?

ת: ב-2 בלילה שב-8.10.

ש: עד 2 לא היתה שום קבוצת פקודותחטיבתית?

ת: לא, זה היה קצת לפני זה.

ש: אתה הגעת ב-8 בערב לרבעה. האם ברבעה נאמר לך משהו? היתה קבוצת פקודות או תדריך?

ת: המח"ט רכז אותנו.

ש: ברבעה?

ת: כן.

ש: ומה אמר לכם?

ת: נאמר שיש אויב שעבר לצד שלנו ואנחנו צריכים להיות מוכנים להכנס לבלימה, של שריון אויב, וספרו לנו שאנחנו צריכים להיות מוכנים לתקיפה מהים מצפון של קומנדו, משהו כזה, איזה כח פשיטה. ואמרו לנו שיחידה של נתיקה 217 היתה פה והגיעה עם מובילים והטנקים עוד היו על מובילים וכבר התחילו לירות עליהם וזה. בקיצור זה פחות או יותר.

ש: זה מספרים בליל ראשון שני שיבות 8 בערב?

ת: כן, אפילו אחרי זה.

ש: הבנתי, עכשיו, לאן אומרים לך להמשיך?

ת: עכשיו, אמרו לנו שאנחנו נצטרך להיות, להמתין בפיתחת ציר מאדים. וצריכים להיות מוכנסים לתקיפת שריון אויב לפי פקודה.

ש: הלאה, פיתחת ציר מאדים, הכוונה לציר הרוחב?

ת: כן, ציר הרוחב.

ש: הלאה.

ת: בעשה 2 הגדוד התחיל לנסוע.

ש: בלילה, ועד אז לא קבלת שום פקודה נוספת?

ת: לא.

ש: הלאה.

ת: הגדוד נערך בחלקו המזרחי של ציר מאדים והמתין לפקודות נוספות. בעשה 8 בבקר לערך.

ש: סליחה, רגע עד 8 בבוקר.

ת: עד 8 בבוקר שום -

ש: עד 8 בבוקר לא קבלת שום פקודה שום תדריך (ת: שום דבר) אתה ערוך

(ת: אני מוכן) בחלק המזרחי של ציר מאדים מוכן לקבל פני אויב?

ת: כן.

ש: הלאה.

ת: בשעה 8 לערך המחט הורה לגדוד לנוע לעבר ציר ספונטני, להערך במרכזו לכיוון מערב ולהמתין לפקודות נוספות, כאשר שאר החטיבה תנועה דרומה. מה שתארתי לי.

ש: אני מבין, בשביל מה לנוע לציר ספונטני? לא נאמר לך?

ת: שום דבר מפורט.

ש: זאת אומרת הפקודה היתה שאתה מקבל זה בערך ב-8 בבוקר?

ת: כן.

ש: זה לנוע מציר מאדים לציר ספונטני ולהערך שם?

ת: ולהמתין שם להוראות נוספות.

ש: טוב.

ת: כאשר יתר החטיבה יורדת דרומה, תוך כדי תנועה לציר ספונטני היתה תקיפה של מטוסי מיג 21 על אחת משירות הרכב מצפון לנו ומספר חיילים נפגעו. זה היה הרגע הממשי הראשון שהרגשנו שמדובר במלחמה. בשעה 11 בערך דיווחתי למח"ט שלפני נמצאת יחידה שלפטונים שמתרוצצים הלוך וחזור כי היו כאלה שנעמדו.

ש: על ציר ספונטני?

ת: על ציר ספונטני, והצעתי לו שאני אצטרף ליתר החטיבה שהיתה כבר מדרום לי. אמרתי לו, נראה לי שיש כאן מספר כוחות, נראה לי שיש כאן הרבה מנקים אני לא יודע מה בדיוק הכוונה שלי שאני אמתין והצעתי לו שאני ארד לעבר החטיבה לראות מה קורה.

ש: רגע, אני רוצה להבין. עד השלב הזה קיבלת איזו שהיא פקודה?

ת: שום דבר.

ש: כשלהו הסביר לך מה מצב כוחותינו? מי נמצא בשטח. מה אויב עשה.

ת: שום דבר. לא ידעתי, גם על הכוחות שלנו לא ידעתי, במקרה כשעברו הפטונים זיהיתי מפקדים.

ש: אני מבין, עד יום שני בשעה 11 אתה עוד לא יודע שום דבר על מה שקורה בחזית?

ת: שום דבר.

ש: הלאה.

ת: אני זוכר עוד שאמרתי למח"ט

ש: ב-11?

ת: כן. אני הכרתי את המפקדים. ראיתי את עמי, ותוך כדי דהירה עשינו שלום. ~~כאילו השלמה שלמה~~ת. אני בכל אופן לא חשתי עוד שום דבר רציני.

ש: כן.

ת: המחט אישר לי והורה לי לנוע עלציר ספונסני מערבה ובציר חזיזית לרדת דרומה ולהגיע לחטיבה.

ש: לאן להגיע?

ת: הוא אמר לי לרדת דרומה תוך כדי תנועה הכונה היתה שהוא יכוון אותי בדיוק אבל אני לפי הקשר ידעתי שהוא נמצא באיזור פה.

ש: באיזור חמוטל?

ת: שמע, ידעתי בערך באיזור הזה.

ש: הפקודה היתה לרדת מציר ספונסני לחזיזית דרומה?

ת: כן.

ש: הלאה.

ת: נסעתי עם הגדוד בשדרה מערבה ובציר חזיזית המשכתי בתנועה פרוסה לכוון דרום. באיזור ההסתעפות פגשתי את מח"ט 460 באיזור הברגה, החלפנו מספר מלים ואמרתי לו שפני מיועדות דרומה לחטיבה שלי. כעבור מספר דקות התקשר אלי ברשת שלי קצין האג"מ החטיבתי גלעד.

ש: האוגדתי.

ת: האוגדתי. סליחה! גלעד, והורה לי להכנס מיד ת"פ חטיבה 460.

ש: רגע, לך גבי לא אמר שום דבר כשפגשת אותו?

ת: לא. הוא רק שאל אותי מה אתה עושה. אני אמרתי לו המח"ט אמר לי אני יורד לחטיבה שלי דרומה.

ש: רגע, גבי לא אמר לך בוא תצטרף אלי?

ת: לא.

ש: הבנתי.

ת: זה בקשר הגיע אלי, גלעד נכנס לרשת הפנימית שלי של הגדוד ואמר לי שאני עובר מיד ת"פ של חטיבה 460, שנמצאת במצב לאטוב, גלעד הראשון שנתן לי איזה משהו. ניסיתי כמה פעמים לדווח למח"ט שלי, לקרן, על שינוי המשימה ולא הצלחתי ליצור קשר איתו ובהמשך עברתי לרשת פתח של חטיבה 460. הרשת של גבי. גבי תאר לי בקצרה מה המצב.

ש: בקשר?

ת: בקשר.

ש: מה הוא אמר לך?

ת: קשה לי להגיד לך עכשיו, נדמה לי שהוא אמר שיש אויב בכיוון מערב, שצריך להתקדם בזהירות, שצריך לפקוח עינים.

ש: האם גבי אמר לך משהו על מה שקרה לחטיבה שלו?

ת: לא.

ש: הוא רק אמר לך שיש אויב בכיוון מערב?

ת: כן.

ש: הלאה.

ת: הוא הורה לי לקפוץ משני צידי ציר חביבה לכיוון מערב עד כמה שאפשר.

ש: רגע, באיזה שעה בערך אתה פגשת אתגבי.

ת: בערך בשעה 1.

ש: בערך בשעה 1. אני רוצה בדיוק להבין. כשאתה נפגש עם גבי הוא לא אומר לך כלום. אחרי זה כשאתה עולה על הקשר שלו הוא אומר לך שיש אויב בכיוון מערב ואומר לך לנוע בזהירות על ציר חביבה.

ת: כן.

ש: האם הוא נותן לך באותו שלב איזו שהיא אינפורמציה על אויב? מדויקת?

ת: מדויקת לא.

ש: האם אתה בכלל פוגש אותו אישית?

ת: אישית אמרתי לך, פגשתי אותו בפעם הראשונה וכיוון שאני הכרתי אותו כידיד עשינו שלום, מה נשמע, הוא שאל אותי לאן אתה נוסע, אני אמרתי לו לחטיבה שלי ואז הוא דאג לזה.

ש: ואז אתה התפתחת ממנו?

ת: אז התרחקתי ממנו. ואז נכנסתי לרשת שלו אמרתי לו אני לפקודתך ואז הוא אמר לי תשמע יש הרבה אויב.

ש: ביאזה מרחק אתה עומד ממנו?

ת: אני לא יכול להגיד.

ש: בערך.

ת: לא יכול להגיד לך, אני תארתי לי כי באיזה שהוא שלב ראיתי, אני תארתי לי שהוא עומד בהברגה באיזה שהוא מקום ואני התחלתי בערך כאן, כשהייתי באיזור הזה.

ש: זאת אומרת בהתחלת ציר חביבה?

ת: כן.

ש: בצומת חביבה חזיזית?

ת: כן, כאשר ראיתי כמה כלי פיקוד נגמשים וזה עומדים על הברגה.

ש: זאת אומרת שאתה בערך עומד בטווח של 2 ק"מ ממנו?

ת: משהו כזה.

ש: עכשיו, מיד כשעברת ת"פ שלו הוא אמר לך להתחיל לנוע בציר חביבה?

ת: כן.

ש: או עבר זמן מסוים?

ת: לא. מיד הוא אמר לי כרוכרהאויב יחידות שלי נמצאות יותר צפונה לך אתה דרומי ביותר, זה אני זוכר שהוא תאר לי, משהו כזה, אתה דרומי ביותר שלי, תתחיל ללחוץ בציר חביבה לפנים. אני זוכר שהוא אמר לי תעשה את זה בזהירות לאט לאט, אמר.

ש: וזה באיזה שעה בערך?

ת: בשעה 1.00 בערך.

ש: לא, באיזה שעה הוא נתן לך את הפקודה להתקדם, זה בשעה 1.00?

ת: בשעה 1.00 .

ש: עכשיו בשביל להבהיר את הנקודה הזאת עד הסוף, אתה לא פגשת אישית את גבי (ת:לא) אתה לא יודע על מצב הכוחות, פרט לחטיבה הזאת, שום דבר עד השעה הזאת (ת: נכון). אתה לא יודע אתה לא מקבל שום תדריך על מה שקרה באיזור זה לפני הצהרים.

ת: שום דבר.

ש: הדבר היחידי שאומרים לך שיש אויב במערב ושתנוע בזהירות עלציר חביבה.

ת: כן, ושאני היחידה הדרומית ביותר עכשיו של חטיבה 460 ושיש עוד מצפון לי.

ש: תמשיך.

ת: פרשתי שתי פלוגות לפנים ופלוגה שלישית מאחור באבטחה ואת החרמש השארתי מאחור לפרישה. בקיצור לא היתה אש ולא כלום התנהגתי בצורה בוטחת, בצורה מסודרת. סך הכל הגעתי לחטיבה עם 22 טנקים. אני לא יודע אם זה מעניין אתכם יש לי כאן רשימה של כל יום כמה טנקים הכנסתי.

ש: קודם תגמור עם תאור הקרב אחר כך נמשיך עם כמה טנקים היו לך ועם כמה טנקים יצאת. תמשיך בענין ההתקממות.

ת: עד שעה 2.30 בערך שפרנו עמדות בזהוי תוך אבטחה, לכוון מערב, תוך כדי הפגזה ארטילרית ואני לאט לאט בזהירות, שיפרנו עמדות וכאן כל העסק הזה לאט לאט יורד ואת העמדות האלה שיפונו פלוגה פלוגה בזהירות קדימה. בשעה 2.30 המח"ט (גבי) הורה לי לתפוש עמדות קדמיות עד כמה שאני יכול, לכוון מערב ולדפוק מקסימום כוחות אויב כאשר כח אחר עומד להכנס להתקפה מצפון לי לעבר בשר פאפלידן זה אני זוכר בבירור הייתי בטוח שזה

ש: מי זה הכח האחר?

ת: זה אני לא ידעתי הייתי בטוח שזה הכח שלנו, כך אחרי המלחמה הסתבר לי.

ש: כשהוא היה, כשיש כח אחר מצפון, אז אתה בטוח שזה גדוד אחר של 460.

ת: כן.

ש: ואתה לא יודע בכלל מי זה, פרט להשערה שלך.

ת: לא יודע אני תארתי לי שזה גדוד שלנו.

ש: הלאה.

ת: תוך כדי שיפור עמדות וירי דיוותי למח"ט על כוחות אויב גדולים מכל הסוגים. טנקים נגמשים, רכב רב ומאות חיילים באיזור חזיון, וכוחות גדולים נוספים זורמים גם מדרום וגם ממערב לתעלה לאזור חזיון. כאן בקיצור ראיתי מחזה של המון, מכלהסוגים וזה אבל עוד לא ידעתי מה אופי המלחמה, ודווחתי מה שאני רואה, הרבה מאד טילים ועשן.

ש: זאת אומרת, האויב זרם לאיזור שלחזיון גם מצפון וגם מדרום?

ת: כן, כן, לא ממערב לפה, ממש ראיתי המוני טילים רצים מפה וגם מתקדמים הזה, אני פשוט ראיתי את כל העסק הזה.

ש: באיזה מרחק אתה אז נמצא מהתעלה?

ת: קשה לי להעריך, ההערכה שלי שאני שמתי פה, יוצא בסביבות...

ש: בק"מ?

ת: 2, אפילו יותר. 2 ק"מ.

ש: אתה עומד במרחק אז 2 ק"מ מהתעלה?

ת: כן.

ש: והמצרים באיזה מרחק ממך?

ת: המצרים ממני בערך על כביש התעלה.

ש: אם אתה בערך בק"מ מהתעלה המצרים בערך

ת: המצרים 1,5 - 1 ק"מ, הם צמודים מאד לתעלה, ועוד כוחותזורמים על הכביש.

ש: הבנתי.

ת: במקביל לחילופי האש שהגדוד ניהל ראיתי בבירור את כח הטנקים שמסתער מכאן. אני זוכר את הפרישה הזאת ראיתי את זה כמו בסצינה.

ש: מצפון לך.

ת: מצפון לי, ראיתי אותם פרוסים בקו ונוסעים לכיוון חזיון, טנקי הצנטוריון, אני כותב לי, שיותרמאוחר הסתבר לי ששיכים לגדוד 113.

ש: של אל יגורי?

ת: כן, נסעו כשהם יורים אש תופת לחזית, ראיתי ממש קו ויורה אש תופת והם מתקדמים בצורה הזאת. במקביל לזה הוריתי לגדוד לפתוח באז חזקה על כל מטרה שהם מזהים ולצפות על ההתקפה של כוחותינו מימין פשוט שיזהו את הכח שמסתער שלא ירו עליהם בטעות ואני זוכר שתיארתי להם שהכח מימינו ומסתער. אצלי הדברים הם עוד די בשלווה כי עוד לא חשנו שום זה. לי אישית ההתקפה נראתה מוזרה מאד משום שאיזור היה כולו מסה אחת של כלי רכב שהיה קשה לעבור דרכם, הייתי המום ולא הבנתי בדיוק מה קרה. זה מה שדיווחתי עוד קודם. ואמנם התמונה שראיתי תוך כמה דקות היתה מזעזעת. הטנקים של הגדוד המסתער התחילו להדלק ולהפגע, הצוותים קפצו מטנק לטנק ומספר טנקים בודדים פתחו מיד בנסיעה לאחור. את זה ראיתי ממש

במשקפת וראיתי שצורתים קופצים ויורדים וטנקים נסעו לאחור.

ש: ביאזה מרחק אתה עומד מהמקום שזה קורה?

ת: איזה 1,5-2 ק"מ לכיוון

ש: זאת אומרת אתה עומד מדרום

ת: מדרום לכח הזה.

ש: מדרום לכח הזה בטווח של כ-1,5-2 ק"מ?

ת: כן.

ש: עכשיו, אתה מה שאתה רואה אתה מדווח למח"ט?

ת: כן.

ת: מה דיווחת לו? אתה זוכר?

ת: (מעיין בניירות) מה שאני בטוח, למרות שלא קראתי, אמרתי למח"ט שלי שאני מזהה את הכח שתוקף, ואני מזהה שיש שם הרבה מאד פגיעות של טנקים שלנו, שהמצב לא טוב, שטנקים חוזרים, ויותר מאוחר ראיתי עוד איזה 3 חברה שלנו ודיווחתי לו שאני גם מזהה כמה חברה ~~ושיתן~~ ושיתן שם הוראה להזהר כללית ולא לירות על חיילים שרואים שחוזרים ברגל כי כמעט בטוח הם שלנו.

ש: מה אמר לך המח"ט?

ת: לא זוכר.

ש: הלאה. אבל אתה זוכר שדווחת לו על המצב?

ת: בטח. אבל זה אפשר לודא בהקלטות. אותה שעה ערפל הקרב היה גדול מאד ואני משער עקב הצלחת ההתקפה הזאת של המצרים הם התחילו לתקוף לאורך כל החזית עם אלפי חיילים ונגמשים שמתחילים לנוע מזרחה ויורים גם בארטילריה בצורה רצינית וגם עם כל הכלים. כתוצאה מחילופי האש טנק אחד שלי נפגע מטילי נ"ט ושני חיילים שלי נפצעו, הטנק עצמו היה עדיין כשיר. עוד אנחנו יורים ומנסים לכלום את ההסתערות, אני רואה 3 חיילים נעים מטווח קרוב מימין לי ומניפים ידיים.

ש: זה החיילים שבאו מהגדוד של יגוריי?

ת: כן. כיוון שהתנועה שלהם היתה, כיוון התנועה שלהם היה לאיזור שגדוד 113 יצא להתקפה, הוריתי ברשתי לכולם להקפיד על החי"ר עליו יורים כי יש טנקיסטים שלנו שחוזרים. הבלימה היתה קשה תוך שיפור עמדות לאחור. בחשכה קיבלתי פקודה מהמח"ט לנוע בציר ספונטני ולהתארגן שם.

ש: אני רוצה להבין באופן ברור. אתה רואה את הגדוד של יגורי נדפק ואתה עומד מדרום 1,5 ק"מ, אחרי שהגדוד של יגורי נדפק אתה רואה שהמצרים מתחילים להתקדם.

ת: ואז דיווחתי את התמונה למח"ט.

ש: דווח למח"ט. האם המצרים הגיעו ממש עד אליך?

ת: ממש לא.

ש: האם במשך הקרב הזה עד הערב, כמה נפגעים היו לך?

ת: לא היו לי כמעט נפגעים.

ש: לא היו לך כמעט נפגעים?

ת: אמרתי, היחידי תשמע, אנחנו עבדנו שמה כמו קלאסי ממש לזה, תפשו בזהירות עמדות.

ש: אני מבין.

ת: ברגע שהתחילו להתקדם, דיווחתי תמונה שהתחילו להתקדם ואז , עד כמה שאני זוכר, את זה אפשר לוודא בטוח, גבי נדמה לי אמר לי שמצפון המצב עוד יותר חמור ושאני אתחיל לשפר עמדות לאחור שאני לא .. ואז בצעתי את השיפור לאחור.

ש: באיזה מרחק?

ת: שיפרנו את העמדות לאחור, קשה לי להגיד אבל כל העסק הזה נמשך עד חשכה, בקיצור, זה היה די הרבה זמן.

ש: אני רוצה להבין, האם קבלת פקודה לעזוב את המקום שבו היית?

ת: כן, קיבלתי פקודה לשפר עמדות.

ש: באיזה שעה זה היה?

ת: אני לא זוכר.

ש: בערך, כמה זמן אחרי שראית את הגדוד של אסף נדפק?

ת: ממש קשה לי להגיד. לא יודע.

ש: האם אתה דורחת שאתה מותקף קשות? איזה שהוא דיווח שיצדיק מתן פקודת נסיגה? תראה, יש פה דבר אחד שאנחנו מוכרחים להבין אותו. המצרים בסך הכל יש להם ראש גשר של 1,5 ק"מ. הגדוד של יגורי נדפק ואתה עומד 1,5-2 ק"מ ממנו (ת: כן). בסדר, נניד שאתה לא יכול לגשת לעזור לו, המח"ט לא נותן לך פקודה לגשת לעזור לגדוד הזה.

ת: מה זה לעזור? גם אין אפשרות, מה זה נקרא לעזור?

ש: אם גדוד שלם אאאא נדפק אז -

ת: אז אתה יכול לנוע לקראתו וכל הגדוד שלי גם יכול להדפק. העזרה היחידה שיכולה להיות זה לעמוד ולנסות ~~להגדיל הרבלים~~ לדפנק אנטיאנטי טנק של האויב.

ת: אתה יודע מה, בסדר לא להתקדם

ת: את זה עשיתי ממילא.

ש: נכון, נכון, אני רק לא מבין דבר אחד, למה לא נשארת במקומך. אני לא שואל אותך, אתה קבלת פקודה לסגת?

ת: אני אומר לך, מה שקרה, מה שקרה שכלהמערך המצרי הזה התחיל להתקיף לכיוון מזרח. ראיתי שהעסק הזה, המערך, מתחיל להתקדם מזרחה, היתה לנו אש רצינית, סך הכל.

ש: האש היתה בכיוון אליכם?

ת: כן, ממש כל רוחב העסק.

ש: בוא נגיד ככה, המצב מבחינתך הוא בכלל עדיין לא חמור.

ת: חמור? בטח שלא הייתי מגדיר אותו, חמור זה בשבילי זה חצי גדוד פגוע.

ש: אז בוא נגיד אתה עומד במצב שנכנסת לקרב ויש לך 2 פצועים בגדוד נכון?

ת: כן.

ש: ובמצב הזה אתה מקבל פקודה לסגת.

ת: לשפר עמדות לאחור, לסגת בסדר.

ש: אתה מקבל פקודה לסגת. כשמצפון לך 2 ק"מ נדפק גדוד ויכול להיות שיש חברה שאולי -

ת: לא, אני רוצה שתבין, אתה אומר לסגת מתקבלת תמונה כאילו , ... אני משנה לאיטי חזיזית, למקום יותר טוב.

ש: נכון, תראה, שלא תבין לא נכון, אם אתה קבלת פקודה לסגת, אתה בצעת את הפקודה. אני רוצה לדעת האם היתה לזה לפי דעתך הצדקה בשטח.

ת: תראה, מבחינת הגדוד שלי אני חושב שהייתי יכול להמשיך שם לעמוד ולהוסיף מסרות, מבחינת הגדוד שלי, יותר טוב פחות טוב, המצב בגדוד לא היה חמור.

ש: הבנתי. אתה אומר שעמדת בערך כ-2-2.5 ק"מ מהתעלה בשעה שהמצרים היו בערך מהתעלה 1 ק"מ מזרחה.עכשיו, אתה אומר שהם התחילו להתקדם גם בכיוון אליך. כל

הענין הזה של התקדמות ה-1 ק"מ נמשך.

ת: ההתקדמות היתה לאטה כל כך, התקדמו ראו שהם מתחילים להתקדם.

ש: ואתה יורה על אש שירים עליך.

ת: אני כל הזמן יורה. אנחנו פרוסים וכל הזמן יורים. אתה מבין? זה המצב פלוגה אחת נשארת, ואני מפנה פלוגה אחת לאחור וממשיכים לירות.

ש: אני מבין ככה, אתה בערך שנסוגת לאחור עד איזור זנגוויל, עד מתי נשארת שם?

ת: שם נשארתי עד השכה. אחרי שנשארתי בסוף בעמדות שולטות עד השכה.

ש: בזנגוויל?

ת: בזנגוויל.

ש: וברדת החשכה, מה קורה?

ת: בחשכה קבלתי פקודה לנוע לאיזור ספונטני עם כל הגדוד, בקשר להנחיות אני חושב

ש:

ת:

ש: אתה רואה גם מה שנעשה מצפון לך?

ת: חוץ מהתמונה הזאת

ש: שהמצרים מתקדמים. השאלה היא האם המצרים לא התקדמו ועברו אותך נגיד ואתה לא יודע?

ת: לא, לא היה מצב שהם עברו אותי.

ש: גם לא באגפים.

ת: שעברו אותי? עכשיו תראה, כאן, אני לא יודע עד היום, ואני אמנם הייתי פה, אבל פה באיזור הזה.

ש: תגיד מספרים.

ת: הייתי באיזור זנגוויל וקצת מערבה, כל האיזור מדרום, היו המון כלים ואש ולא ידעתי, מי יורה על מה ומה, אם אתה שואל אם כאן היו, היו הרבה אבל באיזור שלי, כלים שלי לא הלכו.

ש: (השאלה אם עברו אותו מצרים או לא עברו אותו). טוב, עכשיו תגיד לי אתה במשך כל הזמן של הלחימה שלך ראית את המח"ט לידך?

ת: לא.

ש: ראית את הסמח"ט לידך?

ת: לא.

ש: שמעת את מפקד האוגדה בקשר? מפקד האוגדה שאל אותך בקשר מה קורה?

ת: שום דבר, דברתי על הזמן רק עסהמח"ט.

ש: קבלת איזה שהם נתונים מהרגע שנכנסת ח"פ חטיבה 460 ועד שהגעת בלילה חזרה לספונטני, קבלת נתונים על מצב האויב? קבלת הסבר?

ת: שום הסבר מפורט. המקום היחידי שהתחילו להסביר לי משהו זה כשבלילה התכנסתי בספונטני. אז אני התענינתי גם.

ש: מה היה שם? 2 הפצועים שהיו בציר חביבה, היו שני הפצועים היחידים שלך? או שהיו אבידות נוספות?

ת: שני הפצועים היחידים שלי.

ש: נפגעו מספר טנקים אבל פגיעות שלא הוציאו אותם מכלל פעולה.

ש: עם כמה טנקים נכנסת לקרב?

ת: אמרתי, 22.

ש: נכנסת עם 22 טנקים לקרב ועסכל ה-22 יצאת?

ת: נכנסתי עם 22 וגמרנו עם 22, ואחד נפגע קל והגיעו עוד אבל אחד נפגע קל.

ש: ופצועים?

ת: פצועים: 2. אחד כוויות קלות ברגלים מפגיעות נ.ט. ואחד רסיסים ברגלים מפגיעת ...

ש: האם יש לך להגיד משהו עלאיזו שהיא הערכה בתור איש קבע. כמה זמן אתה משרת בקבע?

ת: 13.

ש: 13 שנים. מה ההערכה שלך לגבי הצבא לפני המלחמה. האם יש לך איזו שהיא דעה בענין?

ת: רק שניה, גמרנו את השלב הזה?

אני הופתעתי מצורת ~~[illegible]~~ ואחד הדברים שהדהימו אותי, ראיתי המון טנקים מבוזבזים ואני אומר בעיקר עלהמחזה של ה-8 לחודש עם הפטונים, לא הבנתי, ב-8 לחודש ~~[illegible]~~ לא הבנתי מה קורה, עשרות טנקים עולים ויורדים ועולים

ואני נמצא כפי שאני אמרתי ביום שני ב-8 לחודש על ספונטני ועוד לא ידעתי מה קורה, אני הייתי בטוח איך אומרים, אם היית שואל אותי, אני הייתי בטוח שמצבנו טוב. אמרתי לעצמי, הנה יחידה בטח שמה דפקה והיא חוזרת לחדלק או משהו, אני לא יודע מה הייתי בטוח שהמצב טוב. הופתעתי מאד מצורת ~~כיבוד~~ התפתחות של השריון. זה היה בניגוד לכל מה שאני למדתי.

ש: באיזה מובן?

ת: במובן של ריכוז הכח במקום לחדור עם חטיבה כזאת ל ... ולהגיע לאיזה מקום שרוצים אז .... ואני נמצא בספונטני והחטיבה בטליסמן ולא הבנתי בדיוק מה הכוונות כאן. בכל הפריסות האלה, אז מה שיכולתי להסיק מסקנה זה אושמצבנו טוב או שצריך פשוט עוד יום של לחימה.

ש: עוד שאלה, האם אתה במשך כל היום הזה שמעת משהו על כוחותינו, שחוצים את התעלה או שעומדים לחצות את התעלה?

ת: לשמוע לא שמעתי (ש: לא רשמית). בלילה של ה-7 לחודש היו שמועות, אני לא יודע מאיפה, שצהל חצה באיזה שהוא מקום את התעלה. היתה הרגשה טובה.

ש: בלילה שבין יום ראשון לשני?

ת: לא. בין ראשון לשני כן בין 7 ל-8.

ש: ובמשך היום שמעת משהו בענין הזה?

ת: שום דבר.

ש: בכל התנועה שלך לא שמעת דבורים?

ת: אני רוצה להגיד, אני שמעתי בקשר כשהמתנתי בספונטני לפקודות, עלמנת לשאול איזו שהיא אינפורמציה מה שקורה עליתי על התדר הגדודי ובמקרה יצא לי לשמוע שיחה בין גורודיש לבין אי וגורודיש אמר ובכן אני זוכר את זה כמו היום, חשוב לי שתתפוש 3 מעברים מהצד השני של התעלה אפילו עם מחלקת חרמש, או משהו כזה. חשוב לי מאד. וברן אמר לו - אי אפשר. אי אפשר לעשות את זה. חשוב לי מאד, חשוב לי מאד, תתפוש אפילו עם מחלקה מהצד השני של התעלה וזה וזה, וזה, אחר כך שראיתי מה המצב -

ש: אני רוצה להבין, כשאתה שמעת את זה בקשר, זה נתן לך איזו שהיא הרגשה מסויימת?

ת: נתן לי הרגשה שהמצב הוא טוב, אמרתי שיש כאן המצב הוא שמדברים שברן הולך

לשים משהו מהצד השני , זאת אומרת שעד התעלה מצבנו טוב ועכשיו הבעיה היא רק להעביר מישהו לצד השני. זה נראה לי מוזר, וזה למעשה היתה האינפורמציה ששמעתי, כשעליתי על תדרים אחרים לשמוע מה קורה.

ש: עכשיו, היה לך קצין קישור ארטילרי בבדוד? כאשר קבלת באיזה שהוא שלב?

ת: קיבלתי, רק אני לא זוכר באיזה שלב. לא היה ... לא היה לי כלום. בקיצור אני לא זוכר באיזה שלב.

ש: כשנעת על חביבה, ההתקדמות בציר חביבה, החרמש התקדם אתך גם כן?

ת: החרמש היה מאחור. 2 פלוגות היו לפנים. פלוגה אחת היתה לאבטחה מדרום. אמרתי לך מדרום. ראיתי המון ערבים ולא רציתי שיהיו הפתעות מדרום. זוג הג'יפים שלי, היה לי זוג ג'יפים , השארתי אותם עוד יותר אחורה לכיוון אבטחה לשם, לכיוון דרום, פלוגת החרמש היתה מאחורי לא הכנסתי אותה לתפקיד.

ש: אבל היא התקדמה בעקבותיך?

ת: היא התקדמה בעקבותי ונשארה כל הזמן אחורי לא רציתי לאבד אותה.

ש: הבנתי, טוב זהו. תודה רבה.

ת: תודה.

ש: סיוע אוירי ראית משהו באותו יום חוץ מזה שהתקיפו על ידכם?

ת: אותו יום לא, שום סיוע.

ש: איפה ראית את ספונטני ב-11 כשראית פטונים באים אליך וחוזרים ושוב באים באיזה ספונטני זה היה ?

ת: זה נקודה שאני לא זוכר בדיוק.

ש: כללית, יותר קרוב להברגה, יותר קרוב לציר הרוחב?

ת: **את אאאאת שאאא לא** אני לא זוכר בדיוק, נדמה לי שבסיבות 450, לא זוכר בדיוק. מה שראיתי, ראיתי מרחוק על הרכסים, כאן יש רכסים גבוהה, ראיתי הרבה כלים כלי ... וכלים אחרים ומספר טנקים עומדים ובתוך כל התמונה הזאת ראיתי את גבי ו .... עומדים והרבה פטונים חוזרים בחזרה.

ש: .... טוב כי יש שמישהו אומר שנפגש אתי בספונטני , חזיזית. זה יותר מאוחר, זה אולי היתה הירידה של הפטונים של עמי. אתה נפגשת * עם עמי באיזה שהוא שלב? כשאתה אומר שגבי נתן

לך פקודה בחביה כשנכנסת רק ללחוץ בזהירות. מה אתה מבין מהמושג הזה, וזה מושג מקובל בשריון?

ת: כן, להתקדם בזהירות.

ש: ללחוץ בזהירות, מה זה אומר, אם יש לך נפגעים.

ת: בזהירות זה בזהירות, הבנתי ועשיתי כפי שהבנתי לאט לאט פלוגה עומדת, אמרתי להתקדם לאט לאט כל פעם מחלקה.

ש: לא אותי מעניין הזהירות לא הללחוץ, לא הלהתקדם, מה המשמעותי אם יש לך נפגעים, או שזה ~~183~~ דבר שאפשר לסבול אותו.

ת: לא לא אני הבנתי שהוא -

ת: טוב, נגמר.

4

משרד הבטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף התיק

5000 (1.70)

28/ד"ר